

C. Kategorizace sídel

C.1 Úvod

Kategorizace sídel představuje vedle standardní dvouúrovňové (prostorové a charakterové) diferenciaci území další úroveň ochrany krajinného rázu. V rámci aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Křivoklátsko tvoří tento úkol jeho zásadní část.

Potřeba diferenciaci sídel z hlediska jejich kvality (struktury a charakteru zástavby, projevu v krajinné scéně) a na základě těchto kritérií definice limitů jejich rozvoje má nesporné opodstatnění. Většina investiční záměrů je realizována přímo v zastavěném území či ve vazbě na něj. Ve velkoplošně chráněných územích (národní parky, CHKO) není z hlediska stávající legislativy i samotné podstaty jejich existence v současné době předpoklad hojnější investiční aktivity mimo zastavěné území sídel – např. těžebních záměrů, staveb technické infrastruktury či jiné výstavby.

Stanovení podmínek ochrany krajinného rázu na úrovni vyšších jednotek – vymezených oblastí krajinného rázu či míst krajinného rázu nemůže adekvátně postihnout požadavky této ochrany ve vztahu k sídelním útvarům. Požadavky ochrany krajinného rázu vyžadují v případě sídel mnohem více individuální přístup.

Oproti prostorové diferenciaci území (část B) vymezení sídel nevyžaduje analytický vklad, jemuž předchází studium celé řady jevů přítomných v území. Vlastní vymezení sledovaných jednotek – sídel vychází z aktuálních mapových podkladů se znázorněním plošného rozsahu zástavby. Zjištění charakteristik, na jejichž základě jsou definovány limity rozvoje sídla, je však nutno oproti prostorové diferenciaci území provést s větší důkladností a ve větším detailu (zejména při terénním šetření).

Jako sídlo je v této studii uvažováno zastavěné území čítající větší počet obývaných staveb. Sídlem pro účely této studie není izolovaná účelová zástavba (typicky zemědělská), samota (hájovna, rekreační objekt či účelový objekt), popř. osamocený nevyužívaný relikv dřívejší zástavby (např. bývalých hospodářských usedlostí). Z kategorizace sídel jsou také vyloučeny chatové osady. Pro tyto lokality se zástavbou nelze stanovit regulativy či limity ochrany krajinného rázu, které by byly kompatibilní s regulativy či limity v případě standardního trvale obývaného sídla. Většina sídel v této studii reprezentuje zřetelně vůči okolí vymezenou krajinnou enklávu se zástavbou – obec či její část. V případě některých sídel došlo ještě k segmentaci na dílčí části – z důvodu prostorového uspořádání či zřetelně se odlišující typologie zástavby.

Kategorizována byla všechna sídla, jejichž trvale obývaná zástavba alespoň zčásti zasahuje do vyhlášené CHKO Křivoklátsko. Do kategorizace nebyly zařazeny větší sídelní útvary – města (viz kapitola C.2)

C.2 Kategorizace sídel

Sídla v CHKO Křivoklátsko, pro která jsou dále v textu stanoveny regulativy a doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu, jsou zařazena do 4 kategorií. Tato kategorizace se opírá o dvě základní kritéria, kterými jsou:

- Působení sídla v širším krajinném rámci (místu krajinného rázu, popř. i v širším územním rozsahu) dané především jeho pozicí, determinující jeho vizuální uplatnění, celistvostí, přítomností dominant (pozitivních i negativních) a začleněním do svého okolí (přechodem do volné krajiny)
- Dochovanost urbanistické struktury sídla, přítomností hodnotné architektury (dochovaná historická zástavba), jednoty zástavby z hlediska architektonického vzhledu (měřítko, tvar), popř. i funkčního

Sídla zařazená do **I. kategorie** jsou charakteristická harmonickým projevem a příznivým estetickým působením danými souladem především s přírodními dispozicemi – reliéfem a vegetací, plynulostí

přechodu do nezastavěného území, organickým usazením v krajinném rámci, čímž spoluvytvářejí typický charakter území. Tato sídla se vyznačují dochovaností struktury typické pro historickou etapu osídlování území, způsobu života v území, dále vnitřní jednotou forem – měřítka a výrazu zástavby a také přítomností architektonických hodnot.

Sídla zařazená do **II. kategorie** se vyznačují rovněž výraznou krajinnotvornou hodnotou, vystupují jako významný spolutvůrčí krajinný prvek s příznivým projevem v kontextu širšího krajinného rámce. Sídla zařazená v této kategorii nemusí vynikat přítomností zásadních architektonických hodnot či chráněných památek. Zástavba v sídle odráží jeho dřívější status bez výraznějších prvků vybočujících mimo kontinuum historického vývoje – jak ve smyslu měřítka tak také funkce.

Sídla zařazená do **III. kategorie** dosahují běžného působení v širším krajinném rámci bez zásadnějších pozitivních či negativních projevů. Zástavba sídla se nevyznačuje přítomností architektonických či památkových hodnot ani dochovaností původní struktury zástavby. Charakter zástavby v sídle je různorodý, v měřítku či vzhledu nejednotný. Typická je absence tradiční dominanty, zřetelný kontakt (promíšenost) starší a novodobé zástavby, hojnost rekonstrukcí starších objektů s realizací přístaveb, výskyt opuštěných či zchátralých objektů, celková nevyváženost stavebního fondu.

Sídla zařazená do **IV. kategorie** reprezentují sídla s negativním či rušivým, popř. velmi kontrastním působením v širším krajinném rámci. Charakteristické pro sídla zařazená do této kategorie je výskyt netradičních či cizorodých prvků v zástavbě, které vybočují z běžného měřítka zástavby, abstrahují od architektonických zvyklostí či narušují původní historickou strukturu sídla. Absentují zde cenné architektonické či památkově chráněné objekty.

Vedle menších sídel – obcí a jejich částí se na území CHKO Křivoklátsko, resp. na jeho okrajích nacházejí sídelní útvary většího měřítka – města, která jsou charakteristická rozvinutou územní strukturou zahrnující historické jádro, přechodovou a okrajovou zástavbu včetně sídlišť a účelovou zástavbu – výrobní provozy, dopravní stavby aj. Do CHKO Křivoklátsko zasahují navíc pouze menší části své zástavby. V souladu s přístupem autorů metodických pokynů v oblasti ochrany krajinného rázu (Vorel a kol.) byla tato sídla zařazena do zvláštní kategorie – segment urbanizované krajiny (SUK).

Pro tato sídla nebyly individuálně definovány regulativy a doporučení. Ochranu krajinného rázu v těchto sídlech je třeba uplatňovat na základní úrovni (nikoliv zvýšené), specifickým způsobem s ohledem na dané krajinné podmínky a na specifický charakter zástavby. V segmentech urbanizované krajiny (SUK) je třeba zejména (viz Vorel a kol.):

- věnovat pozornost negativním dopadům výstavby na krajinná panoramata a na změny v siluetě měst
- podporovat opatření odstraňující nebo minimalizující existující negativní projevy zástavby a využití území v krajinné scéně (negativní dominanty a negativní dominantní rysy krajiny).

Na území CHKO Slavkovský les byly vymezeny celkem 3 segmenty urbanizované krajiny – Rakovník, Zbiroh a Žebrák.

Dále v textu je pro každé sídlo v CHKO zpracován strukturovaný dokument popisující jeho základní charakteristiku – přítomnost památkové ochrany, pozici sídla v širším krajinném rámci, základní historické souvislosti a vizuální projev zástavby. Ke každému sídlu je rovněž hned v úvodu přiřazena faktografická část obsahující jeho zařazení podle v kapitole B provedené prostorové diferenciaci území (OKR a MKR) a také demografické statistiky převzaté veřejně dostupných údajů ČSÚ. Plošný rozsah sídla dokladuje aktuální snímek (výřez) ortofotomapy, který je konfrontován s rozsahem zástavby z cca třetí čtvrtiny 19. století zachycený v rámci III. vojenského mapování.

tab. č. 3: Přehled sídel, jejich kategorizace a zařazení podle prostorové diference

Sídlo		OKR	MKR	Kategorie				
Amálie		F	F.9	Amálie	I.	II.	III.	IV.
Amalín		F	F.13	Amalín	I.	II.	III.	IV.
Běleč		G	G.2	Běleč	I.	II.	III.	IV.
Branov		B	B.40	Branov	I.	II.	III.	IV.
Bratronice		G	G.3	Bratronice	I.	II.	III.	IV.
Broumy	stará zástavba	B	B.22	Broumy - Kublov	I.	II.	III.	IV.
	nová zástavba na jihu a jihovýchodě	B	B.22	Broumy - Kublov	I.	II.	III.	IV.
Březová		B	B.18	Březová	I.	II.	III.	IV.
Bučiny		C	C.1	Podmokly	I.	II.	III.	IV.
Bzová		B	B.17	Bzová	I.	II.	III.	IV.
Častonice		A, F	A.5/B.17	Branov - Častonice / Častonice	I.	II.	III.	IV.
Černín		J	J.4	Trubín	I.	II.	III.	IV.
Čilá		A, C	A.1/C.3	Zvíkovec – Čilá / Čilá	I.	II.	III.	IV.
Doupno		F	F.10	Nový Dům	I.	II.	III.	IV.
Drahoňův Újezd		B	B.2	Údolí Koželužky	I.	II.	III.	IV.
Hradiště		C	C.1	Podmokly	I.	II.	III.	IV.
Hracholusky	západní část	D	D.16	Hracholusky	I.	II.	III.	IV.
	východní část	D	D.16	Hracholusky	I.	II.	III.	IV.
Hřebečnický		D	D.12	Hřebečnický	I.	II.	III.	IV.
Hředle		B	B.19	Hředle	I.	II.	III.	IV.
Hudlice	historická část (náves a okolí)	B	B.29	Hudlice	I.	II.	III.	IV.
	části mimo historickou část	B	B.29	Hudlice	I.	II.	III.	IV.
Hýskov		A	A.8	Nižbor - Hýskov	I.	II.	III.	IV.
Chříč		D	D.4	Chříč	I.	II.	III.	IV.
Chyňava		I	I.2	Chyňava	I.	II.	III.	IV.
Jablečno		B	B.13	Údolí Zbirožského potoka - Jablečno-Přisednice	I.	II.	III.	IV.
Kalubice		E	E.7	Kalubice	I.	II.	III.	IV.
Karlov		B	B.24	Karlov	I.	II.	III.	IV.
Karlova Ves		B	B.39	Vysoký Tok	I.	II.	III.	IV.
Knížkovice		J	J.3	Plešivec	I.	II.	III.	IV.
Kostelík		D	D.8	Kostelík	I.	II.	III.	IV.

Krakovec		D	D.1	Šípy	I.	II.	III.	IV.
Křivoklát		A	A.9	Křivoklát	I.	II.	III.	IV.
Kublov	Kublov	B	B.22	Broumy - Kublov	I.	II.	III.	IV.
	Malá Louka	B	B.22	Broumy - Kublov	I.	II.	III.	IV.
Lány		F	F.18/F.19	Lánská obora / Lány - zámecký park	I.	II.	III.	IV.
Lašovice		D	D.14	Všetaty - Lašovice	I.	II.	III.	IV.
Leontýnský zámek + okolí		B	B.24	Karlov	I.	II.	III.	IV.
Lhota (Kladensko)		G	G.3	Bratronice	I.	II.	III.	IV.
Lhota (Kralovicko)		D	D.3	Slatina	I.	II.	III.	IV.
Lhotka		B	B.7	Ostrovec - Lhotka	I.	II.	III.	IV.
Lísek		B	B.29	Hudlice	I.	II.	III.	IV.
Líšná		B	B.15	Líšná	I.	II.	III.	IV.
Malá Buková		E	E.5	Malá Buková	I.	II.	III.	IV.
Malé Slabce		D	D.7	Slabce	I.	II.	III.	IV.
Městečko	Městečko	A	A.10	Městečko	I.	II.	III.	IV.
	Malá Strana	A	A.10	Městečko	I.	II.	III.	IV.
Milíčov		D	D.1	Šípy	I.	II.	III.	IV.
Mlečice		C	C.2	Mlečice	I.	II.	III.	IV.
Modřejovice		D	D.7	Slabce	I.	II.	III.	IV.
Nezabudice		E	E.3	Nezabudice	I.	II.	III.	IV.
Nižbor		A, B, H	A.8/B.30/H.1	Nižbor – Hýskov / Otročiněves / Vůznice	I.	II.	III.	IV.
Nová Ves		D	D.6	Rousínov	I.	II.	III.	IV.
Nové Dvory		F	F.18	Lánská obora	I.	II.	III.	IV.
Novosedly		D	D.16	Hřebečnický	I.	II.	III.	IV.
Nový Dům	jižní část	F	F.10	Nový Dům	I.	II.	III.	IV.
	severní část	F	F.10	Nový Dům	I.	II.	III.	IV.
Nový Jáchymov	Nový Jáchymov	B	B.31	Nový Jáchymov	I.	II.	III.	IV.
	Krušná hora	B	B.31	Nový Jáchymov	I.	II.	III.	IV.
osada Král		B	B.27	Osada Král	I.	II.	III.	IV.
Ostrovec		B	B.7	Ostrovec - Lhotka	I.	II.	III.	IV.
Otročiněves	východ	B	B.30	Otročiněves	I.	II.	III.	IV.
	západ	B	B.30	Otročiněves	I.	II.	III.	IV.
	Krušná hora	B	B.30	Otročiněves	I.	II.	III.	IV.
Panoší Újezd		D	D.13	Tytry	I.	II.	III.	IV.
Písky		F	F.12	Ryzava	I.	II.	III.	IV.
Ploskov		F	F.22	Ploskov	I.	II.	III.	IV.
Podmokly		C	C.1	Podmokly	I.	II.	III.	IV.

Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Křivoklátsko

Požáry	F	F.15	Požáry	I.	II.	III.	IV.	
Přisednice	B	B.13	Údolí Zbizožského potoka - Jablečno-Přisednice	I.	II.	III.	IV.	
Pustověty	A	A.11	Pustověty	I.	II.	III.	IV.	
Račice	A, B	A.7/B.37	Račice – Žloukovice / Horní Račice	I.	II.	III.	IV.	
Rakovník	F	F.1	Rakovník - koupaliště	SUK				
Rousínov	D	D.6	Rousínov	I.	II.	III.	IV.	
Roztoky	A, B	A.5/B.41	Branov – Častonice / Horní Roztoky	I.	II.	III.	IV.	
Skryje	historická část (náves a okolí)	A, C	A.2/C.5	Pod Skryjemi / Skryje	I.	II.	III.	IV.
	části mimo historickou část	A, C	A.2/C.5	Pod Skryjemi / Skryje	I.	II.	III.	IV.
Skřivaň	D	D.13	Tytry	I.	II.	III.	IV.	
Skupá	D	D.13	Tytry	I.	II.	III.	IV.	
Slabce	D	D.7	Slabce	I.	II.	III.	IV.	
Slatina	D	D.3	Slatina	I.	II.	III.	IV.	
Stradonice	historická centrální část	A	A.8	Nižbor - Hýskov	I.	II.	III.	IV.
	nová výstavba na západě a severozápadě	A	A.8	Nižbor - Hýskov	I.	II.	III.	IV.
Svatá	B	B.28	Svatá	I.	II.	III.	IV.	
Svinařov	D	D.7	Slabce	I.	II.	III.	IV.	
Sýkořice	G	G.1	Sýkořice	I.	II.	III.	IV.	
Šípy	D	D.1	Šípy	I.	II.	III.	IV.	
Šlovice	D	D.11	Šlovice	I.	II.	III.	IV.	
Terešov	B	B.4	Terešov - Třebnuška	I.	II.	III.	IV.	
Točnick	sever	B	B.17	Bzová	I.	II.	III.	IV.
	jih	B	B.17	Bzová	I.	II.	III.	IV.
Trubín	J	J.4	Trubín	I.	II.	III.	IV.	
Trubská	B	B.29	Hudlice	I.	II.	III.	IV.	
Třebnuška	B	B.4	Terešov - Třebnuška	I.	II.	III.	IV.	
Týček	B	B.14	Zbiroh - Týček	I.	II.	III.	IV.	
Týřovice	D	D.18	Týřovice	I.	II.	III.	IV.	
Tytry	D	D.13	Tytry	I.	II.	III.	IV.	
Újezd nad Zbečnem (Pohořelec)	A, B	A.6/B.38	Pohořelec / Velký meandr	I.	II.	III.	IV.	
Újezdec	D	D.12	Hřebečnický	I.	II.	III.	IV.	
Velká Buková	E	E.9	Velká Buková	I.	II.	III.	IV.	

Všetaty	D	D.14	Všetaty - Lašovice	I.	II.	III.	IV.	
Zbečno	A	A.6	Velký meandr	I.	II.	III.	IV.	
Zbiroh	B	B.1/B.13/ B.14	Světovina / Údolí Zbizožského potoka - Jablečno-Přisednice / Zbiroh - Týček	SUK				
Zdejcina	A, B	A.8/B.32	Nižbor – Hýskov / Zdejcina	I.	II.	III.	IV.	
Zhoř	D	D.6	Rousínov	I.	II.	III.	IV.	
Zvíkovec	Kalinova Ves	A	A.1	Zvíkovec – Čilá	I.	II.	III.	IV.
	Zvíkovec	C	C.1	Podmokly	I.	II.	III.	IV.
Žebrák	J	J.2	Točnick	SUK				
Žilina	F	F.21	Žilina	I.	II.	III.	IV.	
Žloukovice	A, B	A.7/B.36	Račice – Žloukovice / Horní Žloukovice	I.	II.	III.	IV.	

Sídlo	Amálie				obec	Ruda			
					k. ú.	Ruda u Nového Strašecího			
OKR	F	Lesní komplex Lány			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	F.9	I.	II.	III.	obyvatel	-	-	-	33
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	10

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zemědělský dvůr Amálie čp. 51

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo Amálie se společně s Novým Domem a Doupnem nachází v plošně rozsáhlejší enklávě obklopené lesy (roku 1805 byly vykáceny a vyklučeny bučiny v rozsahu asi 600 ha a na těchto pasekách byly založeny dvory Nový Dům, Maxov a Amálie). Tvořeno je zemědělským dvorem, několika rodinnými domy a bažantnicí jihozápadně od sídla. Přestože se nachází v mírně vyvýšené poloze, terén k sídlu ze západu pozvolna stoupá, na východ pak klesá do údolí Klíčavy, právě areál bažantnice téměř zcela potlačuje vizuální působení sídla – ze západu je patrný pouze dvůr, v dálkových pohledech se sídlo neuplatňuje.

Základní historické souvislosti:

Klasicistní obdélníkový dvůr se zámečkem Amálie byl založen r. 1770 pojmenován podle manželky Karla Egona z Fürstenberka kněžny Amálie Kristiny rozené Bádenské. Na dvoře byl zaveden nový způsob hospodaření – úhorový systém byl nahrazen rotačním. Později zde byl postaven lihovar a zřízení ovčín. Po roce 1921 byl dvůr součástí statku Lány a v blízkosti vznikla bažantnice. Dnes dvůr patří České zemědělské univerzitě v Praze.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Jádrem zástavby je mohutný klasicistní, osově symetrický obdélný dvůr se zámečkem a dvěma sýpkami v průčelí. Na něj na jihu a západě navazuje pravidelně uspořádaná zástavba rodinných domů (dokončeny 1951), jedná se o patrové objekty s polovalbovými střechami, hojně doplněné drobnými přístavky, kůlnami apod. Na jihovýchod od dvora se pak nachází několik samostatných hospodářských budov, které se vizuálně neuplatňují. Areál bažantnice provozuje Lesní správa Lány Kanceláře Prezidenta republiky, je oplocena a veřejnosti nepřístupná. Nachází se v ní několik objektů zázemí a ubytování, celek v krajině působí kompaktně, vnitřně je členěn na řadu menších ploch různě obhospodařovaných.

Zeleň v sídle se nachází uvnitř dvora a v zahradách rodinných domů, po obvodu sídla je spíše sporá, o něco četnější je podél komunikací. Vzhledem k bažantnici není tento deficit zeleně nijak citelný.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby – jižně od stávajících rodinných domů, při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad objekty klasicistního dvora vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Nesnižovat dominantní pozici dvora ve vyvýšené poloze při pohledu ze západu

obr. č. C.1: Statek Amálie v pohledu od západu

obr. č. C.2: Statek s výrazně geometrickým obdélníkovým uspořádáním, přes značnou délku hlavního průčelí (cca 150 m) je kompoziční uspořádání vhodně osově členěno se středním výškovým zvýrazněním

obr. č. C.3: Pohled od statkuna severní okraj bažantnice s historickou chatou

Sídlo	Amalín				obec	Křivoklát			
					k. ú.	Křivoklát			
OKR	F	Lesní komplex Lány			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	F.13	I.	II.	III.	obyvatel	-	-	-	-
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	-

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Petra
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Sídlo kompaktního půdorysu se rozkládá na rozvodném hřbetu mezi Berounkou a Rakovnickým potokem v blízkosti jejich soutoku. Zastavěné území sídla stoupá k východu, ze všech stran jej obklopuje vzrostlá lesní zeleň. Vizualní uplatnění sídla nastává z dálkových výhledů – ze svahů severně od Městečka údolím Rakovnického potoka či od samoty Novina (do východu).	
Základní historické souvislosti:	
Základem vsi, která dnes náleží ke Křivoklátu, se stal hospodářský dvůr postavený výše nad Křivoklátem ve druhé polovině 16. století. Podle Amálie Bádenské, jež se roku 1818 provdala za Karla Egon II. z Fürstenberka, má horní část Křivoklátu své jméno. I v současnosti sehrává zásadní roli poloha vsi v bezprostřední blízkosti hradu Křivoklát – kromě bydlení jsou zde rozvinuty rekreační infrastruktura, včetně zázemí Lesů ČR.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Kompaktní zástavbu sídla na zhruba čtvercové půdorysu tvoří rodinné objekty se zahradami v uliční síti. Pravidelné dispozice domů v uliční síti je zřetelná především v západní a střední části, východní část sídla je méně celistvá a více vzhledově i typologicky diferencovaná.	
V jádrové části sídla dominuje novogotický kostel sv. Petra, jenž se nejvýrazněji uplatňuje v pohledech přes blízkou nádrž. V jeho okolí se nacházejí větší hmoty – patrový objekt mateřské školy či objekt Lesů ČR. V zástavbě se místy dochovaly objekty lidové architektury – roubená stavení. Výrazným jednotně působícím celkem je uliční zástavba úzkých, přízemních, zděných, štítově orientovaných usedlostí po obou stranách průjezdní sinice v severní části (Lánská ulice) – nejstarší část zástavby.	
V okrajových částech sídla (západ) se nachází také hospodářská zástavba či účelové plochy parkovišť. Při jižním okraji byly postaveny rovněž třípodlažní bytovky.	

Celkový obraz sídla dotváří hojná zeleň – v zahradách i udržovaná ve veřejném prostoru (alejí při vodní nádrži). Zásadní aspekt představuje bezprostřední vazba na okolní lesní zeleň, lemující sídlo po celém obvodu.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky, uliční čára) – preferovat západní část sídla, při výstavbě respektovat historickou parcelaci, zachovat dochovanou urbanistickou strukturu sídla
- Zachovat obvodovou lesní zeleň – bránit rozšiřování zastavěného území do navazujících lesů
- Nezhodnocovat esteticky hodnotnou zástavbu v jádru sídla a dochované objekty lidové architektury, nesnižovat dominantní pozici kostela sv. Petra
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; nerozšiřovat zástavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.4: Pohled k Amalínu a hradu Křivoklát údolím Rakovnického potoka od severozápadu (v blízkosti osady Míče)

obr. č. C.5 a C.6: Dominanta kostela sv. Petra v centrální části sídla

obr. č. C.7: Reprezentativní vila notáře Fastra z r. 1908 s řadou eklektických prvků (zdobný štít s arkýřem, bosáž); symetrický objekt upoutá i tvary a členěním oken; v centru sídla působí výrazně pozitivně; v současnosti ze funguje mateřská škola a obecní knihovna.

obr. č. C.8: Soubor tří prvorepublikových rodinných domů řadově uspořádaných; vhodné výškové členění, velikost a tvary oken a barevné řešení fasády navozují dojem zástavby většího sídla

obr. č. C.9: Dominantní stavba při hlavní silnici v centru sídla; vcelku zdařilý výraz díky rizalitům se štíty na okrajích hlavního průčelí; současné využití jako informační a vzdělávací středisko Lesů ČR

obr. č. C.10: Esteticky hodnotná roubená usedlost se širokým štítovým průčelím, svislým bedněním štítu a výrazným zvalbením

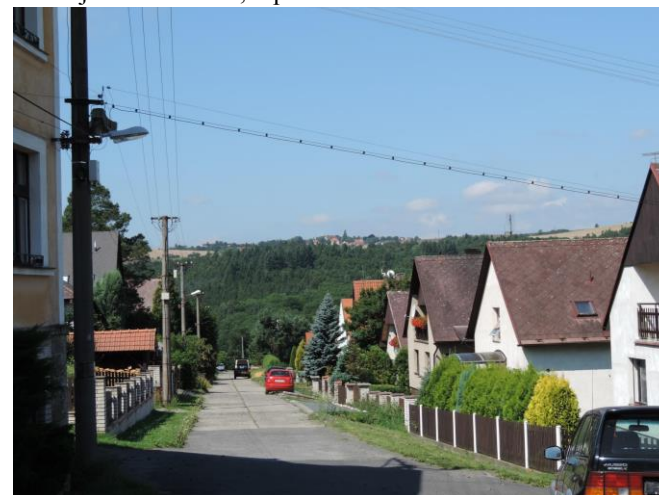
obr. č. C.11: Zástavba přízemních domů dochované jednotné formy v Lánské ulici

obr. č. C.12: Tradiční stavba se symetrickým středním štítem a s výtvarně řešeným vyřezávaným krovem v horní části Lánské ulice

obr. č. C.13: Rodinná zástavba jednotného měřítka v okrajové části sídla; v pozadí na horizontu Velká Buková

obr. č. C.14: Třípodlažní bytovka v jihovýchodním cípu zástavby

Sídlo	Běleč				obec				
					Běleč				
		Východ			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
OKR	G								
MKR/pásmo	G.2	I.	II.	III.	obyvatel	497	540	369	336
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	52	84	103	122

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano - kostel sv. Mikuláše; sousoší sv. Jana Nepomuckého; smírčí kámen za domem čp. 19; venkovská usedlost čp. 19; mimo sídlo - hrad Jínčov, zřícenina; zaniklá ves, archeologické stopy

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Obdélníkové sídlo v mírně zvlněném terénu pozvolna, od vrchu Kouty, klesá k jihozápadu. Obklopeno je zemědělskou krajinou, do které se vizuálně uplatňuje jihozápadním směrem (zemědělský areál), ne však v rámci dálkových pohledů. Do ostatních směrů je uplatnění díky četné zeleni minimální. Ve směru JZ-SV je sídlo protnuto komunikací Zbečno – Unhošť (starodávná lovecká cesta spojující Křivoklát s Prahou) a tokem Vůznice. Běleč je nejjižnější obcí kladenského okresu a zároveň je na hranici tří okresů - kladenského, berounského a rakovnického.

Základní historické souvislosti:

Nepřímé zmínky o vsi pocházejí z 11. století, ovšem novodobý nález popelnicového pole datuje výskyt slovanského osídlení již do 10. století. Písemně je ves připomínána v polovině 14. století a jak název napovídá, byla založena na vymýceném, světlém nebo též bílém místě. Od roku 1594 patří ke křivoklátskému zboží a postupně tu byly založeny dva panské dvory. Ve dvorci baronů z Běšin vznikl Dětský domov a Zvláštní internátní škola a v nedalekém původně fürstenberském dvorci, který byl značně přestavěn, dnes sídlí soukromá firma.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Poměrně zachovalé sídlo má několik center – pravoúhlá návěs s lípami v jihovýchodní části, novogotický kostel s dřevěnou zvonící se šindelovou střechou stojící na podsklepeném pahorku (sklady jablek, řepa a snad i brambor) uprostřed sídla, další návěs severozápadně od kostela, jež prošla nedávno revitalizací. Původní zástavba, navazující na tato centra, je poměrně diferencovaná, tvořena je zejm. přízemními rodinnými domy obdélníkových půdorysů se sedlovými střechami. Orientace objektů je převážně štitová, je dodržována uliční čára. Četné jsou přestavby a dostavby různé kvality. V jihovýchodní části se nacházejí dva uzavřené dvory – západně od hlavní komunikace to je panský

dvůr Běšinů donedávna sloužící jako Zvláštní internátní škola, na východ pak památkově chráněná venkovská usedlost, dnes biofarma Lapuník po citlivé rekonstrukci. Novodobá zástavba je reprezentována za první období socialismu – bytový dům s plochou střechou západně od kostela, objekt Konzumu u kostela, kulturní dům severně od pravoúhlé návěsi, rodinné domy čtvercových půdorysů s plochými střechami (většinou dále od center). Za druhé pak porevoluční výstavbou, která je na menší sídlo poměrně rozsáhlá – nachází se severně od rybníku a jihozápadně od panského dvora Běšinů, tvořena je převážně katalogovými domy, v některých případech s výraznými fasádami. Na samém východním kraji sídla se nachází účelový areál, pila s tesařstvím, jehož centrální podlouhlý přízemní objekt působí díky nové zelené fasádě a absenci zeleně dosti výrazně. Na druhém, západním okraji se nachází zemědělský areál s dvoupatrovými objekty a světlými fasádami, které se výrazně uplatňují při pohledu na sídlo ze západu.

Sídlo má doposud kompaktní tvar s několika centry, novodobě se rozrůstá. Kostel je dominantou méně výraznou – pouze v rámci sídla, do krajiny se uplatňuje účelový areál na východě a zejm. zemědělský areál na západě.

Zeleň v sídle je velmi početná, a to jak v zahradách, tak ve veřejném prostoru – návěsi, u kostela a rybníka (vzrostlé vrby), zastoupeny jsou i vrostlé jehličnany. Při severním okraji jsou patrné zbytky sadů. Zeleň na přechodu do krajiny je rovněž hojná, citelně však chybí u účelového areálu na východě a u zemědělského areálu na západě. Na jihovýchodě tvoří zezeň přirozenou hranici sídla, za kterou by se, i s ohledem na jeho kompaktní tvar a přechod do krajiny, nemělo rozrůstat, což se však děje.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nezahušřovat historicky konstituovanou zástavbu hospodářských usedlostí
- Novou obytnou zástavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci a udržet kompaktní tvar sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby a barevné řešení fasád)
- Odstranit objekt Konzumu v sousedství kostela
- Nerozšiřovat sídlo jihovýchodním směrem, kde je jeho hranice přirozeně tvořena přechodovou zelení
- Ozelenit alespoň na přechodu do krajiny účelový areál na východě a zejm. zemědělský areál na západě za účelem pohledového odclonění

obr. č. C.15: Běleč v pohledu od jihozápadu (ze silnice č. II/116)

obr. č. C.16: Na návsi na podsklepeném pahorku původně gotický kostel sv. Mikuláše s novou lodí z roku 1903, u něj dřevěná zvonice z roku 1717

obr. č. C.17: Jednoduchá vyvážená hmota zámečku s valbovým zastřešením, s klasickými vertikálně členěnými okny a s plastickým zvýrazněním fasády; ostře s ním kontrastuje zadní stavba bytového domu ve dvoře

obr. č. C.22: Dvojice domů na severozápadní návsi; štít vpravo nerespektuje původní uspořádání (tvar a členění oken, sklon střechy, zvýraznění soklu); jinak přijatelné řešení upoutá právě kvůli srovnání s hodnotnějším výrazem sousedního domu

obr. č. C.23: Památkově chráněná venkovská usedlost po úspěšné obnově; dnes biofarma Lapuník, vhodné barevně sjednocené řešení, zachované hmoty, tvary oken, brána

obr. č. C.18: Všestranně harmonická drobná venkovská usedlost u památné lípy a sochy sv. J. Nepomuckého

obr. č. C.19: Prostranství se vzrostlou zelení okolo rybníka

obr. č. C.24: Objekt konzumu v těsném sousedství kostela sv. Mikuláše

obr. č. C.25: Bělečská hospoda reprezentující socialistickou architekturu

obr. č. C.20: Hmoty zemědělského areálu na samém západním okraji sídla

obr. č. C.21: Účelový areál na samém východním okraji sídla s výraznou zelenou fasádou

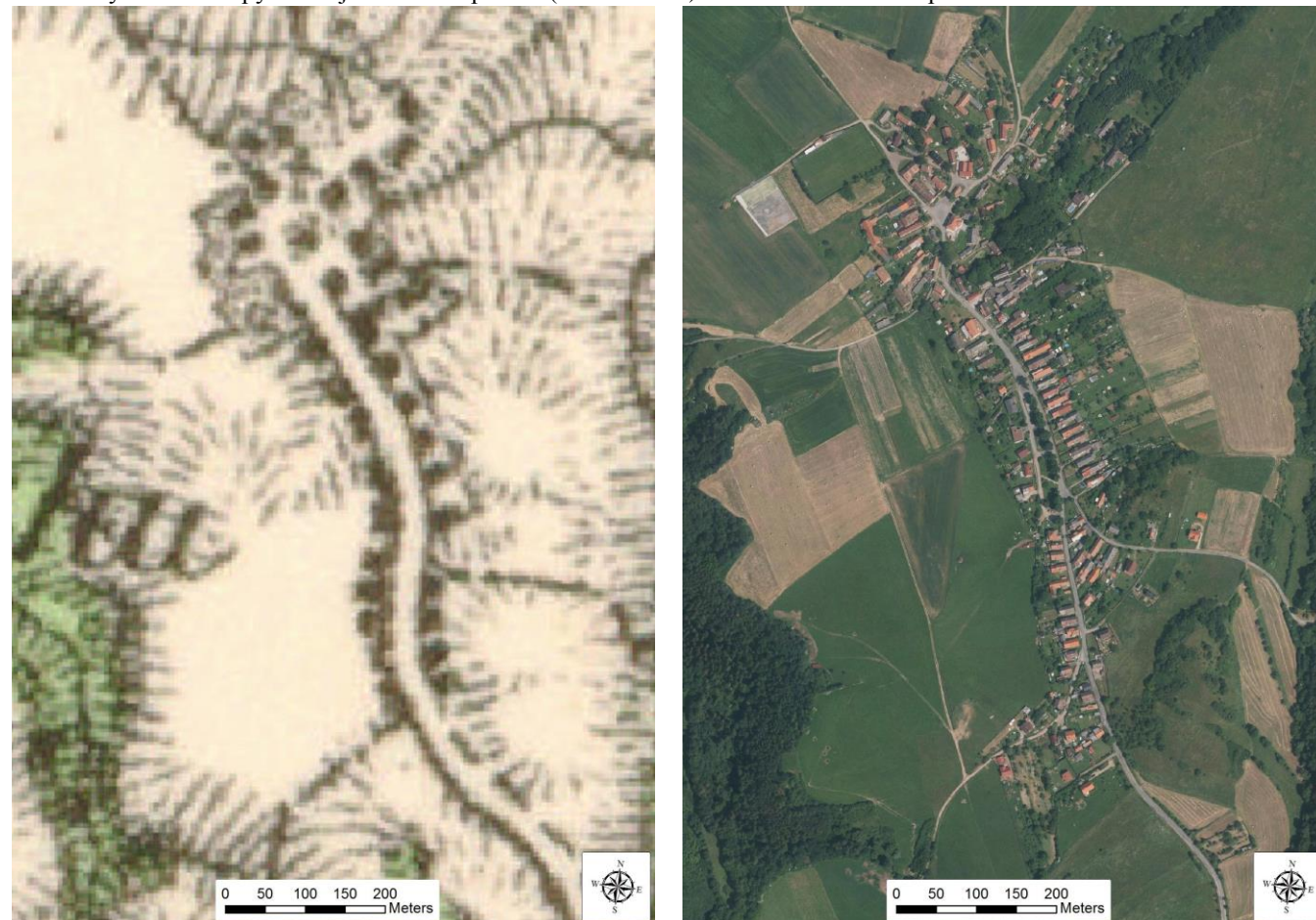

obr. č. C.26: Běleč při pohledu ze západu; výrazně dominuje zemědělský areál

Sídlo	Branov				obec	Branov			
					k. ú.	Branov			
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.40	I.	II.	III.	obyvatel	447	523	363	194
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	49	103	108	71

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – výšinné opevněné sídliště - hradiště Zpropadený zámek (archeologické stopy), stodola a sklípek, venkovská usedlost - Kouřimecká rybárna
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Protáhlé sídlo lokalizované ve zvolna stoupajícím výše položeném pravobřežním svahu údolí Berounky. Jižní výše položená část sídla se uplatňuje v dálkových výhledech – ze západních směrů – od Nezabudic či od Hracholusk.	
Základní historické souvislosti:	
Nejstarší připomínka osídlení se váže k hradišti Branov, pocházejícího patrně z 9. století. Ves Branov byla založena pravděpodobně po husitských válkách, první zmínka však pochází až z roku 1551, kdy byla branovským uložena robotná povinnost střežit nepřetržitě přední vrata hradu Křivoklátska. Součástí katastru obce jsou další významné stavby na Berounce - bývalá Kouřimecká rybárna, která je poprvé zmiňována v	

roce 1667 jako mlýn a později zde fungoval i prámový přívoz (1942) nebo pamětní síň Oty Pavla s přívozem v Luhu pod Branovem. Ves dnes slouží především bydlení.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Historicky ucelená zástavba kombinuje návesní a ulicový typ. V severní (nižší) části sídla se nachází menší obdélná náves, podél níž stojí převážně přízemní usedlosti štítové i podélné orientace na obdélném či rohovém půdorysu, jež se rozšiřují i dále od návsi. V některých případech si objekty uchovaly venkovský výraz (vjezdové brány, roubení, bednění štítů, členění oken), viditelné jsou však nápadné přestavby poškozující jejich vzhled. Nedaleko od návsi se nachází menší rybníček, z něhož vytéká drobná vodoteč. Na návsi pod lípou je umístěn Kristus na kříži na kamenném podstavci

Střední část sídla má charakter návesní ulicovky, kde podél užší protáhlé návsi stojí štítově orientované většinou přízemní usedlosti. Na východní straně na ně navazují hluboké zahrady se zelení a záhumenky. Západní okraj je výraznější, zástavba doplněná mladšími domy zde přechází zřetelněji do volné krajiny. Na úzké návsi stojí alej kaštanů, bylo zde zbudováno dětské hřiště. Dojem tohoto dílčího segmentu kazí typický objekt potravin s pultovou střechou a charakteristickým (barevným) provedením. Východně od sídla stojí izolovaně (bez vazby na zastavěné území) novostavba.

V nejvýše položené části je zástavba obdélných usedlostí se štítovou orientací rozložena podél příjezdové cesty, na východní straně však bez orientace s uliční čarou. Jižní okraj pak tvoří několik mladších objektů odstoupených již dále od cesty.

Kromě již zmíněné zeleně v zahradách a veřejném prostoru tvoří výrazný vegetační prvek doprovod vodoteče v severní části sídla.

Odděleně od hlavní části sídla se nachází zástavba několika usedlostí – část V Luhu u přívozu přes Berounku. V objektu dřívějších převozníků poblíž řeky byla umístěna Pamětní síň Oty Pavla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nerozšiřovat historicky ucelenou zástavbu (půdorys) hospodářských usedlostí do volné krajiny, pro nepočtenou novou výstavbu využít proluky ve stávající zástavbě při cestní síti – severozápadní či jihovýchodní okraj
- Zachovat doprovodnou zeleň podél vodoteče v severní části, dbát o návesní alej formující veřejný prostor
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Uplatňovat důslednou ochranu památkově chráněných objektů

obr. č. C.27: Pohled od Nezabudic k východu; pozadí ve svahu zástavba horní část zástavby Branova

obr. č. C.28: Spodní konec obdélné návsi v horní části sídla s výraznou alejí kaštanů

obr. č. C.29: Zástavba převážně přízemních protáhlých usedlostí se štítovou orientací na východním okraji obdélné návsi; zde hlouběji zapuštěných do zahrad

obr. č. C.30: Neuspořádaná lidová zástavba s roubenými staveními tvoří v krajině harmonický celek

obr. č. C.31: Venkovské stavení s klasickým uspořádáním trojúhelníkového štítu a brány; při rekonstrukci byly odstraněny původní zdobné prvky a členěná okna, zároveň byla doplněna přízemní přístavba (vlevo)

obr. č. C.32: Tradiční zděná zástavba v horní části sídla s výrazně protáhlými obdélníkovými půdorysy, štítově orientovanými ke komunikaci, se sedlovým zastřešením

obr. č. C.33: V zástavbě usedlostí na severním (dolním) okraji sídla vyniká šikmé bednění šítu ve sklonu střechy

obr. č. C.34: Památník obětem I. světové války na horním okraji obdélné návsi

obr. č. C.36: Nedávno rekonstruovaný objekt na spodní návsi se zřetelným zásahem do celkové konstrukce; nápadně působí rovněž okna nejednotného rozměru

obr. č. C.35: Méně zastoupený příklad nástavby v sídle se zachovanou původní strukturou zástavby; převýšená hmota s nečleněnou fasádou a dostavěnou verandou zde působí nepatřičně

obr. č. C.37: Rekreačně využívaný objekt v horní části sídla se vymyká především díky balkonu ve štítovém průčelí

obr. č. C.38: Pohled do údolí Berounky ze svahů nad Branovem

Sídlo	Bratronice				obec				
					Bratronice				
					k. ú.				
					Bratronice u Kladna				
OKR	G	Východ			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	G.3	I.	II.	III.	obyvatel	827	774	662	747
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	109	199	347	228

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano - kostel Všech svatých; smírčí kámen u sokolovny; venkovská usedlost čp. 10; venkovský dům čp. 26; mimo sídlo - jiná vojenská stavba - bunkr, smírčí kámen při silnici do Bělče; zaniklá ves, archeologické stopy

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Oválné sídlo orientované JZ-SV směrem, centrální část se nachází v údolí bezejmenné vodoteče, jež území odvodňuje do Lhoteckého potoka na severovýchodě. Terén z centrální části prudčeji stoupá k jihu a západu, pozvolna pak k severu. Ze všech směrů se vizuálně uplatňují zejm. vyvýšené části sídla – rozrůstající se zástavba východně od hřbitova, bytové domy při jižním okraji potlačující dominantu kostela, nová výstavba na východním okraji. Na jih od sídla, východně od vrchu Kouty, se nachází v roce 1992 opuštěná protiletectká raketová základna, která se přes exponovanou polohu díky hojně zeleni pohledově neuplatňuje. V západovýchodním směru je sídlo protnuto komunikací Zbečno – Unhošť (starodávná lovecká cesta spojující Křivoklát s Prahou), v severojižním pak Kamenné Žehrovice – Nižbor. Cca čtvrtina sídla na severovýchodě je mimo CHKO Křivoklátsko, východní okraj sídla zasahuje do přírodního parku Povodí Kačáku.

Základní historické souvislosti:

Ves jménem Bratronice nacházející se v okolí dnešní cihelny zřejmě existovala již v polovině 12. století, písemná zmínka z roku 1228 dokládá její vlastnictví benediktinským klášterem sv. Jiří na Pražském hradě. Nynější ves založená na pravidelném obdélníkovém půdorysu ve vymýceném pruhu území vznikla později po roce 1350 a procházela kolem ní lovecká stezka z Prahy na Křivoklát. V historii byla ves mnohokrát zmiňována v souvislosti se zástavou majetku panovníka šlechtickým rodům. Za fürstenberské správy zde fungovala cihelna, jejíž velký rozvoj přinesla první republika a velkostatek Borek. Středověká lokační parcelace se zemědělskými usedlostmi byla postupně narušena novou výstavbou v průběhu 2. pol. 20. století. Cihelna se po roce 1989 vrátila rodině původních majitelů a je stále v provozu.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Bratronice patří do skupiny obcí na Rakovnicku s podobnou urbanizační strukturou (dlouhý obdélníkový návesní útvar lemovaný po delších stranách nápadně pravidelnou parcelací), vysazených v rámci kolonizačních aktivit v Čechách ve 14. století (odpovídá vrcholně středověké gotické parcelaci). Sídlo však prošlo několika vlnami plošně významných změn zástavby, k největšímu narušení urbanistického uspořádání, parcelace, došlo v 2. pol. 20. stol. 22 % domů tak pochází z doby po roce 1964, novodobá zástavba probíhala zejména na místě původního pásu středověkých ovocných sadů, kde nová parcelace již odpovídá spíše městské zástavbě. Rozparcelovány a zastavěny byly též zadní části hlubokých středověkých parcel podél návsi. Návesní rybník byl změněn v betonovou požární nádrž, původní velká náves se rozpadla na dvě hlavní menší centra (u kostela a u požární nádrže), zatímco ostatní nezastavěné plochy původní návsi získaly charakter obslužných či průjezdných komunikací. Zachovalý venkovský ráz mají linie usedlostí po obou stranách návesního pásma (některé jsou památkově chráněny), na západě je ráz narušen objekty restaurace – sokolovny a obecního úřadu, na ten navazuje objekt potravin typu Jednota s výraznou oranžovou fasádou, již mimo náves. Dominantou druhé návsi je pozdně barokní jednolodní kostel Všech svatých, západně od něj stojí památný strom Bratronická lípa, jižně pak historická budova školy. Uliční síť navazující na náves není příliš hustá, na zástavbu menších usedlostí okolo návsi a kostela navazuje do všech světových stran ve všech směrech značně diferencovaná zástavba rodinných domů příměstského charakteru (parcelace, neuspořádaná orientace staveb, půdorysy objektů, tvary střech, výrazné a nejednotné fasády), s řadou přestaveb a dostaveb. Uvedené podtrhuje současná výstavba převážně katalogových rodinných domů při jižní okraji sídla, východně od hřbitova – jedná se o výběžek sídla zásadně narušující jeho urbanizační strukturu, další výstavba se nachází při východním okraji, obě rozvojové lokality jsou pohledově exponované – hřbitov je nejvyšším bodem sídla. Památkově jsou chráněné dva smírčí kříže, jeden u sokolovny a druhý při silnici do Bělče, někdy též zmiňovány jako milníky.

Sídlo se do krajiny dříve projevilo zřejmě pouze minimálně, a to věží kostela a několika původními stavbami ve východní části, tento projev byl potlačen pěti dvoupatrovými bytovými domy při jižním okraji sídla, které se značně uplatňují ze západu a severu. Rovněž výrazně se ze severu uplatňuje pokračující zástavba východně od hřbitova, která postupně stoupá k vrchu Kouty, její působení bude dáno barevností fasád, jež řada objektů zatím postrádá. To samé platí pro rozvojovou lokalitu na východním okraji, jež se bude uplatňovat z východních pohledů. Vizuální projev sídla tak doznává značných změn.

Zeleň je hojněji zastoupena v zahradách domů zejm. při obvodu sídla, ve veřejném prostoru je to hlavně na návsi a u kostela. Na přechodu do krajiny jsou v severovýchodní části patrné relikty ovocných sadů, dalším významným prvkem je alej topolů ke hřbitovu na jihu, celkově je však zeleň po obvodu sídla spíše méně početná.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nezahušřovat historicky konstituovanou zástavbu hospodářských usedlostí nacházející se centrální část sídla
- Novou obytnou zástavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby a barevné řešení fasád)
- Doplnit zeleň na přechodu sídla do krajiny na jeho severním a východním okraji a zároveň i v sídle – v rozvojové lokalitě na jižním okraji

obr. č. C.39: Pohled na Bratronice ze severu, od Lhoty; vedle bytových domů vystupují nová zástavba východně od hřbitova

obr. č. C.40: Pohled na náves s požární nádrží v centru a památkově chráněnými venkovskými usedlostmi při její severní straně

obr. č. C.41: Výrazný hodnotný dvoupodlažní objekt fary s mohutným soklem, s pravidelným členěním oken a zachovaným barevným členěním fasády

obr. č. C.42: Dominantní symetrická stavba obecního úřadu a další vybavenosti vznikla zřejmě přestavbou původních usedlostí. V kontextu prostoru návsi a některých okolních staveb je výraz přijatelný

obr. č. C.43: Památkově chráněná patrová roubenka s pavlačí a šindelovým zastřešením

obr. č. C.45: Usedlost se zděnou bránou a širokým štítem s polovalbovým zastřešením působí upraveným, harmonickým dojmem

obr. č. C.44: Příznivý výraz nečleněné dvoupodlažní stavby je dosažen barevným zvýrazněním fasády, rytmizováním oken a dvěma plochými vikýři (volskými oky) ve valbové střeše

obr. č. C.46: Nesourodá zástavba novostaveb v exponované poloze východně od hřbitova

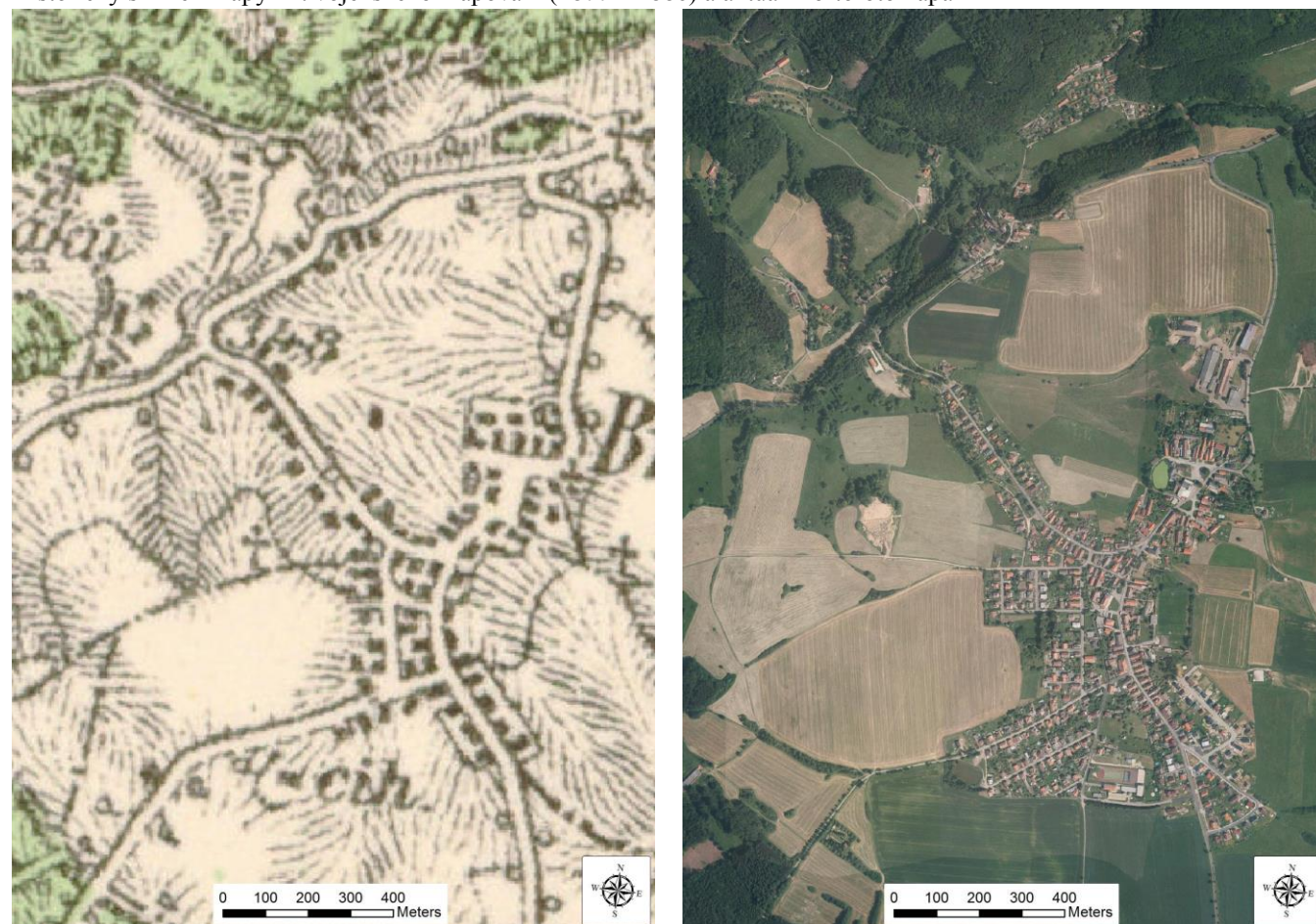

obr. č. C.47: Pohled na Bratronice ze západu, ze silnice č. II/201; skupina bytových domů zdatně konkurující pohledové dominanci kostela Všechných svatých

Sídlo	Broumy				obec	Broumy			
					k. ú.	Broumy			
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.22	I.	II.	III.	obyvatel	921	959	819	860
Kategorie – stará zástavba	I.	II.	III.	IV.	domů	113	198	227	317
Kategorie – nová zástavba na jihu a jihovýchodě	I.	II.	III.	IV.					

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – venkovský dům čp. 20; sklárna Schürerovská – archeologické stopy

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Velké, v severojižním směru protáhlé sídlo nacházející se společně s Kublovem a Karlovem v plošně rozsáhlé enklávě obklopené lesním porostem. Terén klesá k severozápadu, kam území odvodňuje bezejmenná vodoteč do Úpořského potoka. Sídlo je obklopeno intenzivně využívanou zemědělskou krajinou s nízkým zastoupením zeleně. Pohledově se sídlo uplatňuje severním a severovýchodním směrem a rovněž směrem východním, ke Kublovu. Sídlem prochází několik místních komunikací.

Základní historické souvislosti:

První písemná zpráva o Broumech pochází z roku 1358, kdy král Karel IV. potvrdil právo na dva lány dědin náležejícím k manskému dvoru. Vzhledem k blízkosti karlístejnského panství patřilo okolí ke královským honitbám a mezi poddanské povinnosti patřila řada loveckých činností. V historii se Broumy stávaly častou zástavou a měnily majitele (Týřov, Točnick, Křivoklát). Hospodářský rozmach je spjat s místní sklárnou založenou v roce 1599 Kryštofem Schürerem. Sklářská huť dodávala mj. technické sklo na císařský dvůr. V souvislosti s rozvojem huti vznikají další hospodářské stavby, ovšem následky třicetileté války huť postupně upadá a po roce 1851 byla přeměněna na poplužní dvůr. Dodnes se dochoval dům hlavního sklenářského mistra.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo má dvě návsi, z nichž starší se nachází v severní části sídla – obklopena je ze severu původní zahuštěnou zástavbou přízemních vesnických domů menšího měřítka s obdélníkovými půdorysy a valbovými i sedlovými střechami, objekty mají štítovou orientaci a respektují návesní čáru. V severovýchodním cípu se nachází obdélníkový uzavřený zemědělský dvůr. Objekty na východně straně návsi jsou dotčeny výraznými přestavbami a dostavbami, na jižní straně se nachází další zemědělský dvůr, všechny tyto uvedené objekty respektují návesní čáru, jež je narušena na západní straně, stejně jako je narušen obdélníkový půdorys návsi měřítkově ani architektonicky neodpovídající hmotou kina z 2. poloviny 20. století. Na sever od této návsi se ze stejného období nachází v exponované poloze zemědělský areál tvořený plechovými halami, z nichž ta nejsevernější se výrazně vizuálně uplatňuje mnoha směry. Náves v centrální části sídla je trojúhelníková, vedle několika solitérních dřevin jí dominují patrové objekty obecního úřadu a společenského centra, bývalá měšťanská škola, jež jsou doplněny o objekt potravin typu Jednota. Z této návsi vybíhá zástavba uličního typu – v severozápadním směru klesá k Úpořskému potoku, na jih pozvolna stoupá. Tvořena je přízemními rodinnými domy obdélníkových i čtvercových půdorysů a štítové orientace, až ukázkově je respektována uliční čára. Z této charakteristiky se vymyká západní okraj se zástavbou z 2. poloviny 20. století (ul. Spojovací a okolní), kde je narušen uliční typ zástavby, a objekty mají větší hmoty, některé jsou patrové, charakter je až příměstský. K dalšímu narušení došlo na jihovýchodním okraji sídla, kde po roce 2003 vznikají novostavby katalogového typu nerespektující nic z výše uvedeného. Toto je umocněno dokončováním novostavbami na samém jihovýchodním okraji sídla (ul. Za Garážemi), jež představují naprosto nesourodý celek neodpovídající území CHKO a jež se díky pestrým pastelovým fasádám uplatňuje v dálkových pohledech. Na jižním okraji sídla se nachází areál školy z roku 1961, dostavěný v roce 2001, který je tvořený hmotově velmi výraznými objekty s plochými střechami. Při Úpořském potoce se nachází místní část Luh tvořená vesnickými rodinnými domy obklopenými bohatou zelení. Zástavba je tedy poměrně diferencována, hlavně ale dochází k zániku dobrého příkladu uličního typu zástavby.

Sídlo se vizuálně méně uplatňuje jihozápadním směrem, patrný je zemědělský areál na severu. Ten se společně s novostavbami na jihovýchodním okraji sídla a areálem školy na jihu uplatňuje ze severozápadu, severovýchodu (vrch Špička) a z východu, od Kublova. Výrazným prvkem je plechová hala na samém severním okraji zemědělského areálu, novostavby jsou patrné díky fasádám všech barev.

Zeleň v sídle je méně početná, zahrady převažují nad veřejným prostorem, díky poměrně úzkým uličním profilům, takže v něm je zastoupena zejm. na návších. Méně početná je zeď na přechodu do volné krajiny, citelně chybí u zemědělského areálu na severu, stejně tak u novostaveb na jihovýchodě a i při jihozápadním okraji sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat uliční typ zástavby
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, štítová orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Ozelenit zemědělský areál na severním okraji sídla a novostavby na jihovýchodním okraji

obr. č. C.48: Pohled na Broumy z výše položených svahů vrchu Špička (od severovýchodu)

obr. č. C.49: Kulturní dům ze 70. let minulého století; forma odpovídá své době, vcelku jde o kvalitní hmotové řešení, které však svým měřítkem úplně nesouzní se zástavbou sídla

obr. č. C.50: Obvyklý nešvar minulých období, kdy kvalitní plasticky zdobená fasáda byla narušena nevhodným tvarem vyměněných oken; statek v severovýchodním rohu severní návsi

obr. č. C.51: Usedlost na jižním okraji původní návsi; díky příznivě zvolenému barevnému členění fasád zde ani příliš nevadí nepůvodní trojdielná okna

obr. č. C.52: Sporná úroveň přístaveb, alespoň podobně velké hmoty a barva fasády částečně sjednocují obě stavby; východní strana severní návsi

obr. č. C.53: Novostavby na jihovýchodním okraji sídla vytvářející nesourodou zástavbu v rámci rozvojové lokality i v rámci sídla jako celku

obr. č. C.54: Příklad, kdy respektování základních prostorových regulativů nepostačuje ke kvalitnímu působení, pokud chybí soulad s charakterem okolní zástavby

obr. č. C.55: Pohled na Broumy ze severozápadu; vlevo zemědělský areál s plechovou halou, jež se uplatňuje v dálkových pohledech z mnoha směrů

Sídlo	Březová				obec				
					Březová				
					k. ú.				
					Březová u Hořovic				
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.18	I.	II.	III.	obyvatel	346	415	315	271
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	42	85	102	114

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kaplička se zvonící

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo situované na plochém mírně k západu stoupajícím návrší mezi Bzovským potokem na západě a Pařezovským potokem na východě – v širší otevřené enklávě vymezené těmito toky a hřbetem Zámeckého vrchu na jihu. Vizuální uplatnění sídla nepřekračuje tento prostor. Výhled na sídlo umožňuje vyhlídka z hradu Točnick.

Základní historické souvislosti:

Ves byla založena v roce 1399 a ve středověku měla údajně významnou hrnčířskou pověst. Po třicetileté válce bylo točnické panství spravováno hejtmany Královského komorního panství Zbiroh. Dynamický rozvoj obce nastává koncem 19. století, kdy zde byla založena parní pila a dvě cihelny. Znamá chatařská oblast (původně trampská osada) leží severně v Údolí ticha. Od roku 1880 samostatná obec dnes slouží především k bydlení, jež se v poslední době rozvíjí. Funguje zde zemědělská výroba.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Od nepravidelné návsi se zástavba sídla (historicky) rozbíhá do třech stran. Návesnímu prostoru dominuje uzavřená patrová usedlost s vjezdovou bránou ve štítovém průčelí na severní straně, před níž stojí pod lípou památkově chráněná kaple. Jižní okraj návsi u nádržky vymezuje výrazný blok monotónních zdí. Nejzachovalejší část zástavby reprezentuje nejdelší východní větev s řadou štítově orientovaných převážně obdélných usedlostí, jež směřuje k menšímu návesnímu prostoru s památníkem obětí obou světových válek. Jižně od této ulice se v exponovaném prostoru nad údolím drobné vodoteče vytékající z nádrže přímo v sídle aktuálně rozšiřuje novodobá zástavba včetně katalogových domů.

Severozápadní část zástavby rozložená podél silnice do Broum již nemá tak ucelený charakter. Dřívější usedlosti zde prošly rekonstrukcemi, jež často poznamenaly jejich výraz. Vyskytují se také mladší (poválečné) domy nerespektující obvyklého tvarosloví.

Jižní větev zástavby při silnici od Točnicku tvoří převážně přízemní zástavba podélné orientace vesměs příznivého výrazu.

Při severním okraji sídla se nachází zástavba mladších rodinných domů. V této části stojí také komín v areálu bývalé cihelny, jež tak tvoří určitou vertikální dominantu zástavby sídla.

Zeleň v sídle je nejhojněji zastoupena (souvisle) při vodním toku v jihovýchodní části, v okolí bývalé cihelny, bohatě se vyskytuje v zahradách i veřejném prostoru. Při severní okraji a také na návsi se uplatňují vzrostlé jehličnany.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci; preferovat východní a severní část sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Nerozšiřovat novodobou zástavbu katalogového typu
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Zachovat celistvost zeleně v okolí vodoteče při jižním okraji sídla
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.56: Březová v pohledu od hradu Točnick; v pozadí vrch Velíz

obr. č. C.57: Východní část sídla v pohledu od jeho jižního okraje

obr. č. C.58: Nepravidelná návěs s výraznou zelení v pohledu od jižního okraje

obr. č. C.60: Jednotná zástavba štítově orientovaných usedlostí na obdélném půdorysu respektující uliční čaru v severovýchodní části sídla

obr. č. C.62: Nevhodný kontrast sousedních objektů; rodinný dům vpravo zcela nerespektuje výraz bezprostředně sousedícího domu

obr. č. C.59: Výraznou historickou hmotu uzavřené usedlosti s dominantní bránou na severní straně nepravidelné návěsi znehodnocuje osazení trojdílnými okny a nevhodná fasáda

obr. č. C.61: Výrazně protáhlý půdorys zvýrazněný nízkou osazeným horizontálním pásem širokých oken, tmavá nevýrazná fasáda, poloha ve svahu a bezprostředně navazující fadní asfaltová plocha (pouze úzký chodník) společně vytváří nepříliš vydařený dojem

obr. č. C.63: Východní okraj s mladší zástavbou; v pozadí hrad Točnick

obr. č. C.64: Soubor rodinné zástavby s netypickým barevným provedením, oplocením a pergolou si i po přestavbě zachovává původní základní hmotové členění

obr. č. C.66: Udržovaná kaplička se zvonící při severním okraji návsi

obr. č. C.65: Novostavby z katalogu ve východní části sídla abstrahují ve více znacích od běžných zvyklostí venkovské zástavby

obr. č. C.67: Důstojný památník obětem obou světových válek v severovýchodní části sídla

Sídlo	Bučiny				obec	Podmokly			
					k. ú.	Podmokly nad Berounkou			
OKR	C	Západ			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	C.1	I.	II.	III.	obyvatel	-	-	-	-
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	-

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana: ne

památkově chráněné objekty: ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Drobná sídelní enkláva nacházející se v blízkosti lesního okraje na severozápadním úbočí Černé skalky. Projev nevýrazného sídla v exponované pozici omezuje okrajová zeleň.

Základní historické souvislosti:

V blízkosti hájovny vzniklo několik hospodářských usedlostí, jež dnes slouží převážně rekreaci. Osada náleží k Podmoklům.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavbu sídla čítající několik soustředěných stavení tvoří přízemní usedlosti s hospodářským zázemím (stodoly). Prakticky všechny obytné objekty prošly rekonstrukcemi či u nich byly provedeny přístavby. U lesního porostu stojí odděleně dva objekty s větší hmotou patrového domu a vysokou stanovou střechou. Na severním okraji byla postavena jediná rekreační chata, zřetelně nezapadající od charakteru sídla.

V okrajové části se nachází výrazná liniová zeleň, dřeviny mezi lesním porostem a sídlem představují zbytek dřívějšího sadu.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby – při příjezdové cestě do sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů

- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.68: Bučiny v pohledu ze silnice z Podmokel do Hradiště (od západu)

obr. č. C.69: Jednoduchá hmotu venkovského stavení s hospodářským zázemím v zadní části; rekonstruovaný objekt si zachoval většinu původních atributů

obr. č. C.70: Mladší patrová budova s vysokou stanovou střechou v oddělené pozici při okraji lesa

Sídlo	Bzová				obec				
					Bzová				
					k. ú.				
					Bzová u Hořovic				
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.17	I.	II.	III.	obyvatel	759	668	527	432
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	92	130	155	183

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – větrný mlýn

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo situované v širší otevřené enklávě – na plochem k severozápadu zvolna stoupajícím rozvodném hřbetu mezi Pekelským potokem na jihozápadě a Bzovským potokem na severovýchodě. Vizualní uplatnění sídla nepřekračuje tento prostor. Výhled na sídlo umožňuje vyhlídka z hradu Točnick.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka o vsi se datuje k roku 1390, její další vývoj byl úzce spjat s hrady Žebrák a Točnick. Za konání služeb na královských hradech nebo jako doprovodná družina na lovech obdrželi poddaní řadu výsad. Ves utrpěla velmi málo škod během třicetileté války, ale v roce 1877 postihl celou ves ničivý požár. I po zrušení roboty většina obyvatel pracovala na panském hospodářství. Od roku 1869 samostatná obec nejprve v hořovickém později berounském okrese slouží převážně bydlení. V provozu je zde areál zemědělské velkovýroby.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Rozlehlé sídlo se soustředěnou zástavbou převážně usedlostí dokládající jeho dřívější hospodářský charakter. Ve výše položené (severozápadní) části sídla se podél protáhlé návsi rozkládají hmoty většinou okapově orientovaných usedlostí s hodnotnými vjezdovými branami místy s latěmi skládanými do sluncí a stodolami. Na návsi se nachází lipové stromořadí a menší nádrž, na jejímž východním břehu stojí udržovaná kaple.

Na historické jádro navazuje ves střední části sídla hustá zástavba měřítkem menších stavení v uliční síti. I tato zástavba se vyznačuje výrazovou jednotou utvářenou hmotovým i pozičním (uliční čára) uspořádáním.

Východní okraj tvoří již mladší zástavba převážně venkovského vzhledu. Atypickým prvkem zde je památkově chráněný objekt bývalého větrného mlýna na kruhovém půdorysu, jenž však prošel zásadní rekonstrukcí.

Sídlo postrádá tradiční dominantu, kterou specifickým způsobem nahrazují novodobé objekty veřejné vybavenosti při průjezdní cestě v severovýchodní části, především velkoryse pojatý s okolím architektonicky nekorespondující kulturní dům (Bezovka) s kontrastním provedením fasád.

Vstupní pohledově exponovanou část sídla při jihovýchodním okraji formuje zemědělský výrobní areál s výraznými hmotami účelových objektů – díky absenci zeleně se značným vizuálním projevem v okolní otevřené krajině.

Zeleň v sídle se vyskytuje především v okrajových částech – v hlubokých zahradách jednotlivých usedlostí. Výrazným prvkem je topolová alej podél fotbalového hřiště na severním okraji sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci; preferovat jihozápadní část sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Realizovat opatření k potenciálnímu snížení vizuálního účinku účelového výrobního areálu při jihovýchodním okraji sídla – výsadby stanovištně vhodných dřevin

obr. č. C.71: Pohled na Bzovou od hradu Točnick

obr. č. C.72: Jihovýchodní okraj sídla se zemědělským areálem

obr. č. C.73: návěs ní rybník s kaplí sv. Jana Nepomuckého na jihovýchodním břehu a výraznou doprovodnou zelení

obr. č. C.74: V podélné orientovaných usedlostech na návsi zaujme vjezd s ornamentální výzdobou a také udržovaná sídlení zeleň

obr. č. C.75: Jednotně působící ulicová zástavba s podélně orientovanými domy, většinou sedlově zastřešenými; celkový dojem je velmi příznivý, částečně potlačí i drobné nedostatky (trojdílná okna, zašlé fasády)

obr. č. C.76: Nárožní poloha zděné brány široké usedlosti tvoří zajímavě působící kompozici. Větší vyniknutí by způsobila žádoucí rekonstrukce (alespoň nová fasáda)

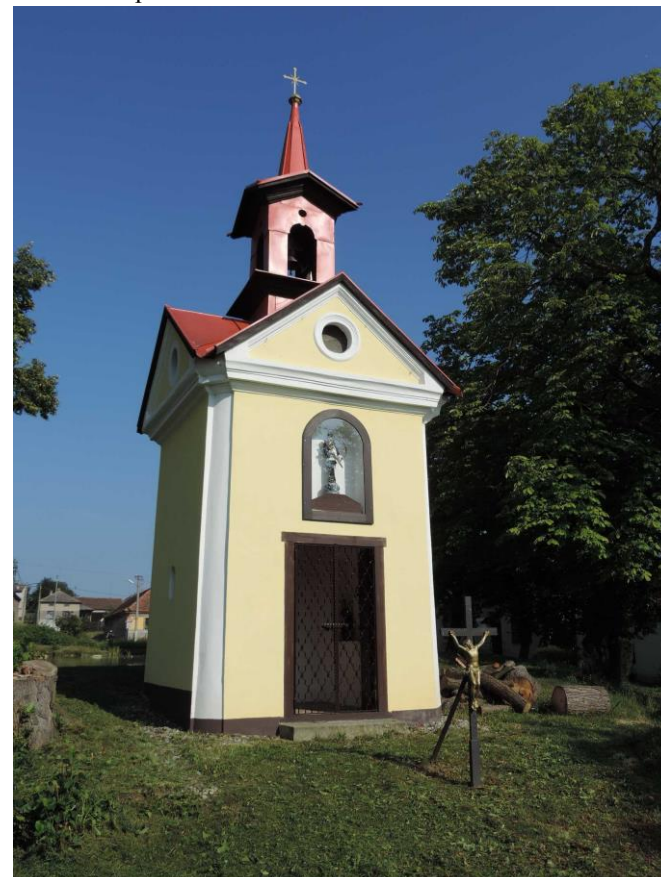
obr. č. C.77: Vhodně rekonstruovaná budova obecního úřadu s příkladným řešením fasády

obr. č. C.78: Památkově chráněný objekt bývalého větrného mlýna je dnes začleněn v zástavbě; přestavba na rodinný dům proběhla před II. světovou válkou

obr. č. C.79: udržovaná kaple sv. Jana Nepomuckého se zvoničkou; průčelí renovované kaple je členěno lizénami a portálem a ukončeno trojúhelníkovým štítem; v nice soška sv. Jana Nepomuckého

obr. č. C.80: Památník obětem I. světové války před budovou obecního úřadu

obr. č. C.81: Objekty prodejny a kulturního domu poplatné době vzniku byly nedávno upraveny; okolí by prospělo koncepční řešení parteru (členění rozsáhlých zpevněných ploch, větší uplatnění zeleně).

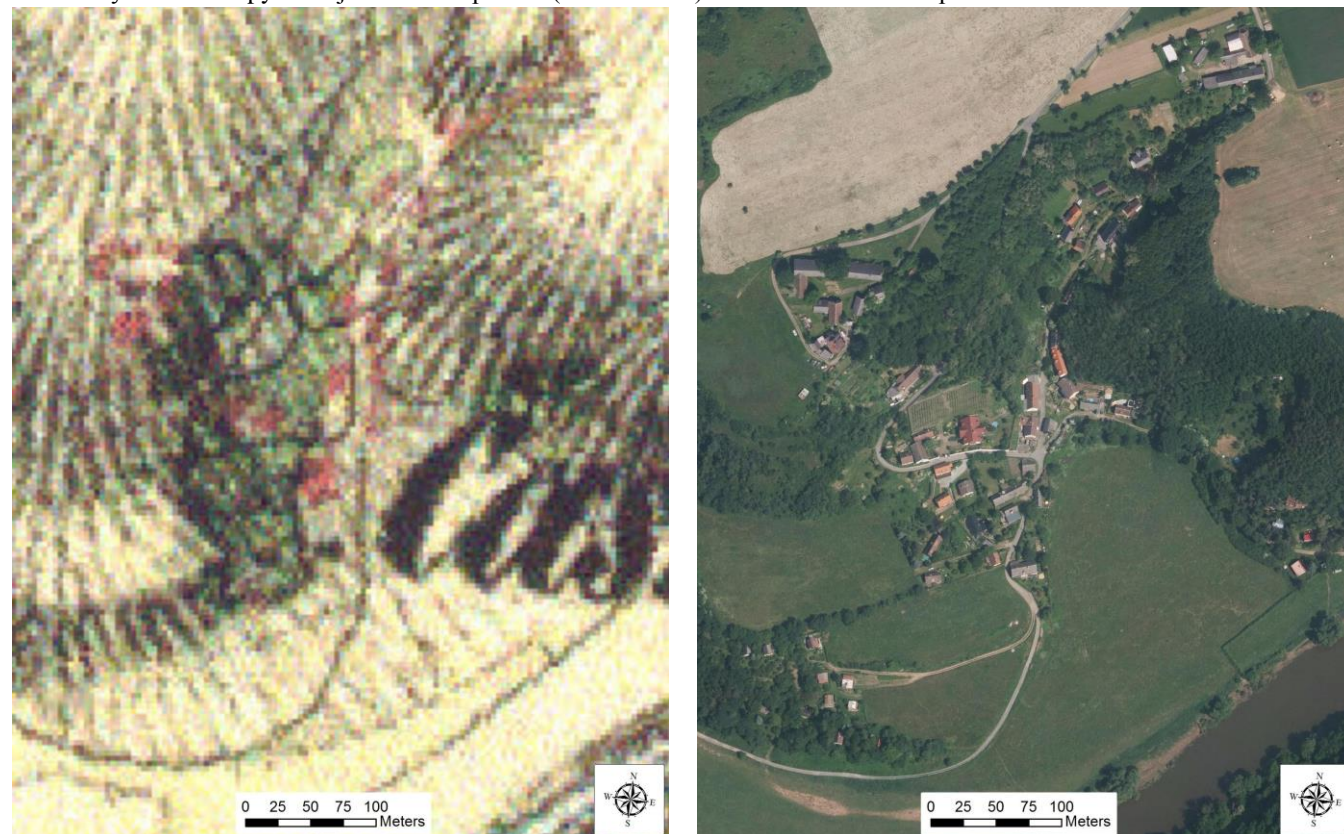

obr. č. C.82: Novodobá výstavba v jihovýchodní části sídla v některých případech neodpovídá tradičním zvyklostem

Sídlo	Častonice				obec				
					Křivoklát				
					k. ú.	Křivoklát			
OKR	A, F	Údolí Berounky a Rakovnického potoka / Lesní komplex Lány			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	A.5/F.14	I.	II.	III.	obyvatel	120	81	57	32
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	16	17	28	19

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – venkovská usedlost (č.p. 1)
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Menší sídlo zaujímající svažité partie údolí Berounky na jejím levém břehu – vrcholu levotočivého ohybu řeky. Vizualní uplatnění sídla je omezeno na kratší v naprosté většině lesnatý údolní segment.	
Základní historické souvislosti:	
Ves je poprvé zmiňována v 15. století, kdy byla křivoklátským manským lénem. V té době zde zřejmě stávala tvrz, která však později zcela zanikla. Osada byla roku 1864 připojena k Amalínu a roku 1886 byly obě obce administrativně spojeny s Křivoklátem. V současnosti slouží v hojné míře k rekreaci.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Nekompaktní zástavba sídla v členitém svažitém terénu je soustředěna do několika menších skupin oddělených vzrostlou zelení. Vzhledově je zástavba sídla dosti diferencovaná, ve výše položené části ji tvoří protáhlé přízemní obdélné usedlosti s hospodářským zázemím, níže má zástavba převahující	

zřetelně rekreační charakter s četnými rekonstrukcemi a dostavbami. Z obvyklého měřítka zástavby vybočuje novodobý objekt (horského typu) s typicky městským oplocením ve spodní části sídla.

Zástavba je těsném kontaktu se zelení, severozápadní část vyplňuje extenzivně udržovaný sad.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nerozšiřovat stávající rozsah zástavby sídla podmíněný výraznými přírodními dispozicemi
- Zachovat celistvost zeleně spoluutvářející celkový obraz sídla
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům (přístavby narušující hmotu a půdorys)

obr. č. C.83: Velmi přirozeně působící objekt stodoly formující severozápadní okraj sídla

obr. č. C.84: Dvoupodlažní stavba v krajině je vhodně zastřešena mansardovou střechou s polovalbičkou

obr. č. C.85: Rekreálně využitá zástavba menších objektů v horní části sídla

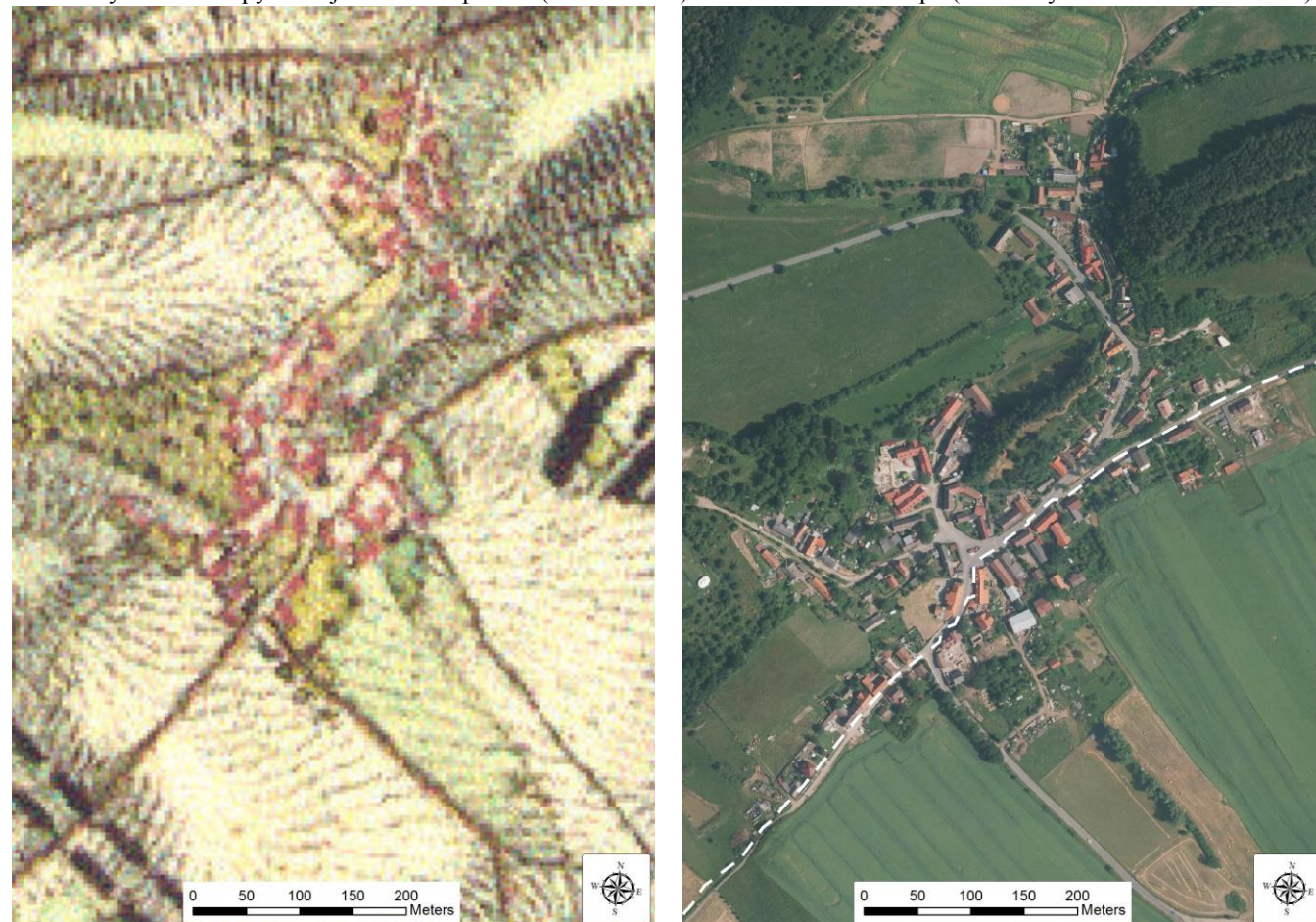

obr. č. C.86: Zřetelně kontrastní prvek zástavby – novotvar v území; stavba má spíše znaky současné horské architektury (vikýře, arkýř, vertikální prosklení)

Sídlo	Černín				obec	Zdice			
					k. ú.	Černín u Zdic			
OKR	J	Jižní svahy			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	J.4	I.	II.	III.	obyvatel	314	298	246	199
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	43	70	79	88

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Z návsi vybíhá zástavba uličního typu, je tvořena vesnickými přízemními rodinnými domy obdélníkových půdorysů, sedlových střech a štítové i hřebenové orientace. Původní objekty převažují v části severně od návsi, kam se terén zvedá, ačkoli na samotném severním okraji sídla je počet novodobých a přestavěných objektů vyšší. Terén se zvedá i k severozápadu, naopak k jihu klesá, ve výběžcích těmito směry převažují objekty novodobé a často dotčené výraznými přestavbami a dostavbami. Uzavřená část „V Koutě“ navazující na severozápadní okraj návsi je tvořena hmotově výraznějším uzavřeným zemědělským dvorem po rekonstrukci, vzhledem ke své poloze se objekty výrazně pohledově neuplatňují. Hmotově výraznější objekty bydlení jsou i při jižním okraji návsi. Hlavní dominantou sídla je tak opravená kaplička se zvoničkou na vršku severně od návsi.

Sídlo se jen velmi málo pohledově uplatňuje ze západu a z jihu, výrazně se však uplatňuje jihovýchodním směrem, mimo CHKO, jihovýchodní okraj sídla je poměrně exponovaný.

Zeleň v sídle je méně početná, výrazně převažují zahrady orientované vně sídla nad veřejným prostorem. Po obvodu sídlo na západě přechází v sad, na severu v lesní porost navazující na zalesněný vršek s kapličkou. I na jižním okraji sídla je zeleně celkem dostatek.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky) – zástavbu nerozšiřovat jihovýchodním směrem, kde je okraj sídla pohledově exponovaný
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Doplnit zeleň při jihovýchodním okraji sídla

obr. č. C.87: Severní část zástavby Černína v pohledu ze silnice do Svaté (od západu)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo na prudším jihovýchodním svahu je obklopeno převážně zemědělskou krajinou. Protunato je komunikací č. II/236 Zdice – Roztoky, ta společně s odbočkou z ní do Levína tvoří hranici CHKO Křivoklátsko. Sídlo se uplatňuje jihovýchodním směrem, tedy mimo území CHKO, do CHKO je uplatnění minimální.

Základní historické souvislosti:

Poprvé je Černín připomínán k roku 1302 jako dar krále Václava II. městu Beroun. Ovšem již době bronzové je na úbočí vrchu Knihov doloženo halštatské sídliště. Po roce 1436 se stává Černín součástí točnického panství a později patřil ke statku v Králově Dvoře, kde zůstal až do zániku feudální (patrimoniální) správy. Posléze samostatná obec byla v důsledku uplatnění střediskové soustavy osídlení připojena v roce 1961 ke Zdicím.

obr. č. C.88 Typické uspořádání domu jednoduchého půdorysu ve svahu s garáží v technickém podlaží; štítová uliční fasáda je zde zvýrazněna tmavým dřevěným obkladem podkrovní části včetně jednotně řešeného zábradlí lodžie

obr. č. C.90 Nová fasáda hostince patřičným způsobem zohledňuje i nepůvodní trojdílné okno, celek působí příznivě

obr. č. C.92 Příhodně zrekonstruovaný objektu statku v severní části návsi, přijatelně působí i střešní vikýře; vhodná forma oplocení

obr. č. C.89 Drobná starší zástavba; dům vlevo s mírnějším sklonem střechy má ve štítové stěně poněkud nevyváženě umístěná okna, v kontextu okolních staveb to ale není příliš podstatné

obr. č. C.91 Hodnotný výraz má obnovená fasáda domu včetně jednotně řešené zdi a vrat při hlavní silnici

obr. č. C.93 Starší venkovská zástavba s přiměřeně zvýrazněnou fasádou většího objektu

obr. č. C.94 Řadová forma zástavby s rozdílným výrazem, přesto se nedá říct, že by skladba působila nevhodně

obr. č. C.96 U rekonstruované stavby byly doplněny některé nepůvodní prvky (vikýře, dřevěný obklad horní části štítové stěny), objekt působí celkově pozitivně

obr. č. C.98 Hlavní dominanta sídla - opravená kaplička se zvoničkou na vršku severně od návsi

obr. č. C.95 Klasický typ chalupy se zachovaným členěním oken a se zvýrazněnou korunní římsou na štítové stěně s horním zvalbením

obr. č. C.97 Při příležitosti oslav 1010. výročí od založení oslav upravená návěs

Sídlo	Čilá				obec	Čilá			
					k. ú.	Čilá			
OKR	A/C	Údolí Berounky a Rakovnického potoka / Západ			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	A.1/C.3	I.	II.	III.	obyvatel	133	108	52	19
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	21	25	43	24

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – venkovská usedlost

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo s hojným zastoupením rekreační zástavby (chat) zaujímá svažité partie nad pravým břehem Berounky. Vizualní projev sídla nastává v dílčím úseku údolí Berounky nad soutokem se Zbirožským potokem. V dálkových pohledech se sídlo vizuálně neuplatňuje.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka o Čilě pochází z roku 1379, kdy ji měl v držení vladyka Mikšík ze Šlovic. Před husitskými válkami připadla obec zvikoveckému kostelu, později Lobkovicům na Zbiroze. Za třicetileté války obec zpusťla. Posledním feudálním pánem byl Karel Egon z Fürstenberku, v jehož době měla obec 133 obyvatel a 19 domů. Samostatnou správní obcí je od druhé poloviny 19. století a dnes se řadí mezi nejmenší obce v republice. Velká část zástavby obce je využívána k individuální rekreaci.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Historická hospodářská zástavba rozložená podél ulice či užší návsi jdoucí po spádnici byla ve druhé polovině 20. století rozšířena hojnou chatovou výstavbou především v nižších partiích údolí. Původní zástavbu tvoří často větší hmoty převážně štítově orientovaných usedlostí, jež prošly renovacemi. V dolní části upoutá podélně orientovaný přízemní roubené stavení. Dominantním prvkem je výrazná hmota uzavřeného statku v nejvyšší části sídla, v jejímž rámci vyniká vysoký objekt sýpky.

Chatová zástavba se rozšířila směrem do údolí a východně od historické části sídla. Její projev eliminuje z velké části bohatá zeleň. Přímo u řeky se nachází rybárna. Bohatou vnitřní zeleň doplňuje sad.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby – v prolukách v historické části sídla; při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Nerozšiřovat chatovou zástavbu
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.99: Usedlost s velkými hmotami propojenými vysokou vjezdovou branou v historické části sídla

obr. č. C.101: Podélně orientovaná chalupa s pavlačí po celé délce a dalšími zachovalými prvky; příznivě působí členění oken

obr. č. C.100: Venkovská zástavba – v popředí hodnotné větší zděné stavení; příklad vhodně zachované původní struktury

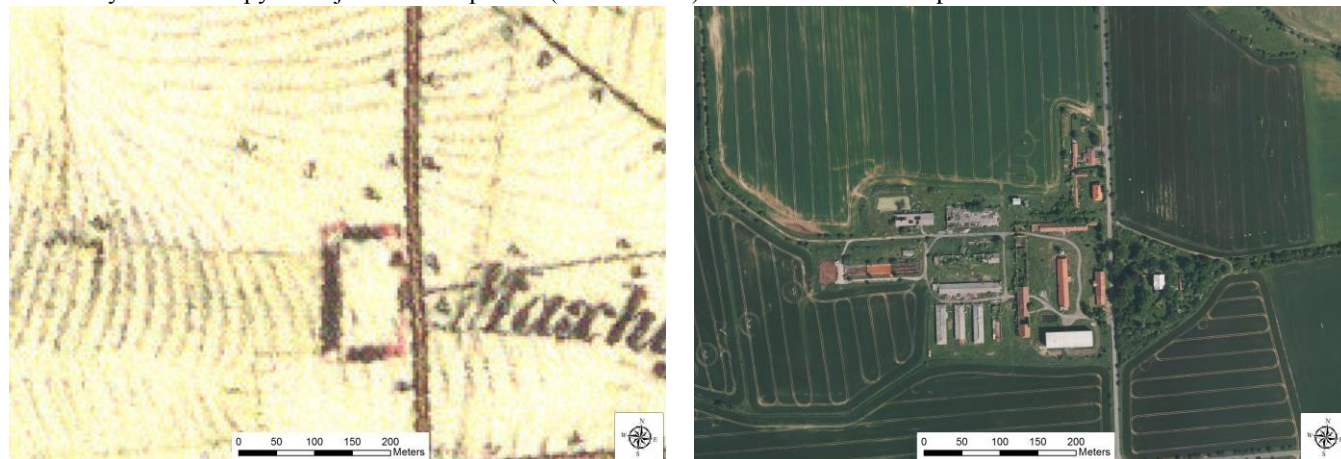
obr. č. C.102: Seskupení robustních staveb hospodářského dvora s dominantním objektem sýpky tvořící v krajině harmonický soubor

Sídlo	Douпно			obec	Nový Dům				
				k. ú.	Nový Dům				
OKR	F	Lesní komplex Lány			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	F.10	I.	II.	III.	obyvatel	-	-	-	14
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	9

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Sídlo tvořené převážně hospodářskými stavbami se nachází ve vyvýšené poloze náhorní roviny západně od Nového Domu, v plošně rozsáhlejší enklávě obklopené lesem (roku 1805 byly vykáceny a vykloučeny bučiny v rozsahu asi 600 ha a na těchto pasekách byly založeny dvory Nový Dům, Maxov a Amálie). Terén se mírně zvedá k severu (ke Štýlovně), v ostatních směrech klesá. Sídlo se vzhledem k této poloze uplatňuje ve všech směrech, ale pouze v rámci popsané enklávy, neuplatňuje se tedy v dálkových pohledech. Do krajiny vystupuje zejm. hmotově výrazný objekt při jižním okraji sídla. Pramení zde vodoteč Haná odvodňující území na západ, sídlo je protnuto odbočkou z komunikace spojující silnice č. II227 a 236.	
Základní historické souvislosti:	
Kolem roku 1560 byla na Douпно zřízena zubří obora s domkem pro hlídače. Po roce 1686, když křivoklátské panství převzal Arnošt Josef z Valdštejna, byly postaveny další hospodářské budovy a v dobách dalšího majitele K. E. Fürstenberka byl založen dnešní poplužní dvůr. V jeho sousedství nechal majitel panství přibližně kolem roku 1785 postavit barokní lovecký zámeček, který sloužil při pobytu knížecích hostů ve zdejším loveckém revíru. Dnes je zámeček v soukromých rukou a je nepřístupný, hospodářský dvůr spravuje Dvůr Míče s r.o.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Sídlo vzniklo rozšířením zástavby u zubří obory v poplužní dvůr, později doplněný o lovecký zámeček na východ od komunikace vedoucí skrz sídlo v severojižním směru. Barokní zámeček je prostá jednoposchodová budova obdélníkového půdorysu s mansardou ve střeše, která byla několikrát zvenčí i uvnitř přestavována. Chátrající zámeček je vizuálně zcela potlačen vzrostlým neudržovaným parkem. Na západ od komunikace se nachází statek dvorcového typu, jenž je tvořen patrovými budovami obdélníkového půdorysu se sedlovými a polovalbovými střechami. Na jeho jižním okraji byla v 2. pol. 20.	

stol. postavena měřítkově i charakterově původní zástavbě zcela neodpovídající hospodářská budova, jež se výrazně vizuálně uplatňuje z jihu a východu, ale i severu, silně tak narušuje působení statku i sídla. Od původního statku na západ pokračují přízemní hospodářské budovy v pravidelném uspořádání, jedná se rovněž o výstavbu 2. pol. 20. století. Celý areál chátrá. Na severní okraj původního statku pak navazují dva rodinné domy se zázemím a trafostanice, jež nepřevyšuje hospodářské objekty, má však oproti nim výraznou bílou fasádu. V izolované poloze dále na sever se nachází skupina řadových patrových rodinných domů obklopených zelení.

Zeleň je hojně zastoupena okolo zámečku, jedná se o zpustlý park, dále v rámci sídla převažuje náletová zeleň postupně pohlcující statek a zeleň v zahradách rodinných domů. Po obvodu sídla je pak zeleň sporá, citelně chybí při jeho severním okraji, zejm. pak ale při jižní a západní hranici. Doprovodná zeleň je četná podél všech komunikací vycházejících ze sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu lze připustit výjimečně – situovat ji při severním okraji sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad hospodářské objekty původního statku vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně, zejm. při severním, západním a jižním okraji sídla
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Doplnit zeleň na přechodu sídla do krajiny při jeho severním, západním a jižním okraji, důležité zvláště na jihu vzhledem k dominantnímu hospodářskému objektu
- Zachovat zeleň podél cestní sítě

obr. č. C.103: Pohled na Douпно ze severu, od Štýlovny

obr. č. C.104: Příklad chybějící koncepce a ignorování prostorových vztahů zemědělských staveb z období socialismu

Sídlo	Drahoňův Újezd				obec				
					Drahoňův Újezd				
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.2	I.	II.	III.	obyvatel	335	260	210	125
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	45	56	63	82

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Jakuba většího, fara, venkovské usedlosti (č.p. 3 a č.p. 6), tvrzíště Rovný (les na vsi)
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Sídlo s dominantou kostela je situováno v exponovaném prostoru výše položených levostranných svahů odlesněného údolí Koželužky krátce před soutokem se Zbirožským potokem. Sídlo se proti proudu Zbirožského potoka uplatňuje i v dálkových pohledech (od Jablečna). Sídlo se nachází na hranici CHKO, do níž zasahuje přibližně svojí východní polovinou.	
Základní historické souvislosti:	
Obec založená před rokem 1352 byla farní obcí. Přízviska Drahoňův se začalo užívat na paměť Drahoňe z rodu Chotětinů, který zdejší dvůr s tvrzí držel počátkem 14. století. Tvrz byla opuštěna Janem z Lobkovic v polovině 16. století, kdy byl dvůr připojen ke zbirožskému panství. Z počátku 17. století pochází záznam o vybudování mlýna. Obec, samostatná od roku 1993, slouží především bydlení. V blízkém okolí se vyskytuje početná chatová zástavba.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Dominantou sídla s lokalizovaného ve svažitém terénu je gotický kostel sv. Jakuba většího v jeho nejvyšší části figurující i v dálkových pohledech. Naproti kostelu stojí výrazný patrový objekt bývalé fary zasluhující renovaci stejně jako přilehlý hospodářský dvůr za ní. Nižší položená návěs se sportovní plochou dnes stojí stranou, nejvíce frekventovaný je prostor v okolí průjezdní silnice. Měřítkem jednotná zástavba se na členitém půdorysu od návsi rozbíhá podél cest v několika větvích. Převažuje štítová orientace přízemních usedlostí (návěs, severovýchodní větev), při západním okraji stojí několik usedlostí vytvářejících bočním průčelím zřetelnou uliční čáru. Větší část zástavby dokládá původní hospodářský charakter, vyskytují se i roubená stavení. Mladší zástavba zaujímá především okrajové části, místy neodpovídajícího architektonického stylu. Sídlní zeleň je nejvíce rozšířena v zahradách, ve veřejném prostoru především na návsi a v okolí	

kostela. Východní okraji sídla přechází zřetelně do volné krajiny – údolí na soutoku Koželužky a Zbirožského potoka.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Uchovat dominantní krajinářsky významnou pozici kostela sv. Jakuba většího; důsledně chránit objekty lidové architektury;
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby – podél stávající cestní sítě; preferovat severovýchodní a severozápadní okraj sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně (především východní okraji sídla)
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.105: Drahoňův Újezd (v pozadí) v pohledu údolím Zbirožského potoka; níže v údolí Přisednice

obr. č. C.106: Kostel sv. Jakuba Většího v exponované poloze v horní části sídla dominuje zástavbě sídla i širšímu okolí v soutokové oblasti Zbirožského potoka a Koželužky

obr. č. C.107: Dominantní dvoupatrový objekt bývalé fary stojící naproti kostelu, s přilehlým hospodářským dvorem. Jednoduchý tvar, symetrické uspořádání, jasná funkčnost a kompozice jsou zárukou kvalitního výrazu.

obr. č. C.108: Kostel sv. Jakuba Většího dominující zástavbě sídla – pohled přes náves

obr. č. C.109: Několik jednoduchých stavení v (původním) centru sídla vytvářející harmonický celek

obr. č. C.114 Výrazově i měřítkem jednotná zástavba štítově orientovaných usedlostí v severovýchodní části sídla

obr. č. C.115: Podélně orientovaná zástav seřazená v uliční frontě v západní části sídla

obr. č. C.110: Protáhlý obdélníkový půdorys roubenky s méně typickým valbovým zastřešením; přispívá k ozvláštňení struktury zástavby v sídle

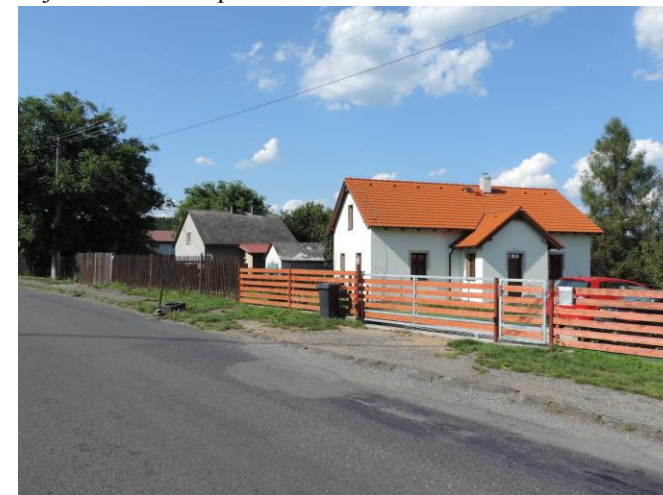
obr. č. C.111: Chalupa orientovaná podélně s komunikací; upoutá předsazený štít a polovalbička; příznivý dojem kazí nepůvodní trojdílná okna

obr. č. C.116: Ojedinělý objekt vily situovaný v severozápadní části sídla

obr. č. C.117: Drobná zástavba rekreačně využívaných objektů v severozápadní části sídla

obr. č. C.112: Tradiční roubená usedlost s hospodářským zázemím byla poznamenána adaptací hospodářské části

obr. č. C.113: Dům charakteristický výraznou kamennou podezdívkou a štít s polovalbičkou rozčleněný horizontálně patrovou římsou

Sídlo	Hradiště				obec	Hradiště			
					k. ú.	Hradiště nad Berounkou			
OKR	C	Západ			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	C.1	I.	II.	III.	obyvatel	179	143	103	28
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	23	30	32	30

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo situované na přechodu svažitéjších a méně svažitých partií údolí Berouanky na jejím pravém břehu. Vizualní uplatnění sídla je nízké, značně limitované hojnou okolní zelení. Kromě protějšího břehu se uplatňuje ve výhledech z vyšších poloh údolí od jihu (Bučiny).

Základní historické souvislosti:

Obec Hradiště leží nad řekou Berounkou v místech starého keltského hradiště, po němž získala jméno. Ojedinelé nálezy keltských mincí (duhovek) stále toto sídliště dokládají. Novodobé osídlení je písemně zaznamenáno počátkem 14. století. Podobně jako sousední Čilá patří k nejmenším obcím v ČR. V katastru obce se nachází více než 60 rekreačních objektů.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Větší část zástavby sídla koncentrována po obvodu menší obdélné návsi s menší nádrží, kapličkou a vzrostlou zelení (lípy, smrky). Zde stojí bývalé hospodářské usedlosti štítové a i podélné orientace místy s výraznými vjezdovými branami a vhodnými renovacemi. Za nimi se nachází hospodářské zázemí formující okraj sídla. Od návsi se zástavba rozšiřuje podél cest k jihovýchodu – tvořená především obdélnými usedlostmi či k západu, kde je patrné její rekreační využití. Objekty si uchovávají obvyklé proporce a většinou i venkovský výraz.

Na jižním okraji se nachází výrobní areál, jehož vliv na celkový projev sídla není určující. V severním předpolí sídla – směrem k řece je rozšířena početná chatová zástavba.

Hojnou sídelní zeleň doplňuje vegetace na přechodu do nezastavěného území – zalesněné údolí drobného vodního toku na východním okraji, výrazná souvislá zeleň směrem do údolí a také mimolesní zeleň – porostlé meze západně od sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby – proluky při příjezdové cestě od jihovýchodu; uchovat kompaktní charakter zástavby
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Vyloučit zásahy do blízké lesní zeleně v přechodové části sídla (východní a severní okraj)
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Nerozšiřovat chatovou zástavbu

obr. č. C.118: Čilá v pohledu od Bučin (na horizontu Slabce)

obr. č. C.119: Pohled na Hradiště od jihozápadu (silnice od Podmokel)

obr. č. C.120: Východní část návsi s nádrží a diferencovanou zelení

obr. č. C.121: Kaple se zvoničkou na návsi

obr. č. C.122: Památník obětem I. světové války na návsi

obr. č. C.123: Hradiště v pohledu od silnice z Čilé (od jihovýchodu)

obr. č. C.124: Příklad typologicky hodnotné stavby s nízkým přízemím a převýšenou sedlovou střechou; výrazně se zde uplatňují příznané prvky krovu - kleštiny a svislý pásek, právě tak jako původní tvary a uspořádání oken

obr. č. C.125: Zajímavý typ hospodářského stavení s roubenou obytnou částí orientovanou do návsního prostoru a dominantní vysokou zděnou bránou.

obr. č. C.126 a obr. č. C.127: Jednoduchá podélná forma zástavby v jihovýchodní části sídla; velmi příznivý projev podporuje vhodné barevné zvýraznění okenními šambránami (objekt vlevo)

obr. č. C.128: Rekreační stavba je díky okrajové poloze v nižších partiích území poměrně vhodně začleněná v okolním prostředí

obr. č. C.129: Zemědělský areál na jihozápadním okraji sídla nemá zásadně rušivý vliv na charakter zástavby

4Sídlo	Hracholusky				obec				
					Hracholusky nad Berouňkou				
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	D.16	I.	II.	III.	obyvatel	352	243	149	62
Kategorie – západní část	I.	II.	III.	IV.	domů	41	41	47	50
Kategorie – východní část	I.	II.	III.	IV.					

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo o dvou částech v mírném údolí mezi Novosedleckým kopcem na severu a Malinovu horou na jihu, jež pozvolna klesá k severovýchodu. Nachází se v intenzivně obhospodařované krajině obklopené prstencem lesních porostů. Vizuální uplatnění sídla nastává pouze v rámci území ohraničeném lesním prstencem. Jedinou komunikací je odbočka ze silnice č. II/201.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka o obci Hracholusky pochází z roku 1379, kdy na zdejší tvrzi sídlil Ořík z Hracholusk a Hracholusky bývaly služebním manstvím hradu Křivoklátsko. Patrně kolem roku 1383 je v lokalitě Písařova vrchu, který se nachází jižním směrem, uváděna tvrz s hospodářským dvorem, vypálená zřejmě již za husitských válek kolem roku 1420. Hracholusky jsou samostatnou obcí od roku 1990.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo je tvořeno dvěma částmi, jež jsou odděleny menší prolukou se zvoničkou. Západní část má uliční charakter, na západním okraji je hmotově výrazná budova bývalé školy z 1911, dnes obecní úřad. Zástavba, tvořená i původními vesnickými domy, je v této části poměrně diferencována a nepravidelně rozptýlená. Řada objektů je ve větší míře přestavěna či dostavěna. Východní část je návěsného typu, při jižním okraji návsi se nachází chátrající uzavřený hospodářský dvůr. Zástavba v členitějším terénu je tvořena zachovalými vesnickými domy s prvky lidové architektury, řada z nich je roubených. Objekty jsou k návsi orientovány štítem, hojně jsou obklopeny zelení. Při jihovýchodním okraji se nachází nedávnou revitalizovaná malá vodní nádrž. V izolované vyvýšené poloze na severu jsou udržované zemědělské objekty s jedním rodinným domem.

Zeleň je velmi bohatá v obou částech sídla, na přechodu do krajiny je chudší v západní části. Významným prvkem je liniová zeleň podél komunikací.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Doplnit zeleň při západním okraji sídla

obr. č. C.130: Hracholusky v pohledu z cesty k hájovně Kříiště (od jihovýchodu); v pozadí Novosedlecký kopec

obr. č. C.131: Přestavěný objekt svou barevností a řadou vikýřů působí hodně výrazně; snaha zapojit boční přístavby vyzněla celkem přijatelně.

obr. č. C.132: Vkusně obnovená venkovská usedlost; sjednocení výrazu napomáhá barevné členění; zajímavou zvláštností je asymetrické ukončení jakoby useknuté střechy s dřevěným obkladem horní části štítu

obr. č. C.133: V minulém období přestavěný venkovský dům má sice úplně jiný výraz, provedené zásahy ale nelze hodnotit jako vyloženě negativní a nevkusné

obr. č. C.134: Klasická přízemní stavba sedlově zastřešená s polovalbovým zkosením, horní část štítu nad korunní římsou je plasticky a barevně zvýrazněna

obr. č. C.135: Necitlivá a nevkusná přestavba - zejména horní část štítu s velkou trojicí oken a svislým obkladem poškodila původní výraz

obr. č. C.136: Asymetrická střecha vznikla nástavbou; poměrně vyváženého a kultivovaného výrazu je ale dosaženo pomocí vhodně řešených přístaveb, užitím vhodných oken a jednotnou nečleněnou fasádou

obr. č. C.137: Běžný typ rodinných domů ze 70. až 80. let; neutrálně působící příklad stavby, kdy nedošlo ke znehodnocení užitím klíčovitých prvků

obr. č. C.138: Harmonicky působící; zvýraznění a zpestření je dosaženo pomocí předsazeného zádveří, barvou fasády a přístřeškem s pultovou střechou přisazeným k bočnímu štítu

obr. č. C.139 a obr. č. C.140: Roubené a poloroubené objekty ve východní části sídla využívané k rekreaci

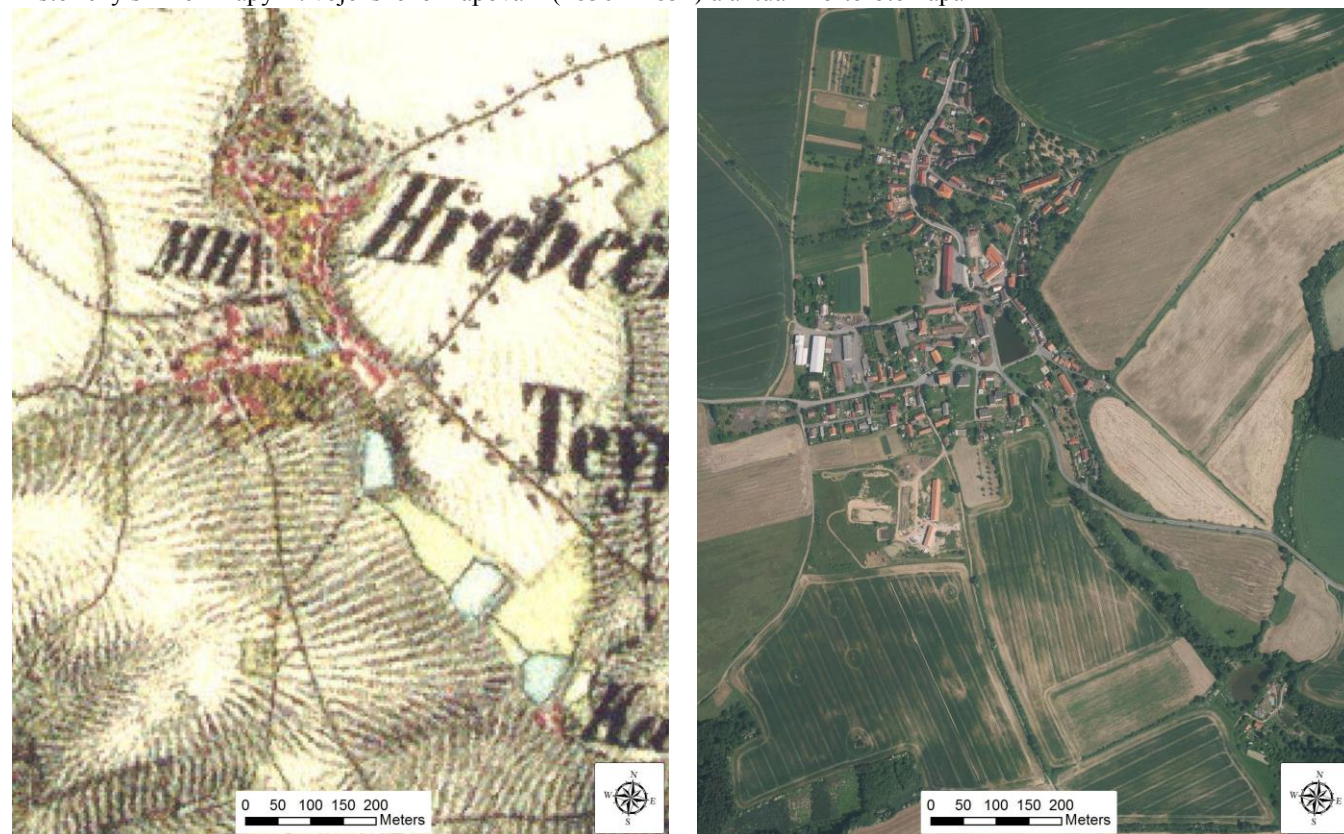

obr. č. C.141: Pohled na východní část Hracholusk ze severu

Sídlo	Hřebečnický				obec	Hřebečnický			
					k. ú.	Hřebečnický			
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	D.12	I.	II.	III.	obyvatel	419	308	211	118
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	54	68	69	65

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – mimo sídlo - lovecká chata (Písařův vrch)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo v mírně zvlněném terénu pozvolna klesajícím k jihovýchodu, podél bezejmenné vodoteče. Vizualní uplatnění sídla nastává západním a především východním směrem, nachází se v něm několik dominantních objektů. Ve stejném směru jako vodoteč prochází sídlem komunikace č. II/201 Slabce – Roztoky.

Základní historické souvislosti:

Nejstarší písemná zmínka o vsi, která v názvu označuje místo chovu hřebců pro hrad Křivoklát, pochází z roku 1399. Během husitských válek zemanský majitel dosáhl osamostatnění vsi a spojením s Novosedly a osadami Pístný a Šlovice vzniklo hřebečnické panství. Panství se stalo v době pobělohorské předmětem konfiskace, do roku 1628 připadlo celé Ferdinandovi II. Následně se vrací nejprve do rukou rodu Hrobčických, později Nosticů, kteří nechali v 1. polovině 18. století přestavět původní tvrz na zámek. V polovině 19. století byl v obci postaven lihovar a založena menší továrna na výrobu potaše. V roce 1880 panství kupují Fürstenberkové a je na necelých 50 let, do doby pozemkové reformy, připojeno ke Křivoklátu.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo kdysi významnější než v současnosti (škola, lihovar, továrna na potaš, škola) nemá klasickou náves, centrem sídla je širší prostranství okolo rybníku. Zástavba je tvořena přízemními rodinnými domy obdélníkových i čtvercových půdorysů a větších hmot, orientace objektů je nepravidelná, podél hlavní silnice č. II/201 převažuje štítová. Vedle zachovaných venkovských rodinných domů (roubená obytná i hospodářská stavení) jsou dále od centra zastoupeny i novodobé objekty s četnými přestavbami a dostavbami, zejména v části východně od hlavní silnice. Mimo popsanou strukturu jsou v sídle zastoupeny i objekty větších objemů, jež v některých případech kontrastují se svým okolím. Rozsáhlý uzavřený původní zemědělský dvůr západně od rybníka je tvořen značně podlouhlými objekty s valbovými střechami, nejen dvoru dominuje vysoká sýpka s mansardovou střechou, většina objektů je v havarijním stavu. Jižně na dvůr navazuje prostranství s památkově chráněnou lípou, zámečkem (trojtraktová čtverhranná patrová budova s valbovou střechou, má i soukromou kapli) a patrovým objektem hospody. Zámeček je pouze lokální dominantou, jeho působení je potlačeno vzrostlou zelení, hospodářskými objekty dvora a patrovými bytovými domy s plochou střechou jihovýchodně od něj. Severně od zámečku a rybníka se nachází další podlouhlý hospodářský objekt a zejména v údolní poloze umístěný dvoukřídlý hotel Hřebečnický z 2. pol. 20. století, jež svým architektonickým pojetím (hmotou, půdorysem, členěním střech, velkými prosklenými plochami atd.) zcela vybočuje z celé zástavby sídla. Dalším z větších objektů je severně od hotelu zelení obklopený bývalý ovčín a škola. Při samém západním okraji sídla se nachází účelový areál (Cosmo Trading s.r.o.) tvořený vysokými plechovými halami. Na jižním okraji probíhá rekonstrukce dalšího podlouhlého hospodářského stavení doplněného o novostavbu (jezdecký klub společnosti Consorta Praha s.r.o.). Hmotově výrazná a rovněž svým charakterem vybočující je budova obecního úřadu s hasičárnou při jihovýchodním okraji rybníka.

Sídlo se pohledově uplatňuje západním směrem, výrazné jsou plechové stavby účelového areálu, a zejména východním směrem, kterým se uplatňuje tento areál společně s hospodářským stavením na jižním okraji sídla (objekty jezdeckého klubu), zámeček a sýpka se uplatňují pouze okrajově (patrně jsou jejich střechy). Řada hmotově výrazných, s okolní zástavbou často kontrastujících objektů působí pouze v rámci sídla.

Zeleň v sídle je hojná, vedle zahrad se nachází i ve veřejném prostoru – okolo rybníka, mezi hotelem a školou (zde i vzrostlé jehličnany), podél vodoteče. Po obvodu sídla je zeleň také dosti početná, včetně sadů, chybí u areálů na západním a jižním okraji sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Ozelenit účelové areály na jižním a západním okraji sídla na přechodu do volné krajiny

obr. č. C.142: Pohled na Hřebečnický z východu, vlevo přestavovaný jezdecký klub společnosti Consorta Praha s.r.o., vpravo vystupuje účelový areál (Cosmo Trading s.r.o.)

obr. č. C.143: Hřebečnický ze západu, ze silnice do Šlovic, dominuje účelový areál (Cosmo Trading s.r.o.)

obr. č. C.144: Hotel Hřebečnický z 2. pol. 20. století měřítkem i architektonickým pojetím zcela vybočující ze zástavby sídla

obr. č. C.145: K příznivě působící skupině domů orientovaných štíty do ulice přispěje i novostavba v popředí, respektující stávající uspořádání

obr. č. C.146: Chalupu s kontrastním členěním štítu vhodně doplňují jednoduchá dřevěná vrata s horním obloukovým zakončením a adekvátní neoplocená předzahrádka

obr. č. C.148: Všechny stavby jsou jakoby náhodou umístěny v dané lokalitě, nelze najít jakýkoliv vzájemně sjednocující prvek – bytové domy až zámek

obr. č. C.150: Zelení obklopený starý ovčín na severovýchodě sídla

obr. č. C.147: Objekt obecního úřadu a hasičské zbrojnice; formou se podobá větší hmotě rodinných domů se sedlovou střechou, což lze v kontextu sídla vnímat pozitivně, poněkud vybočuje měřítkem

obr. č. C.149: Zámek s pozastavenou rekonstrukcí

obr. č. C.151: Dominantní sýpka a další hospodářské objekty severně od zámku, v popředí požární nádrž

Sídlo	Hředle				obec	Hředle			
					k. ú.	Hředle u Zdic			
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.19	I.	II.	III.	obyvatel	605	652	478	384
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	76	120	132	161

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zemědělský dvůr (č.p. 28)
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Terénní morfologií zřetelně predisponované sídlo, rozložené v údolí Stroupínského potoka v jeho nejspodnějším úseku v rámci CHKO, kde protíná hřbet Brdatek. Vizualní uplatnění je omezeno na údolní sníženinu, za značné části odlesněnou.	
Základní historické souvislosti:	
Poprvé se Hředle připomínají roku 1336, kdy přešlo žebrácké panství do rukou krále Jana Lucemburského. Od roku 1628 zde stála jedna z prvních vysokých pecí na výrobu železa, střídavě provozovaná do roku 1817 jako součást Karlovy hutě na panství Králův Dvůr. Ves trpěla v 19. století v období napoleonských válek četnými průchody vojsk a definitivní zkázu přinesla povodeň v roce 1872, kdy byly dvě třetiny vsi zničeny. Hospodářská krize, následky 2. sv. války a rozvoj průmyslového Berounska postupně vyvolal odliv více než poloviny obyvatel z přelomu 19. a 20. století. V obci v současnosti pracuje zemědělský závod. Výrazná část zástavby slouží individuální rekreaci.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Táhlá zástavba je rozložena z větší části po obou stranách údolí potoka. Na levém břehu zástavba více vystupuje do svahu a vytváří trojúhelníkovou návsi. Zde i v okolí potoka se nachází bývalé hospodářské usedlosti s výraznými vjezdovými branami s charakteristickým skládáním latí do sluncí. Před vysokým jasanem zde stojí rovněž kaple.	
Dřívější hospodářský charakter sídla dokládá výrazná hospodářská zástavba sídla na pravém břehu potoka (uzavřené dvorce se vstupy ve uličním průčelí), jež sleduje průjezdní cestu a proti proudu potoka směřuje k současnému centru sídla – užší návsi, kde stojí výrazné hmoty obecního úřadu a pohostinství (bývalý pivovar).	

Okrajové části sídla tvoří mladší zástavba – na dolním (východním) okraji především rodinné domy poválečné stáří. Nová zástavba se zde rozšiřuje i dále od toku. V horní části se nachází hmotově zcela mimořádná budova zdravotnického zařízení (příznivě lokalizovaná ohybu potoka bez širšího vizuálního dosahu), která dále proti proudu přechází v zástavbu objektů individuální rekreace (chaty na levém břehu potoka). Při severním okraji sídla byl postaven výrobní areál, jenž v pohledech z obce uplatňuje pouze omezeně.

Zeleň v sídle se vyskytuje přirozeně v zahradách. Zástavba v horní části sídla plynule přechází do lesnatých poloh – na okolních svazích či podél Stroupínského potoka. Velmi výrazným prvkem je z větší části oboustranný doprovod Stroupínského potoka – lípy ve střední a dolní části sídla. Při výrobním areálu jsou rozšířeny sady.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci; pro možný rozvoj zástavby preferovat dolní okraj sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Zachovat výraznou sídelní zeleň s důrazem na lipovou alej při Stroupínském potoce; vyloučit zásahy do břehové zeleně a lesních porostů v přechodových partiích zástavby a nezastavěného území
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Nerozšiřovat chatovou zástavbu

obr. č. C.152: Památník obětem I. světové války

obr. č. C.153: Kaplička pod jasanem na menší návsi na levém břehu Stroupínského potoka

obr. č. C.154: Dvě hmotově obdobné stavby v centru obce; příznivějšího výrazu by mohlo být dosaženo opravou fasády obecního úřadu (blíže)

obr. č. C.155: Zajímavá usedlost ve svažité poloze (stoupající návěs) s valbovou střechou a asymetricky umístěným vjezdem s radiálně skládanými latěmi

obr. č. C.156: Blok hospodářských usedlostí s podélným řadovým uspořádáním; jednotícím prvkem jsou oblouková ostění vjezdů uprostřed průčelí

obr. č. C.157: Výrazná lipová alej podél Stroupínského potoka (a hlavní průjezdní cestě)

obr. č. C.158: Uliční průčelí několika drobných usedlostí; příčně orientované domy s mezilehlými vjezdovými bránami s radiálním skládaním latí působí jednotným dojmem

obr. č. C.159: Kompaktní starší řadovou zástavbu při silnici do Zdic mírně narušuje "zvednutím patra" s nižším sklonem střechy a užitím trojdílných oken; přesto celek působí poměrně harmonicky

obr. č. C.160: Kontrast původní hmoty se zachovaným členěním oken a vjezdu, v popředí prodejna univerzálního uspořádání; v daných podmínkách již existující stavby je nedávno provedenou obnovu možné považovat za optimální

obr. č. C.162: Novostavby hmotově i materiállově členité skupiny s horským výrazem; Netypické uspořádání má alespoň kvalitní zpracování a jednotnou kompozici

obr. č. C.164: Vícepodlažní hmota zdravotnického zařízení v západní části sídla

obr. č. C.161: Mladší obytná zástavba městského typu v jižní části sídla

obr. č. C.163: Převážně rekreačně využitá zástavba v severní části sídla se nevyznačuje přítomností větších architektonických hodnot

obr. č. C.165: Zemědělský areál na levé straně Stroupínského potoka

Sídlo	Hudlice				obec	Hudlice			
					k. ú.	Hudlice			
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.29	I.	II.	III.	obyvatel	1533	1851	1392	1231
Kategorie - historická část (náves a okolí)	I.	II.	III.	IV.	domů	164	102	116	412
Kategorie - části mimo historickou část	I.	II.	III.	IV.					

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Tomáše náves; kaplička u sokolovny pod školou; myslivna čp. 19; venkovský dům - rodný dům Josefa Jungmanna čp. 43
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Plošně rozsáhlé sídlo v zemědělské krajině se rozprostírá mezi Hudlickou skálou na západě a elevací na Kozlí hoře na východě. Terén se svažuje na východ k soutoku Libotického a Dibeřského potoka. Díky vyvýšené poloze a terénním rozdílům v sídle (450 m n. m. na západě až 340 m n. m. na východě) a sporé zeleni po obvodu sídla i zeleni mimo lesní v zemědělské krajině se sídlo pohledově uplatňuje ve východních a jižních směrech. Sídlo je protnuto několika komunikacemi lokálního významu.	
Základní historické souvislosti:	
Pozdně kolonizační ves je prvně připomínána v roce 1341 jako součást karlštejnského panství, kde v 15. století pravděpodobně stával rytířský dvorec. Hospodářský rozmach nastává po roce 1656, kdy se rozvíjí v okolí těžba a zpracování železné rudy a rumělky. Spolu s těžbou bylo hlavním zdrojem obživy pálení dřevěného uhlí v milířích v okolních lesích. Těžba krevlové železné rudy na Krušné hoře, jednoho z nejvýznamnějších ložisek tehdejšího Rakouska-Uherska, pokračovala s přestávkami až do 60. let 20. století. Hudlice jsou rodištěm J. Jungmanna, kterému je věnována pamětní síň. Hudlice jsou od 19. století samostatná obec se stabilizovanou sídelní strukturou.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Sídlu má historickou část tvořenou velmi rozsáhlou obdélníkovou návsi (cca 470 m na délku) ve východním svahu a na ni navazující zástavbou. Druhá část sídla je tvořena mladší zástavbou	

postupně obklopující Hudlickou skálu západně od návsi. Na severu je pak sídlu doplněno zemědělským areálem z 2. poloviny 20. století. Travnatá náves s četnou vzrostlou zelení, zejména na západním okraji a podél jižního okraje (kaštanová alej) je obklopena zahuštěnou zástavbou tvořenou původními i novodobými objekty, všechny však respektují návsní čáru, výrazně převažuje štítová orientace a vzhledem ke svažitému terénu jsou často na podezdívkách či podsklepené. Původní objekty jsou zastoupeny přízemními venkovskými rodinnými domy, při severním okraji se nachází několik uzavřených zemědělských dvorů, největší při severovýchodním okraji. Novodobé objekty jsou značně diferencované a hlavně při jižním okraji návsi často výrazně kontrastující se sousedící původní zástavbou. Na návsi samotné se nachází hmotově nejvýraznější objekty celého sídla, mezi něž patří novorománský trojlodní kostel, sokolovna, budovy staré a nové školy či fara. Zástavba mimo historickou část, obklopující dominantní Hudlickou skálu ze severu a z východu, je tvořena novodobými značně diferencovanými objekty až příměstského charakteru, jež alespoň respektují uliční čáru; zastoupeny jsou i bytové domy (např. čp. 363, jež se uplatňuje v pohledech ze západu), které se rovněž nacházejí při samém východním okraji sídla. Sídlu se okolo Hudlické skály, na místě původních sadů, velmi rozrostlo v 2. polovině 20. století. V celém sídle jsou četné přestavby a dostavby a vzhledem k terénním poměrům je řada objektů na podezdívkách a vyvýšených sklepech. Zemědělský areál severně od rodného domu Josefa Jungmanna je tvořen halami orientovanými po vrstevnici. Novostavby jsou ojedinělé, velká rozvojová lokalita je připravována k realizaci na severovýchodním okraji sídla.

Sídlu se pohledově ze západu uplatňuje po hranici lesního porostu na Krušné hoře, z toho směru zcela dominuje Hudlická skála. Nejvíce se však vizuálně uplatňuje z jihu (ze Svaté a osady Král) až z východu (z Trubské a Lísku), dominantou je kostel a Hudlická skála, z východu (od Lísku) pak i zemědělský areál na severu.

Zeleni v sídle dominují zahrádky a porosty na Hudlické skále, ve veřejném prostoru je hojnější jen na udržované návsi, v západní části sídla chybí. V nejbližším okolí sídla je zeď zastoupena minimálně – podél bezejmenné vodoteče na východě či alej podél komunikací.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nezahušťovat historicky konstituovanou zástavbu roztroušených hospodářských usedlostí nacházející se v CHKO (jižně od hlavní části sídla)
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci (náves)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Doplnit zeď po obvodu sídla
- Uplatňovat důslednou ochranu dochovaných historických staveb a chráněných objektů, nenarušovat dominantní pozici kostela

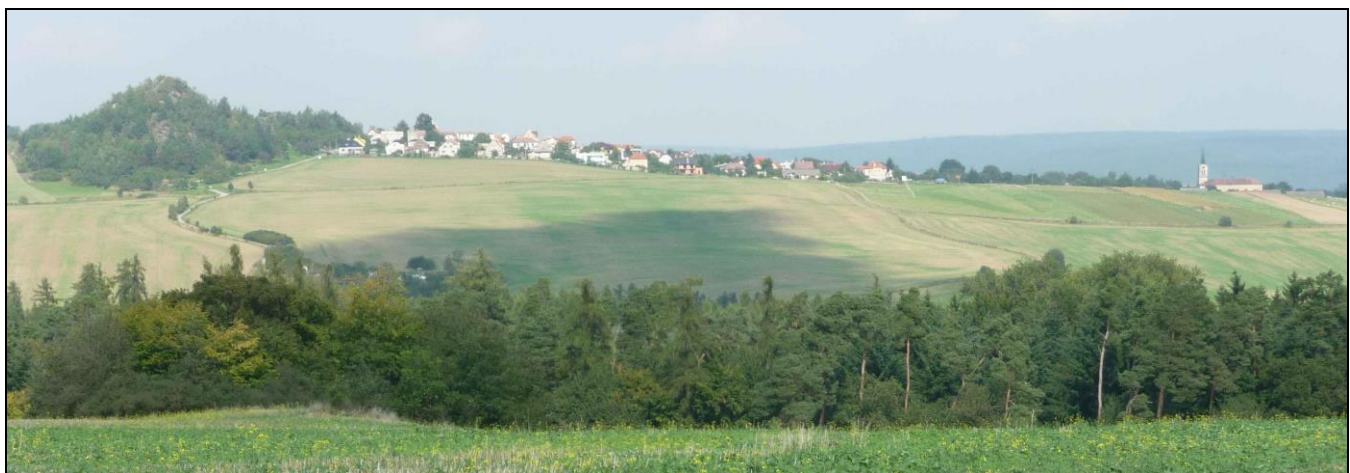
obr. č. C.166: Pohled na Hudlice ze západního okraje Trubské (od jihovýchodu), dominuje věž kostela sv. Tomáše a částečně i bytové domy na východním okraji sídla

obr. č. C.167: Hudlice v pohledu z vrcholu Hudlické skály

obr. č. C.168: Hudlice z jihu, ze severního okraje Svaté

obr. č. C.169: Pohled na náves s kostelem sv. Tomáše a kaštanovou alejí ze západu

obr. č. C.171: Malebná kompozice štítové stěny je umocněna polohou ve svažitém terénu návsi a vysokou zelení

obr. č. C.173 a obr. č. C.174: Nesourodá a často kontrastující zástavba při jižní straně návsi nerespektující prvky venkovské architektury

obr. č. C.170: Zemědělský dvůr v severovýchodním rohu návsi

obr. č. C.172: Statek po výměně oken a obnově fasády působí neutrálním dojmem; příznivé je barevné sjednocení se zděnou bránou a zvýraznění průběžné podezdívky

Sídlo	Hýskov				obec	Hýskov			
					k. ú.	Hýskov			
OKR	A	Údolí Berounky a Rakovnického potoka			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.8	I.	II.	III.	obyvatel	1 403	1 636	1 295	1 582
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	148	267	333	526

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel Narození Panny Marie

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Velké sídlo v prudkém jižním svahu rozprostírající se mezi Berouňkou a vrchem Kluk na severu, na východě jej ohraničují lesní porosty vrchu Plešivec. V širokém údolí Berouňky se pohledově uplatňuje jižním a západním směrem, největší dominantou je Stará Huť, uplatňují se i bytové domy. Sídlem prochází silnice č. II/116 Beroun - Lány s odbočkou do Chyňavy, ta je hranicí CHKO v sídle, a rovněž železniční trať Beroun – Rakovník.

Základní historické souvislosti:

První dochovaná písemná zpráva o obci pochází z listin kapituly Vyšehradské z roku 1088, archeologicky zdokumentované jsou stopy osídlení již ze starší doby bronzové. Ve středověku vsí vedla královská cesta mezi hrady Karlštejn a Křivoklát. V polovině 17. století byla založena v souvislosti s těžbou železné rudy na Krušné hoře Stará huť, využívaná k výrobě železa až do 30. let. 20. století. V roce 1961 byla osada Stará huť sloučena s Hýskovem. Návaznost na sídelní aglomeraci Berouna vyvolává rozvoj individuálního bydlení.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Nepravidelně uspořádané sídlo stoupající z údolí Berouňky k vrchu Kluk na severu zasahuje do v CHKO svými západními cca dvěma třetinami, které tvoří jeho méně hodnotnou část, jež navíc v současné době prochází značným rozvojem – zástavbou katalogových domů. Původní zástavba je soustředěna okolo kosočtvercové návsi, jež je v severojižním směru protnuta hranicí CHKO. Zástavba je na návsi tvořena menšími zemědělskými dvory s vjezdy ve štítovém průčelí, doplněny jsou přízemními venkovskými rodinnými domy, objekty mají sedlové střechy a nepravidelnou orientaci vůči uliční čáře. Z návsi vybíhá všemi směry zástavba uličního typu, původní objekty jsou hojně doplněny o novodobé, s řadou přestaveb a dostaveb. Jižně od návsi, mimo CHKO, se nachází jednolodní novorománský kostel

sousedící se školou obdobné hmoty, jež tak společně se zelení snižuje jeho vizuální působení i v lokálním měřítku, v širším měřítku se pak více uplatňují vícepatrové objekty pod železniční tratí a hlavně účelový areál Staré Hutí. Severně od návsi se rozkládá rozlehlý zemědělský areál, který prochází přestavbou – byla odstraněna řada objektů, zůstala jen hlavní, cca 100 m dlouhá přízemní hospodářská budova orientovaná po vrstevnici. Dále na západ je zástavba tvořena značně diferencovanými rodinnými domy městského charakteru – větší hmoty staveb, malé pozemky, přízemní i patrové, čtvercové i obdélníkové půdorysy, sedlové až ploché střechy, různé staří – z období I. republiky (např. podél železniční tratě) až šumperáky, velké množství přestaveb a dostaveb, celkem je dodržována uliční čára. Na západním okraji sídla se nad železniční tratí nachází soubor dvoupatrových bytových domů a patrových řadových rodinných domů doplněných o samostatné objekty řadových garáží. Několik bytových domů se nachází i v linii mezi fotbalovým hřištěm a návší. V území okolo fotbalového hřiště v severozápadní části sídla až po zmíněný zemědělský areál probíhá intenzivní výstavba – novostavby katalogového typu silně kontrastující se starší zástavbou, ale i mezi sebou navzájem, vytváří silně nesourodý pestrobarevný celek v poměrně exponované poloze. Mimo území CHKO vybíhá do jižního svahu vrchu Kluk pruh novostaveb značných hmot v neuspořádané struktuře.

Sídlo se pohledově uplatňuje do údolí Berouňky západním a hlavně jižním směrem, dobře viditelné je ze Zdejciny. Dominantou je areál Staré Hutí v údolní poloze, výrazným prvkem, díky hmotám a barevnému řešení fasád, je i linie objektů při řece, pod železniční tratí. Rovněž se uplatňují větší hmoty bytových domů na západním okraji, zemědělský areál na severu a novostavby směřující k vrchu Kluk.

Zeleň v sídle je zastoupena zejména zahrádkami, ve veřejném prostoru je chudší (náves, bytové domy na západě, alej při jižním okraji hřbitova, okolí tenisového hřiště, svah pod kostelem). Na přechodu do volné krajiny zeď chybí podél celého severního okraje sídla, na východě je sídlo ohraničeno lesním porostem vrchu Plešivec, na západě doprovodnou vegetací bezejmenné vodoteče.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; nerozšiřovat zástavbu katalogového typu
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla (v rámci CHKO) vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území a exponovanou polohu celého sídla v jižním svahu – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.175: Pohled na Hýskov z jihu, od Zdejciny

obr. č. C.176: Západní část návsi s dvory, v CHKO

obr. č. C.177: Východní část návsi mimo CHKO

obr. č. C.178: Novostavby v exponované poloze jižního svahu Kluk, mimo CHK, nemají mnoho společného s původní zástavbou ani mezi sebou

obr. č. C.179: Poměrně vyvážené působí řada tří obdobných hmot na hranici CHKO, směrem na Chyňavu

obr. č. C.180: Kostel Narození Panny Marie a hmotově obdobná škola

obr. č. C.181: Řadové rodinné domy východně od hřbitova

obr. č. C.182: Novodobá diferencovaná zástavba městského charakteru v ulici Záborská

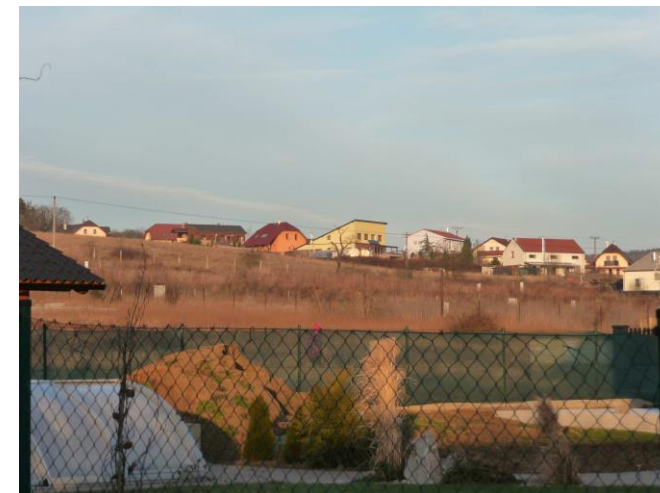
obr. č. C.183: Linie bytových domů východně od fotbalového hřiště

obr. č. C.184 a obr. č. C.185: Novostavby v prostoru mezi fotbalovým hřištěm a transformovaným zemědělským areál výrazně mění charakter sídla

obr. č. C.186 a obr. č. C.187: Nová zástavba při severním okraji Hýskova bez jakéhokoli jednotícího prvku

Sídlo	Chříč				obec				
					Chříč				
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.4	I.	II.	III.	obyvatel	501	371	250	185
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	58	67	73	42

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zámek, socha sv. Jana Nepomuckého

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo rozložené v údolí Chříčského potoka zasahuje do CHKO pouze dílčí částí. Vizuální uplatnění sídla nastává především ze západních směrů (vně CHKO). Směrem do CHKO se sídlo projevuje díky účelovým objektům velkého měřítka – halám na východním okraji.

Základní historické souvislosti:

Ves se prvně připomíná v roce 1318, krátce na to byla založena vladycká tvrz, jejíž majitelé byli v průběhu středověku poddanými pánům z krašovského nebo křivoklátského panství. V 16. století byla tvrz přestavěna na renesanční zámek, který byl později barokizován. Přirozené centrum chříčského panství disponovalo i pivovarem a lihovarem, které však postupně zanikly za hospodářské krize. V 19. století zde probíhala těžba vitriolové břidlice a antimonové rudy zpracovávané v Kaznějově. Pracuje zde výrobní areál, významná je drobná výroba (Monteko), velká část usedlostí slouží k rekreaci.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo se značně typologicky i hmotově diferencovanou zástavbou má zřetelně profilované jádro, které tvoří rozlehlá obdélná návěs. Na částečně parkově upravené návěsi s okrasnou zelení se nachází infrastruktura pro trávení volného času dětí. Nad návěsí stojí panská část – zámek s rozsáhlým hospodářským dvorem, barokní kostel sv. Jana Nepomuckého – tato část s několika objekty po severní straně silnice do Zvíkovce náleží do CHKO. Objekty zámku a kostela jsou aktuálně v nevyhovujícím stavu.

Po obvodu návěsi stojí rovněž výrazné hmoty, jimž dominují objekty občanské vybavenosti – velmi výrazná socialistická budova kulturního domu a sousední nákupní středisko. Západní část sídla tvoří rovněž výrazné hmoty statků, menší usedlosti se zachovalými prvky lidového stavitelství (roubení), prvorepublikové patrové budovy (bývalá kampelička), vily a také soubor dvou a třípodlažních bytoven zastřešených sedlovými střechami. Severozápadní okraj uzavírá zemědělských areál.

Od návěsi se zástavba rozšiřuje podél silnice do Zvíkovce směrem k východu. Na původní hospodářské podélně orientované usedlosti, mezi nimiž vyniká řadová zástavba hospodářského dvora, navazuje poválečná vzhledově nesourodá výstavba rodinných domů. Okraj sídla na exponované východní straně sídla uzavírá zmíněný nedávno dostavěný areál s halovými objekty (AVZO TOMAS).

V zastavěném území sídla se vyskytuje hojná zeleň, a to i v souvislejších celcích spoluformující jeho projev v krajině – podél Chříčského potoka či v okolí zámeckého hospodářského areálu. Významná je rovněž zeleň zahradách, formující okraj sídla a jeho přechod volné krajiny. Absentuje však v okolí výše zmíněných účelových areálů.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby – severozápadní část a podél cestní sítě – severní strana silnice do Zvíkovce
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Zachovat celistvost prvků zeleně – především v okolí Chříčského potoka
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Renovovat objekty zámku, kostela a přilehlého okolí včetně hospodářského dvora – posílit projev tradičních dominant v jádrové části sídla
- Realizovat opatření k potenciálnímu snížení vizuálního účinku účelových výrobních areálů v okrajových částech sídla – výsadby stanovištně vhodných dřevin

obr. č. C.188: Pohled na sídlo z cesty od Zvíkovce – od jihovýchodu; v popředí nové haly účelového areálu

obr. č. C.189: Chříč v pohledu z jihozápadního okraje

obr. č. C.190: Pohled přes náves k budově zámku a kostelu

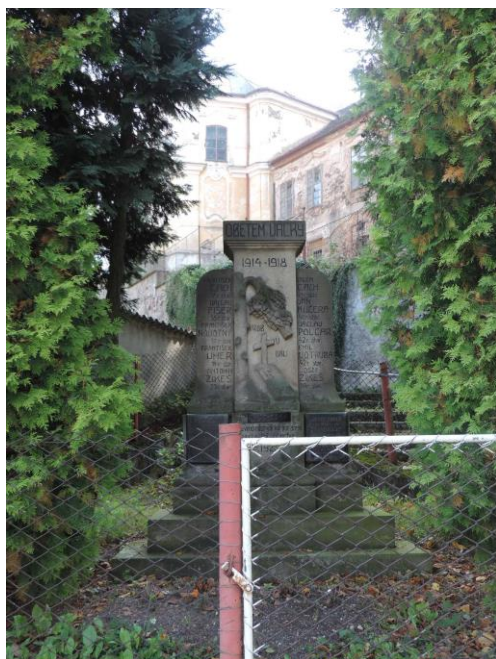
obr. č. C.191: kostel sv. Jana Nepomuckého obklopený hojnou zelení

obr. č. C.192: Pohled na náves z prostoru terasy před budovou zámku

obr. č. C.193: Památník obětem války v prostoru pod zámeckou budovou

obr. č. C.194: Monumentální hmota dvora u zámku tvořící jednu z dominant sídla; Cenné je uspořádání staveb, jejich tvary i zapojení v terénu

obr. č. C.195: Předimenzovaná stavba kulturního domu z období socialismu; velikostně odpovídající většímu sídlu

obr. č. C.197: Monoblok školní budovy na návsi je další výraznou hmotou tohoto sídla; I zde se uplatňuje jednoduchý tvar, osovost, rytmické členění oken a drobné plastické zvýraznění fasády

obr. č. C.199: Řadová zástavba hospodářského dvora se zajímavým dominantním zastřešením; členěná polovalba v popředí, umístění komínů a jejich různé výšky - to vše vyniká i díky poloze silnice

obr. č. C.196: Kompozičně vyvážená stavba prvorepublikového polyfunkčního domu (kampeličky) se zvýrazněným průčelím pomocí balkónu nad vstupem

obr. č. C.198: Další příklad prvorepublikového domu městského typu s prodejnou v přízemí situovaný na návsi; vyznačuje se jasnou osovou kompozicí a plastickým zvýrazněním fasády

obr. č. C.200: Výrazné hmoty účelového areálu v exponované pozici při příjezdové cestě do sídla

Sídlo	Chyňava				obec				
					Chyňava				
OKR	I	Jihovýchod			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	I.2	I.	II.	III.	obyvatel	1 481	1 265	1 163	1 762
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	205	280	673	380

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Prokopa; venkovská usedlost čp. 85

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Západovýchodním směrem protáhlé sídlo ve zvlněném terénu, jež pozvolna klesá na východ k Chyňavskému potoku, kam jej odvodňuje bezejmenná vodoteč. Obklopeno je intenzivně obhospodařovanou zemědělskou krajinou, pouze na západě navazuje na lesní porosty Tlusté hory. Sídlo se pohledově uplatňuje všemi směry kromě západního, v dálkových pohledech však jen v severovýchodním směru (od Horního Podkozí). V tomto směru se uplatňuje zemědělský areál na severu, kostel je dominantou spíše lokální, výraznějším prvkem je i vodojem jihozápadně od sídla. Sídlo protíná několik silnic místního významu, na východě jej ukončuje silnice č. II/118 Kladno – Beroun. Hranice CHKO Křivoklátsko prochází sídlem v cca jeho polovině.

Základní historické souvislosti:

Obec je prvně připomínána k roku 1341 a stává se až do roku 1585 součástí karlštejnského panství. Poddaní pracovali jako uhlíři, hlídači v královských lesích nebo na zemědělských gruntech. Třicetiletá válka přinesla značný hospodářský úpadek a úbytek obyvatel, oživení přišlo až s rozvojem hutnictví v Hýskově, kdy chyňavští dodávali hutím zejména dřevo a dřevěné uhlí. Po zrušení robotních povinností se Chyňava stává samostatnou obcí.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo soustředěné okolo rozsáhlé obdélníkové návsi (cca 700 m na délku, v mírném svahu k východu), jejímž západním okrajem prochází v severojižním směru hranice CHKO. Obklopuje ji zahuštěná zástavba poměrně dochovaných venkovských usedlostí – objekty obdélníkového půdorysu, značné délky a i výšek (v celém sídle mají objekty větší hmoty), střechy jsou sedlové a polovalbové, orientace k respektované návěsí čáře je v naprosté většině štítová. Usedlosti jsou doplněny přízemními rodinnými domy, často s mansardami. Uvedené narušuje objekt obecního úřadu z období socialismu. Na samotné převážně travnaté návsi s požární nádrží a několika vzrostlými dřevinami se nachází

zástavba rodinných domů a dominantní objekty kostela a dělnického domu, jež sousedí s objektem potravin typu Jednota. Část sídla v CHKO je tvořena zástavbou převážně novodobých přízemních rodinných domů, jež mají ve většině štítovou orientaci a respektují uliční čáru. Opakuje se několik typů objektů, časté jsou přestavby a dostavby, jež se rovněž opakují v několika variantách. Rodinné domy jsou na západě ukončeny souborem patrových bytových domů, jež navazují na chátrající areál kasáren a raketové základny. Část objektů areálu je využívána k výrobním účelům, rekonstrukcí vznikla nová hasičárna; areál je hojně ozeleněn (od bytových domů je oddělen topolovou alejí), postupně přechází do lesního porostu. Novostavby jsou v sídle poměrně ojedinělé; účelový areál se nachází při jihozápadním okraji (Pegas spedition s.r.o.), tvořen je většími plechovými i zděnými halami, vzhledem k jihu stoupajícímu terénu se vizuálně příliš neuplatňuje. To ovšem neplatí pro rozsáhlý zemědělský areál severně od sídla, jež je tvořen velkým počtem hmotově výrazných hospodářských objektů orientovaných převážně po vrstevnici; areál se vzhledem k terénním poměrům, umístěn v mírném svahu stoupajícím k severu, uplatňuje při některých pohledech ze sídla tímto směrem.

Pohledově se sídlo uplatňuje všemi směry kromě západního, dosah je však poměrně pomalý, kromě směru severovýchodního (mimo CHKO), ve kterém působí zemědělský areál. Kostel je dominantou s lokálním dosahem.

Zeleň v sídle je poměrně hojná, zejména díky zahradám, ve veřejném prostoru je zastoupena v podstatě pouze na návsi. Na obvodu sídla je zeleň poměrně početná, chybí při jihozápadní hranici účelového areálu a při severním okraji areálu zemědělského. Významným prvkem v jinak na zeleň chudé zemědělské krajině jsou aleje podél příjezdových komunikací do sídla a podél vodotečí.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Ozelenit účelový a zemědělský areál na přechodu do volné krajiny

obr. č. C.201: Západní část zástavby Mankovic v pohledu jihu (v pozadí okrajový svah Oderských vrchů)

obr. č. C.202: Kostel sv. Prokopa ve střední části návsi

obr. č. C.203: Památník obětem I. světové války s lípami na západním okraji návsi

obr. č. C.204: Historická stavba má vhodné pravidelné členění průčelí se zdatelným zdobením fasády; příznivému dojmu napomáhá i vysoká zděná brána a valbová střecha

obr. č. C.205: Památkově chráněný venkovský dům čp. 85 na východním okraji návsi

obr. č. C.206: Celkem přijatelnou rekonstrukci objektu s malbou uprostřed uliční fasády trochu narušují střešní vikýře, kde je zřejmá jejich nepůvodnost a nevyváženě umístěná poněkud velká okna; objekt lze přesto hodnotit pozitivně

obr. č. C.207: Venkovské usedlosti a bránou nacházející se v hojném počtu po celém obvodu návsi

obr. č. C.208: Přestavby a dostavby jsou četné v celém sídle; zde mohutně působící dům s jednotně řešenou fasádou a barevným obrysem oken, dvorní strana je členěna kuriózními dostavkami; dřevěná veranda a krytá pavlač ale nepůsobí nevhodně

obr. č. C.209: V sídle je zastoupena i kvalitní příměstská zástavba; přestože každý dům je typově jiný (polovalbová a mansardová střecha (v Chyňavě častější), barvy fasád, hmoty), nepůsobí skupina nevhodně

obr. č. C.210: Výtvarně pojedená fasáda rekonstruovaného Dělnického domu vypovídá o účelu stavby; zvýraznění režným zdívem vhodně člení pravidelný rastr oken

obr. č. C.211: Objekt obecního úřadu s poštou společně s protějším objektem potravin výrazně narušuje charakter zástavby na návsi

obr. č. C.212: Mohutný a rozsáhlý zemědělský areál severně od sídla

Sídlo	Jablečno				obec	Zbiroh			
					k. ú.	Jablečno			
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.13	I.	II.	III.	obyvatel	187	130	107	26
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	23	32	34	29

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ano – vesnická památková zóna
památkově chráněné objekty:	ano – venkovský dům (č.p. 15), venkovské usedlosti (č.p. 16 a č.p. 20)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Drobné sídlo na pravostranném svahu údolí Zbirožského potoka, resp. jeho pravostranného přítoku Jablečského potoka. Sídlo se uplatňuje v pohledech v ose údolí Zbirožského, nikoliv však jako výrazný prvek krajinné scény. Vizualní projev sídla z vnějších pohledů snižuje hojná okrajová zeleň.

Základní historické souvislosti:

Místní část města Zbiroh s dochovaným původním návěsním půdorysem. Po roce 1800 byla v sousedním Františkově zprovozněna první vysoká pec na zpracování železné rudy a následný rozmach kovovýroby na Zbirožsku ovlivnil i život okolních obcí. Severním směrem se nachází jablečenská přehrada, která byla součástí rybníkářského podnikání zbirožského panství. V současnosti zemědělská ves slouží bydlení a rekreaci (dětské tábory).

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Charakteristický půdorys okrouhlice se štítově orientovanými usedlostmi či statky zůstal doposud dobře zachován. Zástavba se později rozšířila výše do svahu při příjezdové cestě a také o cca dva objekty při okraji. Mezi usedlostmi vynikají památkově chráněné dochované objekty lidového stavitelství – s roubením v obytné části. Na částečně zastavěné návsi se nachází kaple a menší nádrž.

Ve vnitřní a především okrajových částech sídla je rozšířena hojná zeleň včetně sadů. Její přítomnost eliminuje projev výrobních objektů východně nad sídlem.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat při příjezdové cestě ve východní části sídla – preferovat severní stranu cesty
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit

výstavbu bytových domů

- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Zachovat charakteristický přechod sídla do volné krajiny tvořený plochami sadů či jiné zeleně
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Uplatňovat důslednou ochranu dochovaných památkově chráněných staveb

obr. č. C.213: Jablečno v dálkovém pohledu od Drahoňova Újezdu – od západu

obr. č. C.214: Kaple se zvoničkou na svažité návsi

obr. č. C.216: Robustní široce založené uliční štítové stěny s trojicí oken v přízemí jsou dokladem významu a bohatství původních vlastníků. Hodnota celku spočívá také v jednotném založení tvarově obdobných staveb

obr. č. C.215: V popředí roubená usedlost s nevhodnějším způsobem oplocení pro daný typ zástavby

obr. č. C.217: Malebná kompozice střech na okraji sídla; u čelní stěny přední chalupy byl obnoven předsazený štít, na němž je zatím patrná jeho nepůvodnost.

Sídlo	Kalubice				obec	Velká Buková			
					k. ú.	Kalubice			
OKR	E	Lesní komplex Buková			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	E.7	I.	II.	III.	obyvatel	149	93	58	11
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	17	18	20	12

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Mírně protáhlé sídlo v JZ-SV směru se nachází v plošně menší enklávě obklopené lesy. Terén mírně klesá k východu, na západ od sídla se nachází Spálený kopec, jež navazuje na hřeben oddělující Kalubice od Pustovět na severozápadě. Zástavba je bez dominant, sídlo se uplatňuje pouze v rámci uvedené enklávy. Jedinou přístupovou komunikací je v sídle končící odbočka ze silnice spojující Městečko s Velkou Bukovou/Nezabudicemi/Všetaty. Území je odvodňováno bezejmennou vodotečí severovýchodním směrem.

Základní historické souvislosti:

Původní osada náležela pod statky na Křivoklátku až do zániku patrimoniální správy v roce 1848. Od druhé poloviny 19. století jsou sídla Kalubice (v letech 1910-1979 samostatná obec), Malá Buková a Buková obcí pod názvem Velká Buková. Dnes tu má sídlo honební společenstvo Velká Buková.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo má zachovalý původní půdorys s minimem novostaveb. Zástavba je tvořena uzavřenými dvory s průjezdy ve štítovém průčelí a venkovskými rodinnými domy. Objekty mají štítovou i hřebenovou orientaci, půdorys je obdélníkový a jsou zastoupeny pouze sedlové střechy. Největší dvůr při severovýchodním okraji je datován do roku 1901. Patrové rodinné domy jsou poměrně zachovalé, častěji doplněné přestavbami a dostavbami, bez barevně výrazných fasád či střech. Jižně od návsi, která je v mírném svahu, se nachází rybník s veřejnou zelení. Při jihozápadním okraji se ve východním svahu nachází novostavba rodinného domu mimo půdorys sídla, ukončeného v této části příjezdovou komunikací, svým charakterem příliš neodpovídá původní zástavbě (garáže ve svahu, vikýře). Objekty jsou využívány k bydlení i rekreaci.

Sídlo jako celek vizuálně působí kladně, uplatňuje se zejm. při příjezdu od jihu a částečně z polních cest na severozápadě. V dálkových pohledech se sídlo neuplatňuje vůbec, dáno terénem a lokací v enklávě

obklopené lesem, je bez dominant. Historická trafostanice při západním okraji se vizuálně rovněž neuplatňuje, v sídle ani do krajiny.

Zeleň v sídle je hojná v udržovaných zahradách, ve veřejném prostoru je zastoupena na návsi a u rybníka. Zahrady jsou orientovány vně sídla, tvoří tak přechod do krajiny. Na východním okraji jsou patrné zbytky ovocných sadů. Významná je zeleň podél bezejmenné vodoteče východně od sídla, jež jej částečně pohledově odclouhuje východním směrem.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Výrazněji nezahušťovat historicky konstituovanou celistvou zástavbu hospodářských usedlostí; málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad hospodářské usedlosti na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat vysoký podíl zeleně v sídle, vyloučit zásah do zeleně podél bezejmenné vodoteče východně od sídla

obr. č. C.218: Kalubice v pohledu od jihu (ze silnice do Městečka)

obr. č. C.219: Plasticky zdobený okraj štítu s třemi výtvarně pojednanými podkrovními okny přispívá k celkově příznivému výrazu obytné stavby v rámci zemědělského dvora

obr. č. C.220: Poměrně vhodný výraz novostavby s dvěma vikýři a pavlačí

Sídlo	Karlov				obec	Roztoky			
					k. ú.	Roztoky u Křivoklátku			
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.24	I.	II.	III.	obyvatel	-	-	-	32
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	18

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zemědělský dvůr čp. 54

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Malé sídlo o dvou částech se nachází v širokém mírně zvlňeném údolí, jež je intenzivně zemědělsky obhospodařováno a obklopeno zalesněnými vrchy. Terén se pozvolna snižuje k východu, kam jej odvodňuje Karlovský potok se soustavou rybníků. Sídlo s dominantním objektem zemědělského dvora se díky hojné zeleni v sídle a mimosídlní liniové vegetaci, podél komunikací i na polích, uplatňuje jen poměrně málo, a to zejm. ze severu a z jihovýchodu. Při východním okraji sídla vede silnice č. II/236 Roztoky – Zdice, na západním okraji pak odbočka z ní vedoucí do Žebráku.

Základní historické souvislosti:

Původně knížecí hospodářský dvůr na kruhovém půdorysu byl založený roku 1779 za fürstenberské správy křivoklátského panství. Dnes je osada Karlov součástí obce Roztoky u Křivoklátku.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo má dvě části – západní se nachází při křižovatce dvou vedlejších komunikací a je tvořena skupinou rodinných domů venkovského charakteru a objektem bývalého hostince. Západní část je celá obklopena zelení – zahrad a podél komunikací. Východní částí dominuje zrekonstruovaný zemědělský dvůr kruhového půdorysu, na nějž západně navazují původní hospodářské objekty a ještě dále tímto směrem několik rodinných domů nesourodého charakteru (četné dostavby a přístavby, barevné fasády atp.) a různého stáří. V této části je zeleně méně, nejvíce je zastoupena na jihu porosty při Karlovském potoku.

Západní část se pohledově do krajiny díky četné zeleni neuplatňuje vůbec. Východní část s dvorem, i přes jeho značnou hmotu, se v dálkových pohledech uplatňuje poměrně málo, což je dáno liniovou zelení podél komunikací a na polích a doprovodným porostem při Karlovském potoku. Uplatnění nastává zejm. ze severu a z jihovýchodu.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky) – preferovat jižní okraj východní části, prostor mezi stávající zástavbou jižně od silnice a Karlovským potokem
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zamezit významným zásahům do liniové zeleně podél komunikací a do porostů při Karlovském potoku
- Nesnižovat dominantní pozici zemědělského dvora

obr. č. C.221: Karlov v pohledu vyšších partií vrchu Špička (od západu)

obr. č. C.222: Zemědělský dvůr kruhového půdorysu při pohledu z jihovýchodu

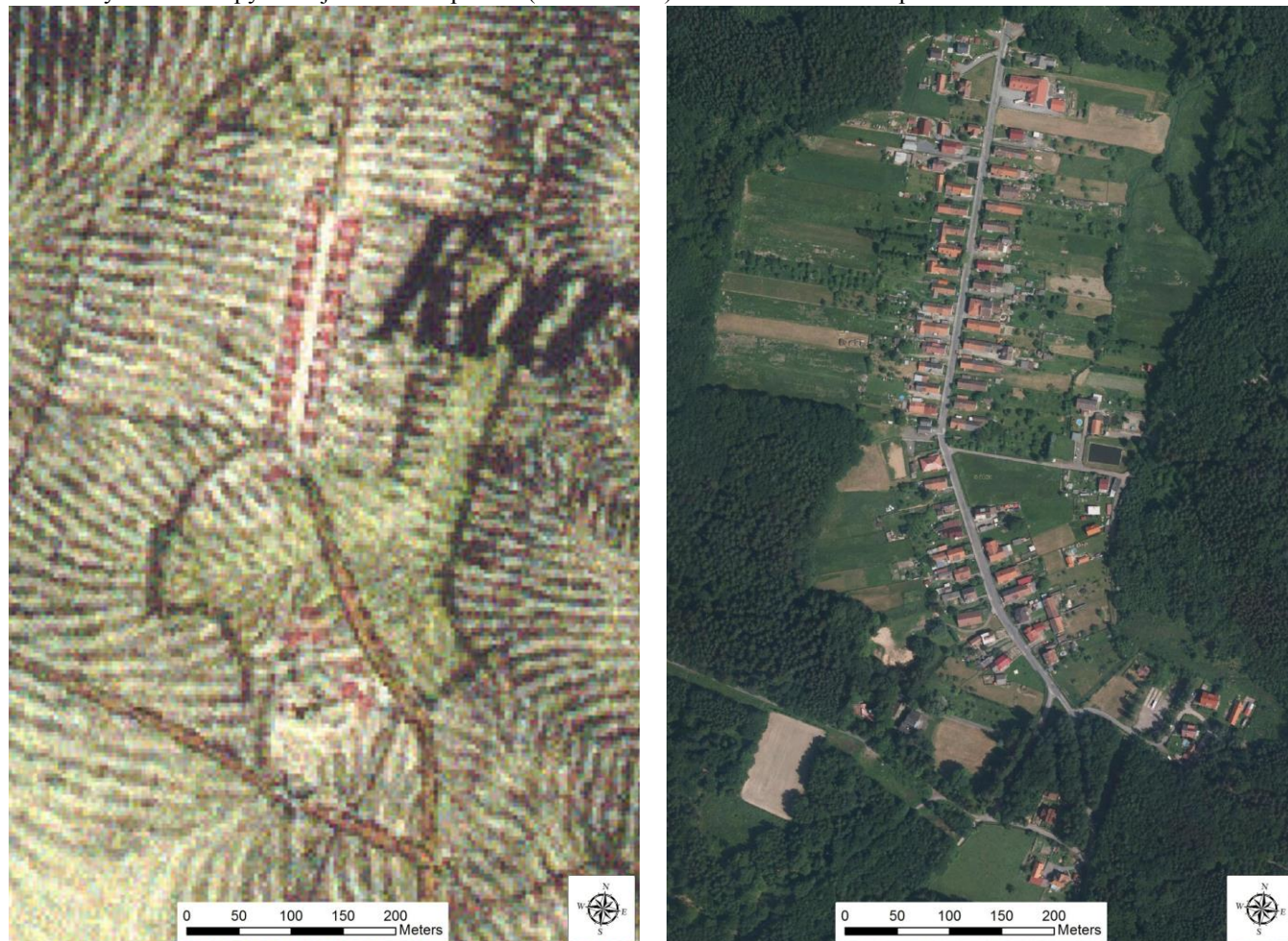

obr. č. C.223: Malebně působící venkovský dům upoutá mírným sklonem střechy, členěnými světlemodrými okny a popínavou zelení na štítové stěně

Sídlo	Karlova Ves				obec				
					Karlova Ves				
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.39	I.	II.	III.	obyvatel	227	193	169	128
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	27	39	56	57

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

století z podnětu prince Emila z Fürstenberka, kterou dnes Lesy ČR využívají k rekreaci. V roce 1990 se ves vyčlenila z obce Křivoklát.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

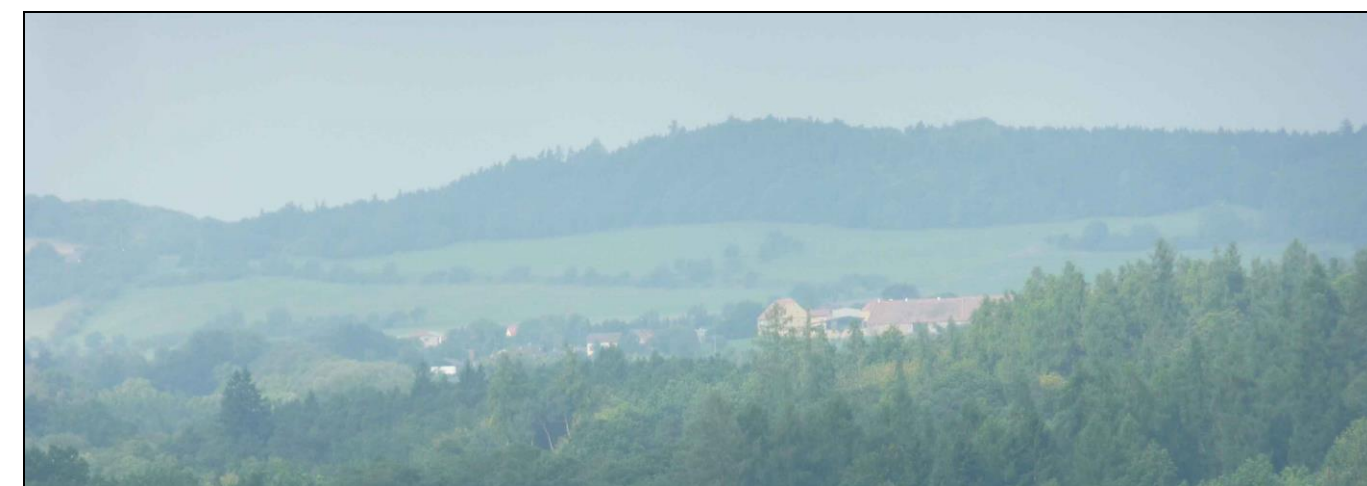
Sídlo je typickou ukázkou kolonizační vesnice. Zástavba uličního typu klesá k severu a k jihu od obecního úřadu, jež se nachází zhruba uprostřed sídla. Zástavba je tvořena přízemními rodinnými domy obdélníkových půdorysů a větších objemů, střechy jsou sedlové a orientace objektů štítová, uliční čára je respektována podél celé hlavní silnice. Objekty jsou v původním stavu i dotčeny přestavbami a dostavbami, některé natolik, že vybočují z popsané struktury (např. čp. 44 či bývalý hostinec U Buku s mansardovou nástavbou (čp. 20)). Na samém severním okraji sídla vznikl po roce 2000 menší účelový areál (autobusová doprava Kohout), jež zcela nezapadá do původního sídla (hmotou, půdorysem, umístěním na pozemku, střechou atd.) a uplatňuje se v dálkových pohledech z Nového Jáchymova – Hudlického vrchu. Na samém jižním okraji sídla vzniklo roku 1932 v kubistickém stylu letní sídlo – vila generálního ředitele Kooperativy hospodářských družstev, Dr. L. F. Dvořáka, později využíváno jako rekreační středisko dolu Nosek. Objekty slouží k bydlení i rekreaci, dokončováno je několik novostaveb.

Zeleň v sídle je poměrně hojná, zejm. v zahradách a v sadech mezi zástavbou a lesním porostem obklopujícím celé sídlo. Vizualně se sídlo uplatňuje jihovýchodním směrem, a to zejm. jeho severní část s výrazným účelovým areálem.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně; vyloučit zásahy do blízkých lesních okrajů
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Ozelenit východní okraj účelového areálu na severním okraji sídla

obr. č. C.224: Karlova Ves při pohledu z Nového Jáchymova na východě, výrazně dominuje účelový areál (autobusová doprava Kohout)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – hrad Týřov, zřícenina

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo v pozvolném terénu mezi vrchy Nízký Tok na západě a Výrův kopec na východě. Přestože sídlo bezprostředně navazuje na lesní porosty, zejm. jeho severní část se pohledově uplatňuje jihovýchodním směrem, viditelná je z Nového Jáchymova či Hudlického vrchu. Sídlo je v severojižním směru protnuto místní komunikací vedoucí do Branova na severu.

Základní historické souvislosti:

Obec Karlova Ves byla založena mezi léty 1826-1828 majitelem křivoklátského panství knížetem Karlem Egonem II. z Fürstenberka jako osada drvoštěpů, kteří těžili dřevo pro železné huti v Roztokách u Křivokláta. Část obyvatel Karlovsi (jak zněl původní název) pracovala také pro knížecí cihelnu nebo na panském dvoře v nedaleké osadě Karlov. Západním směrem stojí lovecká chata Emilovna, postavená v 19.

obr. č. C.225: Decentně obnovená fasáda se zdařilými replikami oken

obr. č. C.226: Chalupa se zdařile obnovenou fasádou se zvýrazněnou korunní římsou a vhodně zachovanou velikostí a tvary oken

obr. č. C.231: Pravidelná uliční zástavba podél hlavní silnice

obr. č. C.232: Příznivě působí objekt bývalé hospody s mansardovou střechou

obr. č. C.227: Zanedbaná chalupa s hospodářským zázemím je dokladem tradiční vyvážené kompozice, při obnově by měly být zachovány všechny hodnotné atributy

obr. č. C.228: Svěžitá pozitivně působící stavba hájovny svým tvarem, měřítkem a členěním oken, jakož i materiálovým a barevným řešením dokonale zapadá do krajiny

obr. č. C.233: Letní sídlo v kubistickém stylu z roku 1932 - klasicistní symetrická stavba s dvojicemi dórských sloupů a tympanonem v ose průčelí

obr. č. C.234: Účelový areál (autobusová doprava Kohout) na severním okraji sídla, jehož objekty měřítkově i půdorysem vybočují ze zástavby sídla

obr. č. C.229 a obr. č. C.230: Rodinné domy z poloviny 20. století neutrálního výrazu

Sídlo	Knížkovice				obec				
					Zdice				
					k. ú.				
					Knížkovice				
OKR	J	Jižní svahy			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	J.3	I.	II.	III.	obyvatel	190	276	212	167
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	28	61	62	78

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana: ne

památkově chráněné objekty: ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo v prudším jihovýchodním svahu vrchu Plešivec se rozprostírá v zaříznutém údolí s bezejmennou vodotečí. Vzhledem k exponované poloze se pohledově sídlo uplatňuje východním, západním a zejména jižním směrem, vedle novostaveb při jižní okraji jsou výraznější i větší objekty v jihozápadní části sídla. Sídlem prochází odbočka z komunikace Zdice – Bavoryně. Jižním okrajem sídla prochází hranice CHKO Křivoklátsko.

Základní historické souvislosti:

Původně samostatná obec je od roku 1961 místní část Zdic. Ves se nacházela v železnorudném revíru táhnoucím se od Hředlí až po Svatou, který byl otevřen po polovině 17. století. Zdický lom Hrouda se nacházel poblíž Knížkovic a soustavně byl těžen od roku 1820. Železná ruda se zpracovávala zejména v pecích v Točniku, Obecnici a Komárově. Těžba byla zastavena v roce 1962.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Poměrně málo dochované sídlo v prudším svahu vybíhá zástavbou uličního typu z návsi k severozápadu a k jihu. Menší návěs s lípami a křížkem je obklopena zahuštěnou značně diferencovanou a neuspořádanou zástavbou, na východě tvořenou menšími zemědělskými dvory, na něž při východním okraji sídla navazuje chátrající zemědělský areál. Zástavba ve zbylé části sídla je tvořena venkovskými rodinnými domy respektujícími uliční čáru a dotčenými velkým množstvím přestaveb a dostaveb, zejména ve výběžku v údolí na severozápadě. V západní části se nachází skupina hmotově výrazných rodinných domů, na jih se pak rozrůstá nejmladší zástavba tvořená novodobými objekty a při samém jižním okraji pak novostavbami katalogového typu a značných objemů.

Sídlo nemá výraznou dominantu, z různých směrů se uplatňují vždy jiné objekty. Při příjezdu z východu od Zdic to je bývalý zemědělský dvůr východně od návsi (dnes provoz Foliform, s.r.o.) a částečně chátrající zemědělský objekt. Ze západních směrů se uplatňují hmotově výraznější objekty rodinných domů v jihozápadní části sídla (zejm. čp. 43 v exponované poloze), tyto objekty se uplatňují i jižním směrem, společně s linií novodobých objektů a novostaveb (některé s výrazně barevnými fasádami) při ulici Polní.

Zeleň v sídle je zastoupena zejm. v zahradách orientovaných vně sídla, ve veřejném prostoru je ojedinělá. Při obvodu sídla je zezeň bohatší, na severu a severozápadě přechází v lesní porosty, chybí při jižním okraji sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky) - preferovat jihovýchodní část sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Ozelenit jižní okraj sídla

obr. č. C.235: Pohled na Knížkovice z východu, při příjezdu od Zdic

obr. č. C.236: Citlivě provedená obnova fasády menší usedlosti, jejíž charakteristikou je průběžná korunní římsa spojující obě stavby včetně střední zděné brány

obr. č. C.237: Chalupa pod svahem s průběžnou pavlákou podél uliční fasády, k celkové útulnosti přispívají i detaily typu šestitabulkových oken otevíraných vně, vhodného oplocení, květinové výzdoby apod.

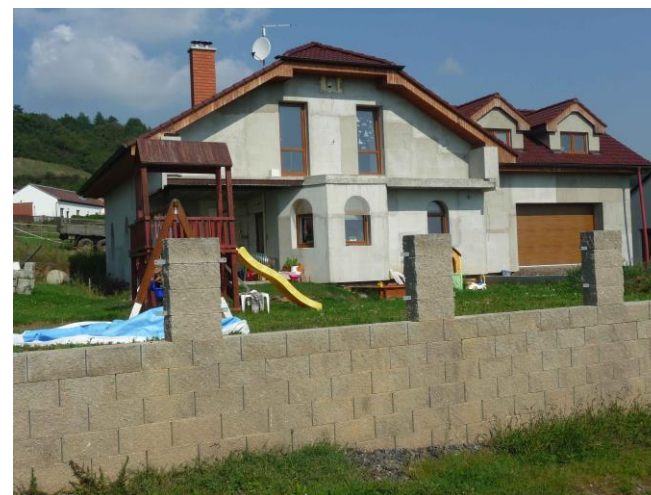
obr. č. C.238: Náves se dvěma lípami, křížkem (LP 1889) a památníkem padlým I. světové války

obr. č. C.239: Stavba přirozeně dotváří prostředí sídla, kompozičně i tvarově vhodné řešení.

obr. č. C.244 a obr. č. C.245: Nesourodé novostavby při jihovýchodním okraji sídla nerespektující prvky tradiční venkovské architektury

obr. č. C.240: Hmotově velmi diferencovaná zástavba jižního okraje návsi

obr. č. C.241: Objekt s obnovenou fasádou působí vyváženě, úpravy byly provedeny s citem pro kvalitní estetický výraz, nachází se v exponované poloze

obr. č. C.242: Dům tradiční jednoduché hmoty utrpěl výměnou oken, nečleněná čtvercová okna a menší okénko nad vstupem působí poněkud zvláště, alespoň částečného zlepšení výrazu by mohlo být dosaženo doplněním vnější parapetní římsy, příp. i nadokenní

obr. č. C.243: Tradiční obdélníková dispozice se sedlovou střechou, stavba přisazená přímo ke komunikaci, poněkud nešťastně zde působí lichoběžníková okna v horní části štítové stěny

Sídlo	Kostelík				obec	Slabce			
					k. ú.	Kostelík			
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.8	I.	II.	III.	obyvatel	205	117	88	32
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	33	33	33	26

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kaple sv. Maří Magdalény
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
V severojižním směru protáhle sídlo na rozhraní povodí Javornice a Modřejovického potoka. Terén klesá k jihu do údolí Berounky, tímto směrem se i sídlo bez výrazné dominanty pohledově uplatňuje. Sídlem prochází komunikace Slabce – Zvíkovec, na západě a na východě je obklopen lesními porosty, ve zbylých směrech přechází do zemědělské krajiny.	
Základní historické souvislosti:	
Osada Kostelík byla založena v roce 1690 na místě zaniklé osady Chlístov (první písemná zmínka k roku 1361). Původní středověký poplužní dvůr v Chlístově byl kolem roku 1405 jako část slabeckého panství připojen ke Krakovci, krátce na to zřejmě v důsledku husitských válek Chlístov zanikl. Kočkův mlýn u Berounky, původně i s pilou a rybárnou, je uváděn jako pozůstatek osady Drasovice.	

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba uličního typu obklopuje trojúhelníkovou návěs a vybíhá z ní směrem na sever, kam se zdvihá terén. Návěs je travnatá se vzrostlou alejí a kapličkou při jižním okraji, respektována je návěsní čára. Zástavba je tvořena původními venkovskými přízemními rodinnými domy obdélníkových půdorysů, se sedlovými střechami a štítovou orientací, kolmo na hřeben obytné část jsou orientovány hospodářské objekty. Dochována je nejen na návsi řada původních roubených a poloroubených objektů, díky kterým se Kostelík ucházel o vyhlášení venkovské památkové zóny. Zástavba zejména v severní části sídla je poměrně zahuštěná, i zde respektuje uliční čáru. Na východním, jihovýchodním a severozápadním okraji sídla se nachází menší rekreační objekty různé úrovně. U požární nádrže probíhá ojedinělá nová výstavba, převažuje rekreační využití objektů.

Sídlo se pohledově uplatňuje jižním směrem, k Hradišti, díky bohaté zeleni po obvodu sídla i v něm je působení mále. Z vyhlídky severozápadně od sídla jsou vidět Modřejovice, Kostelík se severním směrem neuplatňuje.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky) – preferovat severovýchodní okraj sídla, nerozšiřovat zástavbu jižním směrem do exponované části sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.246: Pohled od Bučin přes údolí Berounky k severu; Kostelík ve střední části snímku

obr. č. C.247: Pohled na Kostelík z vyhlídky na severozápadě sídla

obr. č. C.248: Kaple sv. M. Magdalény na jihu návsi

obr. č. C.250: Malebná chalupa s plasticky zdobeným štítem a boční pavláčkou je dokladem všestranného souladu

obr. č. C.249: Památník padlým hrdinům I. světové války

obr. č. C.251: Tradiční uspořádání venkovské usedlosti je zachováno, pozdějšími úpravami bylo celkové vyznění trochu narušeno (okna, kovová vrata, velké otvory stavby vlevo)

obr. č. C.252: Půvabná roubenka se svisle bedněným štítem obklopena zelení

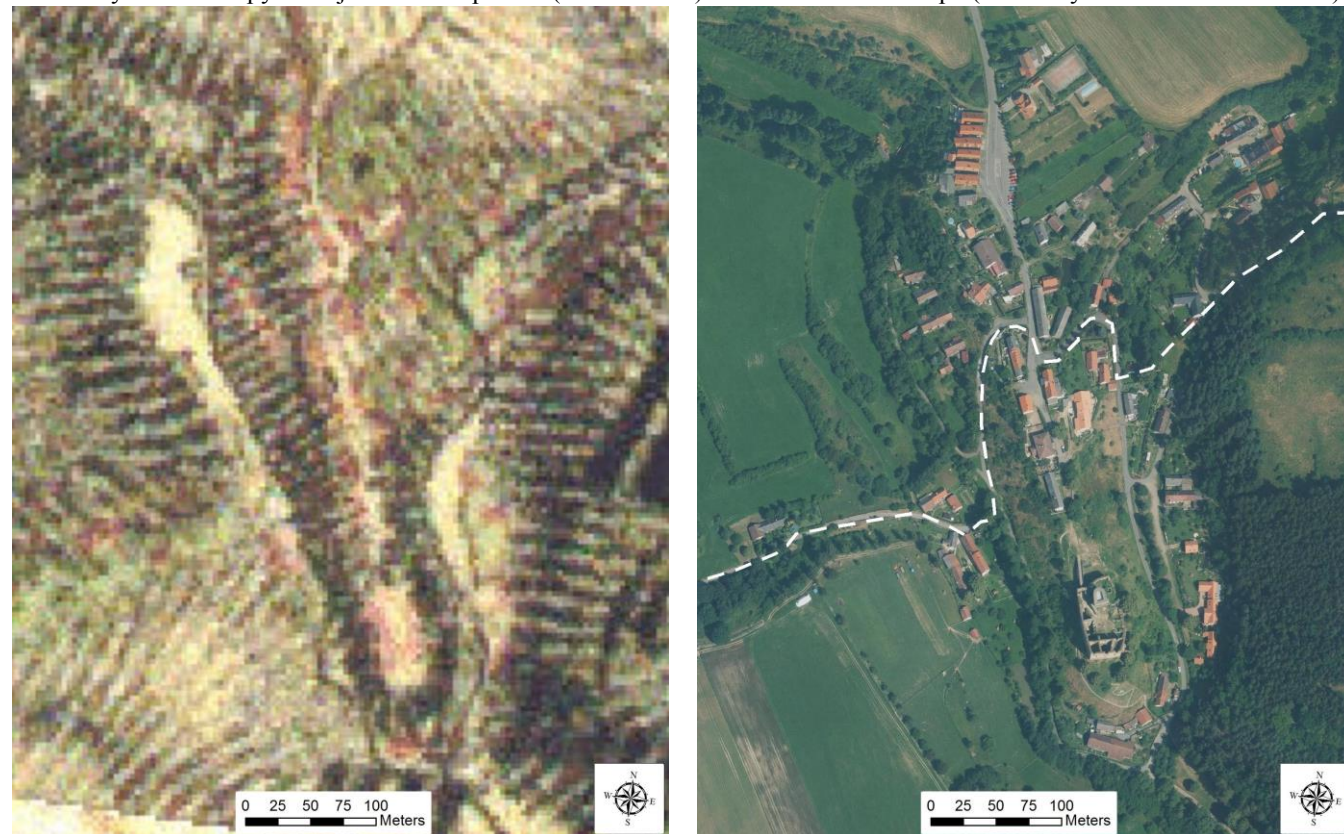

obr. č. C.253: Půvabná roubenka se svisle bedněným štítem a výrazným prvkem - vikýřem na seno, k příznivému působení přispívá i poloha chalupy u cesty bez oplocení

Sídlo	Krakovec				obec	Krakovec			
					k. ú.	Krakovec u Rakovníka			
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.1	I.	II.	III.	obyvatel	261	164	129	57
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	39	41	42	30

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo má dvě části, na ostrohu a v údolích pod ním. V části na ostrohu se nachází velmi zachovalé venkovské usedlosti se sedlovými střechami a štítovou orientací. Na jih od nich přecházejí rodinné domy do hřebenové orientace a jsou více rozptýleny. Hmotově výraznější je budova bývalé školy, dnes restaurace, s valbovou střechou. Na konci ostrohu se nachází zřícenina gotického renesančně přestavěného hradu, který měl půdorys tvaru nepravidelného obdélníka s prostorným nádvořím. V údolích se nachází rozptýlená zástavba tvořená objekty s obdélníkovými půdorysy, sedlovými střechami a hřeben orientovanými paralelně s vodotečemi. Hmotově mezi nimi výrazněji vystupuje rekonstruovaný objekt na východ pod hradem. Rekonstrukce objekt zřejmě poněkud zvětšila. Celkově se v sídle nachází řada zdařilých rekonstrukcí, objekty jsou využívány převážně k rekreaci.

Sídlo se uplatňuje zejména severním směrem, částečně i východním, v tomto směru je jeho vizuální účinek snižen zelení a terénem. Jednoznačně dominantním prvkem je zřícenina hradu, z východu okrajově i objekt bývalé školy.

Vzrostlá zeleň je velmi hojná v sídle i na jeho přechodu do krajiny, na východě navazuje na lesní porost vrchu Plochota. Hodnotná jsou i stromořadí při komunikacích vybíhajících ze sídla SZ, JZ a V směrem.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby – preferovat severovýchodní část, při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Nesnižovat dominantní pozici zříceniny hradu při pohledu ze severu a ze západu

obr. č. C.254: Pohled na Krakovec ze severu, při příjezdu z Krakova

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – hrad Krakovec, zřícenina

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Severojižním směrem protáhlé sídlo je umístěno na širokém skalním ostrohu nad soutokem Šípského a Krakovského potoka a v údolích okolo tohoto ostrohu. Terén pozvolna klesá k jihu. Dominantní prvek v sídle i do okolní krajiny se uplatňujícím – do severních a západních směrů, představuje je zřícenina hradu. Sídlo leží na komunikaci spojující Krakov a Šípy. Hranice CHKO prochází středem sídla v západovýchodním směru.

Základní historické souvislosti:

Osada Krakovec byla založena v roce 1370 a postupně vytvořila podhradí nově budovanému hradu. Za zakladatele hradu je považován důvěrník Václava IV. Jíra z Rožtok, jenž nechal vystavět hrad Krakovec pravděpodobně mezi léty 1381-1383. Hrad na svoji dobu předčil stavební úroveň i některé královské hrady. Obranné funkce byly potlačeny a důraz byl kladen na komfort bydlení. V roce 1414 zde pobýval před cestou do Kostnice mistr Jan Hus. Hrad byl během třicetileté války vypálen bavorskými vojsky a definitivně chátrá po požáru v roce 1783. Dnes slouží více než polovina objektů v obci k rekreaci.

obr. č. C.255: Zřícenina hradu Krakovec na výrazném ostrohu nad soutokem Šípského a Krakovského potoka

obr. č. C.256: Památník padlým hrdinům I. světové války

obr. č. C.257: Jednotně působící řada domů stejných hmot, se sedlovými střechami a jasně definovanou uliční čarou, zpestřením kromě různobarevných fasád je i různá velikost a členění oken

obr. č. C.258: Příkladně pozitivní rekreační stavba (vpravo), lomenice i okna mají soudobý výraz, objekt je vhodně začleněn v krajině a spolupůsobí s okolní zástavbou

obr. č. C.259: Rozptýlená východně od ostrohu, v údolí Krakovského potoka

obr. č. C.260: Hmotově výrazněji vystupující rekonstruovaný objekt na východ pod hradem, rekonstrukce objekt zřejmě poněkud zvětšila

Sídlo	osada Král				obec	Svatá			
					k. ú.	Svatá			
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.27	I.	II.	III.	obyvatel	-	-	-	-
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	-

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana: ne

památkově chráněné objekty: ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Osada západně od Svaté nacházející se v lesním porostem uzavřené enklávě. Terén pozvolna klesá k severu. Pohledově se osada neuplatňuje. V západovýchodním směru je protnuta komunikací č. II/236 Zdice – Roztoky.

Základní historické souvislosti:

Osada je součástí obce Svatá a původně zde stávala hájovna. Místo sehrálo svojí historickou roli při založení tělocvičného spolku Sokol, neboť M. Tyrš, působící v nedalekém Novém Jáchymově, se zde sešel s obchodníkem J. Fügnerem ještě před ustavující valnou hromadou Sokola v Praze v roce 1862.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Osadu tvoří v její východní části menší chatová kolonie, jež po obvodu i uvnitř hojně ozeleněna. Dále se zde nachází rozptýlená zástavba venkovských usedlostí. V lokálním měřítku dominantním objektem je na západě hájovna Lesů ČR, jež prošel nedávno rekonstrukcí.

Vzhledem k hojné zeleni doprovázející skupiny objektů a umístění v uzavřené enklávě v lesním porostu se osada vizuálně neuplatňuje.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), zachovat rozptýlený charakter zástavby
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit

- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.261: Osada Král v pohledu ze západní části

obr. č. C.262: Hájovna Lesů České republiky

obr. č. C.264: Rekreční zástavba zapojená v zeleni na východním okraji osady

obr. č. C.263: Všestranně harmonický výraz má tato usedlost s romantizujícími prvky (dřevěné okenice, okrasná zahrada)

Sídlo	Křivoklát (Budy)				obec				
					Křivoklát				
OKR	A	Údolí Berounky a Rakovnického potoka			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	A.9	I.	II.	III.	obyvatel*	800	704	705	707
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů*	94	155	209	259

* včetně Amalína

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – hrad (národní kulturní památka), výklenková kaplička P. Marie, socha sv. Jana Nepomuckého, sloup se sochou sv. Jana Nepomuckého, pomník C. E. Fürstenberga, vodní mlýn

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo s jednoznačnou dispozicí závislou na morfologii úzkého a členitého údolí Rakovnického potoka v jeho nejspodnějším úseku. Na ostrohu nad údolím stojí majestátní dominanta hradu Křivoklát, která se uplatňuje i v dálkových pohledech do severních směrů – odlesněných partií na svazích Rakovnického potoka severně od Městečka.

Základní historické souvislosti:

Historie obce je spjata s dějinami stejnojmenného královského hradu, který nechal postavit na místě staršího přemyslovského hradiště (1110) Přemysl Otakar II. Do současné podoby byl přestavěn za

panování Václava IV. a Vladislava Jagellonského. Na přelomu 14. a 15. století začala v podhradí vznikat kolem panského mlýna první obydlí drobných řemeslníků, pro která se vžilo pojmenování Budy. Obec je dnes díky hradu významným centrem cestovního ruchu, přesahujícím oblast Křivoklátska.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Úzký pás zástavby sídla se táhne v poměrně dlouhém úseku až téměř k soutoku Rakovnického potoka s Berouňkou v délce zhruba 2 km. V jižní (spodní) části převažují podélně orientované přízemní usedlosti využívající maximálně nepříznivé prostorové podmínky (stísněnost v úzké údolní nivě). Dále k severu přibývají patrové domy. Jádrem obce pak tvoří vzhledově rozmanitá zástavba reprezentativních často hmotově výrazných objektů – úřad městyse, pošta, budova Sokola ad. Vyskytují se i architektonicky výrazné objekty komerčních služeb či vily. V severní části převládá rodinná zástavba situovaná na levém břehu Rakovnického potoka, již uzavírá sportovní areál.

Obraz sídla lokalizovaného v sevřené údolní poloze neoddělitelně formuje dominanta hradu ve vyvýšené poloze, jež figuruje ve výhledech ze všech jeho částí a také souvislé lesy pokrývající okolní strmé svahy.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nezahušřovat historicky konstituovanou zástavbu situovanou v úzké údolní nivě; doplnění je možné v ojedinělých případech ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); vyloučit výstavbu bytových domů
- Vyloučit výraznější zásahy do řečiště Rakovnického potoka, zachovat lesnatý charakter úzké údolní sníženiny Rakovnického potoka
- Novou účelovou (výrobní) zástavbu na území sídla vyloučit; udržovat důležitou rekreačně-turistickou funkci sídla
- Nesnižovat dominantní pozici a uplatnění hradu Křivoklát; uplatňovat důslednou ochranu památkově chráněných objektů
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům (přístavby narušující hmotu a půdorys)

obr. č. C.265: Hrad Křivoklát v pohledu z údolí Rakovnického potoka

obr. č. C.266: Hrad Křivoklát v pohledu od nádraží

obr. č. C.267: Památník obětem obou světových válek v serpentíně pod hradem

obr. č. C.268 a obr. č. C.269: Budova pošty postavena roku 1926 okresní hospodářskou záložnou; výrazná stavba s typickými znaky individualistické moderny (režné zdivo, přiznání konstrukčních prvků); ozvláštňením vycházejícím z terénního umístění je popření přísné symetrie umístění balkónu a sochy spořivosti v průčelí od sochaře Josefa Fojtíka

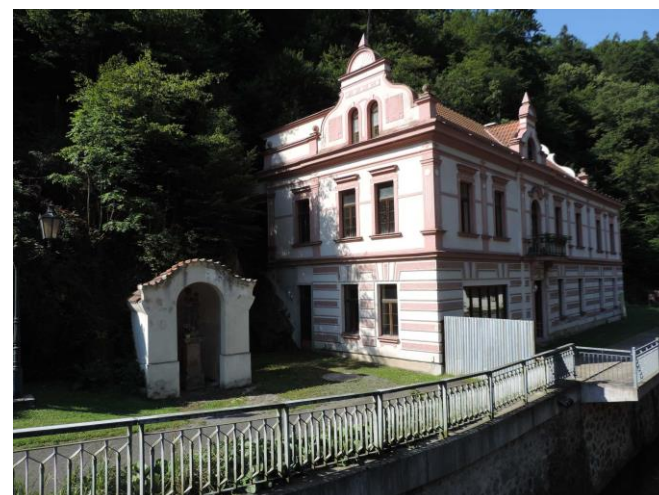

obr. č. C.270: Sokolovna z r. 1924 postavená podle projektu kanceláře Ant. Mendl - V. Šantrůček ve stylu tzv. národního dekorativismu (např. vstupní průčelí s obloukovým prvkem), vysokou členitou střechou. Vzhled jednoduché fasády zpěstřují barevně řešené lizény, které stavbu obíhají nad i pod okny

obr. č. C.271: Správní budova (úřad městyse) jednoduchého tvaru s pravidelným rozvržením oken; reprezentativnost stavby je podtržena strukturou fasády z režného zdiva, plastickým a barevným členěním šambrán, říms a nároží

obr. č. C.272: Solitérní vila s neobarokními znaky; výrazná zdobná stavba je vhodně situovaná na nábreží a přispívá k větší atraktivitě různorodé zástavby podhradí

obr. č. C.274: Další výrazná vila vhodně umístěná v údolí Rakovnického potoka; jednoduchý tvar dvoupodlažní stavby s podkrovím a valbovou střechou, symetrické členění, zvýraznění vstupu a barevné strukturování fasády (ostění, římsy); v současnosti zdravotní středisko s lékárnou

obr. č. C.273: Příklad malebného uzavřeného hospodářského dvorce celistvého vzhledu s předzahrádkou v západní části sídla; soubor vhodně doplňuje završení střechou vysokého stylu u hospodářského objektu

obr. č. C.275: Dominantní postavení hradu Křivoklát v zástavbě sídla v pohledu od horního mostu

obr. č. C.276 a obr. č. C.277: Oboustranná přízemní zástavba podél komunikace využívající úzkého prostoru pod svahem dotváří pitoreskní charakter podhradí

Sídlo	Kublov				obec	Kublov			
					k. ú.	Kublov			
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.22	I.	II.	III.	obyvatel	980	901	688	618
Kategorie - Kublov	I.	II.	III.	IV.	domů	116	179	205	266
Kategorie – Malá Louka	I.	II.	III.	IV.					

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – venkovská usedlost - rodný dům J. L. Zvonaře čp. 10; mimo sídlo - vrch Velíz - kostel sv. Jana Křtitele s fragmentem kláštera a klášterem; rovinné neopevněné sídliště Velíz, archeologické stopy

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo lokalizované mezi vrchy Velíz na východě a Kopaniny na západě je na jihozápad odvodňováno Kublovským potokem, tímto směrem pozvolna klesá terén. Sídlo se vizuálně uplatňuje ve všech směrech kromě východního, nemá výraznou dominantu, ze zástavby vystupuje objekt školy, novostavby při obvodu sídla či některé účelové areály. Kříží jej několik komunikací lokálního významu.

Základní historické souvislosti:

Ačkoli první písemná zmínka o Kublově je doložena až k roku 1558, kdy ves náležela k točnickému panství, dějiny okolí jsou spjaty s historií vrchu Velíz, kde už po roce 1004 došlo v kronikách zmiňované výstavbě kaple sv. J. Křtitele. V roce 1037 daroval Břetislav I. Velíz benediktinskému řádu a postupně započaly práce na výstavbě kláštera s proboštvím. Církevní statek však byl r. 1421 vypálen během husitských válek a do původní podoby již nikdy nebyl obnoven. V 17.-18. století proběhla oprava kostela a roku 1787 byla postavena fara. Počátkem 19. století za působení pátera V. Nejedlého, navštěvují Velíz významní národní buditelé. V roce 1991 byl areál předán do správy obci Kublov a byly zahájeny rekonstrukční práce. Sídlo plní zejména obytnou funkci, v obci funguje rovněž zemědělské družstvo.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo má dvě centra – trojúhelníkovitou návěs s křižovatkou a prostranství okolo hospody – obecního úřadu – školy, samostatnou částí je pak Malá Louka na západě. Menší návěs se zvoničkou a lípami je obklopena venkovskými usedlostmi se štítovou orientací, jež respektují návěsní čáru. Nejedná se o větší zemědělské dvory nacházející se v jiných obcích Křivoklátska, zástavba je zde, stejně jako v celém sídle, zahuštěná.

Jižně od návěsi se rozkládá rozsáhlý účelový areál, tvořený halami pro provoz kovovýroby (společnosti Dimex, Equitech), jež půdorysně i hmotově značně vybočuje ze sídla. Z návěsi jihovýchodním směrem vybíhá do svahů Velízu zástavba uličního typu, jež je tvořena přízemními rodinnými domy, novodobé objekty s řadou přestaveb a dostaveb převažují nad od objekty původními- ty se nacházejí zejména v prostoru mezi návěsí a ve svahu severně od školy. Značně diferencovaná zástavba je při jižním okraji doplňována novostavbami, rovněž značně různorodými. Stejně diferencovaná je i zástavba Malé Louky pocházející převážně z 2. poloviny 20. století, vedle četných a výrazných přestaveb a dostaveb jsou zastoupeny i bytové domy a novostavby katalogového typu. Přibližně čtvrtina objektů v sídle slouží rekreačním účelům.

Sídlo nemá výraznou dominantu, ze zástavby na svazích Velízu mírně vystupuje objekt školy, při jihozápadním okraji pak patrová protáhlá výrobní budova (čp. 159). Výrazněji se díky barevnosti fasád uplatňují některé novostavby či rekonstruované objekty. Účelový areál jižně od návěsi se díky obvodové zeleni projevuje poměrně slabě. Malá Louka vizuálně působí jižním a i západním směrem, vedle výrazných fasád se uplatňují i bytové domy.

Zeleň v sídle je zastoupena především v zahradách, ve veřejném prostoru je sporá. Po obvodu je rovněž méně početná, přestože jsou patrné zbytky sadů, citelněji chybí při jižních okrajích – novostavby v Kublově i jižní okraj Malé Louky. Důležitým prvkem je liniová zeď podél všech komunikací v širším okolí sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Ozelenit jižní okraj Malé Louky i Kublova

obr. č. C.278: Pohled na Kublov s vrchem Velíz z jihu, v levé části snímku vystupuje objekt školy, ve střední části, v popředí, patrová protáhlá výrobní budova (čp. 159)

obr. č. C.279: Malá Louka při pohledu z jihu, hmotově dominují bytové domy

obr. č. C.280: K výrazu skupiny původní zástavby, která vyhlíží harmonicky, lze mít jen drobné výhrady (velké čtvercové okno ve štítu domu s bílou fasádou, nepůvodní dřeviny - cypřiš - na veřejném prostranství)

obr. č. C.282: Citlivě obnovené fasádě se dají vytknout jen nečleněná okna, to však nebrání celkově pozitivnímu vyznění

obr. č. C.281: Dva štíty původní zástavby narušené výměnou trojdielných oken

obr. č. C.283: Zdobný štít s výtvarně vhodně přiznaným krovem (krokve, pozednice i kleština), s plastickým a barevným zvýrazněním fasády, příznivý dojem doplňuje okrasná předzahrádka

obr. č. C.284: Památník padlým hrdinům I. světové války

obr. č. C.286: Široká štítová stěna s odpovídající vysokou sedlovou střechou má odpovídající osové rozvržení oken i barevnost fasády

obr. č. C.288 a obr. č. C.289: Novostavby nejen katalogového typu na jihovýchodním okraji sídla nerespektující většinu zvyklostí venkovské architektury

obr. č. C.285: Hmotově výrazný objekt školy s pamětní síní J. L. Zvonáře v exponované poloze svahu Velízu

obr. č. C.287: Nevýrazné hmoty původní zástavby přimknuté ke komunikaci dostaly novou fasádu, skladba nové fasády je přijatelná, přestože v detailním pohledu je patrná jiná struktura

Sídlo	Lány				obec				
					Lány				
OKR	F	Lesní komplex Lány			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	F.18/F.19	I.	II.	III.	obyvatel	1111	1323	1227	1765
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	118	207	260	540

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zámek s kostelem a parkem; mimo sídlo - sochy Ukřižovaného, sv. Antonína Paduánského, sv. Jana Nepomuckého křížovatka Křivoklát - Nížbor; pila Brejl, zřícenina a archeologické stopy v prostoru Lány - Brejl; uhelný důl hlubinný JAROSLAV/NOSEK/TUCHLOVICE, tzv. Pustinka, z toho jen: těžní věž, jámová budova, strojovna větrné jámy SV okraj Lánské obory u samoty Pustá; železniční trať koněspřežní, zřícenina a archeologické stopy v prostoru Lány - Brejl

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Velké sídlo, jež do CHKO Křivoklátsko zasahuje pouze svým jižním okrajem. Nachází se v širokém údolí Zámeckého potoka, který území odvodňuje východním směrem. Obklopuje jej intenzivně obhospodařovaná zemědělská krajina, na jihu přechází v lesní porost. V dálkových pohledech se sídlo uplatňuje hlavně ze severu a severovýchodu, nemá výraznou dominantu. Sídlem prochází komunikace č. II/236 Slaný – Zdice a č. II/116 Lány – Nížbor, jež společně s hranicí lesa vymazují hranici CHKO.

Základní historické souvislosti:

Nejstarší zmínka o vsi Lány jako zemanském sídle pochází z roku 1392, ale již kolem roku 1235 nechal Václav I. založit nedaleko lovecký hrad Jivno. Poplužní dvůr v Lánech upravili Zejdlicové po polovině 16. století na kamenné sídlo. Roku 1589 tvrz odkoupil Rudolf II., který zde nechal v letech 1592-1593 zbudovat renesanční lovecký zámek. Na významu nabyt zámek po roce 1713, kdy byla za Valdštejnu zřízena lánská obora ohrazením části honebního revíru. V roce 1833 byla do katastru Lán dovedena koněspřežná dráha, která se však neosvědčila a byla používána k převozu uhlí do Prahy až po přestavbě na parní buštěhradskou dráhu (již bez úseku Lány-Píně) v druhé polovině 19. století. V roce 1921 odkoupil československý stát od Fürstenberků oboru i zámek, který se stal letním sídlem prezidentů republiky.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo dlouhodobě prochází značným rozvojem, na němž se podílí i prezidentské sídlo na zámku. Do CHKO zasahuje celý zámecký areál s barokním zámekem, jehož součástí je i rozsáhlý anglický park (založen 1770), rybník Bahňák, velký palmový skleník a přilehlá Lánská obora o výměře 3 003 ha.

Spravuje jej Kancelář prezidenta republiky prostřednictvím příspěvkové organizace Lesní správa Lány. Zámek i obora jsou veřejnosti omezeně přístupné. Od sídla je zámek oddělen zdí s reprezentativním vchodem, objekty areálu se i vzhledem k zeleni pohledově uplatňují velmi omezeně. Původní zástavba nacházející se v CHKO je uličního typu, část mimo CHKO má městský charakter v pravouhlé uliční síti. V CHKO je zástavba tvořena přízemními vesnickými rodinnými domy, jež mají obdélníkové půdorysy, sedlové střechy a štítovou orientaci k respektované uliční čáře. Do CHKO zasahuje Masarykovo náměstí s parkovou úpravou, výraznějšími objekty jsou v lokálním měřítku Hokejová síň – Hošek, hospoda Narpa a sokolovna. Poměrně četné jsou přestavby a dostavby. Jižně od sídla se nachází hájovna Šubrt a hmotově výrazný objekt Lesní správy Lány, obklopené lesním porostem.

Sídlo jako celek se pohledově uplatňuje hlavně severním a severovýchodním směrem, část v CHKO díky své poloze a četné zeleni se neuplatňuje. Zeleň v sídle je hojná, v zahradách i ve veřejném prostoru. Na jihu sídlo ohraničují vzrostlé lesní porosty, jež stoupají k jihu.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky) a mimo území CHKO
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.290: Pohled na Lány ze západu, vpravo vystupuje halda Tuchlovice

obr. č. C.291: Tvarově i barevně výrazná stavba s dominantní stanovou střechou nad přední vysokou částí, kultivovaně působí i zřejmě pozdější dostavba zadního traktu

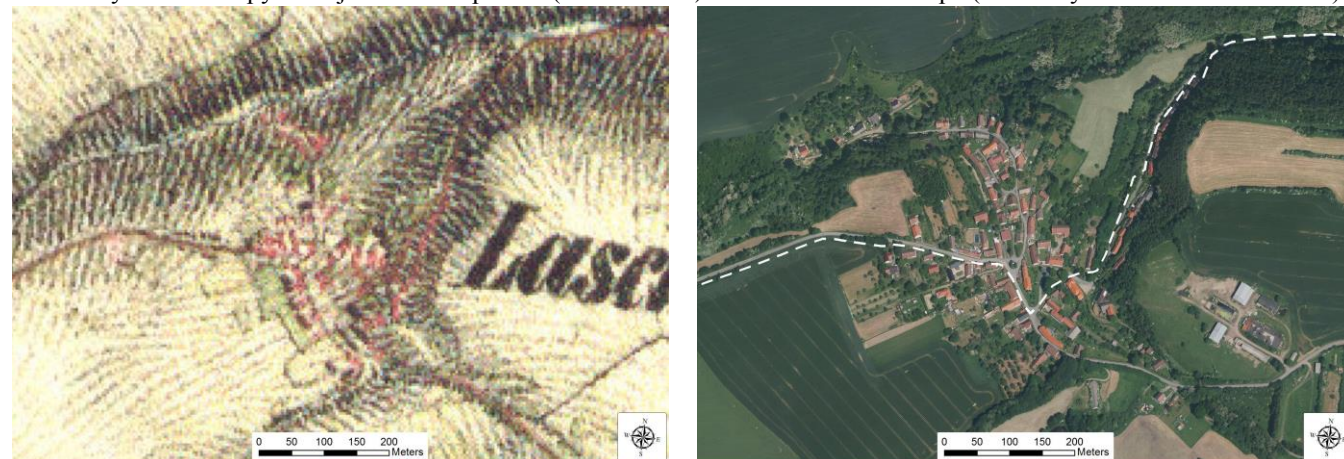

obr. č. C.292: Poněkud pitoreskně vyznívá přístavěná terasa s kuželkovým zábradlím, zastřešená s příznanou trámovou konstrukcí, jinak působí stavba velmi příznivě (hmota, rozvržení oken, barevné řešení fasády)

Sídlo	Lašovice				obec	Lašovice			
					k. ú.	Lašovice			
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.14	I.	II.	III.	obyvatel	382	408	281	133
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	49	81	95	99

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – socha sv. Jana Nepomuckého

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo ve svahu orientovaném k severovýchodu, jehož východní částí protéká Lašovický potok vlévající se u železniční stanice do Rakovnického potoka. Lašovický potok je společně s komunikací Pavlíkov – Pustověty hranicí CHKO na území sídla. Okolní krajina je intenzivně zemědělsky využívána, lesní porosty přibývají směrem do údolí Rakovnického potoka. Vizualní uplatnění sídla jako celku je vzhledem k terénu a četné zeleni malé, východním směrem se uplatňuje zemědělský areál.

Základní historické souvislosti:

Archeologické nálezy stop osídlení v okolí se datují až do mladší doby kamenné. První písemná zmínka o obci pochází již z roku 1143, kdy jsou Lašovice uváděny v církevním majetku Strahovského kláštera. Ves až do roku 1848 náležela manskou povinností ke Křivoklátku, kterou měl vykonávat hajný a posel. Hospodářství bylo orientováno na zemědělství a lesnictví, v obci býval kovář a pila. Při komunikaci k vlakové zastávce podél Lašovického potoka vznikla místní část V Lybii.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo o dvou částech, samotné Lašovice se nacházejí v prudkém svahu nad Lašovickým potokem, místní část V Lybii pak v údolí potoka. Menší trojúhelníková náves se zvoničkou tvoří nevýrazné centrum obklopené hustou zástavbou různého stáří. Ta je tvořena přízemními, hmotově diferencovanými rodinnými domy s převládající hřebenovou orientací. Jižně od návsi se nachází několik hmotově výrazných zemědělských dvorů s průjezdy ve štítovém průčelí, z nichž nejmohutnější je ten při výjezdu ze sídla směrem na Pustověty (čp. 28). Mezi další hmotově výraznější objekty patří škola či hospoda Na kovárně. Při východním okraji sídla, ve vyvýšené poloze, se rozkládá a rozpadá novodobý zemědělský areál. Sídlo nemá i vlivem členitého terénu a četné zeleni dominantu. V údolí Lašovického potoka se nachází zástavba uličního typu místní části V Lybii, jež je tvořena opět značně diferencovanými rodinnými domy, ale i rekreačními objekty z 2. poloviny 20. století. V celém sídle jsou četné přestavby a dostavby, velký počet objektů je ve špatném technickém stavu.

Sídlo se vzhledem k členitému terénu a zeleni pohledově uplatňuje jen velmi málo. Výjimkou je zemědělský

areál na východě, jež se tímto směrem uplatňuje při příjezdu od Pustovět, jeho vizuální dosah je malý. Četná zeleň v sídle, v zahradách a na nezastavěných svazích, je doplněna bohatou zelení po obvodu, včetně několika sadů a vegetace podél potoka.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky) – preferovat nezastavěný prostor při západním okraji sídla, severně od komunikace Pavlíkov - Pustověty
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zamezit významným zásahům do zeleně, ozelenit celou východní hranici zemědělského areálu na východním okraji sídla

obr. č. C.293: Statky podél hlavní silnice, v pravé části snímku poněkud netypicky orientované hospodářské stavení podélně s uliční frontou

obr. č. C.294: Malebný objekt staré hasičské zbrojnice připomíná svým výrazem kapličku

obr. č. C.295: Robustní hmotu dvoupodlažního statku klasických proporcí, tektonické členění s mohutným soklem a pravidelné uspořádání oken

obr. č. C.296: Zemědělský areál na východním okraji sídla

Sídlo	Leontýnský zámek a okolí				obec				
					Roztoky				
					k. ú.				
					Roztoky u Křivoklátku				
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.24	I.	II.	III.	obyvatel	-	-	-	71
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	11

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kaple u loveckého zámečku Obora - Leontýn; zámek - lovecký zámeček Leontýn s angl. parkem

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Zámek obklopený parkem a doprovodnými stavbami se nachází severně od Karlova, na rozhraní lesa a zemědělsky obhospodařované půdy, terén pozvolna klesá k jihu. Díky bohaté zeleni v parku a na jeho přechodu do volné krajiny při jižním okraji se zástavba vizuálně uplatňuje jižním směrem naprosto minimálně. Při západním okraji areálu vede silnice č. II/236 Roztoky – Zdice.

Základní historické souvislosti:

Původní klasicistní zámeček Obora nechal postavit K. E. Fürstenberk v roce 1820, v letech 1865-1866 byl přestaven v novogotickém stylu a upraven na letní sídlo kněžny Leontýny z Fürstenberka (odtud Leontýnský zámek, též Leontýn). Po převzetí panství státem v roce 1929 bylo na zámku zřízeno ředitelství správy státních lesů Obora, od roku 1950 byla uživatelem zámku škola pro vadu řeči v Praze a krátce i útvar P. T. P. Častým střídáním majitelů se dostal objekt počátkem 60. let 20. století do havarijního stavu a od roku 1964 byl postupně rekonstruován pro potřeby Ústavu sociální péče pro mládež. Dnes funguje Domov Leontýn jako sociální zařízení hl. m. Prahy pro osoby s mentálním postižením.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Klasicistní zámeček nepravidelného půdorysu z roku 1820, který je krytou chodbou spojen s také patrovou věží. Někdy v letech 1893 nebo 1894 bylo přistavěno patro a provedena přestavba v duchu anglické novogotiky. Při východním okraji areálu se nachází hospodářská budova a osm rodinných domů typu Okál. Celý areál v nedávné době prošel rekonstrukcí. Zámek obklopuje volně řešený park s hojnou vzrostlou zelení, který navazuje na les a pole na jižním okraji, rovněž bohatou a vzrostlou zelení. Nyní zde působí veřejnosti nepřístupný Domov Leontýn poskytující pobytové sociální služby lidem s mentálním postižením, organizace je příspěvkovou organizací hlavního města Prahy.

Díky bohaté zeleni v parku a na jeho přechodu do volné krajiny při jižním okraji se zástavba vizuálně uplatňuje jižním směrem naprosto minimálně.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby ve východní části areálu
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencovanou výsadbu stanovištně odpovídající zeleně
- Zamezit významným zásahům do komponované zeleně v parku a i při jižním okraji areálu

obr. č. C.297: Leontýnský zámek (foto: Mapy.cz)

obr. č. C.298: Vstup do veřejnosti nepřístupného areálu

obr. č. C.299: Nová hospodářská budova na východním okraji areálu

obr. č. C.300: Skupina Okálů v areálu

Sídlo	Lhota (Kladensko)				obec				
					Lhota				
OKR	G	Východ			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	G.3	I.	II.	III.	obyvatel	505	679	591	596
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	57	122	153	222

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – mohylník, archeologické stopy; výšinné opevněné sídliště - hradiště Šance, archeologické stopy (mimo sídlo)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

V rámci CHKO Křivoklátsko se jedná o jedno z největších sídel, do CHKO však spadá jen jeho západní část od páteřní komunikace Kamenné Žehrovice – Nižbor. Sídlo je orientováno severojižním směrem na východním okraji Žilinského vrchu. Centrální částí protéká Lhotecký potok, směrem k severu terén prudčeji stoupá, jihovýchodním směrem pak pozvolna klesá k Dolnímu Bezděkovu. Vizualně se uplatňuje jen část mimo CHKO směrem k Dolnímu Bezděkovu, větší dosah sídlo nemá.

Základní historické souvislosti:

Vznik vsi Lhota (dříve též Zlivá nebo Zlivská Lhota podle nedalekého mlýna) je spojen s vnitřní kolonizací druhé poloviny 13. století, nicméně doklady o osídlení kulturou lidí mohylových polí jsou na blízké Spanilé hůrce doloženy již v mladší době bronzové. Po roce 1384 se lhotské statky považují za královský majetek a od doby husitských válek je Lhota součástí křivoklátského panství. Hospodářství bylo vždy spjato se zemědělskou, lesní nebo drobnou řemeslnou výrobou. Rozvoj obce ovlivnil v novodobé historii zejména rozmach hornické a hutní činnosti v kladenském revíru. Západně od obce se nachází skanzen Lhota s expozicí připomínající uhlířskou tradici Křivoklátska.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Centrální část sídla v údolí Lhoteckého potoka, okolo návsi se zvoničkou, poukazuje na jeho původní hospodářský charakter. Jedná se většinou o přízemní obdélná stavení s hřebenovou orientací, vyskytuje se i několik dochovaných uzavřených dvorců. Starší zástavba v celém sídle prošla hojnými rekonstrukcemi a přístavbami. Větší část zástavby již tvoří novější objekty včetně zástavby městského typu. Mladší zástavba se rozšířila zcela mimo historicky konstituovaný půdorys severním směrem, v posledním období vzniká výběžek při silnici na Dolní Bezděkov (mimo CHKO). V severní části sídla se nachází řada objektů čtvercového půdorysu, je respektována uliční čára. Mnoho objektů má velmi barevně výrazné fasády. Zcela dominují objekty trvalého bydlení.

V sídle se nevyskytuje výrazná dominanta, mezi hmotově významnější objekty patří bývalý pohřební ústav či hostinec U Konvalinků při hlavní silnici na rozhraní centrální a severní části. Zemědělský areál na západním okraji se vizuálně neuplatňuje, stejně tak menší výrobní areál na severním okraji revitalizované návsi (se stávkami se štítovou orientací) v severní části sídla, jehož haly působí velmi nesourodě vůči sousední zástavbě. Výrobní areál při samém severním okraji sídla se rovněž v sídle výrazněji neuplatňuje, na přechodu do krajiny je hojně ozeleněn.

Zeleň je zastoupena zejména v zahradách, ve veřejném prostoru je v podstatě zastoupena pouze na návsi s kapličkou v centrální části a na revitalizované návsi v severní části sídla. Zeleň na přechodu sídla do krajiny v části v CHKO je sporá, i tak se sídlo vzhledem k terénu do CHKO neuplatňuje. V severozápadní části tvoří liniová zeleň podél Lhoteckého potoka přirozeného hranici sídla. V části mimo CHKO je na severovýchodním okraji zeleň hojnější, dáno zřejmě i potřebou pohledového odclonění lomu Družec, v jižní a jihovýchodní části je pak chudší, citelněji chybí u nové zástavby.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou zástavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, případnou zástavbu v severozápadní části nerozšiřovat jižně od Lhoteckého potoka
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby a barevné řešení fasád)

obr. č. C.301: Pohled na Lhotu od východního okraje Bratronic (z jihu)

obr. č. C.302: Zvonička na dolní návsi

obr. č. C.304: Prvorepubliková vila s velkými členěnými okny a barevně zvýrazněnou fasádou

obr. č. C.306: Příklad zajímavé hmoty domu živnostníka v centru obce, se symetricky vsazeným širokým vikýřem polovalbově zastřešeným a s klasickými velkými výkladci v přízemí

obr. č. C.303: Horní návse

obr. č. C.305: Venkovská zástavba s valbovými střechami a barevně členěnými fasádami, u objektu vpravo došlo k nevhodné výměně oken (původní tvary a umístění je dosud patrné ze zachovaných šambrán)

obr. č. C.307: Dominantně umístěný hostinec s vhodně členěnými hmotami a barevným rozvržením fasády, rozpačitě působí přístavba k průčelí s terasou a asymetricky umístěným vstupním schodištěm a zadržnými dveřmi

obr. č. C.308: Příklad nového rodinného domu v "historizujícím stylu" s polovalbovým zastřešením, různě velkými vikýři, barevně pojednanou a členěnou fasádou

obr. č. C.310: Výrazně lineárně působící stavba je rozčleněna pomocí vikýřů a přístaveb, tmavá barva střechy hmotu sjednocuje a umožňuje tím také přijatelnou cihlovou barvu fasády

obr. č. C.309: Další velký dvoupodlažní rodinný dům s klasickým rozvržením čtyř velkých oken v uliční fasádě, vhodně je zde uplatněna podezdívka a úzké průběžné pásy parapetních říms, průčelí tak má vyvážený výraz

obr. č. C.311: Výrazně barevné fasády v severozápadní části sídla

Sídlo	Lhota (Kralovicko)			obec	Chříč				
				k. ú.	Lhota u Chříče				
OKR	D	Severovýchod		ČSÚ	1869	1930	1950	2011	
MKR/pásma	D.3	I.	II.	III.	obyvatel	189	110	74	5
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	50	27	27	6

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ano – vesnická památková zóna
památkově chráněné objekty:	ano – venkovské usedlosti (č.p 20 a č.p 73), výšinné opevněné hradiště

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo situované v mělké sníženině – v pramenné oblasti drobného levostranného přítoku Javornice. Vizualní uplatnění sídla je díky těmto dispozicím a hojně okrajové zeleni minimální.

Základní historické souvislosti:

Místní část Chříče, též Lživá Lhota nebo Lhotka je poprvé připomínána v roce 1384, kdy byla založena pravděpodobně vladyky ze Slatiny. Historicky byla nejčastěji součástí chříčského panství, v roce 1906 byla prodána Ústavem šlechticů hraběti Grabowskému. Typickým způsobem obživy bylo maloroľnictví a doškarství. Usedlosti dnes slouží z velké většiny rekreaci.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

V zástavbě drobného sídla převažuje venkovská zástavba – převážně štítově orientované usedlosti zachovalého výrazu (vhodné renovace). V nižší údolní části jsou obdélné usedlosti orientované ve směru terénu. Mezi bývalou hospodářskou zástavbou vynikají roubené usedlosti při severním okraji.

Celkový velmi příznivý a celistvý obraz sídla dotváří velmi hojná zeleň (včetně okrasné) rozšířená jak v zahradách, tak ve veřejném prostoru a také po celém obvodu sídla, čímž zjemňuje přechod zástavby do okolní zemědělské krajiny. Účinně také snižuje projev rekreační zástavby ve východní části sídla, jež přechází přímo do lesních porostů vázaných na zde pramenící drobný vodní tok.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nerozšiřovat stávající rozsah zástavby sídla podmíněný přírodními dispozicemi; nerozšiřovat chatovou zástavbu
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat, popř. posílit okrajovou i vnitřní zeleň se značnou krajinnotvornou funkcí
- Uplatňovat důslednou ochranu dochovaných památkově chráněných staveb

obr. č. C.312 a obr. č. C.313: Malebná skupina roubenek charakterizující hodnoty sídla; vhodné plaňkové oplocení a hojná sídelní zeleň přispívají k celkovému souladu staveb

obr. č. C.314: Příklad harmonicky osazeného stavení v terénu a příznivě působícího kontrastu velkých nečleněných ploch (bílá fasáda, tmavé dřevo vrat a ve štítu, sedlová střecha); specificky je řešeno svádění dešťových vod

obr. č. C.315: Trochu jiný charakter venkovské zástavby s vysokou vjezdovou branou působí rovněž harmonicky

obr. č. C.316: Vesnické domky s jednotně orientovanými štíty příčně k ulici; méně výrazné stavby svým uspořádáním obdobných hmot vyznívající pozitivně

obr. č. C.317: Rekreační zástavba v západní části sídla skrytá hojnou zelení nedosahuje většího vlivu na celkový obraz sídla

Sídlo	Lhotka				obec				
					Ostrovec-Lhotka				
					k. ú.				
					Lhotka u Terešova				
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.7	I.	II.	III.	obyvatel	434	189	125	78
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	50	49	48	46

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kaple sv. Vojtěcha (jižně od sídla v lese na vrchu)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo v mírném svahu nad údolím Zbirožského potoka. Vizuelní uplatnění sídla v zemědělské krajině nastává pouze z blízkých či středně vzdálených pohledů – k nejbližším lesním okrajům. Výjimku představuje izolovaný účelový areál zemědělské výroby ve vyvýšené poloze, jenž se uplatňuje i z dálkových pohledů – od Mlečic.

Základní historické souvislosti:

Ves Lhotka se prvně připomíná až roku 1362. Ve vsi bývala skelná huť a malý zámek (kolem roku 1737) vystavěný Strojetickým ze Strojetic, který však zcela shořel v roce 1888. Ves slouží především bydlení. S blízkou místní částí Ostrovec tvoří od roku 1991 jednu obec.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba sídla je situována povětšinou podél průjezdní cesty, pouze v západní části sídla od ní mírně odstupuje. Tvoří ji původní štítově i podélně orientované přízemní usedlosti po rekonstrukcích s více či méně zachovalým původním výrazem, doplněné o mladší rodinné domy. V měřítku se zástavba vyznačuje jednotností.

Zhruba ve střední části se nachází menší s drobnou vodní plochou, kapličkou a výraznou přestavbou budovy obecního úřadu. V rámci zástavby se vyskytují i dochované historicky užívané architektonické prvky (roubení, bednění lomenic).

Zeleň je zastoupena především v zahradách (jižní okraj sídla), ve veřejném prostoru se uplatňují okrasné druhy.

Dominantní a zároveň solitérní prvek reprezentuje účelový výrobní areál nevhodně umístěný na návrší severozápadně od sídla, dosahující výrazného vizuálního účinku v okolní otevřené zemědělské krajině.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby – při průjezdní cestě (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Uplatňovat důslednou ochranu staveb s dochovanými prvky tradiční venkovské zástavby
- Realizovat opatření k potenciálnímu snížení vizuálního účinku účelového výrobního areálu v exponované pozici severozápadně od sídla – výsadby stanovištně vhodných dřevin

obr. č. C.318: Západní část zástavby Mankovic v pohledu jihu (v pozadí okrajový svah Oderských vrchů)

obr. č. C.319: Obdélná kaple se sochou sv. Jana Nepomuckého v blízkosti vodní nádrže

obr. č. C.320: Poměrně nenápadné domky s valbičkami nad sedlovými střechami upoutají svou polohou nad vodní nádrží na návsi; tím se stávají výraznějšími a vyniknou i drobné nedostatky, které by jinak nebyly tak patrné ("okálová" okna ve štítu vpravo, světlý obklad štítu vlevo, túje)

obr. č. C.321: Drobná roubenka s předsazeným nečleněným štítem si zachovává většinu svých původních hodnot

obr. č. C.322: Vhodný příklad dostavby budovy obecního úřadu; užitím kontrastního režného zdiva, zajímavým zkosením nároží a vertikálním tvarem okna získala stavba osobitý výraz

obr. č. C.323: Jednoduchá štítově orientovaná stavení v západní části sídla

obr. č. C.324: Objekt služeb minimální architektonické kvality nekoresponduje se zvyklostmi venkovské zástavby

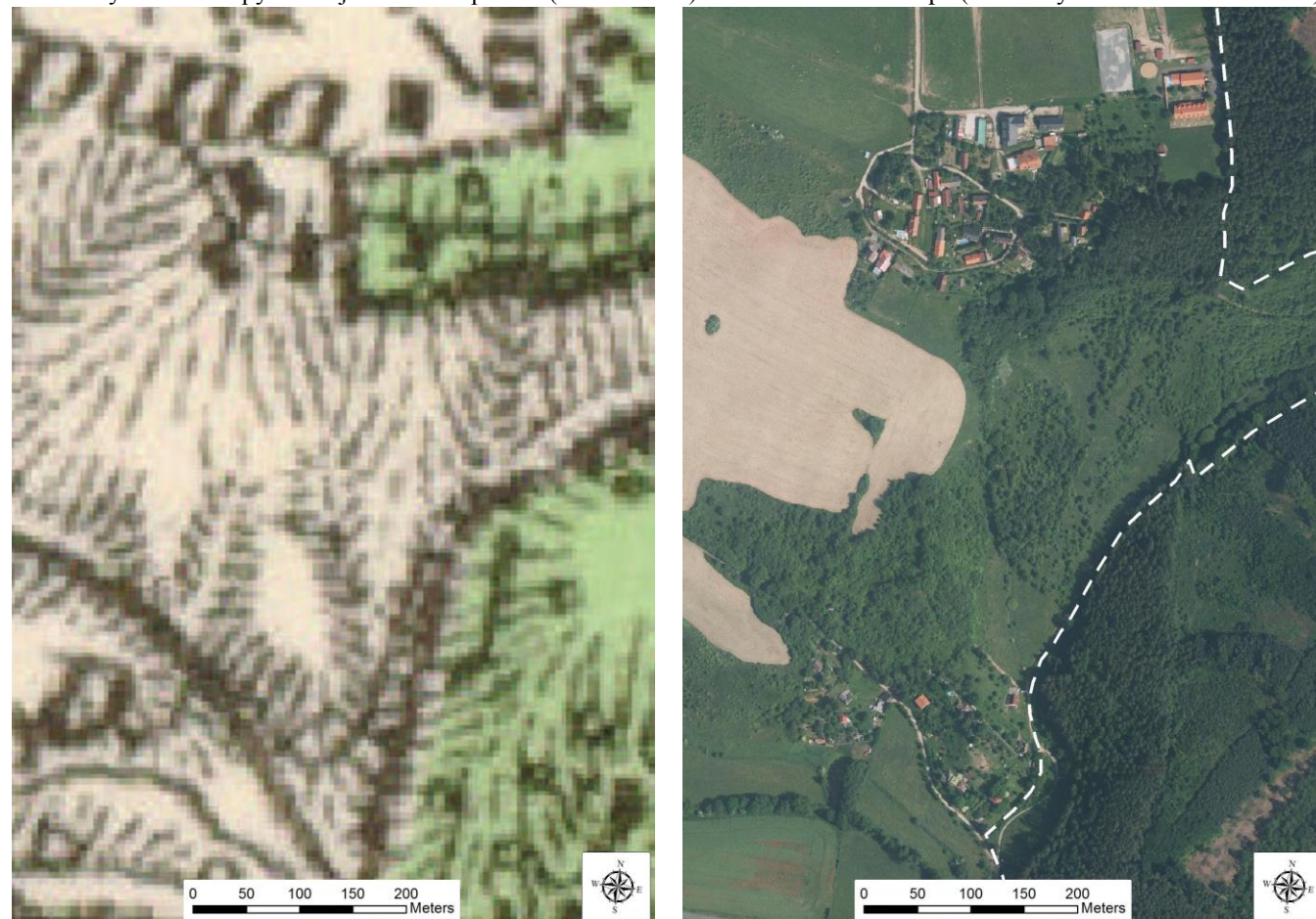

obr. č. C.325: Účelový výrobní areál nad Lhotkou v pohledu od Mlečic

Sídlo	Lísek				obec	Hudlice			
					k. ú.	Hudlice			
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.29	I.	II.	III.	obyvatel	-	-	-	23
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	23

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Malé sídlo okrouhlého tvaru se nachází severně nad soutokem Dibežského a Libotického potoka a na západním okraji lesních porostů vrchů Lísek a Děd. Sídlo se rozprostírá na náhorní plošině, částečně zasahuje i do jižního, ke zmíněným vodotečím prudce klesajícího svahu. Sídlo se značně vizuálně uplatňuje ze západu a z jihu, je bez výrazných dominant. Přístupovou komunikací je spojnice Zdejciny a Hudlic/Otročiněvsi.

Základní historické souvislosti:

Osada historicky spjatá se sousedními Hudlicemi. Na katastr Lísku zasahuje separátní drobná uhelná pánev objevená kolem roku 1810. V první polovině 19. století se začalo s intenzivní těžbou, která pokračovala až do sklonku století s krátkou etapou obnovení těžby během 2. světové války. Dnes má sídlo spíše rekreační potenciál, zemědělská usedlost z konce 18. století ležící na východním okraji osady byla zrekonstruována na penzion (Maštal) s agroturistickým zaměřením.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo okrouhlého tvaru je tvořeno vesnickými rodinnými domy se sedlovými střechami převážně severojižní orientací hřebene. Tato původní zástavba je doplněna několika novějšími objekty, jež využívají prvků neodpovídajících venkovské zástavbě (prolomené štíty, balkony ve štítě atp.) a nedodržují zmíněnou orientaci. Původní objekty jdou často rekonstruovány, některé doplněny o přestavby a dostavby různé kvality. Na východě se pak nacházejí dva poměrně zdařile zrekonstruované statky, jež jsou tvořeny oproti doposud popsané zástavbě objekty o větších hmotách, obdélníkových půdorysů s převážně sedlovými střechami hojně doplněnými o vikýře. Před nimi se nachází oplocené pastviny, jež spolu s objekty tvoří severní hranici sídla. Objekty slouží pro chov koní a agroturistiku (penzion Maštal). Objekty v sídle slouží převážně k rekreaci.

Sídlo se příliš vizuálně neuplatňuje ze severu, to platí i pro hmotově výraznější statky. Výrazné vizuální uplatnění je však spojeno se zástavbou při celém západním a jižním okraji, zejm. v jižně orientovaném svahu. Z této zástavby výrazně vystupuje objekt při jejím jihozápadním okraji, čp. 191, který se díky nové sytě oranžové fasádě uplatňuje z prostoru od Hudlic až po Trubskou. Další objekty již tak výrazné nejsou, jejich vizuální účinek je potlačený zelení v zahradách. Jihozápadně od uvedeného čp. 191 vzniká nový objekt, výstavba na takto exponované terénní hraně by měla být maximálně krajinářsky citlivá (hmotově si odpovídající objekty a jejich orientace, barevnost fasád a střech, velikost prosklených ploch atp.).

V sídle se nachází dostatek vzrostlé zeleně na zahradách i mimo ně, na východě sídlo plynule navazuje na lesní porost vrchu Líska, mezi statky je patrný zbytek ovocného sadu. Zeleň v exponovaném obvodu sídla je spíše sporá, pokud by stávající i nové objekty respektovaly výše uvedené zásady, nebyla by její absence problematická.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), nerozšiřovat ji mimo zastavěné území, při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad objekty statků na území sídla vyloučit; účelovou zástavbu uvedeným způsobem nevybočující lze umístit pouze při severním okraji sídla
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně, maximálně ochránit terénní hranu jižního svahu při jižním a západním okraji sídla (hmotově si odpovídající objekty a jejich orientace, barevnost fasád a střech, velikost prosklených ploch atp.)
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Doplnit liniovou zeleň podél příjezdové komunikace

obr. č. C.326: Lísek ze západu, z cyklostezky na Zdejcinu

obr. č. C.327: Lísek z jihu, z Trubské – výrazným prvkem je rodinný dům s oranžovou fasádou

obr. č. C.328: Jednoduchý tvar chalupy, objekt s novou střechou je citlivě obnovený a respektuje původní rozvržení i členění oken

obr. č. C.330: Statky na severním okraji sídla

obr. č. C.329: Jednoduchý tvar chalupy, objekt s novou střechou je citlivě obnovený a respektuje původní rozvržení i členění oken

obr. č. C.331: Objekt vzniklý přestavbou podlouhlé stodoly s výraznou oranžovou fasádou

obr. č. C.332: Novodobý rekreační objekt nezapadající do prostředí (hmotově, tvarem střechy, prolomený štít sbalkonem)

obr. č. C.333: Rekreační stavba spíše horského charakteru, má zdařilý architektonický výraz, netváří se pseudohistoricky, do daného prostředí však nezapadá

Sídlo	Líšná				obec	Líšná			
					k. ú.	Líšná u Zbiroha			
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.15	I.	II.	III.	obyvatel	369	359	235	133
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	52	84	93	68

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Petra a Pavla, hrad Řebřík (obě mimo sídlo)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo lokalizované zhruba ve středu větší zemědělské enklávy obklopené téměř po celém obvodu lesním porostem. Vizualní projev sídla situovaného v mírně stoupajícím terénu nepřekračuje takto vymezený prostor, přičemž nejvýrazněji se uplatňuje rozlehlý výrobní areál v severní nejvýše položené části sídla.

Základní historické souvislosti:

Obec patří mezi nejmladší na Rokycansku. První zmínka pochází z roku 1539, kdy král Ferdinand I. povolil poddaným docházet do zbirožské farnosti. Nejprve byla Líšná součástí křivoklátského panství, po roce 1607 byla připojena ke Zbirohu. V 19. století byl postaven kostel sv. Václava a Líšná se stala farní obcí. V roce 1980 byla spolu se sousedními obcemi připojena k městu Zbiroh, samostatný obecní úřad byl opětovně zřízen v roce 1990. Zřetelně hospodářská ves slouží zemědělské výrobě doposud. Pro tyto účely byl v severní části obce postaven rozlehlý výrobní areál.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Jádrou část sídla tvoří vcelku rozlehlá oválná návěs se zděnými usedlostmi či statky z větší části štítově orientovanými, zastavěná i ve své vnitřní části. Řada ze stavení prošla rekonstrukcemi, které většinou uchovaly jejich hospodářský výraz. Hodnotným prvkem jsou dochované mohutné vjezdové brány. Na návsi se rovněž nachází dvě nádrže. U větší z nich v dolní části návsi stojí dominanta novorománského kostela sv. Václava. Dominantní postavení na návsi zaujímá rovněž rekonstruovaný patrový objekt obecního úřadu.

Od historické části sídla se zástavba dále rozšiřuje k severu, nejdříve v podobě menších usedlostí, dále již mladšími stavbami rodinných domů. Severní část sídla – významný podíl zastavěného území vyplňuje rozlehlý zemědělský areál s baterií kravinů a sily.

Na návsi se nachází rovněž hodnotná zeleň – v okolí vodních ploch (vzrostlé lípy), dále v zahradách a předzahrádkách.

Oddělenou část tvoří menší osada Letná nacházející se západně od sídla. Zástavba obdélných usedlostí a mladších rodinných domů se zřetelným rekreačním využitím.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Nezhodnocovat esteticky hodnotnou zástavbu centra sídla včetně zeleně, nesnižovat dominantní pozici kostela sv. Václava
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Realizovat opatření k potenciálnímu snížení vizuálního účinku měřítkem výrazných objektů účelového výrobního areálu v severní části sídla – výsadby stanovištně vhodných dřevin

obr. č. C.334: Kostel sv. Václava v pohledu přes návěsí rybník

obr. č. C.335: Památník obětem I. světové války před vstupní částí do kostela sv. Václava

obr. č. C.336: Dvojice vesnických usedlostí obdobné hmotové skladby s výraznými vjezdovými branami; objekt vpravo má po rekonstrukci nepůvodní členění oken, dostavěné obytné podkroví průběžným vikýřem a nečleněnou fasádu

obr. č. C.338: Obnovená fasáda si uchovává původní zdobnost pomocí barevného členění štítové stěny s dalším oživením okenními truhlíky

obr. č. C.340: Dvoupodlažní objekt s valbovou střechou – bývalá škola, dnes obecní úřad a knihovna; v sídle dominantní stavba, polohou, velikostí i výrazem adekvátní

obr. č. C.337: Harmonická skladba různorodé, avšak tvarově obdobně jednoduché obdélníkové dispozice zastřešené sedlovou střechou s valbičkou nad štítem

obr. č. C.339: Standardní dvoupodlažní dům (vlevo) nemá v kontextu vesnické zástavby zcela optimální umístění

obr. č. C.341: Hmotově a zejména výrazově vysoce hodnotný objekt s mansardově členěnými střechami a výtvarně pojednanými prvky krovu a dřevěné pavlače.; to vše dotváří celkové kultivované vyznění stavby

obr. č. C.342: Výrazné hmoty hospodářského zázemí kompaktního vzhledu ve vstupní části do sídla (jihozápadní okraj)

obr. č. C.344: Typologicky odlišný patrový rodinný dům se stanovou střechou v izolované pozici mimo zástavbu sídla (u křižovatky silnicí jihozápadně od sídla)

obr. č. C.346: Ojedinělá bytovka v severní části sídla

obr. č. C.343: Štítově orientované renovované usedlosti v části Letna; k jednotnému výrazu přispívá vedle proporcí staveb použité oplocení a také okrasná zeleň

obr. č. C.345: Kostel sv. Petra a Pavla severozápadně od sídla

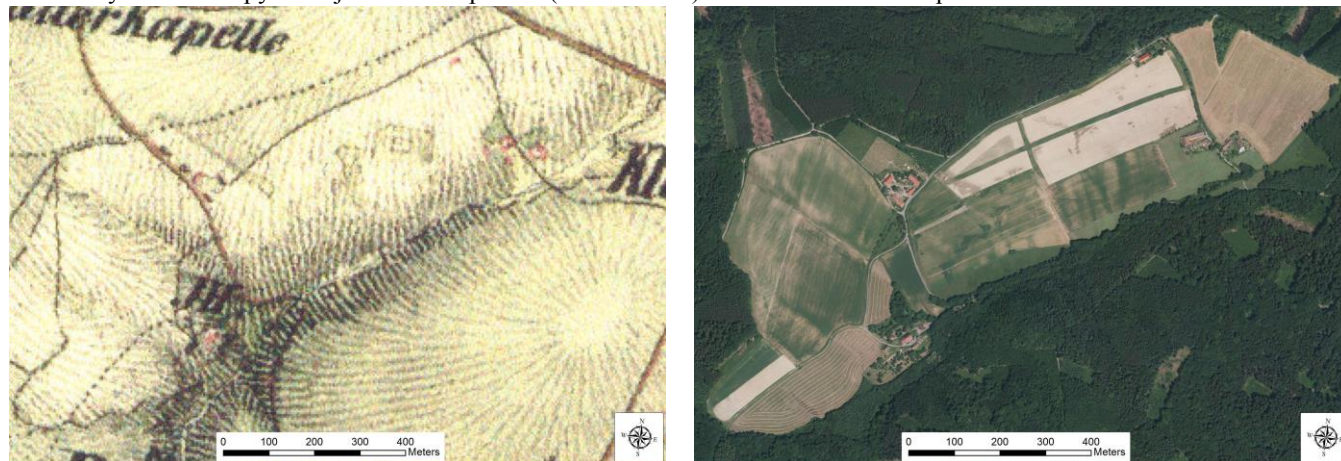

obr. č. C.347: Rozlehlý výrobní areál v severní části sídla s řadou účelových objektů

Sídlo	Malá Buková				obec	Velká Buková			
					k. ú.	Velká Buková			
OKR	E	Lesní komplex Buková			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	E.5	I.	II.	III.	obyvatel	38	25	22	9
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	3	5	6	5

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozptýlená zástavba několika usedlostí v enklávě uzavřené po celém obvodu lesním porostem, jenž vymezuje její vizuální uplatnění.

Základní historické souvislosti:

Ves křivoklátského panství dnes tvoří tři izolované dvory a pár dalších staveb. Přetrvává orientace na zemědělskou prvovýrobu s doplňkovou drobnou kožedělnou a kovodělnou produkcí (Botex s. r.o.).

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Historicky konstituovaná zástavba tří samot - statků a bývalé dnes rekreačně využitá hájovny se zachovala až do současnosti. Roztroušená zástavba zachovalých hospodářských usedlostí zásadním způsobem spoluutváří celkový charakter zemědělsky využitá – řídké osídlené enklávy v okolních lesích. V okolí usedlostí se nachází krajnotvorná mimolesní zeleň, včetně sadů (západní část enklávy).

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nezahušťovat historicky konstituovanou zástavbu roztroušených hospodářských usedlostí
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u stávajících staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Vyloučit zásahy do mimolesní zeleně i lesních okrajů po obvodu enklávy

obr. č. C.348: Pohled na řídké osídlenou bezlesou enklávu od jejího východního okraje (silnice z Velké Bukové do Všetat)

obr. č. C.349: Hospodářská usedlost na samotě v severovýchodní části nelesní enklávy; celý soubor je harmonicky začleněn v krajině; obytná budova jednoduchých tvarů a uspořádání s tím souzní

obr. č. C.350: V terénní morfologii a s doprovodnou zelení velmi organicky začleněná usedlost ve východní části nelesní enklávy (Na Čihátku)

Sídlo	Malé Slabce				obec	Slabce			
					k. ú.	Slabce			
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.7	I.	II.	III.	obyvatel	59	45	23	4
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	10	8	8	3

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Velmi malé sídlo na západovýchodně orientovaném hřebeni mezi Skupou a Slabci, jež je zcela obklopené velkými lány orné půdy. Díky hojné obvodové zeleni se v dálkových pohledech neuplatňuje. Jediným přístupem je odbočka ze silnice č. II/233 Rakovník – Zvíkovec.

Základní historické souvislosti:

Drobná zemědělská ves, prvně připomínaná roku 1785 dnes slouží především bydlení a rekreaci.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo je tvořeno skupinou rodinných domků, jedná se převážně o mladší objekty sloužící k bydlení a v současné době hlavně k rekreaci. Doprovázeny jsou hospodářskými stavbami v zahradách s velmi hojnou zelení. Hřebeny jsou orientovány po vrstevnici, podélné osy zahrad kolmo na ně. Při jižní, více exponované straně se nachází udržované ovocné sady.

Sídlo se díky obvodové zeleni zahrad a ovocným sadům pohledově neuplatňuje.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky) – situovat ji pouze při severním okraji sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu na území sídla vyloučit

- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Vyloučit zásah do zeleně po obvodu sídla

obr. č. C.351: Malé Slabce z jihozápadu, pohled ze silnice Slabce - Svinařov

obr. č. C.352: Klasický obdélníkový půdorys chalupy, vhodné zvýraznění štítu lomenicí a fasády tmavými okenicemi

obr. č. C.353: Vstup do sídla, v pozadí železný kříž

Sídlo	Městečko				obec	Městečko			
					k. ú.	Městečko u Křivoklátku			
OKR	A	Údolí Berounky a Rakovnického potoka			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.10	I.	II.	III.	obyvatel	890	729	573	424
Kategorie - Městečko	I.	II.	III.	IV.	domů	96	133	178	191
Kategorie – Malá Strana	I.	II.	III.	IV.					

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Jakuba Většího; stodola Malá Strana při čp. 24; sýpka u čp. 2

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo se rozkládá v údolích Rakovnického potoka a jeho přítoků Ryšava a Trnava a na ně navazujících strmých svazích, jež mají severní a jižní orientaci. Obklopeno je lesním porosty, díky nim a terénu se v dálkových pohledech vizuálně téměř neuplatňuje. Sídlo v SZ-JV směru protíná silnice č. II/2273 Rakovník – Roztoky a ve stejném směru i železniční trať Rakovník – Beroun.

Základní historické souvislosti:

Již v průběhu 11. století zde zřejmě existovala osada plnící funkci křivoklátského podhradí. V důsledku gotické přestavby hradu v polovině 13. století sem přesídlilo mnoho rodin úředníků či řemeslníků a ves (do r. 1558 Městec) ihned získává i tržní právo. Městec byl vypálen během husitských válek, znovu obnoven, nicméně v průběhu 16. století nabývá na významu ves Budy ležící blíže ke Křivoklátku a Městečko se začalo pomalu vyliďňovat. Během třicetileté války byla ves na čas dokonce úplně opuštěná, nicméně po roce 1648 nastává rychlá obnova a v době zrušení nevolnictví Městečko čítá téměř 900 lidí. Po roce 1876, kdy byla uvedena do provozu železniční trať Rakovník-Beroun, nastal další hospodářský i kulturní rozvoj obce. Dnes je významná rekreační funkce navazující na území kolem toku Berounky.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo je tvořeno čtyřmi částmi – Velkou Stranou na západě, na jižně orientovaném svahu; návrším s Ohnicovou návší a na něj navazující zástavbou v ohybu Rakovnického potoka; Malou Stranou podél Ryšavy na východě; novou částí, jižně od železniční stanice, vznikající navázáním obytné zástavby na

chatovou kolonii. V západní části se nachází objekty bydlení i rekreace, mají obdélníkový půdorys, sedlové střechy a hřebenovou orientaci. Původní objekty jsou dotčeny četnými přestavbami a dostavbami, nachází se zde i novodobá rekreační zástavba. Nejhodnotnější objekt v této části se nachází na jejím východním okraji, při hlavní silnici. Jedná se o uzavřený dvůr s bránou tvořený patrovými objekty, dnes sloužící jako pneuservis. Ohnicova návěs je tvořena návrším s kostelem, původně gotickým, přestavěným do barokní podoby, a na něj navazující zástavbou – v bezprostřední blízkosti návrší se jedná o patrové domy větších hmot se sedlovými a (polo)valbovými střechami. Na severu, přes hlavní komunikaci, navazuje několik zachovalých objektů původní vesnické zástavby s prvky lidové architektury ve štítové orientaci. Jižně od návrší se pak nachází přízemní obytná zástavba v pravidelné uliční síti s hřebenovou orientací, jedná se o výstavbu z přibližně poloviny 20. stol. Hlavní silnicí a Rakovnickým potokem oddělená Malá Strana je tvořena velmi nahlučenou zástavbou poměrně zachovalých vesnických stavení převážně štítové orientace, jež od toku šplhají do západně orientovaného svahu. Při okrajích přechází v chatové kolonie. Jižně od železniční stanice Městečko navazuje na malou chatovou kolonii zástavba přízemních rodinných domů přibližně z poloviny 20. stol. jež je v posledních letech rozšiřována západním směrem o značně nesourodé rodinné domy katalogového typu, bez prvků původní vesnické zástavby.

Vzhledem k terénu se jednotlivé části pohledově uplatňují mezi sebou navzájem, do volné krajiny však žádná z nich. Nejvíce exponovaná, i ze železniční trati, je zástavba ve svazích, bez dominant a barevně výrazných fasád či střech, a dále návrší s kostelem, jehož dominance je poněkud potlačena hmotově konkurujícími objekty v těsném sousedství (obecní úřad a soubor staveb jihovýchodně od něj). Z hlavní silnice ve svahu na severozápadním okraji bude dobře viditelná nově vznikající zástavba jižně od železniční stanice.

Zeleň v celém sídle je velmi hojná – nachází se v zahradách rodinných domů, samostatných zahradách u Rakovnického potoka, ve veřejném prostoru i jako doprovodná vegetace vodotečí a železniční trati. Svahy a širší okolí sídla je zalesněno.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost, důrazně platí pro výstavbu ve svazích; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Nesnižovat dominantní pozici kostela
- Nezasahovat do zeleně podél vodotečí a železniční trati
- Ozelenit severní okraj rozvojové lokality jižně od železniční stanice

obr. č. C.354: Pohled na centrum Městečka s kostelem sv. Jakuba Většího z Malé Strany

obr. č. C.355: Vyvážený výraz stavby je dán symetričností a vhodným rozložením oken ve štítové stěně, dále i nenásilným členěním patrovými a nadokenními římsami

obr. č. C.356: Nádraží Městečko u Křivoklátku

obr. č. C.357: Stylově vyvážená stavba s širokými čtyřdílnými okny, po stranách ještě zvýrazněnými obložení režným zdívem, na fasádě a vnějším schodišti se rovněž příznivě uplatňuje popínavá zeleň

obr. č. C.358: Zdařile rekonstruovaný štít domu vpravo s plasticky i barevně členěnou fasádou; ještě lepšího výrazu mohlo být dosaženo užitím původních členěných oken

obr. č. C.359: Mohutné stavby na návrší okolo kostela

obr. č. C.360: Obecní úřad na Ohnicově návsi

obr. č. C.361 a obr. č. C.362: Rekreační objekty ve svazích Velké Strany

obr. č. C.363 a obr. č. C.364: Pohled na a zástavba v Malé Straně

obr. č. C.365 a obr. č. 366: Novostavby u nádraží, vlevo jeden z katalogových domků vyznačující se členitým zastřešením a užitím řady různě velikých oken

Sídlo	Miličov				obec	Šípy			
					k. ú.	Miličov			
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.1	I.	II.	III.	obyvatel	160	128	88	39
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	25	28	28	28

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Petra v okovech

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo téměř čtvercového půdorysu se nachází v otevřené zemědělsky využívané krajině. Terén pozvolna klesá k údolí Javornice na jihu. Díky vzrostlé a hojné zeleni na přechodu do krajiny se sídlo vizuálně uplatňuje pouze částečně, avšak v dálkových pohledech. Při pohledech z jihu dominuje kostel. Ze severu na jih je území protnuto komunikací Všesulov – Chříč, tato je zároveň hranicí CHKO.

Základní historické souvislosti:

Osada spolu s Uhrovským mlýnem se připomíná již k roku 1327, nejprve jako součást krušovského panství. Mlýnař Mikuláš Uher koupil mlýn v roce 1730, éra jeho provozu postupně končí po 2. sv. válce. Dnes většina objektů slouží k rekreaci, v Uhrově mlýně, který je od roku 2002 postupně obnovován, pracuje kovář.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

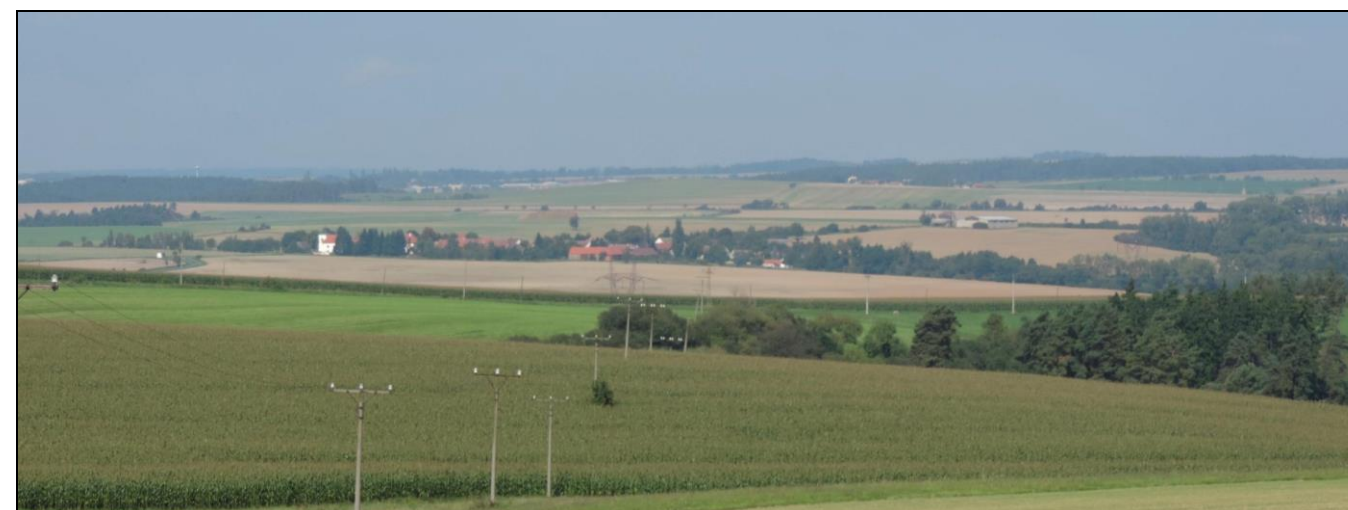
Sídlo téměř čtvercového půdorysu je tvořeno původní vesnickou zástavbou uspořádanou okolo návsi a podél hlavní komunikace. Jedná se o patrové rodinné domy obdélníkového půdorysu s převážně sedlovými střechami a s oddělenými hospodářskými staveními. U objektů bydlení převažuje štítová orientace, hospodářská stavení mají hřebeny orientovány kolmo na hřebeny objektů bydlení. Menší množství objektů je dotčeno novodobými přestavbami (např. balkon ve štítě). V sídle bylo i několik dvorů. Je respektována uliční i návsní čára. Na travnaté návsi s rybníkem se nachází vzrostlé jehličnaté i listnaté stromy. V jižní části sídla se nachází objekty o větších objemech, např. patrová budova bývalé školy, a kostel se hřbitovem. Kostel je jedinou dominantou sídla, neprojevuje se však v rámci něho, ale do volné krajiny jižním směrem. Objekty slouží k bydlení i rekreaci.

Zeleň v celém sídle je velmi hojná, v rámci zahrad orientovaných vně sídla i ve veřejném prostoru (návěs). Velmi početná je vzrostlá zeleň po celém obvodu sídla, které se tak do krajiny kromě kostela vizuálně uplatňuje zcela minimálně.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci a zachovat čtvercový půdorys sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencovanou výsadbu stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Vyloučit zásah do zeleně po obvodu sídla
- Nesnižovat dominantní pozici kostela z jižního směru

obr. č. C.367: Miličov v pohledu z cesty ze Slatiny do Lhoty (od jihovýchodu)

obr. č. C.368: Kostel sv. Petra v okovech

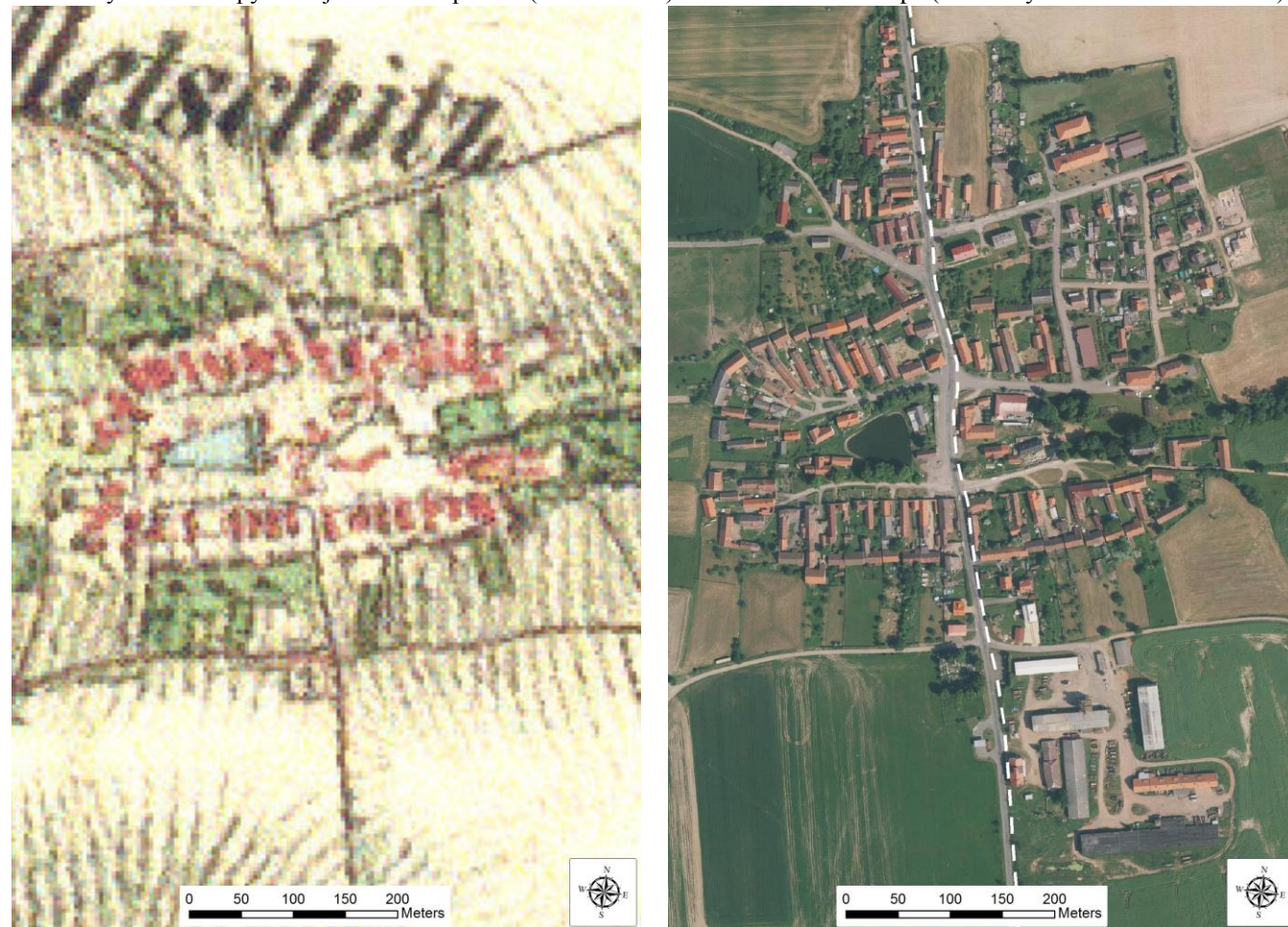

obr. č. C.369: Dvoupatrový objekt bývalé školy s vysokou valbovou střechou; zdařile obnovená fasáda se zachováním plastického členění římsou i okenních šambrán

Sídlo	Mlečice				obec				
					Mlečice				
OKR	C	Západ			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.2	I.	II.	III.	obyvatel	429	363	268	210
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	63	83	83	101

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel Nejsvětější Trojice, socha P. Marie Svatohorské

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo rozkládající se v mělké terénní sníženině pravostranného přítoku Mlečického potoka. Výše položené části sídla (sever a jih) figurují v dálkových výhledech. V tomto ohledu vyniká především výrobní areál v exponované poloze při jižním okraji sídla. Sídlo protíná v severojižním směru silnice č. II/235, jež tvoří západní hranici CHKO.

Základní historické souvislosti:

Založení obce se datuje k roku 1227 jako dar abatyši kláštera sv. Jiří na Pražském hradě. Až do poloviny 16. století, kdy došlo k přičlenění ke zbirožskému panství, se majitelé často mění. Rozvoj obce nastal po třicetileté válce, kdy byla postavena škola a vzniká celá řada spolků. Po roce 1990 doplňuje pracovní příležitosti v prvovýrobě (zemědělský podnik) výroba elektrických rozvaděčů (Elplast s.r.o.).

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

V urbanistickém charakteru je dobře patrný původní půdorys – protáhlá oválná náves s převážně štítově orientovanými obdélnými usedlostmi a hospodářským zázemím. Stavení po obvodu mají z větší části kompaktní charakter, místy vytvářejí harmonické celek. Část původní hospodářské zástavby prošla více či méně zdařilými rekonstrukcemi, cenné jsou dochované vysoké vjezdové brány s vertikálně skládanými latěmi. Západní část návsi vyplňuje menší vodní plocha s několika staveními menšího měřítka po svém obvodu. Při východním okraji návsi stojí dominanta původně gotického a koncem 19. století pseudogoticky upraveného kostela Nejsvětější Trojice. Výrazné prvky v zástavbě reprezentují historický objekt hostince při průjezdní komunikaci a také budova obecního úřadu. Převažující pozitivní vjem jádrové části sídla dotváří hojná vzrostlá zeleň, nejhustěji rozšířená v okolí kostela.

Směrem k severu navazuje na návsní prostor při průjezdní cestě zástavba štítově orientovaných obdélných usedlostí. Východně od průjezdní silnice (v rámci CHKO) má poválečná zástavba rozmanitější charakter. Dominantní hmotu tvoří patrová školní budova. V její blízkosti bylo postaveno několik bytovek, doplněné rodinnou zástavbou (vily).

Nejvýraznějším prvkem zástavby (vnímaným z dálkových pohledů) je areál zemědělské velkovýroby při jižním okraji sídla – zřetelná negativní dominanta v krajině. V jeho rámci vyniká především plechová hala a vysoká sila.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě preferovat severovýchodní část sídla a jižní část sídla – mezi obytnou zástavbou a výrobním areálem
- Nesnižovat dominantní pozici kostela Nejsvětější Trojice, zachovat hodnotnou zeleň v prostoru návsi
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Realizovat opatření k potenciálnímu snížení vizuálního účinku měřítkem výrazných objektů účelového výrobního areálu v jižní části sídla – výsadby stanovištně vhodných dřevin

obr. č. C.370: Mlečice v pohledu od Lhotky (od jihovýchodu)

obr. č. C.371: Kostela Nejsvětější Trojice

obr. č. C.372: Socha P. Marie Svatohorské na návsi

obr. č. C.373: Historický objekt hostince využívá skladby střídmych tvarů, výrazně působících střech a jednotně obnovené fasády s barevným členěním; celek působí čistě a harmonicky; e škodě objektu došlo postupem času k navážkám a zvýšení sousední komunikace, hostinec je dnes pod její úrovní

obr. č. C.374: Štítově orientovaná stavení v pravidelném uspořádání na jihozápadní straně návsi; zástavbu zřetelně formují návsi vystupující předzahrádky

obr. č. C.375: Okolí rybníka v západní části návsi

obr. č. C.376: Kompaktní dvoupodlažní objekt na návsi s valbovou střechou, stylově určený pro vybavenost obce; obě nárožní průčelí jsou zvýrazněna plasticky, okenními lizénami, reliéfem a úzkým balkónem nad vstupem; objekt působí záměrně dominantně a reprezentativně

obr. č. C.378: Dvojice venkovských domů se štíty orientovanými do uličního prostoru; hodnotný historický objekt vpravo má zachované všechny původní prvky; poněkud hůře vychází vyznění dřevem obloženého domu vlevo s nevhodnými trojdílnými okny

obr. č. C.380: Různorodá řadová zástavba odlišné úrovně v jihovýchodní části návsi; nejhůře působí stříhaný živý plot na veřejném prostranství před předním objektem

obr. č. C.377: Zajímavá skladba bytového objektu v jihozápadní části návsi; členěné hmoty, valbové zastřešení nízkého sklonu a jednotná fasáda s barevnými šambránami kolem oken přispívají k celkově příznivému působení

obr. č. C.379: Dvojice venkovských domů jako příklad nevhodné nástavby objektu vlevo; zvýšením o patro došlo ke ztrátě původního výrazu

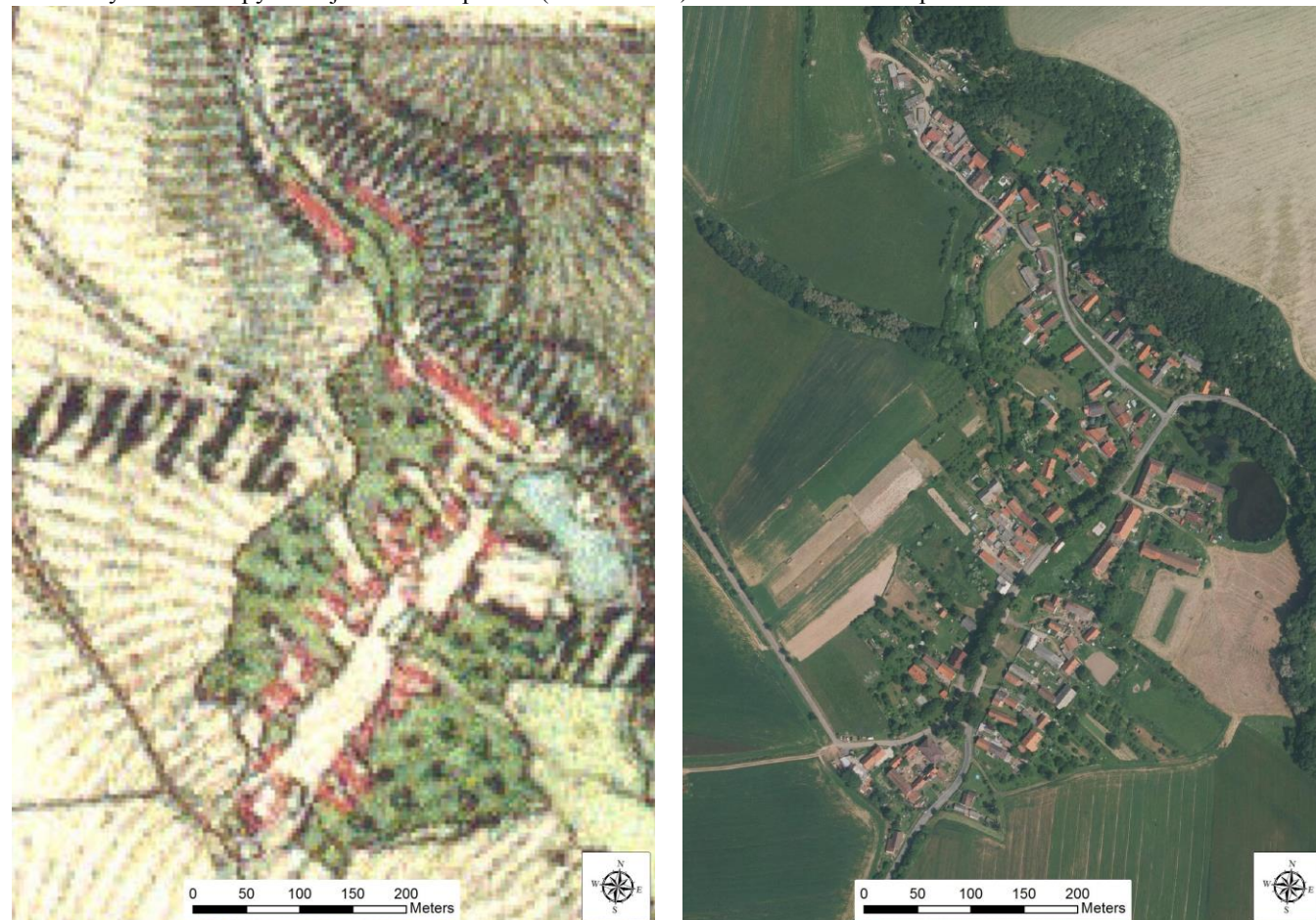

obr. č. C.381: Dominantní objekt školní budovy v severní části sídla klasické formy – patrový objekt s vysokou valbovou střechou

Sídlo	Modřejovice				obec Slabce				
					k. ú. Modřejovice				
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.7	I.	II.	III.	obyvatel	467	311	223	104
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	70	73	69	60

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Poměrně zachovalé sídlo je tvořeno vesnickou zástavbou okolo protáhlé travnaté návsi s lipovou alejí, přízemní objekty obdélníkových půdorysů a sedlových střech mají převážně štítovou orientaci, po obou stranách návsi dodržují návesní čáru. Na jižním okraji je náves uzavřena neudržívaným novodobým patrovým objektem, jenž svojí hmotou vybočuje. Dominantou návsi je vedle aleje dvůr při jejím severovýchodním okraji, z něhož se do sídla uplatňují hmotově výrazné historické hospodářské budovy s polovalbovými střechami a hřebenovou orientací, na severu na ně navazují hmotově menší obytné objekty dvora, jež prochází rekonstrukcí. Ke dvoru náleží menší rybník, je nejnižší položeným místem sídla. Severozápadním směrem, podél Modřejovického potoka, vybíhá z návsi zástavba tvořená objekty obdobného charakteru jako na ní, doplněna je však novodobějšími objekty. Zástavba poměrně značně stoupá do severozápadních svahů údolí potoka, tyto svahy jsou hojně ozeleněny. V celém sídle se nachází objekty s různě zdařilými přestavbami a dostavbami, jsou ale zastoupeny i objekty s prvky lidové architektury, některé novodobé objekty působí rušivě – zejm. ve svahu nad potokem. Větší počet objektů slouží rekreačním účelům.

Díky terénním poměrům a zeleni se sídlo pohledově téměř neuplatňuje, pouze z vyhlídky severozápadně od sídla Kostelík jsou patrné ze zeleně vystupující hospodářské objekty dvora. Zeleň v sídle se vyskytuje velmi hojně – v zahradách orientovaných vně sídlo, dominantní lipová alej, severozápadní svah údolí Modřejovického potoka. Na přechodu do krajiny je zeleň, mimo Modřejovický potok, spíše méně početná, hojnější je pak podél komunikací.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencovanou výsadbu stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.382: Modřejovice z vyhlídky na vršku severozápadě Kostelíku

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo v údolí Modřejovického potoka, ke kterému terén od západu klesá pozvolna a od východu prudčeji. Lokalizované je v intenzivně zemědělsky využívané krajině okolo městyse Slabce, vizuálně se díky terénu a zeleni (podél Modřejovického potoka a komunikací) téměř neuplatňuje, z vyhlídky severozápadně od sídla Kostelík jsou v zeleni patrné hospodářské objekty dvora. Protíná jej komunikace č. II/233 Rakovník – Zvíkovec.

Základní historické souvislosti:

Ves se poprvé připomíná v roce 1318 za majitele Půty z Modřejovic, který patřil mezi mnoho křivoklátských manů a založil zde poplužní dvůr s tvrzí. Počátkem 18. století majitelé již trvale sídlí na Krakovci a místní tvrz postupně zaniká, dodnes se zachovaly pouze části hospodářského dvora s ovčínem. Původně samostatná obec se stala v roce 1980 součástí Slabců.

obr. č. C.383: Dvě mohutné stavby statku s obnovenými polovalbovými střechami jsou dokladem nenarušené původní hmotové skladby

obr. č. C.384: Na kamenné stodole zaujme harmonický soulad hmot, vyváženost měřítka a přiměřené uplatnění detailních prvků

obr. č. C.389: Jednoduchá chalupa s krytým zápražím, díky tomu působí osazení oken trochu asymetricky; stavbu vhodně doplňuje plaňkový plot s mohutnými zděnými sloupky

obr. č. C.390: Další obvyklá chalupa s krytým zápražím a jednoduchou lomenicí, vytknout lze nepůvodní okna a nevhodný drátěný plot

obr. č. C.385: Obytné objekty náležející ke dvoru, jež je dominantou sídla

obr. č. C.386: Památník padlým v I. světové válce

obr. č. C.391: Zástavba v severozápadním výběžku, v pravé části je vidět hmotově výrazný objekt po rekonstrukci

obr. č. C.392: Objekt u odbočky do Rousínova hmotou a dalšími prvky (balkon, okna) zcela vybočuje ze zástavby sídla

obr. č. C.387: Drobná venkovská zástavba v centru sídla bez výrazných hodnot; místu by prospělo koncepční řešení veřejného prostoru

obr. č. C.388: Rekonstruovaný objekt s jednoduchou nečleněnou fasádou (dům vpravo) má vestavěné patro v odvráceném průčelí (do dvora)

Sídlo	Nezabudice				obec	Nezabudice			
					k. ú.	Nezabudice			
OKR	E	Lesní komplex Buková			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	E.3	I.	II.	III.	obyvatel	419	238	164	68
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	41	52	66	59

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Vavřince
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Malé sídlo lokalizované v enklávě z jihu, západu a severu obklopené zalesněnými svahy, na východě prudce padající k Berounce. Až ke zmíněné hraně terén od severozápadu pozvolna klesá. Vizualní uplatnění sídla nastává především východním směrem, přes údolí Berounky k Branovu. Sídlo protíná místní komunikace spojující Pavlíkov s údolím Berounky.	
Základní historické souvislosti:	
Obec je prvně doložena již k roku 1115 v darovací listině Vladislava I. ve prospěch kladrubského kláštera (vlastní založení je připisováno k roku 1108). Po roce 1250 je majetkem kláštera v Plasech a od 17. století součástí křivoklátského panství. Postupně byly založeny poplužní dvory, mlýn a další selské statky. V polovině 19. století se v nezabudickém katastru těžila vápenitá břidlice používaná na výrobu sádry (gyps) pro minerální hnojiva (dodnes místní název Gypsárna). V roce 1847 byla na zdejší fáře založena jedna z prvních knihoven v regionu. Při Berounce se nachází známá výletní restaurace U rozvědčíka z roku 1934.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Poměrně dochované kompaktní sídlo v západním svahu má dvě centra – náves na západním okraji s požární nádrží, kapličkou a vzrostlými stromy, druhým centrem je pak prostor okolo bývalé fary, kostela a hospody. Zástavba je tvořena venkovskými rodinnými domy, jedná se o přízemní objekty obdélníkového půdorysu a sedlových střech, převažuje hřebenová orientace. Několik objektů je patrových; vybočuje objekt potravin s plochou střechou u kostela. Několik málo hospodářských objektů, stodol, je roubených. Mladší zástavba se nachází v severozápadní části sídla, novostavby jsou dokončovány ve výběžku ze sídla směrem na západ. Při jižním okraji sídla, u hlavní silnice, se nachází několik menších zemědělských dvorů se zachovalými průjezdy ve štítovém průčelí. Na východě jsou ukončeny plošně rozsáhlým uzavřeným areálem Bradáčova Dvora, z něhož na jih vybíhá několik	

hmotově výraznějších novodobých hospodářských objektů. V celém sídle jsou četnější přestavby a dostavby. Na východním okraji se nachází skupina rekreačních objektů, i další objekty v sídle slouží k rekreačním účelům.

Zeleň v sídle je velmi bohatá a vzrostlá, zastoupeny jsou jehličnaté i listnaté dřeviny. Vedle menších zahrad je hojně zastoupena ve veřejném prostoru – náves, okolí kostela s menší parkovou úpravou, aleje nejen při hlavní silnici pokračující i mimo sídlo. Zeleň na obvodu sídla je rovněž poměrně bohatá, na svazích k Berounce je několik sadů. Kostel působí jako lokální dominanta, jeho vizuální účinek je vedle členitějšího terénu potlačen právě vzrostlou zelení. Sídlo se pohledově uplatňuje východním směrem, k Branovu, v malém dosahu i severozápadním směrem.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Nesnižovat pozici kostela sv. Vavřince v zástavbě sídla
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Ozelenit východní okraj Bradáčova Dvora v jihovýchodní části sídla

obr. č. C.393: Pohled na Nezabudice přes údolí Berounky ze svahu nad Branovem (od jihovýchodu)

obr. č. C.394: Pohled na Nezabudice z východu

obr. č. C.395: Kostel sv. Vavřince je výraznou lokální dominantou

obr. č. C.397: Náves na západním okraji s požární nádrží, kapličkou a vzrostlými stromy

obr. č. C.396: Menší historický objekt fary s valbovou střechou má po všech stránkách hodnotný výraz; koncepce je patrná i kvalitně řešenými detaily, včetně úprav okolí

obr. č. C.398: Zemědělský dvůr s mohutnou bránou jižně od kostela

obr. č. C.399: Harmonické působení sídla s bohatou zelení při pohledu z jeho severní části

obr. č. C.401: Památník padlým hrdinům I. světové války

obr. č. C.403: Tradiční výraz se snaží mít nový dům na okraji zástavby, bude záležet na jeho zapojení do struktury sídla

obr. č. C.400: Roubené stodoly

obr. č. C.402: Malebně působí obnovená fasáda historického domu se zajímavě a citlivě řešeným barevným zvýrazněním; vhodně je zde užito členění korunní a patrovou římsou

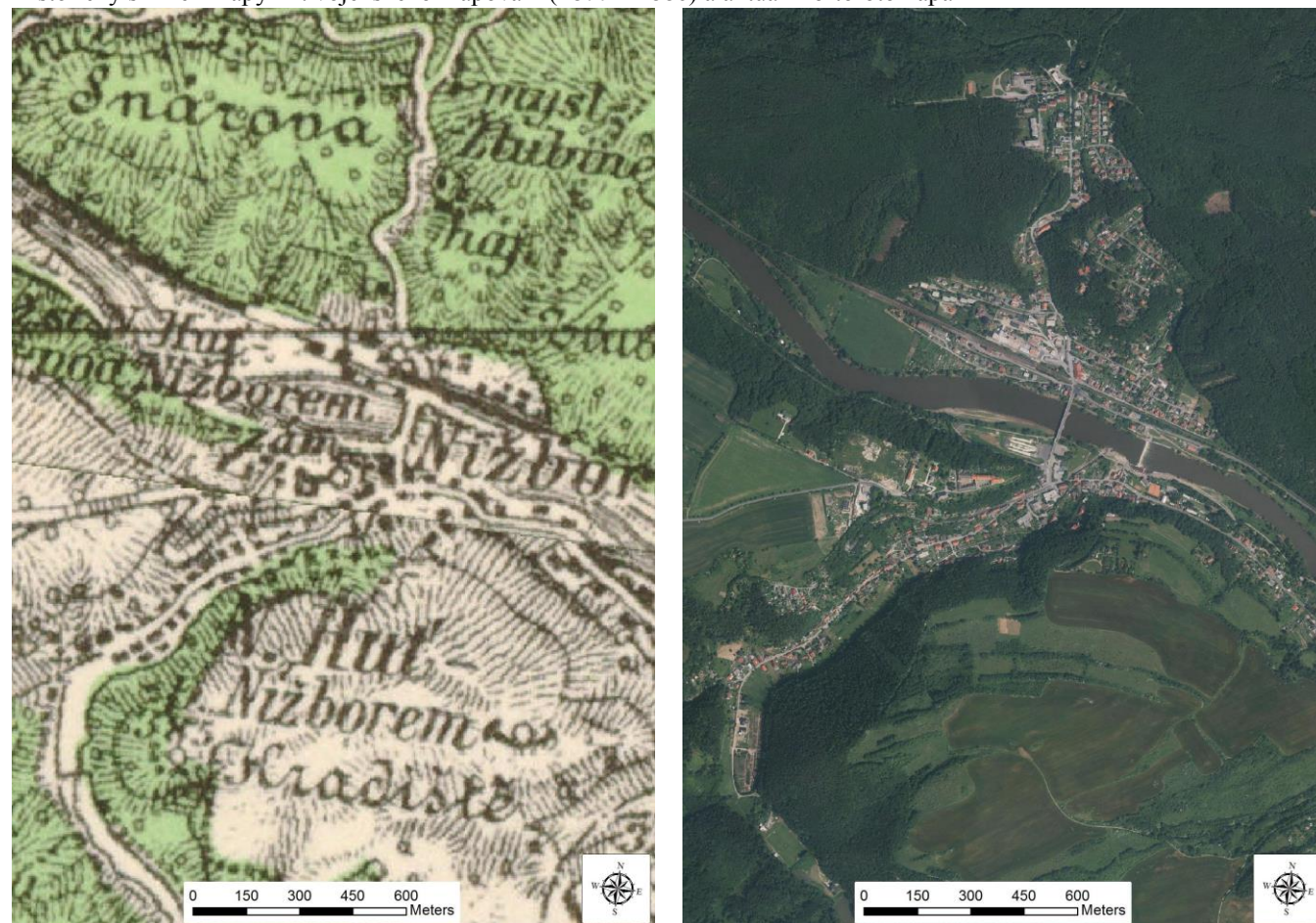

obr. č. C.404: Rozestavěný dům na okraji sídla, hmotově přijatelná stavba by se mohla celkem přijatelně zapojit do místního prostředí

Sídlo	Nižbor			obec	Nižbor				
				k. ú.	Nižbor				
OKR	A, B, H	Údolí Berounky a Rakovnického potoka, Centrální část, Lesní komplex Nižbor			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.8/H.1/B.30	I.	II.	III.	obyvatel	1299	1067	1099	1321
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	115	198	266	334

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zámek; Fürstenbergská hrobka; sloup se sochou sv. Jana Nepomuckého naproti hrobce; sloup se sochou sv. Jana Nepomuckého u mostu; venkovský dům eč. 100; mimo sídlo - výšinné opevněné sídliště - hradiště Na Žlubinci, archeologické stopy
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Rozlehlé sídlo lokalizované v severním a jižním svahu nad Berounkou, výškový rozdíl mezi nejvýše a nejnižše položenou zástavbou činí na obou březích cca 80 m, obklopeno je lesními porosty. Dominantou je zámek na ostrohu a bývalá hvězdárna ve východním svahu Habrového potoka (pravostranný přítok Berounky z jihu), na levém břehu je to pak areál skláren a na ně navazující bytové domy. Sídlo se	

pohledově uplatňuje v rámci údolí Berounky, jižním směrem se uplatňují větší objekty (bývalý lihovar, zámek, bytové domy západně od skláren). Sídlem prochází silnice č. II/116 Lány – Beroun a spojnice se silnicí č. II/236 na západě. Po levém břehu vede železniční trať Rakovník – Beroun.

Základní historické souvislosti:

Nižborsko bylo osídleno již v době bronzové, později keltskými kmeny v době laténské. V roce 1265 je prvně zmiňován hrad Miesenburg, jehož zkomolením zřejmě vznikl název Nižbor. Královský hrad se stal správním centrem nižborského panství, později byl často zastavován šlechtickým rodům a přestavěn na zámek. Rozvoj obce nastává s nástupem hutnické výroby, když byla v roce 1512 pod Nižborem postavena Nová huť. Příchod Fürstenberků v roce 1731 přinesl modernizaci hutních provozů, které fungovaly až do roku 1875. Hospodářské oživení po útlumu v důsledku uzavření hutí, přineslo založení Rücklovy sklárny v roce 1903, obec byla jako první v regionu elektrifikována. Po roce 1945 byly výrobní plochy znárodněny a v obci byl založen podnik Aroma na výrobu kosmetických přípravků. V roce 1992 se nižborská sklárna vrací do rukou rodiny Rücklů a její provozy jsou postupně modernizovány. Obec, nejprve pod názvem Nová Huť pod Nižborem, od roku 1946 Nižbor, je dnes významným sídlem na dolní Berounce.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo se rozkládá ve svazích Berounky orientovaných k jihu a k severu, podél ní se rozrůstá jihovýchodním směrem ke Stradonicím a dále v údolí Habrového potoka přicházejícího do sídla z jihozápadu. Na kontaktu údolí těchto toků se nachází výrazný ostroh se zámekem.

Severní, levobřežní část sídla je podstatně mladší a její rozvoj je spojen se sklárnami založenými roku 1903, dnes RÜCKL CRYSTAL a.s., a s poválečným obdobím. Zástavba západně od hlavní silnice č. II/116 je vedle účelového areálu skláren s poměrně mohutnými budovami tvořena dvoupatrovými bytovými domy s plochými i šikmými střechami, jež jsou společně se sklárnami nejvýraznějšími hmotami. Doplněny jsou zástavbou novodobých rodinných domů, značně diferencovaných, v některých případech větších hmot a s četnými přestavbami a dostavbami. Nejstarší objekty pochází z období první republiky, např. Lesní správa či vily v jejím okolí, jež přecházejí i do části východně od hlavní silnice, jež zde vytvářejí zajímavý soubor, ovšem narušený dvěma dvoupatrovými bytovými domy s plochou střechou. Na soubor navazuje mladší zástavba, celkově se oproti zástavbě západně od hlavní silnice jedná o kompaktní nerušící celek. Novodobá diferencovaná zástavba lemuje hlavní silnici stoupající k severu, kde se nachází západně od hlavní silnice zástavba tvořená skupinou bytových domů a účelovým areálem (Abet, s.r.o., AUTOSSET BEROUN s.r.o.) obklopených vzrostlou zelení, jež je pohledově zcela izoluje. Východně od hlavní silnice se pak nachází novodobá zástavba diferencovaných rodinných domů doplněných o rekreační objekty. Na ni navazuje lesním porostem obklopená část Žlubinec – přízemní rodinné domy z 30. let 20. století a rekreační objekty; objekty na jižním okraji jsou pohledově exponované, zejména čp. 124 se uplatňuje i v dálkových pohledech z jihu. Celkově má severní část o něco výraznější městský charakter než část jižní.

Centrem celého sídla je v jižní, pravobřežní části otevřené prostranství u řeky obklopené původními objekty větších hmot, ale i čerpací stanicí (1995) a socialistickým nákupním střediskem, na nějž navazuje historická budova školy. Lokální dominantou je bývalá soukromá astronomická observatoř z let 1910 - 1911. Z centra vybíhá podél řeky, jihovýchodním směrem, zástavba původních rodinných domů větších proporcí (např. objekt rybářského svazu z r. 1820), která navazuje na zástavbu Stradonic. Z centra pokračuje zástavba jihozápadním směrem ve dvou liniích – do svahu k zámku stoupá zástavba menších rodinných domů, v uzavřeném údolí Habrového potoka se pak nachází architektonicky i stářím velmi pestrá zástavba, roubené objekty i zcela se vymykající novostavby při jihozápadním okraji zástavby, sloužící bydlení i rekreaci. Nižborský zámek s kostelem, původně královský raně gotický hrad, je společně s observatoří nejvýraznější dominantou jižní části sídla. Na západě na něj navazuje dříve rozsáhlý, dnes z větší části asanovaný areál bývalého lihovaru, od roku 1960 státní podnik Aroma (též Astrid, výroba kosmetických přípravků). V jižní části areálu je dnes provoz stavebnin a pneuservisu

s hmotově výraznou budovou (čp. 384), jež se uplatňuje v dálkových pohledech z jihu. Tento provoz potlačuje areál rodinné hrobky knížecí rodiny Fürstenbergů.

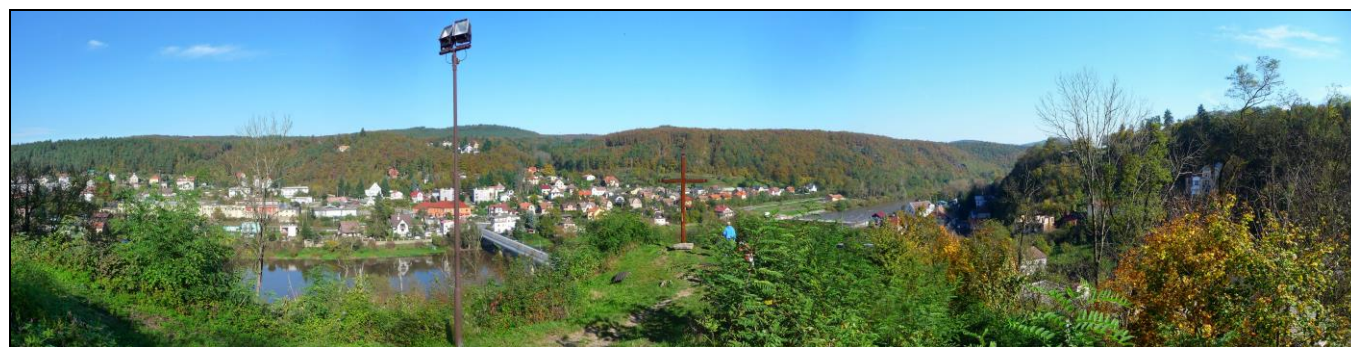
Sídlo se pohledově uplatňuje v rámci údolí Berounky, v dálkových pohledech z jihu jsou ze severní části patrné bytové domy západně od skláren a exponovaný jižní okraj Žlubince, z jižní pak areál bývalého lihovaru a zámek.

Zeleň v sídle je bohatá, obklopují jej zalesněné svahy Berounky a Habrového potoka. Ve veřejném prostoru je zastoupena zejména v okolí toku Berounky.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Nesnižovat dominantní pozici zámku a observatoře v zástavbě sídla
- Významněji nezasahovat do porostů obklopující Žlubinec (zejména jeho jižní okraj) a bytových domů na severozápadě sídla
- Ozelenit západní okraj účelové areálu (stavebniny a pneuservis)

obr. č. C.405 Pohled na severní část Nižboru z ostrohu se zámek

obr. č. C.406: Pohled na Nižbor z jihozápadu

obr. č. C.407: Zástavbě severní části západně od mostu dominuje areál skláren a bytové domy

obr. č. C.408: Zástavba severní části východně od mostu, hmotově výrazné objekty při severním konci mostu (hospoda, bytové domy), nahoře vystupuje jižní exponovaný okraj Žlubince

obr. č. C.409: Centrum Nižboru v jižní části s benzinovou stanicí, původními objekty větších hmot, socialistickým nákupním centrem a astronomickou observatoří

obr. č. C.410: Zámek v dominantní poloze na ostrohu nad soutokem Habrového potoka s Berouňkou

obr. č. C.412: Architektonicky výrazná stavba severně od sklárny z první poloviny 20. století byla později v sousedství doplněna hmotově menším a stylově rozdílným Okalem

obr. č. C.414: Další velká vila s výraznou korunní římsou a dvojicemi sdružených oken

obr. č. C.411: Budova školy a obecního úřadu v neobvyklé poloze ve svahu byla velice vhodně upravena, ve svém průčelí je příznivě zakomponována pamětní deska s bustou, která mj. stavbě dodává reprezentativní výraz

obr. č. C.413: Celkem zdařile byla provedena obnova objektu hospody na severním konci mostu, zajímavě působí skladba valbových střech a jejich vzájemné napojení i barevné zjemnění světlejšími pásy hran, říms a nadokenních pásů

obr. č. C.415: Vilová zástavba severně a východně od hospody narušená patrovými bytovými domy

obr. č. C.416: Třípatrové bytové domy na severním okraji Nižboru zcela schované v zeleni

obr. č. C.418: Velice smíšená zástavba rodinných domů rozličného stylu a rekreačních chat ve výběžku na jihozápad podél Habrového potoka, četné jsou estetické kontrasty

obr. č. C.420: Účelový areál stavebnin, dříve státní podnik Aroma (též Astrid) na západním okraji sídla

obr. č. C.417: Další velká hmota za školou s polovalbovou střechou, vikýři a členěnými okny má vyvážený výraz

obr. č. C.419: Novostavby na konci zástavby v Habrovém potoku podtrhují smíšenost této části Nižboru

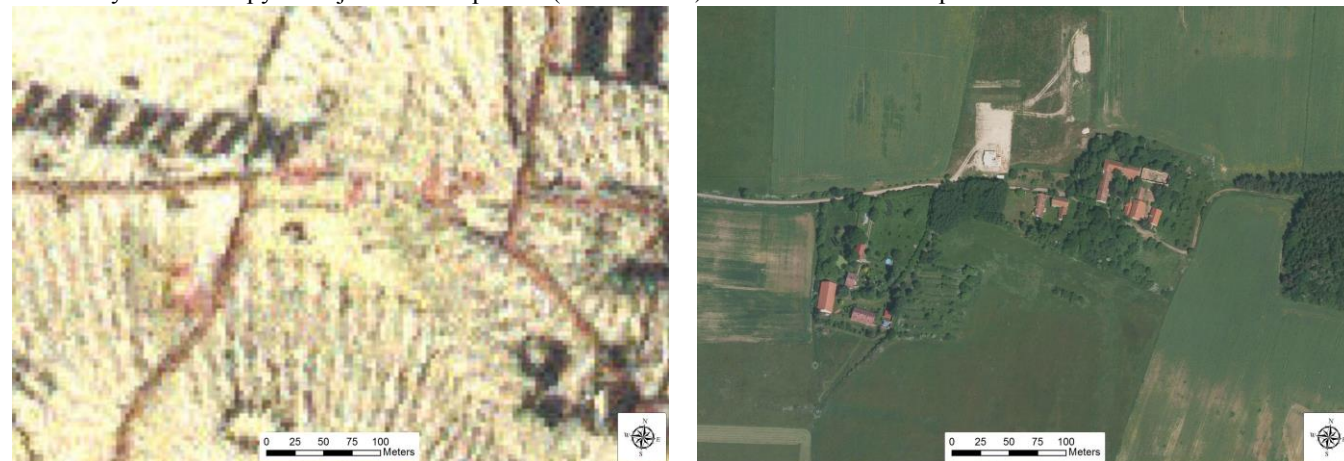

obr. č. C.421: V zástavbě potlačený areál rodinné hrobky knížecí rodiny Fürstenbergů

Sídlo	Nová Ves				obec	Slabce			
					k. ú.	Rousínov u Rakovníka			
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.6	I.	II.	III.	obyvatel	36	29	21	4
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	6	5	5	4

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana: ne

památkově chráněné objekty: ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo tvořené třemi statky se nachází na západním svahu vrchu Hůrka, východně od Rousínova. Z Rousínova vede jediná přístupová komunikace. Vzhledem k vyvýšené poloze nastává vizuální uplatnění sídla ze všech směrů, výrazně se projevují nové objekty při severním okraji sídla.

Základní historické souvislosti:

Historická součást slabeckého panství, které bylo do dnešní sídelní podoby formováno již v raném středověku. Osada s původně třemi statky byla nejprve součástí obce Rousínov, od roku 1980 je přičleněna k obci Slabce. Objekty jsou využívány k rekreaci i k bydlení.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo je historicky tvořeno třemi statky, poslední dostavba proběhla zřejmě v 80. letech 20. století. Uzavřené statky obdélníkového půdorysu jsou tvořeny zachovalými objekty s menšími úpravami a se sedlovými a valbovými střechami. Jsou dokončovány dva nové objekty na severním a západním okraji sídla, mimo uvedené statky. Severní objekt je hmotově poměrně výrazný a pravděpodobně se stane dominantou (zatím bez fasády); východní objekt s výraznou žlutou fasádou rovněž vizuálně významně působí. Původní zástavba je obklopena vzrostlou zelení, na jihu a východě se nacházejí bývalé sady. Vlivem této zeleně by původní zástavba nebyla v okolí téměř vůbec vizuálně patrná. Problematická je však nová zástavba, která se uplatňuje ze severu a ze západu, a to i s ohledem na vazbu na urbanisticky a krajinářsky cenný Rousínov.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby, primárně při jižním okraji
- Nerozšiřovat výstavbu při severním okraji, vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem vyloučit
- Novou zástavbu zapojit do sídelní – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně, u původní zástavby zachovat obvodovou zeleň na přechodu do krajiny
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům (přístavby narušující hmotu a půdorys především původní zástavby)

obr. č. C.422: Pohled na Novou Ves od Rousínova na západě, působení sídla do krajiny výrazně mění dokončované novostavby

obr. č. C.423: Vznikající novostavba na okraji sídla s obvyklým členitým půdorysem a relativně odpovídajícím zastřešením; vytváří novou dominantu ve volné krajině, do které je nekoncepčně umístěn

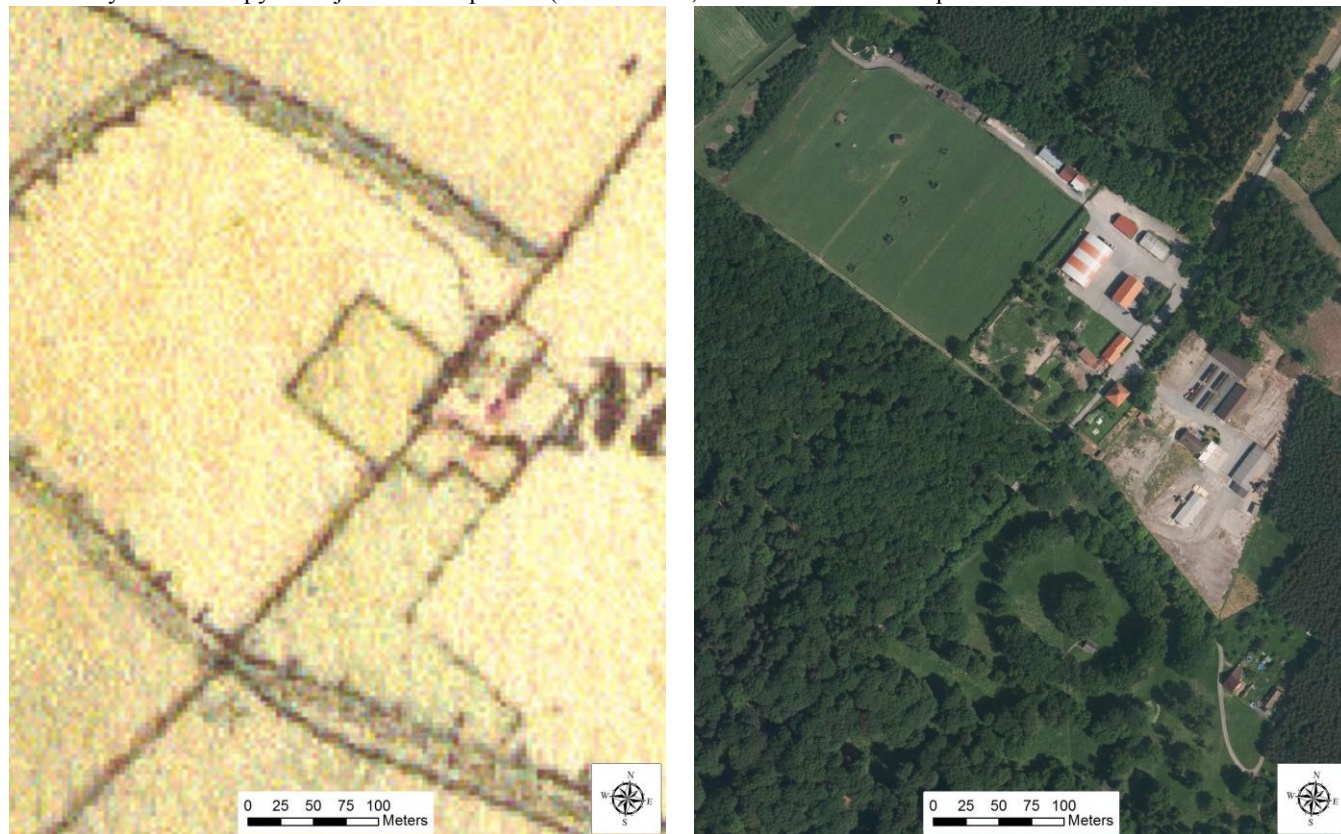

obr. č. C.424: Dům z první poloviny 20. století se vyznačuje přiměřenou zdobností, zvýrazněním vhodně členěných oken šambránami a příznáním krovu

Sídlo	Nové Dvory (Nový Dvůr)				obec	Lány			
					k. ú.	Lány			
OKR	F	Lesní komplex Lány			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	F.18	I.	II.	III.	obyvatel	-	-	-	18
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	7

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Hospodářský dvůr v uzavřené lesní lokalitě při severním okraji Lánské obory se nachází v mírně zvlněném terénu jižně od Lán, ze kterých vede jediná přístupová komunikace. Vzhledem k umístění v lesním celku se dvůr vizuálně vůbec neuplatňuje.	
Základní historické souvislosti:	
Jedná se hospodářský dvůr (též Nový Dvůr) v severní části uzavřené části Lánské obory, která je prostřednictvím Lesní správy Lány spolu s bažantnicí u Amálie majetkem Kanceláře prezidenta republiky. Byl založen v průběhu fürstenberské správy zdejšího regionu a v roce 1921 jej odkoupil s oborou a lánským zámekem československý stát.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Objekty, sloužící Lesní správě Lány, jsou tvořeny historickými budovami při vstupu do obory, na východ i na západ od komunikace na ně navazuje větší počet skladovacích hal a přístřešků. Historické	

budovy jsou vkusně zrekonstruovány, jedná se o patrové objekty s valbovými či sedlovými střechami. Skladovací objekty jsou rozmístěny nesourodě, některé z nich jsou zřejmě dočasné, mají sedlové střechy, jsou zastoupeny i haly s oválnou střechou, barevnost fasád i většiny střech je nevýrazná. Celý dvůr je oplocený a nepřístupný. Mimo bezprostřední okolí dvora se areál vůbec vizuálně neuplatňuje.

Zeleň je zastoupena mimolesní zelení v rámci dvora, celý je pak obklopen lesním porostem.

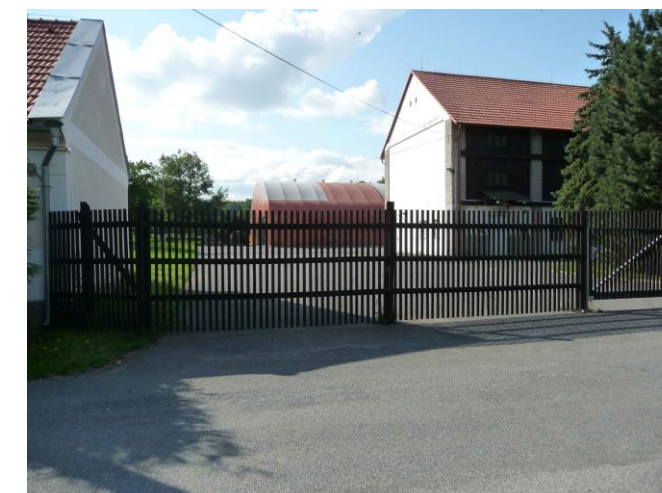
Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Udržet stávající rozsah zástavby v odlesněné enklávě
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad stávající objekty na území dvora vyloučit
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u historických staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys)
- Vyloučit výraznější zásahy do okrajové lesní zeleně po obvodu enklávy

obr. č. C.425: Dvoupodlažní dům s valbovou střechou je vhodně barevně členěn - vyznačena je patrová římsa a šambrány kolem oken, jednoduchá hmotu i fasáda tak získala na zajímavosti; napravo od něj v zeleni vstup do obory Lány

obr. č. C.426: Skladovací objekty v areálu Lesní správy Lány

obr. č. C.427: Sušárny dřeva v areálu Lesní správy Lány

Sídlo	Novosedly				obec	Hřebečnický			
					k. ú.	Novosedly u Rakovníka			
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.16	I.	II.	III.	obyvatel	199	132	96	33
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	28	29	29	27

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Malé izolované sídlo v pozvolně k východu klesajícím terénu, kam jej do Tyterského potoka odvodňuje bezejmenná vodoteč. Obklopeno je zemědělskou krajinou, z východu lesním porostem Novosedleckého kopce. Vizualně se uplatňuje zejména z jihu, ale i v dálkových pohledech ze severovýchodu od Skřivaně. Jedinou komunikací je odbočka ze silnice č. II/201.

Základní historické souvislosti:

Ves založená v průběhu 14. století se stala v husitských dobách součástí hřebečnického panství (statku) se kterým je hospodářsky a správně spjata až současnosti. Zachovalé vesnické objekty jsou využívány převážně k individuální rekreaci.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo uličního typu je ve své západní části tvořeno zachovalými uzavřenými dvory. Budovy obdélníkových půdorysů mají sedlové střechy a štítovou orientaci. Dvory jsou uzavřeny hospodářskými budovami hřebenově orientace, mají poměrně výraznou hmotu. Celkově se v sídle nachází objekty obdobného charakteru jako v okolních obcích, oproti nim jsou však ve větších hmotách, zejména do výšky. Na samém severozápadním okraji sídla se nachází několik novodobých staveb a zemědělský objekt, jež do sídla nezapadají. Východní část je tvořena menšími rodinnými domy, nyní sloužícími převážně rekreaci. Přestavby a dostavby jsou méně početné. Na vodoteči se nachází požární nádrž obklopená parkovou úpravou, na východním okraji pak rybníček.

Sídlo se pohledově uplatňuje z jihu, viditelné jsou zejm. tři hospodářské budovy dvorů a zemědělský objekt na severozápadě. V dálkových pohledech je patrné i přes lesy ze Skřivaně na severovýchodě.

Zeleň v sídle je méně početná, nejvíce v zahradách směřujících vně sídla, ovocné sady jsou v řadě míst okolo sídla. Ve veřejném prostoru je zastoupena porosty okolo požární nádrže a podél vodoteče. Na přechodu do volné krajiny je zeleň bohatší, příjezdová komunikace je až na sever do lesa lemována vzrostlou ovocnou alejí.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencovanou výsadbu stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.428: Pohled na Novosedly z jihu

obr. č. C.429: Vhodně obnovený pro sídlo typický venkovský dům; výměnou oken je štít méně výrazný, prospělo by přiměřené oživení - např. okenními truhlíky

obr. č. C.430: Vesnická zástavba severně od prostranství s požární nádrží, křížkem (LP 1907) a památníkem padlým v I. světové válce

Sídlo	Nový Dům				obec	Nový Dům			
					k. ú.	Nový Dům			
OKR	F	Lesní komplex Lány			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	F.10	I.	II.	III.	obyvatel	392	403	248	139
Kategorie – jižní část	I.	II.	III.	IV.	domů	41	53	60	71
Kategorie – severní část	I.	II.	III.	IV.					

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Maří Magdalény

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

V severojižním směru protáhle sídlo u vodního toku Ryšava se nachází v plošně rozsáhlejší enklávě mezi Městečkem a Amálií (roku 1805 byly vykáceny a vyklučeny bučiny v rozsahu asi 600 ha a na těchto pasekách byly založeny dvory Nový Dům, Maxov a Amálie). Je obklopeno lesy, nachází se v kotlině, terén se prudčeji zvedá západním, severním a jižním směrem. Vizualně se uplatňuje sídlo jako celek v rámci uvedené enklávy po hranici lesního porostu, na východním okraji se nachází výrazný objekt bývalého pivovaru, na západním pak dominuje kostel. Krajinářsky významná je i zeleň podél Ryšavy a komunikací. Sídlem v západovýchodním směru prochází spojka silnic č. II/227 a II/236.

Základní historické souvislosti:

Ves původně nazývaná Doupná vznikla v průběhu první poloviny 17. století, v roce 1657 je písemně připomínán kostel sv. Máří Magdaleny. Přibližně v době výstavby loveckého zámku v Doupně v letech 1780-1785 se začíná užívat název Nový Dům. Kolem roku 1830 zakládá Max Egon z Fürstenberka v blízkosti vsi hospodářský dvůr s lihovarem, sýrárnou a cihelnou. Od roku 1950 je Nový Dům samostatnou obcí. Dnes převládá rekreační funkce.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo je členěno na severní a jižní část, na západním okraji je ohraničeno Ryšavou, za kterou je pouze kostel se hřbitovem a bývalá škola, dnes hostinec U Dobroty. V centrální části se nachází malá návěs s rybníkem, ze které vede komunikace do jižní části. Okolo návěsi je několik rodinných domů venkovského charakteru, vybočuje pouze objekt potravin, bývalá Jednota. Na západ od návěsi se nachází kostel, jenž se výrazně uplatňuje od západu i severu. Doprovází jej vkusně zrekonstruovaný objekt bývalé školy, nyní hostinec U Dobroty, jež kostelu pohledově nekonkuruje. Na východ od návěsi se rozšiřuje zástavba rodinných domů typu Okál v pravidelné uliční síti. Jižně od návěsi je pak několik původních venkovských stavení s přístavbami, z nichž však vybočuje bytový dům na křižovatce do jižní části. Dále na východ se nacházejí dvě solitérní novostavby, které nezapadají do popsané struktury. Východní okraj sídla zahrnuje rozsáhlý chátrající areál bývalého lihovaru doplněný o dvojdomek při hlavní silnici. Lihovar se vizuálně uplatňuje v rámci enklávy z východu, zřetelně narušuje panorama sídla. Jižní část sídla pak tvoří uliční zástavba ze zachovalých vesnických objektů – obdélníkové půdorysy, jednopatrové, sedlové a polovalbové střechy, prvky lidové architektury, štítová orientace. Přístavby a dostavby jsou v této části sídla oproti severní méně části. Objekty slouží k bydlení i rekreaci.

Zeleň v sídle je hojná, v zahradách i veřejném prostoru – okolo návěsi či kostela, vhodně doplňuje zástavbu Okálů. Nejvýraznější prvkem zeleně v sídle je vzrostlá doprovodná zeleň podél Ryšavy, která se významně podílí na působení sídla na západ i na východ. Na západě je doplněna menšími sady. Na přechodu sídla do krajiny je zastoupení zeleně rovněž hojné, citelněji chybí pouze na východním okraji, u bývalého pivovaru. Četná zeleň je i podél příjezdových komunikací do sídla. Celkově se tak zeleň významně uplatňuje na vizuálním působení sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky, např. východně od Okálů), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost – zejm. v jižní části sídla; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně, zejm. východní okraj sídla, zelení pohledově odclonit bývalý lihovar
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především v jižní části sídla)
- Nesnižovat dominantní pozici kostela sv. Maří Magdaleny ve vzdálených výhledech
- Vyloučit zásahy do doprovodné zeleně podél toku Ryšavy

obr. č. C.431: Nový Dům ze západu, od Doupna, s dominantním kostelem sv. Maří Magdalény, v pozadí vystupuje lihovar

obr. č. C.432: Pohled na jižní část Nového Domu od dřevěného kříže východně od sídla

obr. č. C.433: Kostel sv. Maří Magdalény dominuje západní části sídla

obr. č. C.434: V sídle výrazně se uplatňující symetrická budova hostince, díky užití vhodných oken s výtvarně pojednanými mřížemi a pomocí dominantně řešeného průčelí s vystupujícím trojúhelníkovým štítem je jinak jednoduchá hmota povýšena na reprezentativní stavbu

obr. č. C.435: Pozitivně působící soubor podobných hmot statků orientovaných shodně štíty ke komunikaci, k příznivému výrazu přispívá i konfigurace terénu

obr. č. C.437: Pohled na lihovar na východním okraji sídla, budova vpravo má valbové zastřešení mírného sklonu, budova částečně ztratila svoji hodnotu výměnou oken (patrně jsou rytmické obloukové rizality)

obr. č. C.439: Zástavba Okálů ve středu severní části, propojující zástavbu okolo návsi s areálem lihovaru

obr. č. C.436: Pravidelná uliční původní zástavba v jižní části

obr. č. C.438: Menší bytový dům s lodžiemi a sedlovou střechou mírného sklonu, plná boční fasáda svědčí o zřejmém původním úmyslu pokračovat se zástavbou podél komunikace

obr. č. C.440: Patrový bytový dům s plochou střechou při odbočce do jižní části

Sídlo	Nový Jáchymov				obec	Nový Jáchymov			
					k. ú.	Nový Jáchymov			
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.31	I.	II.	III.	obyvatel	774	533	382	673
Kategorie - Nový Jáchymov	I.	II.	III.	IV.	domů	64	86	105	240
Kategorie – Krušná hora	I.	II.	III.	IV.					

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – železárna - Fürstenbergská huť Boháčkova čp. 1; lesní hřbitov při silnici k Červenému Kříži
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Nejmladší a zároveň jedno z největších sídel na území CHKO Křivoklátsko se nachází severozápadně od Hudlického vrchu a jižně od Habrového potoka. Terén klesá od Hudlického vrchu k potoku, od kterého k severu prudce stoupá. Sídlo je kromě východní strany obklopeno lesními porosty, avšak vzhledem k jeho vyvýšené poloze (nejvyšší doposud zastavěné místo 420 m n. m.) a intenzivnímu rozvoji se vizuálně uplatňuje západním směrem, je patrné z Karlovy Vsi. Sídlo leží na křižovatce několika komunikací III. třídy.	
Základní historické souvislosti:	
Obec byla založena v roce 1810, když byla zahájena výstavba zdejšího hutního komplexu na zpracování železné rudy těžené na Krušné hoře. Zlatá éra hutnictví trvala až do roku 1877, kdy byla činnost zastavena a zařízení odvezeno. V roce 1830 byla v Novém Jáchymově (tento název se užíval pro odlišení od krušnohorského Jáchymova) založena bratry Bartelmusovými továrna na výrobu smaltovaného litinového nádobí. Těžba na Krušné hoře byla po 1. světové válce sice na bezmála 50 let obnovena, ruda ale byla ke zpracování odesílána novou lanovkou přímo do Králova Dvora. Průmyslový charakter obce se proto postupně mění a s nástupem individuální rekreace bylo v okolí v průběhu 60. - 70. let 20. století vybudováno téměř 300 rekreačních objektů.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Sídlo i přes jeho mládí prochází druhou transformací – první nastala po ukončení těžby (1967) a orientací na rekreaci, druhá probíhá v posledních cca dvou dekadách, kdy se plošně významně rozvíjí	

obytná zástavba. Sídlo je na severu ohraničeno Habrovým potokem, k jihu stoupá k Hudlickému vrchu. Zástavba uličního typu v poměrně pravidelné síti má městský zahuštěný charakter, tvořena je rodinnými domy větších hmot než je pro území CHKO Křivoklátsko běžné, převažuje hřebenová orientace a objekty jsou značně různorodé. Zastoupeny jsou v ní i finské domy (ul. Finská), několik patrových bytových domů (hornické sídliště se 46 byty z 2. pol. 50. let 20. stol.), čtvrť bývalých dělnických domů při západním okraji (ul. Souběžná a ulice okolní). Nejstarší zástavba je při severovýchodním okraji sídla, v blízkosti památkově chráněného domu čp. 1 (k objektu náleží menší hospodářské stavení, hlavní objekt prošel rekonstrukcí, pozoruhodná je eternitová střecha v kontrastu s bobrovkami na vedlejším stavení), naproti kterému bývaly věže smaltoven. Sídlo je bez dominanty, nemá přirozené ani založené centrum – nejbliže k němu má asi prostranství se stoletými lípami okolo vinárny U cechu s letním parketem, jež vznikla na místě původního vstupu do těžební štoly Josef. V lokálním měřítku významným je objekt dnešního Hotelu Diana, vznikl přestavbou původního objektu z 2. poloviny 19. století - sídla ředitelství železářského komplexu bývalého fürstenberského panství a pozdějšího střediska lesnické činnosti křivoklátského polesí. Řada objektů prošla přestavbami a dostavbami, vysoký je počet i novostaveb, jež svým pojetím podtrhují nesourodost zástavby – patrné je to např. při severozápadním okraji sídla, kdy je ulice dotvářena hmotově výraznějšími novostavbami katalogového typu bez ohledu na stávající zástavbu. V jižní a jihovýchodní, nejvíce exponované části dochází v posledních cca 10 až 15 letech k intenzivnímu rozvoji zástavby (typu sídelní kaše), která má negativní vliv na celkový urbanistický charakter sídla. Významná je i rekreační role sídla, při Monstranském rybníku na západě se nachází 300 chat z průběhu 60. a 70. let 20. století. Nikdy zde nevznikly zemědělské usedlosti.

Sídlo je vzhledem k výškovým poměrům viditelné ze západu, až z Karlovy Vsi. Nejvíce exponovány jsou stávající a připravované rozvojové lokality, vizuální účinek bude záležet na barevnosti fasád a střech.

Zeleň v sídle je zastoupena poměrně hojně, zejm. v zahradách, ve veřejném prostoru pak méně – např. okolo pensionu Diana, prostranství u vinárny U cechu či u bývalých smaltoven. Na severu a jihu sídlo přechází v lesní porosty, při východním a západním okraji sídla zeleň chybí.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Rozvojové lokality maximálně ozelenit západním směrem

obr. č. C.441: Hotelu Diana vzniklý přestavbou původního objektu z 2. poloviny 19. století

obr. č. C.442: Památník padlým hrdinům I. světové války

obr. č. C.447: Menší bytové domy na hornickém sídlišti svými tvary a vhodným umístěním podél komunikace poměrně přirozeně zapadají do organismu obce

obr. č. C.448: Obnovený domek, jeden z bývalých hornických na západním okraji sídla, s čerstvě svítící bílou fasádou

obr. č. C.443: Jednoduchá podélná dispozice zdánlivě fádniho uspořádání působí příznivě díky stylově čistému výrazu, kvalitnímu řešení oken (šedé ostění, šestitabulková okna) a odpovídajícímu plaňkovému oplocení

obr. č. C.444: Památkově chráněná Fürstenbergská huť má převýšenou valbovou střechou a nenápadně vsazené vikýře, vyváženě působí i barevné řešení, tvary oken a jejich pravidelné rytmizování, poněkud ruší eternitová střecha oproti sousednímu hospodářskému stavení

obr. č. C.449 a obr. č. C.450: Nová čtvrť vznikající na jihovýchodním okraji sídla v exponované poloze, tvořena je silně nesourodými objekty nerespektující nic z tradičních prvků vesnické architektury; na domě vlevo pitoreskně působí několik detailů, které vzájemně neladí (zaoblený vikýř, valbička v horní části štítu) a hlavně velice zvláště obestavěný přívěs

obr. č. C.445: Památkově chráněný lesní hřbitov nad hutí

obr. č. C.446: Budova restaurace svým uspořádáním, zajímavě vsazenými výraznými štíty i barevností fasády poměrně dominuje veřejnému prostoru

obr. č. C.451: Výrazná hmota rodinného domu s valbovou střechou ve svahu stejně jako řada dalších novostaveb výrazně měřítkově vybočuje z měřítka původní zástavby

obr. č. C.452: Další ze svérázných novostaveb v nové čtvrti, tentokrát s cihlovým obložení a velmi členitou střechou

Sídlo	Ostrovec				obec				
					Ostrovec-Lhotka				
					k. ú.				
					Ostrovec u Terešova				
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.7	I.	II.	III.	obyvatel	196	138	96	37
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	23	34	40	35

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ano – vesnická památková rezervace
památkově chráněné objekty:	ano – zvonice, vodní mlýn, venkovské domy (č.p. 3, č.p. 14), výměnek u venkovského domu č.p.6, venkovské usedlosti (č.p. 4, č.p. 8)
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Menší sídlo situované v širší odlesněné enklávě výše nad levým břehem Zbizožského potoka, přesněji na levostranných svazích údolí jeho menšího přítoku. Vizuální uplatnění sídla nastává ze středně vzdálených pohledů – v severní části odlesněné enklávy mezi údolím Vejvanovského potoka a údolím zmíněné bezejmenné vodoteče.	
Základní historické souvislosti:	
První zmínka o vesnici Ostrovec, dříve též Ostrov, pochází již z roku 1115, kdy byla knížetem Vladislavem darována kladrubskému klášteru. Ve 14. století byla zřejmě za držení Michala z Ostrova postavena dnes již neexistující tvrz, později vesnice náležela ke křivoklátskému panství a od roku 1607, již coby královský majetek, byla připojena ke Zbirohu. Významnou roli v místním hospodářství hrály mlýny na Zbizožském potoce, zde zejména Zímův, Němcův, Kalousův a Jankovského. Dnešní významně rekreační charakter obce spoluutváří zástavba rekreačních chat.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Drobné sídlo si zachovalo ve vysoké míře svůj původní hospodářský výraz. Menší návěs obklopují štítově orientované obdélné usedlosti, vesměs kvalitně renovované. Některé objekty mají zachovalé prvky tradičního venkovského stavitelství – roubené konstrukce (památkově chráněné). Při severním okraji uzavírají zástavbu výrazné hmoty hospodářské zázemí. Na návsi stojí cenná roubená kaple se zvoničkou a šindelovou střechou. Poblíž se nachází menší rybníček. Celkový vjem z návsi doplňuje výrazná druhově i tvarově diferencovaná zeleň.	
Od jádrové části sídla pokračuje k západu zástavba mladších usedlostí. Od ní se směrem k jihu do údolí rozšiřuje zástavba chat, která však významněji nepoznamenává převažující hodnotný výraz sídla.	
Několik mladších usedlostí a rodinných domů běžných proporcí stojí cca 100 – 150 metrů odděleně od	

historické části sídla směrem k jihozápadu. Tato část sídla se vyznačuje přítomností hojnější (okrajové) zeleně v zástavbě.

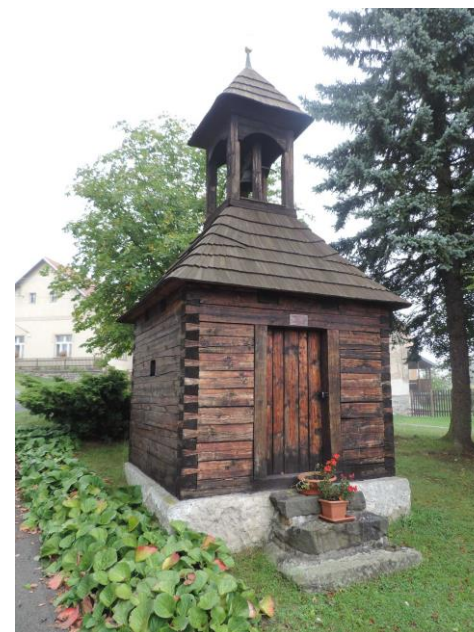
Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky) – preferovat nezastavěný prostor mezi oběma částmi sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Zachovat hodnotnou sídelní zeleň, popř. ji posílit v okrajových částech sídla
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Uplatňovat důslednou ochranu dochovaných objektů lidového stavitelství s důrazem na památkově chráněné
- Nerozšiřovat chatovou zástavbu

obr. č. C.453: Západní část zástavby Mankovic v pohledu jihu (v pozadí okrajový svah Oderských vrchů)

obr. č. C.454: Roubená kaplička se zvoničkou na návsi

obr. č. C.455: Výjimečně zachovalá roubenka se šindelovým zastřešením na širokém půdorysu, členěnými okny, šikmým bedněním šítu a zvalbením střechy

obr. č. C.456 a obr. č. C.457: Hodnotné památkově chráněné usedlosti – doklady tradičního venkovského stavitelství s výrazným estetickým účinkem v centrální části sídla

obr. č. C.458: Jeden z běžných klasických typů staveb; ve svažitém terénu se pěkně uplatňuje pavláčka a zvýraznění zádveří s vikýřkem

obr. č. C.459: Podélně situovaný dům se sedlovou střechou a nečleněnou fasádou; k příznivému výrazu přispívá vhodný tvar oken

obr. č. C.460: Příznivě působící dvojice domů s jednoduchým sedlovým zastřešením – vlevo typ nižší vesnické chalupy; vpravo novější domek přibližně z přelomu 19. a 20. století.

obr. č. C.462: Objekt prodejny nad menší nádrží na návsi nepůsobí díky zastřešení valbovou střechou zásadně rušivě

obr. č. C.461: Citlivě rekonstruovaný domek v oddělené jihozápadní části (jediný při jižní straně silnice); vhodně doplněný kamennou zdí a terasou

obr. č. C.463: Rekreační objekt v jihozápadní části sídla

Sídlo	Otročiněves				obec				
					Otročiněves				
		Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
OKR	B								
MKR/pásma	B.30	I.	II.	III.	obyvatel	649	658	560	484
Kategorie - východ	I.	II.	III.	IV.	domů	65	122	140	155
Kategorie - západ	I.	II.	III.	IV.					
Kategorie – Krušná hora	I.	II.	III.	IV.					

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Protáhlé sídlo rozprostírající se v širokém údolí Habrového potoka mezi Hudlickým vrchem na jihozápadě a vrchem na Dubině na severovýchodě. Sídlo má historicky několik částí, uplatňuje se zejména jihovýchodním směrem, díky terénu, zeleni v sídle a liniové zeleni v krajině je působení nízké. Jedinou výjimkou je soubor novostaveb ve svahu Hudlického vrchu. Sídlo protíná komunikace Králův Dvůr – Karlov a z ní odbočující komunikace do Nižboru.	
Základní historické souvislosti:	
První písemná zmínka o obci pochází z roku 1005 a soudí se, že obyvatelé Otročiněvsi byli ke kapli sv. Jana Křtitele přiděleni jako strážci. V pozdější době se majitelé často mění, ves patřila pod nižborský i hudlický statek, nejdéle ves vlastnili poslední majitelé rod Fürstenberků, a to 200 let až do roku 1929, kdy ji získává československý stát. V tomto roce byl i úředně změněn původní název obce Otročin na Otročiněves. Podobně jako sousední vsi byl hospodářský rozvoj spjat s těžbou železné rudy (r. 1820 byl otevřen důl František) a uhlířstvím v křivoklátských lesích. Obec byla v porevoluční době několikrát oceněna za péči o společenský a kulturní život svých občanů, rozvíjí se i bytová funkce.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Sídlo se skládá ze třech částí různého stáří – nejstarší východní část s návsi, novodobá na severovýchodním svahu Hudlického vrchu, železnorudný důl Krušná Hora. Trojúhelníková náves s rybníkem, lípami a kapličkou Panny Marie z roku 1801 je na východní straně lemována poměrně zachovalými venkovskými usedlostmi obdélníkových půdorysů, sedlových střech s průjezdy ve štítovém průčelí. Je respektována návěsní čára. Z jihu a západu návěs pak obklopují novodobé objekty	

s výraznými fasádami (obecní úřad, objekt potravin typu Jednota, zelený rodinný dům). Z návsi jižním, západním a východním, podél Habrového potoka, vybíhá zástavba uliční typu; rozrůstání sídla tímto způsobem je dáno i významným poničením sídla dvěma povodněmi v 70. letech 19. století. Ta je v těchto výběžcích značně diferencovaná, vedle původních usedlostí jsou zastoupeny novodobé objekty, spíše příměstského charakteru, časté jsou přestavby a dostavby. Žádný z objektů netvoří dominantu; ve východním výběžku je výraznějším objektem bývalý mlýn s náhonem, v západním výběžku hmotově výrazný novodobý rodinný dvojdům ve vyvýšené poloze (čp. 148), v jižním výběžku vybočuje podlouhlý objekt s četnými vikýři Cabrovácké hospody U Jézíšků. Účelový areál východně od návsi je tvořen hospodářskou, dříve zřejmě zemědělským účelům sloužící budovou firmy FIP-PROPS s.r.o. Stejně nesourodá (obdélníkové i čtvercové půdorysy, sedlové a valbové střechy, orientace, výrazné barvy fasád) je zástavba na severovýchodním svahu Hudlického vrchu, jež alespoň respektuje uliční čáru. Krušná Hora, po roce 1945 největší hlubinný železnorudný důl v českých zemích, byla součástí pásma známých dolů, dobývajících chamosity a krevel, začínajících nučickými závody a pokračujících Chrutenicemi, Krušnou Horou, Zdicemi a končícím lomem v Ejpovicích. Stávající zástavba vznikla přestavbou původního areálu dolu v 2. pol. 50. let 20. století. Na rozsáhlý uzavřený účelový areál, nyní Savea s.r.o., na západě navazuje pila Bon, několik dalších výrobních objektů a malý počet objektů bydlení. Hornický dům a bytové domy severně od hlavní silnice pochází z období 1935 – 1940, patrové budovy z lícového zdiva mají valbové střechy s vestavbami. Na západě sídlo začíná srůstat s Novým Jáchymovem.

Sídlo se vizuálně uplatňuje z jihovýchodu, díky četné zeleni (v sídle, podél jeho východního okraje a podél příjezdových komunikací) a terénu klesajícímu k Habrovému potoku je působení východní části sídla nízké. Část sídla na severovýchodním svahu Hudlického vrchu je z dálkových pohledů odcloněna Hudlickým vrchem a bohatou zelení, hlavní komunikaci doprovází alej mladých ořešáků. V nejvíce exponované poloze v této části však vzniká soubor výrazných a silně nestejných novostaveb, jež se značně uplatňuje jihovýchodním směrem. Krušná Hora je bohatě ozeleněna, kromě bytových domů při hlavní silnici se vizuálně neuplatňuje.

Jak vyplývá z předchozího odstavce, ze zeleni v sídle je bohatě zastoupena – jak v zahradách, tak i ve veřejném prostoru (náves, náhon bývalého mlýna). Na přechodu do krajiny ji tvoří větší plochy např. při celém východním okraji původní východní části, svahy severně od Habrového potoka jsou zalesněny, na lesní porost navazuje zástavba na severovýchodním svahu Hudlického vrchu, patrně jsou zde zbytky sadů existujících ještě v 2. pol. 50. let 20. stol. Četná je i liniová zezeň podél většiny komunikací navazujících na sídlo. Poměrně málo ozeleněný je po roce 2003 vzniklý hřbitov, který je umístěn v poměrně netradiční poloze.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zamezit další výstavbě při jižním okraji zástavby (novostavby) na severovýchodním svahu Hudlického vrchu
- Zamezit významným zásahům do zeleně – zejm. při východním okraji původní východní části a i jinde po obvodu sídla

obr. č. C.464: Pohled na Otročiněves ze svahů Hudlického vrchu

obr. č. C.465 a obr. č. C.466: Náves s požární nádrží, kapličkou se zvoničkou, památníkem padlým hrdinům v I. světové válce a Masarykovou lípou zasazenou dne 13. dubna 1919

obr. č. C.467: Vkusně provedená obnova statku bez zbytečného barevného zvýraznění, zachovány zůstaly tvary a členění oken, odpovídající jednoduchost mají i dřevěná vrata

obr. č. C.468: Další příklad zdařile rekonstruované usedlosti, decentní barevnost dává vyniknout tvarům oken a bráně, střešní okna do dvorního traktu nepůsobí nijak rušivě

obr. č. C.469: Historická stavba statku (možná původní tvrz) si zachovává své základní hodnoty - valbovou střechu, výrazný vstup s obloukovým zakončením, zděnou bránu, bohužel byla původní okna nahrazena novými nečleněnými

obr. č. C.471: Areál mlýnu na severním okraji sídla

obr. č. C.473 a obr. č. 474: Nesourodé novostavby na západě, v exponované poloze svahu Hudlického vrchu; vlevo - podivně působí tento štít rodinného domu s přístavbou a trojicí vertikálních oken; vpravo - dvě stavby, které vzájemně nepůsobí příliš harmonicky, replika roubenky vlevo by vyžadovala umístění v jiném prostředí

obr. č. C.470: Zajímavý stupňovitý efekt střechy vytváří snížení bočních traktů velkého rodinného domu

obr. č. C.472: Výrazně podélná stavba hospody U Jéžíšků s řadou vikýřů působí trochu zvláště (množství vikýřů a jejich poloha až při hřebeni vyznívá nepřirozeně)

Sídlo	Panoší Újezd				obec				
					Panoší Újezd				
OKR	D	Severozápad		ČSÚ	1869	1930	1950	2011	
MKR/pásma	D.13	I.	II.	III.	obyvatel	540	469	336	293
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	71	98	105	100

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel Nanebevzetí P. Marie

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo vzniklé sloučením osad Velký Újezd a Panoší Újezd v roce 1937 se nachází při silnici č. II/233 spojující Rakovník s Plzní (procházela zde i důležitá stezka z Plzeňska do Prahy, která se zde křížila s Lounskou kupeckou stezkou). Tato silnice je zároveň hranicí CHKO. Sídlo se nachází v západovýchodně orientovaném údolí s bezejmennou vodotečí, jež se ve východní části vlévá do Tyterského potoka přicházejícího do sídla ze severu. Terén se prudčeji zvedá k jihu, k vrchu Hůrka, k severu pak pozvolněji. Přestože se v sídle nachází několik dominant – kostel, větší účelové areály, zemědělský areál, tak se vzhledem k údolní poloze a hojně zeleni v dálkových pohledech významně neuplatňuje.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka o vsi pochází z roku 1352, postupně tu bylo založeno 17 manských dvorů, jejichž majitelé za propůjčení statků konali vojenskou službu jako zbrojnoši – panoši, nejprve na Krakovci později na Křivoklátku. Ačkoli v době husitských válek obec téměř zanikla, na přelomu 15. a 16. století byl založen nový Újezd (později Velký Újezd), který populačně předstihl starší sídlo, aby v roce 1937 byly obě části sloučeny v jednu obec nesoucí původní název. Ve farní obci k poplužnímu dvoru s lihovarem přibyla koncem 18. století obecní kovárna. Dnes plní obec převážně obytnou funkci, hospodářsky významná je zemědělská (IZO-Agro s r.o.) a drobná řemeslnická výroba.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo prošlo několika změnami v uspořádání. Rozlehlá podlouhlá návěs sídlo spolu s komunikací a vodotečí spíše rozděluje, nachází se na ní prodejna potravin, sportovní hřiště, rybník a veřejné zeleň. Jižně od návsi se nachází zachovalé vesnické rodinné domy i s prvky lidové architektury, jedná se o přízemní objekty s obdélníkovými půdorysy, převažují sedlové střechy nad valbovými. Orientace objektů vůči uliční čáře je v této části sídla nestejnorodá, hustota zástavby je poměrně vysoká. Stejně

jako v severní části se zde nachází několik uzavřených dvorů. Při odbočce na Tytry se nachází patrový bytový dům. Řada objektů je dotčena přestavbami a dostavbami různé kvality. Novostavby s v celém sídle vyskytují minimálně (severně od fotbalového hřiště). Severně na návěs, mimo CHKO, navazuje účelová zástavba – v sídle byl hospodářský dvůr se zámečkem, lihovarem a dalšími provozy, dříve i cihelna. Dnes je tato zástavba tvořena převážně halami v nepřístupném areálu, který vytváří klín do obytné zástavby. Ta je na východ od areálu zastoupena přízemními rodinnými dvory, nachází se zde i objekt školy a návrší s kostelem obklopeným hřbitovem. Na západ od areálu účelové zástavby stojí obytná zástavba s charakterem uzavřených dvorů. Ještě dále k západu se nacházejí další bytové domy, fotbalové hřiště (na místě vysušeného rybníka), jež je obklopeno souborem staveb z I. republiky – sokolovnou, několika vilami, z nichž je zajímavá vila Jindra (čp. 31) jako příklad pronikání architektonických trendů dvacátých let i do venkovské zástavby. I v této části sídla jsou četné přestavby a dostavby. Na samém západním okraji sídla najdeme rozpadající se zemědělský areál, jež se do CHKO uplatňuje při pohledu z jihu, díky obvodové liniové zeleni a vrchu Hůrka nemá jeho vizuální působení větší dosah.

Zástavba je tedy značně nesourodá, objekty bydlení jsou doplněny účelovým areálem (sídlo je historicky spjato s výrobní činností). Několik dominant, pospaných v předchozím textu, má díky údolní poloze a četnější zeleni lokální dosah.

Zeleň v sídle je hojná, vyskytuje se jak v zahradách rodinných domů, často orientovány vně sídla, tak i ve veřejném prostoru (na návsi, u kostela, fotbalového hřiště). Zeleň po obvodu sídla je rovněž početná, v podobně liniových prvků plynule přechází do několika menších lesíků. Na západě se nachází několik topologických alejí, jež zmírňují vizuální účinek chátrajícího zemědělského areálu. Dříve se na sever od sídla rozkládaly chmelnice, na řadě míst po celém jeho obvodu pak plochy sadů (zbytky jsou dnes patrné severozápadně od areálu účelové zástavby a jižně od kostela).

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat a doplnit zeleň na obvodu chátrajícího zemědělského areálu na západním okraji sídla

obr. č. C.475: Panoší Újezd v pohledu ze severních svahů Hůrky (od jihu)

obr. č. C.476: Pohled na Panoší Újezd ze severovýchodu, při příjezdu od Pavlíkova, vystupuje topolová alej při severním okraji zemědělského areálu na západním okraji sídla

obr. č. C.477: Kostel Nanebevzetí P. Marie na návrší je lokální dominantou, pod ním objekt školy

obr. č. C.479: Dvojice prvorepublikových domů nastínila další pokračování zástavby dle začaté koncepce, jak je vidět z přestavby objektu vlevo, nedaří se tyto předpoklady naplnit, dodržena je alespoň uliční čára

obr. č. C.478: Památník padlým hrdinům I. světové války

obr. č. C.480: Výrobní areál tvoří zajímavý soubor industriálních staveb včetně typického vysokého komína

obr. č. C.481: Klasický typ stavby jednoduchého půdorysu s rytmičkým uspořádáním oken, s plastickým zvýrazněním říms, parapetů, ostění a štítu na fasádě

obr. č. C.483: Smíšená zástavba v centru sídla je různorodá, při dodržení uliční čáry a přibližně stejné výšky objektů je dané uspořádání přijatelné

obr. č. C.485: Chátrající zemědělský areál na západním okraji sídla

obr. č. C.482: Hospodářský areál byl ve své skladbě narušen pozdějšími nepřilíš vhodnými dostavkami garáží a sousedního objektu s plochou střechou

obr. č. C.484: Trojice domů nejednotného stylu, zástavba z období I. republiky i poloviny 20. století, s postupně řešenými přístavkami, vestavbami a dostavkami; v popředí vila Jindra

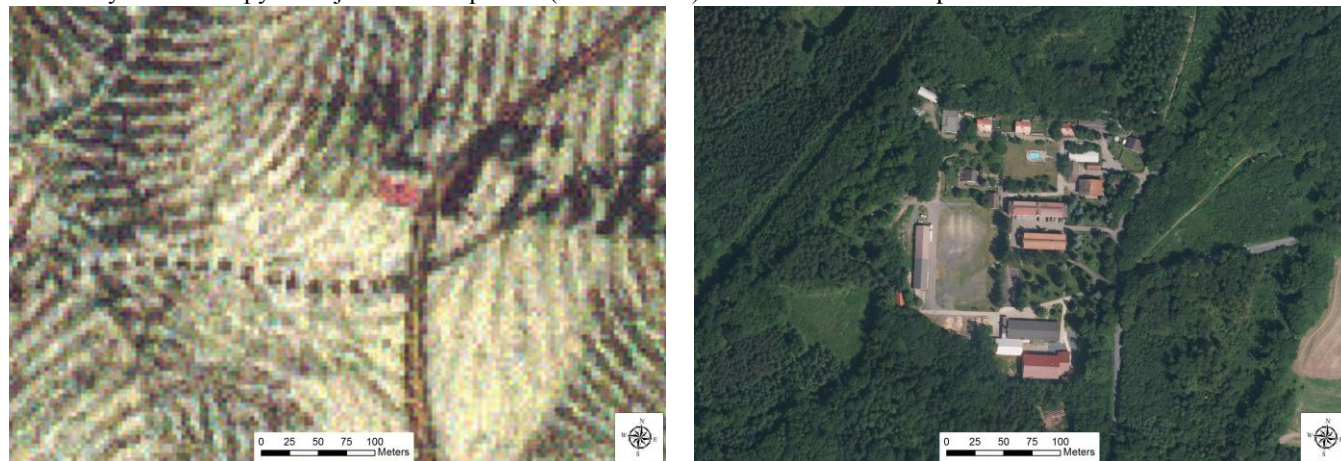

obr. č. C.486: Pomník pozemkové reformy na rozcestí na Rousínov (1932)

Sídlo	Písky				obec	Křivoklát			
					k. ú.	Křivoklát			
OKR	F	Lesní komplex Lány			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	F.12	I.	II.	III.	obyvatel	-	-	-	26
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	8

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana: ne

památkově chráněné objekty: ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Lesním porostem obklopený uzavřený areál Střední lesnické školy a Středního odborné učiliště, Křivoklát se nachází v mírném jižním svahu. Díky své poloze se pohledově vůbec neuplatňuje. V severojižním směru prochází silnice č. II/236 Lány - Křivoklát a začíná zde silnice č. II/201 do Unhoště.

Základní historické souvislosti:

Místní část obce Křivoklát tvoří hájovna a areál Střední lesnické školy a středního odborného učiliště. Předchůdcem této lesnické školy byla soukromá revírní škola v Amalíně, založená roku 1839 lesmistrem křivoklátského panství Janem Gintlem. Objekt lesnické školy v Pískách byl postaven roku 1950, od roku 1961 přibýlo i učiliště s učebním oborem lesař a lesní mechanizátor.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo se nachází v lesní enklávě, zástavba je tvořena hájovnou a uzavřeným areálem Střední lesnické školy a Středního odborné učiliště, jež vznikl přestavbou původní školy v 50. letech 20. století. Skládá se z hlavní budovy, budovy domova mládeže, opravářských dílen, truhlárny, pilnice a provozních budov (garáže, sklady, sušárny řeziva, čistička odpadních vod atd.). Objekty v jižní části prošly v nedávné době přestavbou. Hmoty budov jsou poměrně výrazné, celý areál je však hojně ozeleněn a obklopen lesním porostem, v důsledku čehož se pohledově nijak neuplatňuje.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou ojedinelou výstavbu situovat pouze v rámci areálu, udržet stávající rozsah zástavby v odlesněné enklávě
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad stávající objekty vyloučit

obr. č. C.487 a obr. č. C.488: Pohled do areálu Střední lesnické školy a Středního odborné učiliště, tvořen je výraznými hmotami ve vzrostlé zeleni

obr. č. C.489: Nové objekty na jižním okraji areálu

obr. č. C.491: Stavba na severním okraji sídla podstoupila přístavbu, která podstatně ovlivnila výraz - k horšímu

obr. č. C.490: Výraz stavby s lodžemi odpovídá rekreační stavbě horského stylu

Sídlo	Ploskov				obec				
					Lhota				
					k. ú.				
					Lhota u Kamenných Žehovic				
OKR	F	Lesní komplex Lány			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	F.22	I.	II.	III.	obyvatel	-	-	-	-
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	-

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Osada Ploskov je tvořena zemědělským areálem (Testační a pokusná stanice prasat ČZU) a na něj navazující rodinnou zástavbou, severozápadně od tohoto celku se nachází Ploskovská myslivna. Osada se nachází v uzavřené luční enklávě severozápadně od Žilinského vrchu, terén je mírně zvlněný. Celá osada se vizuálně uplatňuje pouze v rámci popsané enklávy. Ta je protnuta silnicí Lány – Nižbor v severojižním směru, odvodňována je bezejmennou vodotečí východozápadního směru.

Základní historické souvislosti:

V polovině 18. století byla pod fústenberskou správou na Ploskově založena první zemědělská škola pro výchovu hospodářských úředníků v tehdejší monarchii. Po jejich odchodu z křivoklátského panství zde postupně vzniká pod hlavičkou Vysoké školy zemědělské (dnes Česká zemědělská univerzita) testační a pokusná stanice prasat.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

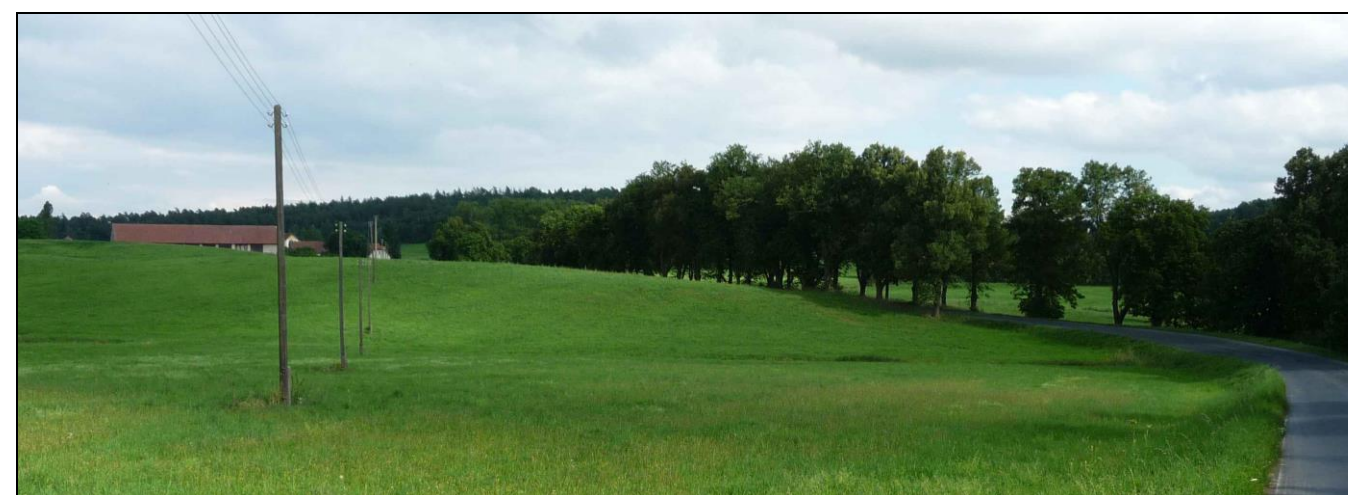
Soliterní vkusně zrekonstruovaná Ploskovská myslivna tvoří dominantu severozápadního cípu enklávy, uplatňuje se při příjezdu z jihu. Zemědělský areál je tvořen uzavřeným venkovským statkem, objekty jsou poměrně zachovalé, nacházejí se zde i menší silážní věže (areál byl dříve plošně rozsáhlejší, na severní okraj navazovaly socialistické objekty vepřina, v rozmezí 2003 – 2006 byly odstraněny). Na areál navazuje několik rodinných domů při silnici Ploskov – Žilina, jedná se o mladší objekty s hřebenovou orientací, sedlovými a polovalbovými střechami, bez výrazných fasád. Objekty slouží k bydlení.

Zemědělský areál a navazující rodinné domy se vizuálně uplatňují pouze v rámci enklávy, jejich účinek je kromě zvlněného terénu oslaben v jižním směru vzrostlou zelení při vodoteči a rybníčku, v západním směru pak Ploskovskou kaštankou. Ploskovská kaštanka je rozsáhlé chráněné stromořadí téměř pěti set jírovců a lip, jedná se o nejvýznamnější uskupení památných stromů na území CHKO. Kaštanka na Ploskově začíná, enklávu protíná v severojižním směru.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby, při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od osady, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad zemědělský areál na území osady vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencovanou výsadbu stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Vyloučit zásah do přítomné krajinnotvorné zeleně (Ploskovská kaštanka) a podél vodoteče na jižním okraji sídla

obr. č. C.492: Pohled na Ploskov od hájovny ze severozápadu, podél sinice začátek Ploskovské kaštanky

obr. č. C.493: Hospodářská stavba s výtvarně pojedenou fasádou, barevně členěnou. Výrazně protáhlý objekt stáje je členěn výraznými vikýři na seno, které s plastickým zdobením říms a okenních šambrán dodávají stavbě monumentální barokní vzhled

obr. č. C.494: Pohled na vkusně zrekonstruovanou hájovnu

Sídlo	Podmokly			obec	Podmokly				
				k. ú.	Podmokly nad Berouňkou				
OKR	C	Západ			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	C.1	I.	II.	III.	obyvatel	889	670	487	262
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	126	148	148	154

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ano – vesnická památková zóna
památkově chráněné objekty:	ano – zámek, sousoší kalvárie, socha sv. Jana Nepomuckého, socha P. Marie Immaculaty, boží muka
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Rozlehlé sídlo stoupající k mírnému návrší nad levým břehem Podmokelského potoka. V otevřené zemědělské krajině západní části Křivoklátska se sídlo uplatňuje v četných dálkových výhledech.	
Základní historické souvislosti:	
Obec prvně písemně připomínána již v roce 1045, která byla až do roku 1256 v majetku břevnovského kláštera, patří mezi vůbec nejstarší na Rokycansku. Ve středověku se střídali převážně zemanští majitelé a od roku 1747 byla součástí křivoklátského panství Fürstenberků. V roce 1771 byl v okolí nalezen evropsky významný depot keltských mincí (duhovek). Historicky zemědělskou orientaci obce doplňoval Podmokelský mlýn na Zbizožském potoce. Sídlo dnes slouží především k bydlení.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
V zástavbě rozlehlého sídla převažuje původní hospodářská zástavba, která prošla četnými rekonstrukcemi. Celkově je zástavba v sídle proporčně i vzhledově značně rozmanitá. V severní části sídla se nachází protáhlá návěs, mírně se rozšiřující do svahu. Některé usedlosti na návsi si uchovaly svůj původní výraz, včetně roubených konstrukcí. Od návsi se zástavba rozšiřuje k východu do údolí Podmokelského potoka, převážně ve formě podélné orientovaných usedlostí při cestě nad jeho levým břehem.	
Návěsní prostor dnes stojí poněkud stranou od nejrušnější části sídla, kterou tvoří hlavní průjezdni komunikace. Podle ní směrem k jihu stoupá typologicky rozmanitá zástavba. Zřetelná je především řadová patrová zástavba podél její východní strany. V nejvyšší části sídla stojí rovněž bývalé štítové i podélné orientované usedlosti, jež se rozšiřují až na jižní okraj sídla (pod kopec). Výraznou část zástavby tvoří souhlasně orientované přízemní usedlosti ve svažitém terénu na jihozápadním okraji.	

Mladší zástavba je zastoupená v menší míře, vyskytuje se v okrajových částech, především na jižní a západní straně.

Rozlehlé sídlo postrádá tradiční (duchovní) dominantu. V rámci zástavby se však nacházejí stavby, které zaujímají výraznou pozici v prostorových vztazích. Jedná se zejména o výrobní areál ve východní části sídla s velkými hmotami, jež formuje projev sídla z východních směrů. Mezi výrobním areálem a návsi stojí další výrobní objekt (mlýn) složený z několika hmot, jež utváří architektonickou dominantu v zástavbě sídla. Severozápadně od sídla stojí nevhodně skupina účelových hal s plechovým opláštěním.

Tradiční dominantu sídla reprezentuje patrová budova zámku ve východní části sídla, která však díky úpravám a využitím k bydlení ztratil na svém významu. Na křižovatce při hlavní silnici v horní části sídla stojí výrazný objekt bývalé školy s hodinami a věžičkou.

Zeleň v sídle je nejvíce rozšířena v zahradách domů, výrazný je lesnatý doprovod Podmokelského potoka, při východním okraji stojí menší sad.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby – proluky podél uliční sítě
- Zástavbu nerozšiřovat do svahu pod příjezdovou silnicí v jihozápadní části sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby, vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Vyloučit zásahy do lesní zeleně v údolí Podmokelského potoka
- Uplatňovat důslednou ochranu dochovaných objektů lidového stavitelství
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Realizovat opatření k potenciálnímu snížení vizuálního účinku účelového výrobního areálu ve východní části sídla – výsadby stanovištně vhodných dřevin

obr. č. C.495: Pohled na Podmokly od severovýchodu (ze silnice do Hradiště)

obr. č. C.496: Podmokly v pohledu ze severozápadu (silnice do Zvíkovce)

obr. č. C.497: Dominanta zámku byla v uplynulých obdobích znehodnocena nevýraznou fasádou a výměnou oken; původní výraz připomíná jen dochovaný erb na vystouplém průčelí a zejména tři ploché střešní vikýře - "volská oka"

obr. č. C.498: Osobitým způsobem pojatý památník obětem I. světové války umístěný před budovou bývalé školy

obr. č. C.499: a **obr. č. C.500:** Budova bývalé školy po nedávné rekonstrukci; v současné době využívána pro bydlení; vzhledem k centrální dominantní poloze v obci a charakteristickým znakům (věžička, hodiny) objekt zasluhuje navrácení veřejné funkce

obr. č. C.501: Jedna z klasických roubenek na návsi; v sousedství rovněž hodnotný objekt s typickou jednoduchou štítovou stěnou

obr. č. C.502: Hospodářská usedlost na návsi; dům vpravo má díky původnímu členění oken zachován původní výraz (na rozdíl od domu vlevo)

obr. č. C.503: Zahradní průčelí domku ve svahu je díky vyváženosti hmot a účelnému rozvržení oken, dveří, vrat vnímáno pozitivně

obr. č. C.504: Řadová zástavba ve svažité střední části sídla je sice hmotově jednotná; rozpačité však působí nahodilé rozvržení oken, celkové vyznění skupiny je fádní

obr. č. C.505: Dominantní objekt bývalého mlýna; srostlice různě vysokých hmot se sedlovým zastřešením je hodnotným dokladem industriální architektury

obr. č. C.506: Výrazné hmoty zemědělského areálu na východním okraji sídla

obr. č. C.507: Pohled na Podmokly od východního okraje zástavby

Sídlo	Požáry				obec	Městečko			
					k. ú.	Městečko u Křivoklátu			
OKR	F	Lesní komplex Lány			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	F.15	I.	II.	III.	obyvatel	-	-	-	13
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	12

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zemědělský dvůr Požáry čp. 56

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Malé sídlo v odlesněné enklávě se nachází v mírně zvlněném terénu a ve vyvýšené poloze, terén klesá k jihu a k severu. Pohledově se uplatňuje v rámci enklávy zejména historickými zemědělskými hospodářskými budovami. Sídlo je v severojižním směru rozděleno silnicí č. II/236 Lány – Křivoklát.

Základní historické souvislosti:

Osídlení Požár se datuje do 16. století, kdy probíhalo rozsáhlé mýcení okolních lesů. V první polovině 18. století byla osada pojmenována Filipov (dnešní název se vžil až později, patrně v souvislosti s četnými lesními požáry v okolí) a byl založen hospodářský dvůr s chovem ovcí postupně rozšířený po roce 1780. Po prodeji fürstenberského majetku v roce 1921 sloužily Požáry Kanceláři prezidenta republiky, v roce 1960 statek přešel pod Školní zemědělský podnik Lány zajišťující výuku studentů Vysoké školy zemědělské. Po roce 1989 se dvůr stal rodinnou farmou, nadále spolupracující při vzdělávání studentů zemědělských škol.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Památkově chráněný zemědělský dvůr je tvořen roztroušenou zástavbou, jejíž osu tvoří silnice č. II/236. Na východ od silnice se nachází kravín se šafařovým domem ze 70. let 19. století. Mezi další objekty patří sušárna pro zpracování ovoce ze sadů přilehlých k silnici a v nedávné době výrazně přestavěný kravín se silážními věžemi, jež ani jeden z kravínů nepřevyšují. Západně od silnice se pak nachází oproti Karlovu nedokončený kruhový dvůr - postavena byla pouze stodola (patrně v roce 1835) a mohutná sýpka, která měla stát v čele dvora. Při silnici se nachází bytový dům a několik rodinných domů obklopených zelení.

Sídlo se vzhledem k vyvýšené poloze pohledově uplatňuje všemi směry, avšak pouze v rámci uzavřené zemědělské enklávy. Při pohledu z jižní části enklávy dominuje původní kravín (nově přestavěný kravín je odcloněn návrším západně od něj), ze severní části pak stodola se sýpkou. Zeleň je početnější po obvodu skupiny objektů k bydlení a při jižním okraji východní části sídla. Mezi ní a silnicí se nachází ovocné sady. Na sever i na jih od dvora se na zemědělské půdě vyskytuje táhlá liniová zeleň.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nezahušřovat historicky konstituovanou roztroušenou zástavbu
- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky) – skupina objektů k bydlení západně od silnice č. II/236
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad stávající hospodářské objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Nesnižovat dominantní pozici původního kravína, stodoly a sýpky

obr. č. C.508: Pohled na Požáry z jihu, vpravo zemědělský dvůr

obr. č. C.509: Pohled na Požáry ze severu, sýpka (velká hmota s polovalbovou střechou členěnou nízkými vikýři a pravidelným rastroem oken ve fasádě), trafostanice (1924) a nedokončený kruhový dvůr - postavena byla pouze stodola

Sídlo	Přisednice				obec	Zbiroh			
					k. ú.	Přisednice			
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.13	I.	II.	III.	obyvatel	99	94	82	46
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	17	25	31	34

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo situované v údolí Zbirožského potoka – pod soutokem s Jablečským potokem. K severu zástavba stoupá úzkou zalesněnou úžlabinou. Dolní část sídla z větší části rozložená na pravém břehu potoka se uplatňuje v protáhlé údolní sníženině – především z výše položených odlesněných partií nad pravým břehem Zbirožského potoka.

Základní historické souvislosti:

První zmínka o obci, tehdy ještě pod názvem Přisečná Lhota, pochází z rožmberského urbáře s datací k roku 1379. Po roce 1585 byla ves součástí lobkovického panství Zbiroh. V 17. století se připomíná vlčí obora nad obcí v okolí dnešní Jablecké hájovny. Po roce 1960 byla ves nejprve součástí sousední obce Jablečno, od roku 1980 spadají obě pod město Zbiroh. Převažuje obytná funkce při silnici druhé třídy do Zbiroha, významná je také individuální rekreace.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo nepravidelného půdorysu tvoří původní zástavba, jež prošla ve většině případů rekonstrukcemi. Větší část zástavby si udržuje venkovský vzhled a obvyklé měřítko. Přibližně ve středu sídla se nachází nádrž, na jejímž jihovýchodním břehu stojí pod lipami menší kaple. Výše nad nádrží dominuje zástavbě hospodářské zázemí hospodářské usedlosti složené do oblouku ze tří navazujících hmot. V blízkosti stojí rovněž zachovalá roubenka.

Směrem k severu při místní cestě stoupá zástavba podélně orientovaných rekonstruovaných stavení, jednotných v měřítku. Zástavba se rozšiřuje podél cesty rovněž východním směrem. Západně od sídla se v těsném kontaktu nachází chatová kolonie.

Zeleň v sídle je vcelku hojná, včetně vysokých solitérů. Výrazná je bezprostřední vazba zastavěného území na zalesněné údolní svahy a také doprovod podél regulovaného koryta Zbirožského potoka.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Nerozšiřovat zástavbu severní větve výše do svahu
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Zachovat výraznou sídelní zeleň; vyloučit zásahy do lesní zeleně na severním okraji sídla; posílit vegetační doprovod Zbirožského potoka.
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Nerozšiřovat chatovou zástavbu

obr. č. C.510: Pohled do údolí Zbirožského potoka s Přisednicí z výše položených levostranných svahů

obr. č. C.511: Přisednice v pohledu údolím proti proudu Zbirožského potoka

obr. č. C.512: Dominantní komplex hospodářských budov v centru sídla se harmonicky vyjímá před zalesněným vrchem.

obr. č. C.513: Kaplička pod lipami na břehu rybníka

obr. č. C.514: Protáhlá roubená usedlost v blízkosti rybníka působí ve stávající zástavbě kontrastním a zároveň přirozeným výrazem

obr. č. C.515: Klasický příklad venkovské zástavby – chalupy s roubením v zadní části

obr. č. C.516: Objekt služeb v dolní části sídla odpovídá době vzniku a přetrvávající funkci

Sídlo	Pustověty				obec	Pustověty			
					k. ú.	Pustověty			
OKR	A	Údolí Berounky a Rakovnického potoka			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.11	I.	II.	III.	obyvatel	272	273	221	149
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	35	50	54	66

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – vodní mlýn čp. 7

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo v údolí Rakovnického potoka obklopené zalesněným svahy se v dálkových pohledech nijak neuplatňuje. Protíná jej komunikace spojující Pavlíkov s Městečkem.

Základní historické souvislosti:

Ves byla založena roku 1378, kdy byl postaven první manský dvůr, nicméně již dříve žili v okolních lesích uhlíři a v místech dnešní obce býval rybník sloužící ke splavování dřeva a železná huť (zanikla r. 1532). Při obléhání Rakovníka švédským vojskem byla ves vypleněna a na čas opuštěna. Rychlejší rozvoj nastal až s nástupem průmyslové revoluce, kdy vznikl mlýn a železniční trať do Rakovníka. Obec dnes nabízí pracovní příležitosti v agroturistice (jízdárna Pustověty) nebo v ubytovacích službách (Dvůr Míče, hotel Kolonie).

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo je rozdělené Rakovnickým potokem a železniční tratí Rakovník – Beroun na severní a jižní část, obě z údolí vystupují do jeho svahů. Zástavba v jižní části, na úbočí Rakovnického potoka a v údolí bezejmenné vodoteče do něj se vlévající z jihozápadu, je tvořena patrovými rodinnými domy se sedlovými střechami, obdélníkovými půdorysy a hřebenovou orientací, četné jsou poměrně mohutné opěrné zdi a podezdívky. Vysoký počet objektů je zatížen přestavbami a dostavbami. Severní část se nachází na exponovaném ostrohu, původní zástavba okolo malé návsi ve svahu je tvořena venkovskými usedlostmi, zachovalým zemědělským dvorem a rozpadajícím se vodním mlýnem. Dále od návsi pak zástavba zahrnuje i několik hmotově výrazných objektů (patrová budova obecního úřadu, bývalá škola či hospoda) a novodobých objektů. I zde jsou četnější dostavby a přestavby, v menší míře než v části jižní. V nejexponovanější poloze sídla i údolí, odděleně od zastavěného území, jsou severně dokončovány dvě novostavby, zřetelně abstrahující od zvyklostí venkovské zástavby.

Sídlo v údolí a ve svazích, v polohách nad ním zalesněnými, se v dálkových pohledech neuplatňuje. Z jižní části se zejména uplatňuje zástavba ve svahu nad Rakovnickým potokem, díky jejímu charakteru a bohaté zeleni působí homogenně. Severní část na ostrohu je dobře přehlédnutelná z jižního svahu i ze železniční trati, její vizuální působení je značně narušeno novostavbami.

Zeleň v sídle – v zahradách je poměrně bohatá, doplněná vegetací při Rakovnickém potoce a železniční trati, ve veřejném prostoru je početná méně, nachází se však několik vzrostlých solitérů – zejména na návších (každá část sídla má vlastní). Přejech do krajiny je tvořen zalesněnými svahy a linií zelení v údolí i na svazích.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na exponovanost jižních svahů a severního okraje na ostrohu

obr. č. C.517: Pohled na Pustověty z východu, vpravo mimo a nad sídlo vystupující dvě novostavby

obr. č. C.518: Skupina obdobných hmot podélně orientovaných přízemních domů se sedlovými střechami působí ve svahu západně od železniční trati příznivým dojmem

obr. č. C.519: Náves jižně od železniční tratě s vrbou a památníkem padlým v I. světové válce, obklopené neuspořádanou zástavbou

obr. č. C.520: Památkově chráněný vodní mlýn, velká chátrající hmota

obr. č. C.525: Výrazně pozitivním dojmem působí dvojdom díky jednoduchému tvaru a vhodně zvoleným širokým členěným oknům včetně vikýře

obr. č. C.526: Rozestavěný dům vpravo má nevhodné proporce, půdorysně malá "chaloupka" působí převýšeně a výsledný dojem bude sporný

obr. č. C.521 a obr. č. C.522: Pohledy do severní části sídla z jihu, vystupují hmotově výrazné objekty školy a mlýna

obr. č. C.527 a obr. č. C.528: Novostavby na severním okraji sídla, v od sídla oddělené a pohledově exponované poloze působí velmi rušivě

obr. č. C.523: Klasický patrový objekt školy s valbovou střechou

obr. č. C.524: Zemědělský dvůr na severním okraji horní návsi

obr. č. C.529: Pohled na severní část sídla

Sídlo	Račice				obec				
					Račice				
					k. ú.	Račice nad Berouňkou			
OKR	A, B	OKR Údolí Berouňky a Rakovnického potoka / Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	A.7./B.37	I.	II.	III.	obyvatel	222	218	182	151
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	26	49	96	80

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – špýchar, ohradní zeď s branou u venkovské usedlosti čp. 2, obytný dům u venkovské usedlosti čp. 3
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Sídlo zaujímající svažité terén na levém břehu Berouňky. Zástavba sídla, která stoupá až do vyšších partií údolí, se uplatňuje v dálkových pohledech – přes údolí Berouňky do severních směrů (k Sýkořici).	
Základní historické souvislosti:	
Ves Račice je připomínána poprvé roku 1556, hlavní obživou byla výroba hrnčířského zboží, které bylo dodáváno každý týden hradu Křivoklátku. Hrnčířská surovina (tzv. klejt) pocházela z nedalekých Častonic. S dějinami vsi je spjata lesní hospodářství a lov na křivoklátském panství. Dnes jsou Račice vyhledávaným místem k rekreaci, u jezu na Berounce je známé vodácké tábořiště.	

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Historické jádro sídla s menší přibližně čtvercovou návsi se nachází nejnižší – v nivě Berouňky. Návěs obklopuje hospodářská zástavba – většinou renovované usedlosti. Na návsi stojí pod kaštaný boží muka a vysoký kříž. Architektonicky i esteticky hodnotná je mohutná památkově chráněná vjezdová brána. Hmotově i tvarově rozmanité zástavbě dominuje velká složená hmota hospodářského zázemí. Spodní část sídla odděluje od výše položené zástavby železniční trať z Berouna do Rakovníka.

Výše položená (nad tratí) nesouvislá více diferencovaná zástavba převážně obdélných usedlostí je lokalizována v drobném údolí bez trvalé vodoteče, v němž vede místní cesta. Většina této zástavby orientovaných okapovou stěnou k cestě rovněž prošla rekonstrukcemi (četné přístavby), si uchovala běžné měřítko. V nejvyšší vizuálně exponované části sídla se zástavba rozšiřuje – mladšími domy.

Bezprostředně na obytnou zástavbu navazují v několika místech rekreační chaty, včetně spodní části (u řeky). Zásadním způsobem celkový projev sídla formuje hojná mimolesní (i sady) a lesní zeleň (včetně výběžků), do které zástavba sídla bezprostředně přechází. Příjezdová komunikace do sídla má vzhledem ke svažitému terénu velmi členitý horizontální profil.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na cestní síť, popř. v prolukách ve stávající zástavbě
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně; minimalizovat zásahy do stávající sídlení zeleně; vyloučit zásahy do lesních okrajů
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Nerozšiřovat chatovou zástavbu

obr. č. C.530: Současný výraz domu vpravo je nepůvodní, odpovídající spíše alpskému stylu; objekty odděluje památkově chráněná vjezdová brána

obr. č. C.531: Různorodá zástavba v nejnižší části sídla s dominantní podélnou hmotou hospodářských objektů

obr. č. C.532: Upravený prostor malé návsi s výraznou zelení, křížem a zvoničkou

obr. č. C.533: Památník padlým vojákům v I. světové válce v ne zcela odpovídající pozici

obr. č. C.534: Měřítkem rozmanitá zástavba ve střední části sídla

obr. č. C.535: Protáhlá stavba přestavěná zřejmě kolem poloviny 20. století; obytná část vpravo je vhodně řešena horizontálně působícími okny a velkou vikýřovou vestavbou

obr. č. C.536: Rekonstruované stavení ve vyšší části sídla se vyznačuje jasnou nečleněnou plochou střechy, bílou fasádou a plochou vrat; vhodně působí i tvar dřevěného plotu se zděnými sloupky

obr. č. C.537: Mladší patrové rodinné domy v nejvyšší části sídla svým charakterem odpovídají městské vilové čtvrti

Sídlo	Rousínov				obec	Slabce				
					k. ú.	Rousínov u Rakovníka				
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011	
MKR/pásmo	D.6	I.	II.	III.	obyvatel	612	376	296	74	
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	82	87	79	73	

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ano - vesnická památková zóna
památkově chráněné objekty:	ano – kostel Narození P. Marie; venkovský dům eč.1; venkovská usedlost čp. 2; fara čp. 36; bývalá sýpka čp. 82

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Obdélníkovité sídlo situované na levém břehu Rousínovského potoka v jeho pramenném údolí. Terén se pozvolna zdvihá k jihu a východu. Sídlo je diagonálně protnuto odbočkou ze silnice č. II/233. Vizualní uplatnění sídla nastává severním a východním směrem, sídlo je natolik zapojeno v zeleni, že ve výhledech figuruje hlavně věž kostela Narození Panny Marie.

Základní historické souvislosti:

Rousínov byl založen zhruba v první polovině 11. století, nicméně první písemná zpráva pochází z roku 1335, kdy Hynek z Lichtenburku spojením s dalšími vesnicemi vytvořil krakovské panství, od roku 1370 se sídlem na Krakovci. Majitelé se v pozdějších letech střídali, mezi posledními se uvádějí v 19. století Nosticové. Do dnešních dnů se dochoval unikátní soubor objektů lidové architektury kolem obdélníkové návsi s rybníkem, který byl v roce 2005 prohlášen vesnickou památkovou zónou. Do roku 1979 byl Rousínov samostatnou obcí, od roku 1980 je součástí městyse Slabce.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo představuje ukázkový příklad vrcholně středověkého kolonizačního urbanismu, jehož urbanistické kvality jsou znásobeny řadou cenných objektů lidové architektury. Zvláště hodnotný soubor lidové architektury představuje chalupnická enkláva na severozápadě sídla. Významné je také kompozičně promyšlené situování dominantních objektů (kostel, fara, sýpka přestavěná na školu) v jedné řadě na horní straně návsi s rybníkem.

Sídlo bylo jen minimálně narušeno mladšími zásahy a uchovalo si i pozoruhodné panoramatické kvality (zejm. ze severu při příjezdu od Krakova). Představuje tak významný soubor lidové architektury s několika dochovanými příklady starší roubené zástavby, klasicistními domy i kvalitní zástavbu pozdějších období

(domy štítové s nadezdívkami a vaznicovými krovy a soudobým dekorem). K většině usedlostí patří mohutné kamenné stodoly buď s rovně, nebo segmentově překlenutými vjezdy. Objekty jsou využívány k trvalému bydlení i k rekreaci. Stodoly na východě při odbočce do Nové Vsi jsou viditelné pouze z východu, vizuální účinek je minimální.

V sídle se vyskytuje hojná vzrostlá zeleň, mimo zahrady také ve veřejném prostoru - dominantní listnáče, u rybníka na návsi vzrostlé vrby, alej ke hřbitovu na severním okraji sídla. Obvod celého sídla je vymezen bohatou vzrostlou zelení, jež limituje intenzivní vizuální projev sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat půdorys sídla a charakter zástavby, respektovat režim vesnické památkové zóny
- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Významně nezasahovat do zeleně po obvodu sídla, aby nedošlo k narušení jeho přechodu do volné krajiny

obr. č. C.538: Pohled na Rousínov při příjezdu od severovýchodu

obr. č. C.539: Pohled na Rousínov od Zhoře na severozápadě, sídlo dominuje věž kostela a vzrostlá zeleň

obr. č. C.540 a obr. č. C.541: Pohledy na travnatou návěs se vzrostlou zelení nejen okolo rybníka, kostelem Narození P. Marie, jež je společně se školou a farou její dominantou

obr. č. C.542: Výrazná dvoupodlažní stavba školy, bývalé sýpky, s vysokým podkrovím má pravidelné členění fasády s rytmicky umístěnými okny

obr. č. C.543: Hodnotná kamenná stavba fary s mansardovou střechou je vhodně zakomponovaná do zeleně návsi i díky jednotně řešené zdi

obr. č. C.544 a obr. č. C.545: Zachované zrekonstruované venkovské usedlosti po obvodu návsi

obr. č. C.546: Klasicistní výraz dvoupodlažní budovy vhodně ladí s drobnější okolní zástavbou i díky světlé nekontrastní fasádě

obr. č. C.548: Zástavba na severozápadě sídla sloužící rekreaci působí až malebně, viz následující snímky

obr. č. C.550: Jednoduchá chalupa s výrazně působící lomenicí a kontrastními okny, tmavá velká plocha je vhodně vyvážena dřevěnými vraty

obr. č. C.547: Příklad necitlivě umístěné stavby v sousedství roubenky (příznivému výrazu nepřidá ani satelitní anténa na roubence); doklad toho, že dodržení obvyklých regulativů územního plánu je v daném případě nedostatečné

obr. č. C.549: Vyvážený výraz domku s polovalbičkou, vysokým vikýřem na seno a umírněně členěným štítem

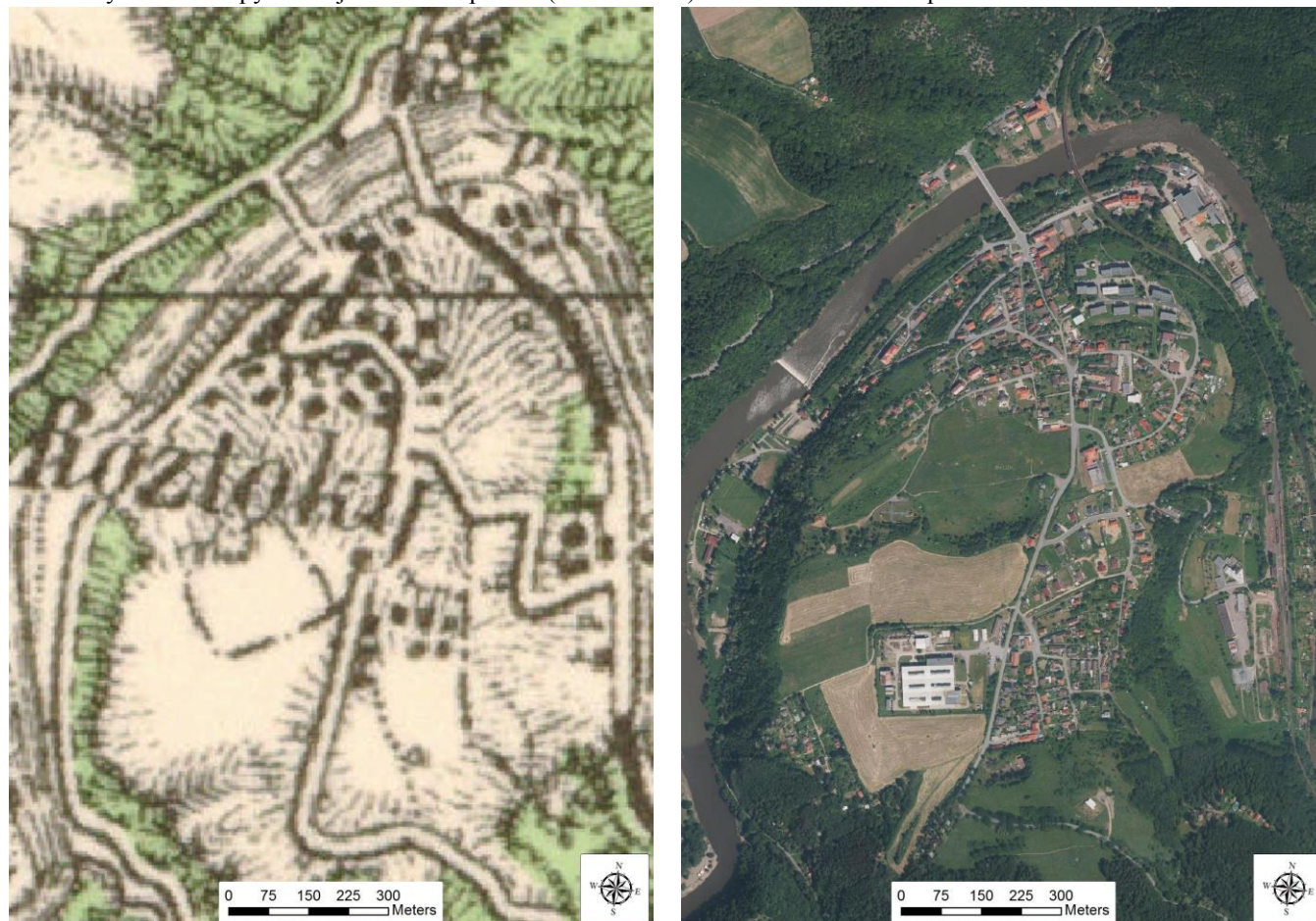

obr. č. C.551: Drobné měřítko náročně umístěného domu, díky barevnému sjednocení a vzniklé zatravněné ploše před vjezdem působí příznivě

Sídlo	Roztoky			obec					
				Roztoky					
				k. ú.	Roztoky u Křivoklátku				
OKR	A, B	Údolí Berounky a Rakovnického potoka / Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.5/B.41	I.	II.	III.	obyvatel	782	1 024	848	1 074
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	57	133	191	228

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozlehlé sídlo stoupající od toku Berounky (obou zastavěných břehů) vysoko do svahu na jejím pravém břehu – ve výrazném pravotočivém ohybu řeky. Výše položená zástavba (nejvýrazněji výrobní závod Permon s komínem) se uplatňuje v dálkových výhledech ze severních a západních směrů.

Základní historické souvislosti:

Původně pouze izolovaný dvorec křivoklátského purkrabího Jíry z Roztok byl založen patrně kolem roku 1370, první písemná zmínka však pochází až z roku 1406. Roku 1544 byla na místech zničeného vodního mlýna postavena první železná huť, přestavěná roku 1824 knížaty z Fürstenberka na jeden z nejmodernějších hutních komplexů tehdejší střední Evropy. Činnost huti Marie Anna byla zastavena po

roce 1865 a komplex byl přebudován na pudlovní a válcovnu, které fungovaly až do roku 1903. V roce 1905 byla v prázdných objektech založena textilní továrna Stein & syn, nahrazená během 2. světové války zbrojní výrobou a po ní výrobou náradí značky Permon, která v omezené míře funguje doposud. Větší obec tak dnes kromě bydlení má i průmyslový charakter.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Typologicky, vzhledově i proporčně velmi rozmanitá zástavba vytváří městský charakter sídla – rozkládajícího se ve velmi svažitém terénu v údolí řeky. Nejvýraznější zástavba se nachází v dolní části sídla – východně od východně od průjezdní komunikace (č. II/236), kde vyskytují dominanty školy (na levém břehu), hotelu a především výrobních objektů závodu Permon, jež se však v širších pohledech neuplatňují. Tomu napomáhá souvislá lesní zeleň na svazích oddělující nejnižší položenou část zástavby od výše položených částí sídla. Výše ve svahu se pak nachází zhruba 10 tří až čtyřpodlažních bytovek – zástavba sídlištního typu. Ta dále přechází k rodinné obytné zástavbě ve střední řidčejí zastavěné části sídla. V té dominuje výrazný mladší objekt školy s tělocvičnou. Vyskytují se zde i reprezentativní vily. Nejvyšší část sídla pak tvoří převážně zástavba přízemních usedlostí a mladších rodinných domů vesměs jednotného měřítka. Dominantu sídla i okolní krajiny tvoří závod Permon s rozlehlou výrobní halou a vertikálou komína na opačné (východní) straně průjezdní silnice. V blízkém okolí horní části sídla se vyskytují chatové osady.

Na západní straně průjezdní silnice se zástavba sídla, s výjimkou výše uvedeného závodu Permon, rozkládá pouze v dolní části. Měřítkem ani funkčně není tak diferencovaná, i zde se však vyskytují nezdědky větší objemy patrových domů.

Velmi hojně je v sídle zastoupena zeleň – v zahradách i veřejném prostoru, a to i v souvislých plochách. Zřetelným rysem je vizuální vazba zástavby na tok řeky.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Nerozšiřovat zástavbu na levém břehu Berounky
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Nerozšiřovat stávající zástavbu vícepodlažních bytových domů (sídlisť)
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Nerozšiřovat chatovou zástavbu
- Realizovat opatření k potenciálnímu snížení vizuálního účinku výrobního areálu Peron v jižní výše položené části sídla – výsadby stanovištně vhodných dřevin

obr. č. C.552: Pohled od údolí Berounky s Roztoky z cesty mezi Velkou Bukovou a Křivoklátem

obr. č. C.553: Hotel u mostu tvoří záměrnou stavební dominantu; barevně členěná fasáda, vikýře, jednotný výraz souboru a květiny v oknech charakterizují tento typ staveb v turistické oblasti

obr. č. C.554: Mohutná budova školy tvoří v údolí Berounky protiváhu železničního mostu a jakoby signalizuje význam osídlení blízkého Křivoklátska

obr. č. C.559: Eklektická vila při hlavní průjezdní komunikaci s klasicistními prvky a vkusně barevným členěním je jednou z dominant sídla, vhodně zapadající do rekreační oblasti u Berounky

obr. č. C.560: V jižní výše položené části se vyskytují v hojnější míře přízemní usedlosti; často vhodně renovované

obr. č. C.555: Zajímavá stavba v blízkosti řeky díky zalomené štítové stěně, vhodně barevně i patrovou římsou pojednané fasádě

obr. č. C.556: Vstupní část do závodu Permon v dolní části zástavby (v ohybu řeky)

obr. č. C.561: Pohled na Roztoky z vyhlídky na Hřebínku

obr. č. C.557: Sídlištní zástavba v dolní části Roztok nemá svým rozsahem na území CHKO analogii

obr. č. C.558: Objekt nové školy s přílehlou tělocvičnou dominuje zástavbě ve střední části sídla

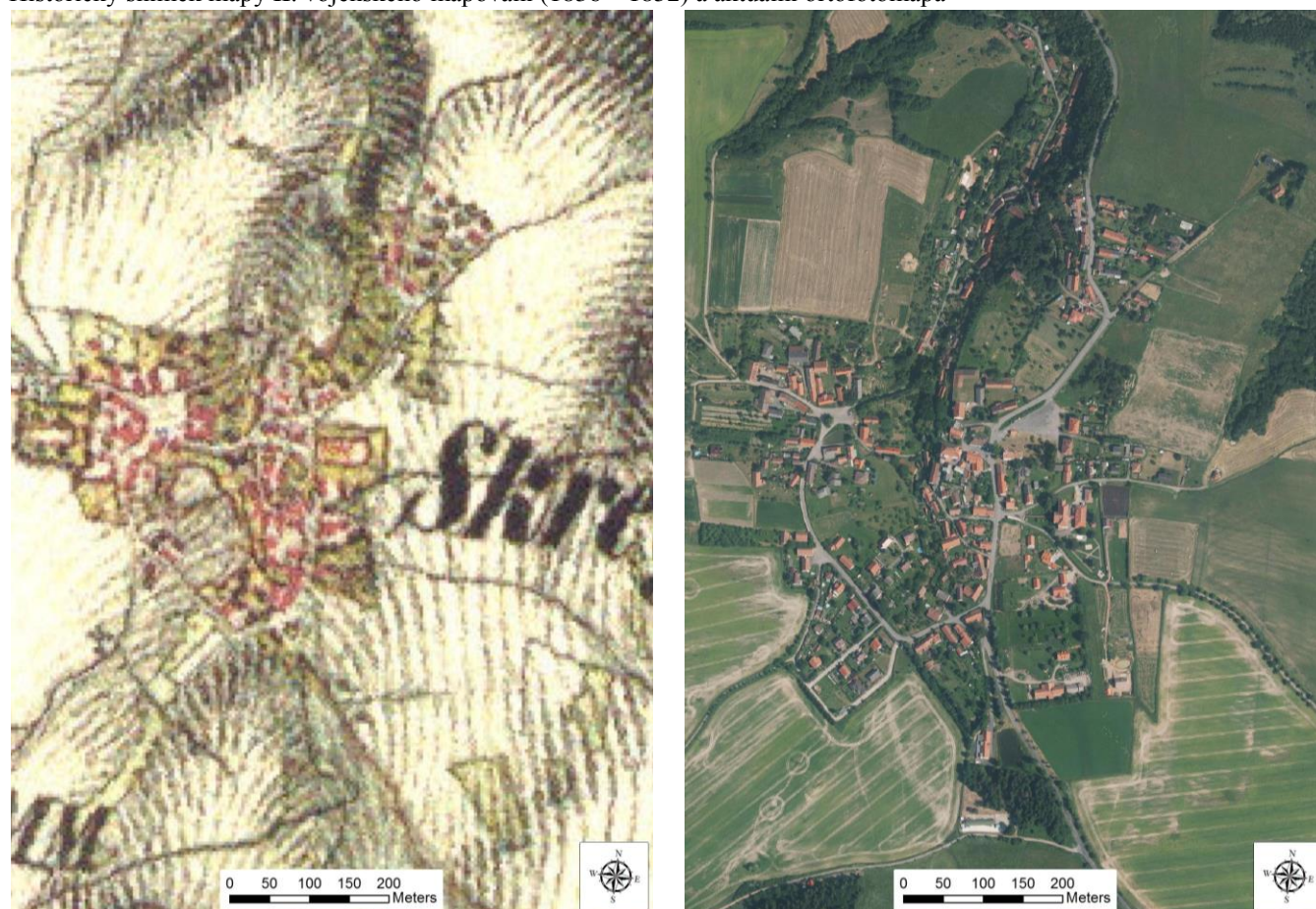

obr. č. C.562: Vstupní část do sídla jižním okraji; vpravo od silnice závod Permon

Sídlo	Skryje				obec	Skryje			
					k. ú.	Skryje nad Berouňkou			
OKR	A, C	Údolí Berouňky a Rakovnického potoka, Západ			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	A.2/C.5	I.	II.	III.	obyvatel	597	434	295	151
Kategorie - historická část (náves a okolí)	I.	II.	III.	IV.	domů	83	101	124	124
Kategorie - části mimo historickou část	I.	II.	III.	IV.					

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ano – vesnická památková zóna
památkově chráněné objekty:	ano – kostel Archanděla Michaela; venkovské usedlosti čp. 4 a 13; venkovský dům čp. 7

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Větší sídlo jižně od Berouňky, terén pozvolna stoupá k vrchům Strážiště a Na Skalkách na jihu. Díky vyvýšené poloze se pohledově uplatňuje ze všech směrů, viditelné je z Čilé na západě, Šlovic na severozápadě i Týřovic na severovýchodě. V severojižním směru jej protíná bezejmenná vodoteč a komunikace lokálního významu.

Základní historické souvislosti:

Nejstarší písemné zprávy pochází z roku 1229, kdy ves patřila benediktinskému klášteru v Kladrubech. Později přešla do rukou drobné šlechty a v rudolfovské éře se stává součástí křivoklátského panství. Podobně jako celý širší region byla ves negativně zasažena třicetiletou válkou a navíc v době pobělohorské se skryjští zapojili i do křivoklátské protirobotní vzpoury (1738). Křivoklátské panství ale již vlastnili Fürstenberkové, kteří započali hospodářský rozvoj celé oblasti. Během průzkumných prací při trasování koněspřežné dráhy zde bylo v polovině 19. století odhaleno za přispění J. Barranda první naleziště kambrických fosilií světového významu.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo nacházející se v členitějším pozvolna k jihu stoupajícímu terénu, je v severojižním směru protnuto údolíčkem bezejmenné vodoteče, díky němuž má několik částí. Centrem části východně od údolíčka je prostor okolo muzea – hospody U Grillů – kostela. Na tyto objemnější stavby navazuje původní zachovalá zástavba tvořená nepravidelně uspořádanými vesnickými usedlostmi. Kostel působící jako lokální dominanta zejména z jihu je obklopen parkovou úpravou, jež navazuje na nemalou vyasfaltovanou plochu, ta je na východním okraji lemována dvěma patrovými bytovými domy doplněnými o rekreační objekty. Jižně od kostela se nachází dva hmotově výrazné objekty školy, dále na jih se sídlo rozrůstá novostavbami v místě bývalého zemědělského dvora a ovocných sadů. Na jihu je sídlo ukončeno areálem kozí farmy, jež je tvořen zemědělskými objekty z 2. poloviny 20. století, a účelovým areálem (JE Plast). Centrem části západně od údolíčka je náves s požární nádrží obklopenou původní zástavbou vesnických usedlostí, rovněž nepravidelně uspořádaných, několik objektů je památkově chráněných. Jižní okraj této části tvoří v zeleni uzavřená zástavba rodinných domů z 2. pol. 20. stol. Na sever od kostela vybíhá diferencovaná zástavba novodobých rodinných domů i rekreačních objektů, jež je obklopená zelení. Novodobé objekty i novostavby svým charakterem nenarušují zásadně původní zástavbu, na rozdíl od řady jiných sídel na území CHKO Křivoklátsko. Rekreační využití objektů je hojné.

Sídlo má lokální dominanty – kostel, muzeum, školu, bytové domy, jež se v dálkových pohledech významně neuplatňují. Sídlo tak působí jako celek ze všech směrů, viditelné je z Čilé na západě, Šlovic na severozápadě i Týřovic na severovýchodě.

Zeleň v sídle je velmi bohatá, a to jak v zahradách, tak i ve veřejném prostoru (okolí školy, kostela, podél vodoteče, u novodobých rodinných domů na jihozápadním okraji). Bohatá je i zeď na přechodu sídla do volné krajiny, četné jsou aleje při komunikacích mimo sídlo.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zamezit významným zásahům do zeleně v sídle a na jeho okrajích

obr. č. C.563: Pohled na Skryje z jižního okraje

obr. č. C.564: Pohled na Skryje z jihu, ze Šlovic

obr. č. C.565: Příjezd do Skryjí ze severu, kostel Archanděla Michaela s velkou neupravenou asfaltovou plochou

obr. č. C.567: Tradiční venkovská zástavba různého stáří

obr. č. C.566: Hmotově výrazný objekt školy

obr. č. C.568: Památkově chráněná malebná roubenka (čp. 7) se svislým bedněním štítu, vikýřem a šindelovou střechou, ukázkově vyvážená kompozice včetně zeleně

obr. č. C.569: Přiměřeně reprezentativní správní budova má vhodný výraz, měřítkem i vnější formou odpovídá okolní rodinné zástavbě z poloviny 20. století

obr. č. C.571: Replika chalupy s přetaženou střechou, s krytinou doškového vzhledu a středním vikýřem tzv. volského oka; umístěn je v areálu kozi farmy

obr. č. C.573: Příkladně pozitivně působí novostavba, má soudobý výraz, zároveň ale vhodně užívá některé tradiční výrazové prostředky (tvary hmot, trámová konstrukce příznaného krovu, dřevěné oplocení)

obr. č. C.570: Rodinný dům jednoduchého půdorysného tvaru upoutá sedlovou střechou mansardovitě zalomenou, štítová stěna tím dostává zajímavý výraz

obr. č. C.572: Kozi farma na jižním okraji sídla

obr. č. C.574: Novostavba roubenky s dvěma vikýři a pergolou působí přijatelně

Sídlo	Skřivaň			obec					
				Pavlíkov					
				k. ú.	Skřivaň				
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.13	I.	II.	III.	obyvatel	444	331	271	137
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	57	67	77	63

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Štěpána; zámek; jiná zemědělská stavba - chlév u čp. 4; sloup se sochou sv. Isidora (mimo sídlo)
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Menší sídlo ve svahu klesajícím na jihovýchod k Tyterskému potoku se nachází na rozhraní intenzivně velkovýrobně obhospodařované zemědělské krajiny a zalesněných svahů při údolí uvedeného toku. Vizualní uplatnění sídla nastává ze severozápadu a z jihu, od Novosedel. Přístupovou komunikací je slepá odbočka ze silnice č. II/233 Rakovník – Zvíkovec.	
Základní historické souvislosti:	
První zmínka o obci pochází z roku 1355, v období 1388-1523 byla majetkově rozdělena na dvě části. Původní tvrz ze 14. století byla v letech 1596-1608 přestavěna na renesanční zámek. V roce 1748 panství kupuje M. A. Fürstenberková a rod ves jako součást svého panství drží až do roku 1921. Od roku 1980 je převážně zemědělská obec místní částí městyse Pavlíkov.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Velmi zachovalé, původně zemědělské sídlo má několik částí – jádrem je náves s navazující původní zástavbou; východní část tvoří kostel s dřevěnou zvonící, původní zemědělský dvůr a na něj navazující novodobý zemědělský areál; severní část je tvořena převážně novodobou obytnou zástavbou. Náves s rybníkem a lipovou alejí je obklopena zachovalými venkovskými usedlostmi obdélníkových půdorysů, sedlových střech a štítové orientace. Respektována je návesní čára. Tyto objekty společně s objekty v jižní části sídla ve svahu pod kostelem tvoří soubor lidových staveb, jež patří mezi nejlépe zachovalé na celém Křivoklátsku. Mezi nejhodnotnější stavby patří roubený chlév u čp. 4, dům s roubenou světnicí na podezdívce a roubenou komorou (čp. 1), dům s roubenou světnicí a vstřícně bedněnou lomenicí (čp. 3), roubené stodoly v čp. 6 a 7 a další. Zahuštěná zástavba dále od návsi je doplněna novodobými objekty, četnější jsou i přestavby a dostavby různé kvalitativní úrovně. Renesanční kostel ve východní	

části se nachází na návrší, kde je i dřevěná zvonice, prostranství okolo nich uzavírá částečně dochovaná kamenná zeď s klenutou bránou. Navazující rozsáhlý původní zemědělský dvůr zahrnující patrový zámek, vzniklý přestavbou tvrze, a několik hospodářských objektů prochází v současné době rekonstrukcí. Jedná se o hmotově nejvýraznější objekty v sídle. Od dvora je prolukou oddělený socialistický zemědělský areál, tvořený přízemními pravidelně uspořádanými objekty. Zástavba v severní části je tvořena převážně novodobou diferencovanou zástavbou, jsou zastoupeny i rekreační objekty.

Sídlo se v dálkových pohledech uplatňuje ze severozápadu a z jihu od Novosedel, dominuje objekt zámku, kostel se zvonící, ale i novodobý zemědělský areál. Výrazným prvkem je také alej na návsi a podél příjezdové komunikace a několik dalších solitérů v sídle.

Zeleň v sídle je velmi početná, vedle zahrad je hojně zastoupena i ve veřejném prostoru (náves, okolí kostela) a při bezejmenné vodoteči směřující jihovýchodním směrem k Tyterskému potoku. Při severozápadním okraji sídla jsou patrné zbytky sadů. Zeleň na přechodu do volné krajiny je bohatá, výrazným prvkem je i ovocná alej při příjezdové komunikaci do sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zamezit významnému zásahu do zeleně na obvodu sídla a při bezejmenné vodoteči na jihovýchodě
- Nesnižovat dominantní pozici zámku a kostela se zvonící, zejm. při pohledu ze severozápadu a z jihu
- Ozelenit jižní celý jižní okraj novodobého zemědělského areálu na východním okraji sídla

obr. č. C.575: Skřivaň v pohledu ze severních svahů Novosedelského kopce (od jihu)

obr. č. C.576: Skřivář při příjezdu ze severozápadu, jedna z četných alejí podél komunikací spojující sousední sídla

obr. č. C.577: Přestavěný dominantní objekt zámku v areálu statku, vhodně barevně členěný, valbová střecha je členěna množstvím vikýřů

obr. č. C.579: Dřevěná zvonice u kostela sv. Štěpána

obr. č. C.578: Klenutá brána s radiálním uspořádáním latí do tvaru slunce

obr. č. C.580: Památník padlým hrdinům I. světové války

obr. č. C.581: Hodnotná chalupa s výraznou lomenicí a pamětní deskou herce K. Šimanovského

obr. č. C.583: Rekonstruovaný dům získal lepší výraz hlavně díky novým členěným oknům, příznivě se uplatňuje oplocení a zeleň, v níž se nachází

obr. č. C.585: Nahodile prováděné přístavby a nekoncepční užití různých materiálů působí rozpačitě; vyznívá jako nesourodá změť staveb, které sice plní obytný účel, chybí ale estetický výraz

obr. č. C.582: Přestavěný dům s nově založeným středním francouzským oknem a dvojicí vikýřů získal novou hodnotu

obr. č. C.584: Dvoupodlažní rodinný dům s jednotnou fasádou na samém jihovýchodním okraji sídla

obr. č. C.586: Novodobý zemědělský areál na východním okraji sídla

Sídlo	Skupá				obec	Slabce			
					k. ú.	Skupá			
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	D.13	I.	II.	III.	obyvatel	257	190	136	40
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	40	46	45	32

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Pravidelné obdélníkové sídlo lokalizované v údolní poloze bezejmenné vodoteče, terén pozvolna klesá k východu, k severu a jihu stoupá. Vizualní uplatnění sídla díky této poloze a vrstlé husté zeleni je téměř nulové, uplatňuje se pouze od sídla na severovýchodě oddělený zemědělský areál, a to ze západu a zejm. z jihu od Malých Slabců. Jedinou přístupovou komunikací je odbočka ze silnice č. II/233 Rakovník – Zvíkovec.

Základní historické souvislosti:

Poplužní dvůr ve Skupé byl do roku 1370 součástí křivoklátského panství, poté byl připojen ke Krakovci. Zásadní škody utrpěla ves během třicetileté války. Od 19. století je ves převážně součástí obce Slabce.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba sídla se zachovalým půdorysem se rozkládá okolo pravidelné obdélníkové návsi protnuté v západovýchodním směru bezejmennou vodotečí se dvěma rybníky, kaplí se zvoničkou, vzrostlou a hustou zelení a několika rozpadajícími se stavbami. Původní zástavba plně respektující návsní čáru je tvořena venkovskými usedlostmi obdélníkového půdorysu se sedlovými střechami a štítovou orientací. Obytné objekty jsou směrem od návsi doprovázeny hospodářskými stavbami a zahradami. Několik objektů je roubených, při jižní straně se nachází novodobá roubenka. Usedlosti v rozích návsi mají charakter uzavřených dvorů. Řada objektů je využívána rekreačně. Na severovýchodě se v od sídla oddělené a vyvýšené poloze nachází zemědělský areál tvořený podlouhlými hospodářskými staveními, původní jsou zděná, mezi nimi se nachází dvě haly plechové, ta s průčelím orientovaným do volné krajiny na západ má výraznou karmínovou fasádu.

Sídlo dominuje zelená náves a i přes několik méně zdařilých dostaveb a přístaveb působí velmi harmonicky. Díky údolní poloze a zeleni uvnitř a po obvodu sídla se pohledově vůbec neuplatňuje. Z vizuálního hlediska je jediným negativem uvedená karmínová fasáda plechové haly v zemědělském areálu na severovýchodě,

uplatňuje se vzhledem k vyvýšené poloze západním a zejm. jižním směrem.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou potenciální novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky) – při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad stávající účelové objekty na území sídla vyloučit, účelovou zástavbu splňující uvedenou podmínku umístit jižně či východně od stávajícího zemědělského areálu
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zabránit výrazným zásahům do zeleně na návsi, podél vodoteče a po obvodu sídla

obr. č. C.587: Pohled na Skupou z jihu, od Malých Slabců, vpravo vystupuje hala zemědělského areálu s karmínovou fasádou

obr. č. C.588: Pohled na Skupou z východu, od Skřivaně

obr. č. C.589: Zajímavě obnovená chalupa upoutá nezvyklým zeleným odstínem dřeva v lomenici a stejnými šambránami, vyznívá pozitivně a přispívá k žádoucímu zpestření staveb v sídle

obr. č. C.590: Tradiční vesnický domek s drobnou roubenkou v pozadí vytváří malebnou skupinu

obr. č. C.595: Stodola připojená podélně k rodinnému domu má vhodné proporce a také díky střídavému výrazu fasády působí vyváženě

obr. č. C.596: Dvojice obdobně přistavěných domů, symetričnost štítů je zde porušena zrcadlově, takže výsledný negativní dojem je tím zmírněn

obr. č. C.591: Různorodou uliční zástavbu vhodně sjednocuje pás upravené veřejné zeleně

obr. č. C.592: Památník padlým hrdinům I. světové války

obr. č. C.597: Zvláště přetažená střecha středního štítu napovídá o tom, že původně zřejmě plnila nějaký účel, který časem ztratil význam (dřívější vstup do provozovny?)

obr. č. C.598: Zřejmá snaha řešit podobu štítu po přestavbě zde vyzněla poněkud rozpačitě (barevné členění, typ oken), nelze to ale považovat za negativní řešení

obr. č. C.593: Zvonička a požární zbrojnice uprostřed návsi

obr. č. C.594: Hmotově vyvážená stavba se symetrickým středním štítem a proporčně vhodnými okny, drobnou výtku lze mít k fasádě, kde barevné členění je zbytečně doplněno šikmými pruhy postranních šambrán kolem oken

obr. č. C.599: Novostavba na jihozápadním okraji návsi svým charakterem zcela vybočuje ze zástavby na návsi, nedodrжуje ani návsní čáry

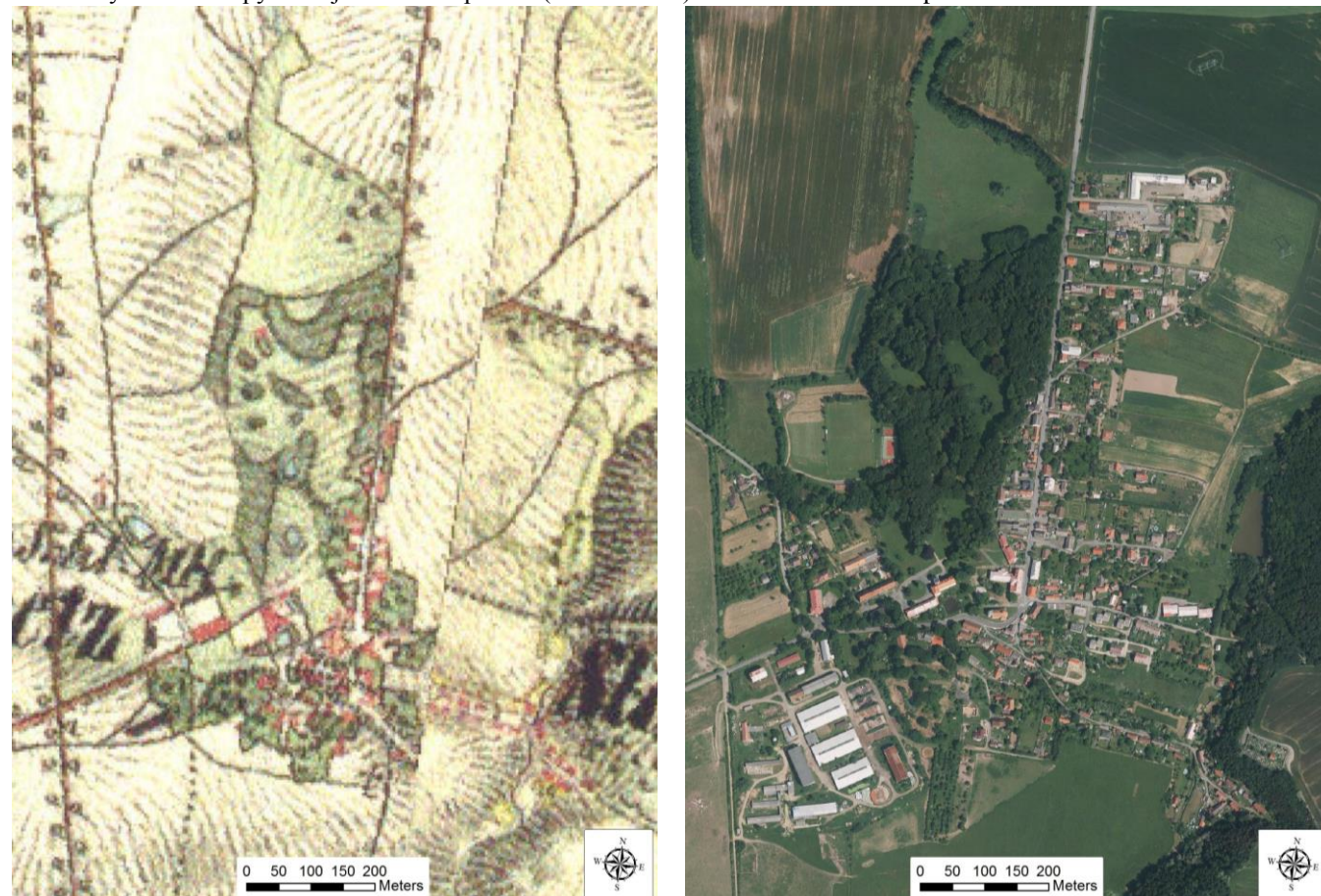

obr. č. C.600: Novostavba katalogového typu nerespektující kromě řady dalších zvyklostí pozici stavby vůči průjezdní komunikaci (uliční čáru)

Sídlo	Slabce				obec				
					Slabce				
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.7	I.	II.	III.	obyvatel	517	493	405	408
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	66	100	105	126

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Mikuláše; fara čp. 1; zámek; socha sv. Antonína Z okraj města; mimo sídlo - socha sv. Františka de Paula na křižovatce Svinařov - Modřejovice; zemědělský dvůr Sadlno
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Rozlehlé sídlo v jižním až jihovýchodním svahu na pravém břehu Slabeckého potoka je obklopeno zemědělskou krajinou Díky exponované poloze a větším zemědělským areálům na severním a jihozápadním okraji sídla se pohledově uplatňuje všemi směry, kromě jižního a východního. Sídlem v severojižním směru prochází komunikace č. II/233 Rakovník – Zvíkovec.	
Základní historické souvislosti:	
Slabce patří mezi nejstarší sídla rakovnického okresu, první písemné zmínky se datují již z 11. století, v roce 1360 byla rozdělena na dvě části, které služebností podléhaly hradům Krakovec a Křivoklát. V letech 1540-1542 zde byla vystavěna tvrz, přestavěná v polovině 18. století na zámek a pozdějším majiteli, šlechtici z Hildprandtu, na reprezentativní venkovské sídlo s parkem a oranžerií. Dnes je zámek sídlem úřadu městyse,	

zdravotního střediska, knihovny a obřadní síně. Ze Slabců pocházela matka Jana Nerudy, který zde občas sám pobýval u příbuzných. Městys Slabce je od roku 1999 sídlem Sdružení obcí mikroregionu Balkán (území v jižní části rakovnického okresu neobsložené žádnou železniční tratí).

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo nemá klasickou náves, centrem je vyvýšené prostranství okolo kostela (původně románský, barokně přestavěn), barokní fary a hmotově výrazné školy. Původní zástavba se rozprostírá jihovýchodně od tohoto prostranství, v údolí podél bezejmenné vodoteče. Na sever z prostranství pak vybíhá původní zástavba uličního typu. Je tvořena přízemními venkovskými rodinnými domy obdélníkových půdorysů se sedlovými střechami, na jihovýchodě hřebenové orientace, na severu orientace štítové. Sídlo se postupně rozrůstá severním směrem, od hlavní silnice se zástavba rozšiřuje novými ulicemi směrem na východ. Novodobé objekty jsou poměrně diferencované, např. východně od kostela se nachází soubor tvořený patrovými bytovými domy s plochou střechou, řadových rodinných domů typu Okál a areál mateřské školy tvořený přízemními, plošně rozsáhlými budovami. V celém sídle jsou četné přestavby a dostavby (např. poměrně kontrastní rodinný dům naproti kostelu přes hlavní silnici), zastoupeny jsou i dochované objekty. V zástavbě na severu se nachází jedna z dominant, budova Prvního elektrického válcového mlýna Václava Čecha. Dalšími dominantami jsou pak specifické areály obklopující sídlo. Na severu je to zemědělský provoz společnosti AGRA Řisuty, tvořen je po vrstevnici orientovanými přízemními obdélníkovými halami s plechovými střechami. Na západě je to zámek s parkem - zámek prošel řadou přestaveb, dnes se jedná o dvoupatrovou obdélníkovou budovu, z níž při severním průčelí vystupuje třípatrová hranolová věž upravená do empírové podoby a portikus. Západně na něj navazují mohutné hospodářské budovy, na severu rozsáhlý anglický park (cca 12,5 ha) s barokní oranžerií s průchodným středem, třemi rybníky a barokní sella terrana (zahradní sál) se sochami světců. Mohutný je i objekt kulturního domu na západním okraji zámeckého areálu. Na jihozápadním okraji se pak nachází další, velmi rozsáhlý zemědělský areál s vodojemem a řadou mohutných hospodářských budov, z nichž největší je dvoupatrová budova se střešní nástavbou (čp. 130). Sídlo je tak nesourodým celkem s negativními i pozitivními dominantami lokálního i širšího významu. Převažují objekty bydlení, rekreační se nachází v údolí na jihovýchodě. Jižně od sídla se nachází památkově chráněný zemědělský dvůr Sadlno, jihozápadně pak ve vyvýšené poloze větší objekt ovčína s plechovou střechou, která je patrná ze širšího okolí.

Sídlo se pohledově uplatňuje ze severu až severovýchodu, při příjezdu po silnici č. II/233 i od Malých Slabců, tímto směrem nejvíc působí zemědělský areál AGRA Řisuty a budova mlýna, ale i ze zeleně zámeckého parku. Z jihovýchodu, od Újezdce, vizuálně působí zejména zemědělský areál na jihozápadě a ovčín. Ze západních směrů pak značně působí zemědělský areál na jihozápadě s vysokými budovami (čp. 130) a vodojemem. Zámek vzhledem ke své poloze ve sníženině a obklopení vzrostlou zelení je dominantou pouze lokální, obdobně jako kostel.

Zeleň v sídle je poměrně bohatá, a to díky zahradám. Veřejnému prostoru dominuje zámecký park. Po obvodu sídla je ze zeleně chudší, citelně chybí na jeho severním a jihozápadním okraji.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky) – preferovat východní okraj sídla, nezastavovat zámecký park ze západu, nerozšiřovat sídlo severním směrem
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Ozelenit severní a jihozápadní okraj sídla

obr. č. C.601: Slabce při příjezdu ze severu, od Panošihů Újezdu, dominuje zemědělský areál AGRA Řisuty a objekt mlýnu

obr. č. C.602: Slabce západně od Svinařova na severozápadě, v pozadí zámecký park

obr. č. C.603: Kostel sv. Mikuláše na mírném návrší je jednou z dominant sídla, mimo něj se příliš neuplatňuje, vlevo poněkud rušivě působící přestavěný rodinný dům

obr. č. C.604: Obdélníkový dvoupatrový budova zámku, z níž při severním průčelí vystupuje třípatrová hranolová věž upravená do empírové podoby a portikus

obr. č. C.605: Památkově chráněná fara s vysokou mansardovou střechou trochu utrpěla podkrovní vestavbou sousedního objektu

obr. č. C.606: První elektrický válcový mlýn Václava Čecha

obr. č. C.607: Uliční řada typických domků z 1. poloviny 20. století, v popředí starší chalupa, již dodává osobitý výraz zajímavě zaoblená horní hrana oken

obr. č. C.608: Hmotově výrazná jedna z budov školy mezi kostelem a farou

obr. č. C.609: Patrové řadové rodinné domy na východě sídla

obr. č. C.610: Hmotově nejvýraznější budova v rozsáhlém zemědělském areálu na jihozápadě sídla

Sídlo	Slatina				obec				
					Slatina				
					k. ú.				
					Slatina u Chříče				
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.3	I.	II.	III.	obyvatel	229	195	119	65
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	20	41	42	19

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – srub v rámci venkovské usedlosti čp. 20

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo lokalizované v plochém terénu při severozápadní hranici CHKO, kterou tvoří průjezdní komunikace. Nevýrazné sídlo s okrajovou zelení v zahradách v otevřené zemědělské krajině příliš nevyniká. Areál zemědělské výroby severně od sídla naopak tvoří krajinnou dominantu s vizuálním dosahem však především vně CHKO.

Základní historické souvislosti:

Obec je poprvé připomínána v roce 1327, od roku 1406 jako součást zvíkovského, od 16. století chříčského panství. Ves byla vyplněna během třicetileté války a spolu se zadluženým chříčským panstvím postupně odkázána v 18. století pražskému Ústavu šlechticů. V roce 1990 se oddělila od obce Chříč. V současnosti převažuje obytná funkce, v údolí Javornice byl pro účely rekreačního střediska zrekonstruován bývalý Machův mlýn.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Do současnosti dochovaný urbanistický charakter zřetelně dokládá založení sídla podél průjezdní komunikace – ulicovou strukturu zástavby. Zástavba převážně obdélných protáhlých přízemních i

patrových usedlostí je rozložena rovnoměrně po obou stranách průjezdní cesty. Původní výraz usedlostí byl poznamenán hojnými rekonstrukcemi, přestavbami a dostavbami, měřítko objektů zůstalo zachováno. Na západní straně usedlosti od průjezdní cesty mírně odstupují, čímž vzniká užší náves se vzrostlými stromy a udržovanou okrasnou zelení.

Dominantu sídla tvoří výrobní areál v izolované pozici severně od sídla, čítající několik provozních objektů.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou obytnou výstavbu situovat v okrajových částech sídla při průjezdní komunikaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Realizovat opatření k potenciálnímu snížení vizuálního účinku účelového výrobního areálu severně od sídla – výsadby stanovištně vhodných dřevin

obr. č. C.611: Pohled na Slatinu s dominujícím zemědělským areálem z cesty do Lhoty

obr. č. C.612: Dva rovnoběžné výrazně podélné objekty (původně zřejmě sociální bydlení); dům vpředu má původní okna a ve štítu výtvarně pojednaný krov

obr. č. C.613: Výrazná patrová hmotu v severní části sídla s nevhodně provedenou výměnou oken; původní členění je ještě patrné na fasádě

Sídlo	Stradonice				obec	Nižbor			
					k. ú.	Stradonice u Nižboru			
OKR	A	Údolí Berounky a Rakovnického potoka			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.8	I.	II.	III.	obyvatel	678	437	330	312
Kategorie – historická centrální část	I.	II.	III.	IV.	domů	67	90	125	125
Kategorie – nová výstavba na Z a SZ	I.	II.	III.	IV.					

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – mimo sídlo - mohylník, archeologické stopy; výšinné opevněné sídliště oppidum Hradiště, archeologické stopy
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Protáhlé sídlo, lokalizované v nivě Berounky, na severovýchodním svahu jejího údolí a východně od vrchu Hradiště, navazuje na jihovýchodní okraj Nižboru. Sídlo se v širokém údolí Berounky vizuálně uplatňuje ze severovýchodu, ze silnice č. II/116 Nižbor – Beroun. Jediná příjezdová komunikace vede z Nižboru.	
Základní historické souvislosti:	
S příchodem keltských kmenů ve druhé polovině 2. století před n. l. se stradonické oppidum postupně stává jedním z jejich nejdůležitějších obchodně-administrativních center v českých zemích a významem zastihuje i větší oppidum na Závisti u Zbraslavi. Počátky slovanského osídlení jsou písemně datovány v listinách kláštera sv. Jiří na Pražském hradě do první poloviny 13. století, majetkem kláštera byly Stradonice zřejmě ale už o století dříve. Podobně jako sousední osady byla ves roku 1382 připojena k nižborskému panství, kde setrvala až do roku 1848 a po zhruba 130 letě samostatné správě je od roku 1980 opět součástí obce Nižbor.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Sídlo procházející v posledních cca 50 letech poměrně značným rozvojem postupně srůstá s Nižborem na severozápadě. To vede k výrazné změně půdorysu sídla, jež se tak rozrůstá paralelně s řekou ale i do	

svahů na jihozápad. Původní zástavba okolo nepravidelné návsi má vyšší hustotu. Náves je obklopena menšími zemědělskými dvory, podlouhlé obytné části dvorů mají sedlové či polovalbové střechy a průjezdy ve štítovém průčelí, hospodářské objekty jsou k nim orientovány kolmo. Obytné části dvorů jsou přízemní, pouze v severní části návsi vybočuje dvojice patrových. Navazující původní zástavba je tvořena převážně přízemními venkovskými rodinnými domy, je však značně diferencována a různého stáří. Severně od návsi vybíhá původní zástavba k lávce, obnovené po povodních v roce 2002, doplněna je novodobými objekty s četnými přestavbami a dostavbami. Jihovýchodním směrem od návsi se nachází mladší zástavba, přibližně od roku 2000 doplňovaná o nesourodé novostavby katalogového typu s poměrně výrazně barevnými fasádami. Ve svazích při bezejmenné vodoteči jihozápadně od návsi se rozkládá velmi nahlučená zástavba původních rodinných domů – přízemní objekty se sedlovými střechami a hřebenovou orientací jsou v prudkém svahu často s přístupem pouze pro pěší. Z tohoto souboru, na kterém je patrná maximální snaha o využití prostoru, vybočuje několik objektů – vedle menší vily příměstského charakteru (čp. 111) je to zejm. nově zrekonstruovaný patrový, hmotově výrazný objekt Pensionu Klamovka a patrový objekt potravin s plochou střechou z období socialismu. Severozápadně od návsi se v prostoru mezi ní a hřbitovem s kaplí svatého Liboria nachází účelový areál tvořený dvěma podlouhlými halami, zřejmě bývalé JZD, obklopen je kovovým plotem s gabionovými úseky. Naproti areálu se ve svahu nachází značně diferencovaná zástavba rodinných domů, jež stejně jako on pochází z 2. poloviny 20. století. Na severozápadní okraj účelového areálu navazuje hřbitov se zmíněnou hřbitovní kaplí a četnou zelení (alej vzrostlých vrb při severozápadní hranici). Dále směrem k Nižboru je komunikace lemována rovněž diferencovanou novodobou zástavbou rodinných domů často příměstského charakteru, doplněna je o rekreační objekty. Na hřbitov v prostoru mezi komunikací a řekou navazuje rozvojová lokalita postupně zaplňovaná novostavbami katalogového typu. Ke stejnému jevu dochází i v severovýchodně orientovaném svahu nad hřbitovem, který se pohledově uplatňuje z druhého břehu, některé ze značně nesourodých objektů mají značné objemy, pro téměř všechny je společná výrazná barevnost fasád. Tyto objekty jsou v nejvyšší poloze ukončeny linií rekreačních objektů. Původní zemědělské sídlo soustředěné okolo návsi tak doznává značných změn.

Sídlo se pohledově uplatňuje z druhého břehu širokého údolí Berounky, tedy severním až severovýchodním směrem. Kdysi dominantní věžička hřbitovní kaple je potlačena vzrostlou zelení a v pohledech od řeky zejména halami účelového areálu. Dominantou se tak stávají barevně výrazně novostavby ve svahu nad hřbitovem, ale i přímo u řeky.

Zeleň v centru sídla je méně početná, více je zastoupena v zahradách po obvodu sídla, chybí v rozvojových lokalitách. Ve veřejném prostoru je rovněž méně početná, nejvíce na návsi (lípy), u hřbitova a podél komunikace k němu. Podél řeky a ve svazích řeky jsou pak plochy i linie zeleně četnější.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Ozelenit účelový areál u hřbitova při severovýchodní hranici a rozvojové lokality

obr. č. C.614: Stradonice z lávky přes Berounky, vystupuje účelový areál

obr. č. C.615: Západní strana návsi s harmonicky působící usedlost s pavlačí a památníkem padlým v I. světové válce

obr. č. C.617: Vkusně obnovená fasáda, zachováno je dominantní působení Penzionu Klamovka a jeho osovost nad výrazným venkovním schodištěm

obr. č. C.616: Hřbitovní kaple svatého Liboria je potlačena okolní zástavbou a zelení, prošla zdařilou rekonstrukcí

obr. č. C.618: Jeden z dalších pozitivních příkladů staveb 1. poloviny 20. století, zde vertikálně působící dům s typickými velkými členěnými okny

obr. č. C.619: Venkovské statky na východní straně návsi prošly vhodnou rekonstrukcí

obr. č. C.621: Podobné tvary domků ve svahu a jejich těsné nahodilé uspořádání tvoří zajímavou, příznivě vnímanou kompozici v údolíčku vyběhající z návsi na jihozápad

obr. č. C.623: Haly účelového areálu při pohledu z lávky potlačují hřbitovní kapli

obr. č. C.620: Řada hmotově a výrazově rozdílných staveb při severozápadní straně návsi, každý objekt má své hodnoty, ale i nedostatky (např. u většiny staveb vyměněná okna, asymetrický štít, ...)

obr. č. C.622: Novostavby na severozápadě sídla v nivě Berounky

obr. č. C.624: Novostavby v severovýchodně orientovaném svahu nad hřbitovem, který se pohledově uplatňuje z druhého břehu Berounky, působí velmi nesourodě a díky pestrobarevným fasádám poměrně výrazně

Sídlo	Svatá				obec	Svatá			
					k. ú.	Svatá			
OKR	B	Centrální oblast			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.28	I.	II.	III.	obyvatel	771	669	543	425
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	82	130	169	213

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Větší sídlo v prudkém východním svahu se nachází v enklávě uzavřené lesními porosty, vzhledem k terénním poměrům (460 až 430 m n. m.) se v rámci enklávy pohledově uplatňuje z jihu, mimo ni východním směrem (Trubín) a zejm. v severních směrech (viditelný je severní okraj sídla z Hudlic, Lísku či Trubské). Sídlem prochází komunikace č. II/236 Roztoky – Zdice s odbočkou z ní do Králova Dvora.

Základní historické souvislosti:

Písemná zmínka o trvalém osídlení na území obce pochází z roku 1576, nicméně doklad o hornické činnosti je datován o něco dříve k roku 1548. V okolí Svaté se již od 15. století těžil kámen a dobývaly železné rudy. Skutečný rozvoj hornické činnosti nastal o století později, kdy zde byla zjištěna ložiska cinabaritu (rumělký), ze kterého se získává rtuť. Lokalita patřila k nejvýznamnějším ložiskům rtuti u nás a těžba v ní probíhala až do druhé poloviny 18. století. Svatá bývala převážně součástí zdického panství, v roce 1930 byly sloučeny Svatá osada patřící pod Černín a osada Svatá a vzniká současná obec.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo vzniklo srůstem dvou částí, odděleny jsou Svatskou, též Obecní skálou. Jihozápadní část se rozkládá okolo křižovatky (odbočka z II/236 na Králův Dvůr) se zájezdním hostincem, severozápadní část nemá jednoznačné centrum. Zástavba v obou částech je poměrně zahuštěná a je tvořena venkovskými přízemními i patrovými rodinnými domy obdélníkových i čtvercových půdorysů, se sedlovými a polovalbovými střechami, orientace hřebene převažuje po vrstevnici, při hlavní silnici č. II/236 je pak orientace staveb štítová. Sídlo je bez výrazné dominanty, hmotově výraznější objekty se nacházejí okolo hostince, bývalého dvora, a západně od něho – objekt potravin či hrázděná vila bývalého starosty České obce sokolské Dr. Scheinera vzniklá řadou přestaveb (čp. 175). Nad původními

domy převažují objekty novodobé či značně přestavěné a dostavěné, častější jsou i výrazně barevné fasády. Zastoupeny jsou i novostavby, v největším počtu při severním, exponovaném okraji sídla. Mohutný zemědělský areál při východním okraji sídla se nachází v údolnici.

Sídlo je tedy poměrně různorodé a v exponované poloze. Z jihu se uplatňuje pouze v rámci enklávy, ze silniční serpentiny při příjezdu z Černína. Z východu se vizuálně uplatňuje při příjezdu od Trubína, díky četné zeleni a absenci dominanty je nejvýraznějším prvkem Svatská skála, zemědělský areál se neuplatňuje. Nejvýznamnější vizuální uplatnění tak nastává severním směrem, kam se terén svažuje k Hudlicím a kde na exponované hraně severního okraje sídla vznikají novostavby značně nesourodého charakteru.

Zeleň v sídle je poměrně bohatá, a to zejména v zahradách. Na přechodu do volné krajiny je rovněž početná, na západě přechází sídlo v lesní porosty, zalesněná je i Svatská skála, při jižním okraji se vyskytují sady; absentuje však na severním, exponovaném okraji sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou zástavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), nerozšiřovat zástavbu na severním okraji sídla – exponovaná hrana
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby a barevné řešení fasád)
- Ozelenit severní okraj sídla – exponovanou terénní hranu

obr. č. C.625: Pohled na Svatou od silnice Trubína (od východu)

obr. č. C.626: Pohled na rozrůstající se zástavbu na severním okraji Svaté z Hudlic

obr. č. C.627: Hmotově i výrazově zajímavá lokální dominantanta - hrázděná vila bývalého starosty České obce sokolské Dr. Scheinera a hranolovou věžičkou, výtvarně hodnotné je zejména pojednání štítové stěny s balkonem

obr. č. C.629: Obnovený dům má zachovanou hmotu, rozvržení i původní okna; trochu nápadný je jiný typ střešní krytiny; příznivě působí uplatněný typ vrat

obr. č. C.631: Rodinný dům se sedlovou střechou z jedné strany přetaženou, má soudobý výraz a vhodně rozvržená okna ve štítové stěně

obr. č. C.628: Jednoduchý půdorysný tvar přízemního objektu se sedlovou střechou má zachovaná horní zaoblení nad okny a vstupními dveřmi

obr. č. C.630: Poměrně nevýrazně se tváří přízemní stavba se sedlovou střechou a štítem vystupujícím nad levou částí domu

obr. č. C.632: Přízemní bungalov se zvýrazněnou stříškou nad zadveřím, vzhledem k výrazu stavby je tento typ méně vhodný do daného prostředí

obr. č. C.633 a obr. č. C.634: Novostavby na severním, exponovaném okraji sídla nerespektují žádné z prvků tradiční vesnické architektury; na snímku vlevo v pozadí Hudlice

obr. č. C.635: Velmi podlouhlý statek u křižovatky

obr. č. C.636: Velký zemědělský areál ve svahu východně od sídla se pohledově uplatňuje pouze střechou

obr. č. C.637: Pohled na severní část Svaté z jejího východního okraje

Sídlo	Svinařov				obec	Slabce			
					k. ú.	Svinařov			
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.7	I.	II.	III.	obyvatel	253	170	133	53
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	32	35	36	33

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo v údolní poloze při Modřejovickém potoku, jež je obklopeno intenzivně obhospodařovanou zemědělskou krajinou hojněji členěnou liniovou vegetací. Díky bohaté zeleni a terénu se sídlo pohledově uplatňuje jen velmi málo, zejména jihovýchodním směrem. Západojihovýchodním směrem je protnuto komunikací Rousínov – Slabce.

Základní historické souvislosti:

Ves založená v 1. polovině 13. století byla po roce 1381 majetkově spjata s krakoveckým panstvím Jíry z Roztok. Třicetiletou válkou zničena ves se postupně stala trvalou součástí slabeckého panství. Dodnes zůstává Svinařov místní částí obce Slabce.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo je soustředěné okolo větší návsi téměř čtvercového půdorysu s požární nádrží, kapličkou a křížkem a se vzrostlými lípami. Návesní čáru respektují všechny objekty venkovských usedlostí, jedná se o přízemní stavby obdélníkových půdorysů a sedlových střech, až na výjimky štítové orientace. Po obvodu sídla se nachází několik uzavřených zemědělských dvorů. Oproti okolním sídlům mají objekty větší objemy, zejm. v severní části sídla. Vedle zachovalých, i roubených objektů jsou zastoupeny objekty více přestavěné či dostavěné, řada jich také chátrá. To se týká i zemědělského dvora (1929) tvořeného mohutnými staveními při jihovýchodním okraji sídla. Novodobá zemědělská stavba na severovýchodě sídla je příkladně ozeleněna. Řada objektů slouží rekreaci.

V celém sídle i po jeho obvodu je rozšířena velmi hojná zeď, liniové prvky zeleně doprovází Modřejovický potok i všechny komunikace vybíhající ze sídla. Díky této zeleni a terénním poměrům se sídlo pohledově prakticky neuplatňuje.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencovanou výsadbu stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zamezit významným zásahům do sídelní zeleně

obr. č. C.638: Severní pohled na návěs s požární nádrží, vzrostlými lípami a křížky (se zvoničkou LP 1870 a druhý 1917)

obr. č. C.640: Místně zajímavý tvar nárožního štítu objektu na severním okraji sídla

obr. č. C.639: Harmonická skladba starší zástavby jednoduchých tvarů nenarušených pozdějšími stavebními zásahy, příznivý dojem spoluvytváří poloha v mírném svahu, dřevěné plotkové ploty a vhodná zeď

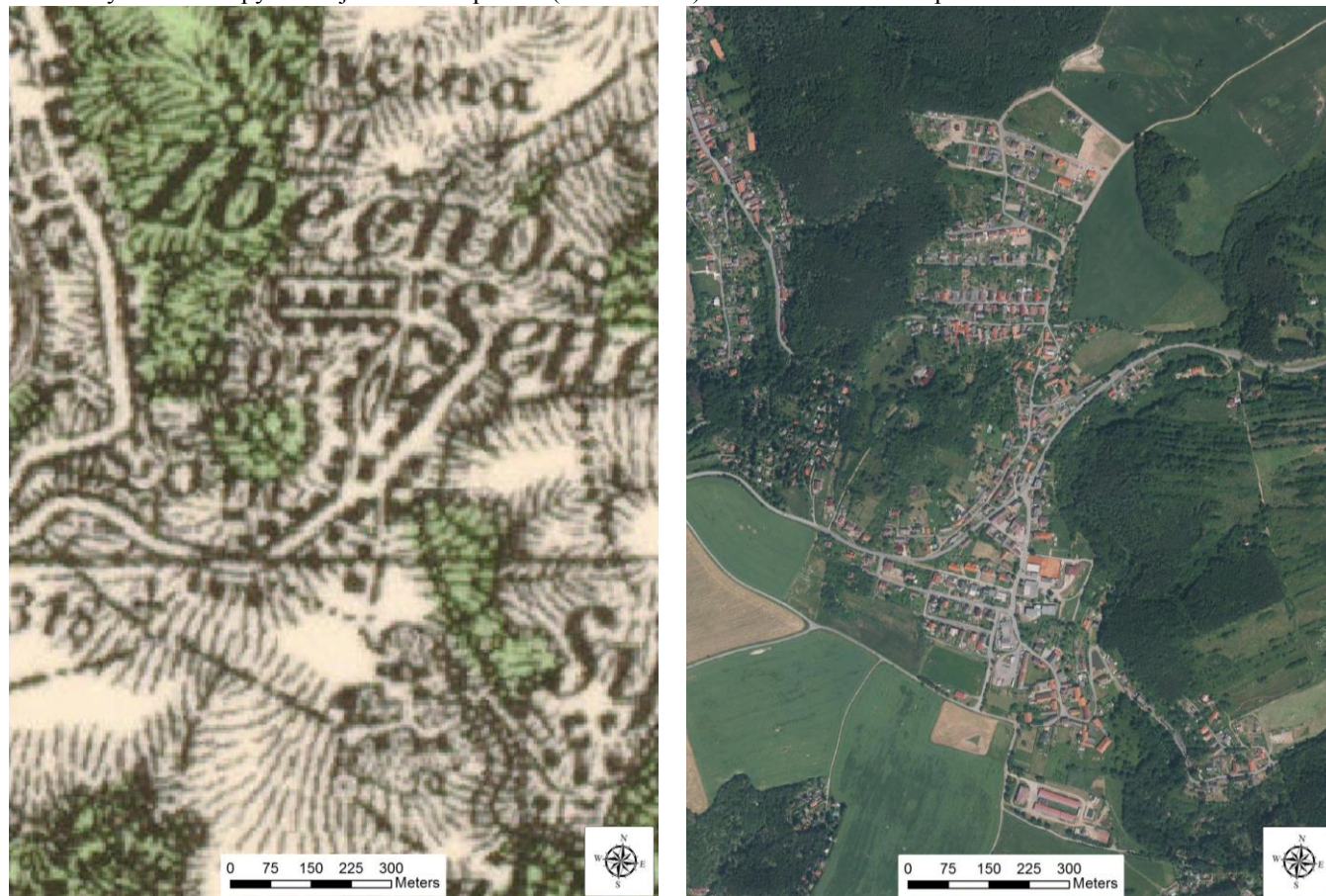

obr. č. C.641: Velký objekt východně od vlastního sídla má obdélníkový půdorys a sedlovou střechou mírnějšího sklonu, nyní je přestavován; nová okna ve štítové stěně odpovídají velikostí a zřejmě i členěním původním oknům

Sídlo	Sýkořice				obec	Sýkořice			
					k. ú.	Sýkořice			
OKR	G	Východ			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	G.1	I.	II.	III.	obyvatel	437	395	319	487
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	47	84	191	241

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zámek Dřevíč (mimo sídlo), výklenková kaplička sv. Jana Nepomuckého
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Plošně větší sídlo rozložené v členitějším terénu výše nad levým Břehem Berounky. Díky exponované poloze se sídlo (jeho jižní část) uplatňuje přes údolí Berounky do západních a jižních směrů.	
Základní historické souvislosti:	
Ačkoli první písemná zmínka o Sýkořici je z roku 1581, okolní území bylo osídleno už ve starověku a patrně v té době byl vypalováním založen dodnes bezlesý pás táhnoucí se k Unhošti a užívaný k zemědělství. Název obce je patrně odvozen od manské povinnosti dodávat hradu Křivoklát určitý počet kop sýkorek, kromě toho sloužili zdejší poddaní jako lovcí nebo dveřníci. V roce 1852 se stala Sýkořice samostatnou obcí (do té doby měla pouze rychtáře, ale finanční správa se odehrávala ve Zbečnu) a tento statut si podržela až do současnosti. V roce 1939 zahájil činnost kamenolom Sýkořice, od roku 1995 pod hlavičkou společnosti Kámen Zbraslav.	

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo se značně heterogenní zástavbou zaujímá poměrně členitý terén převážně na pravostranných svazích Stříbrného potoka. V jižní části sestupuje i do údolí a pokračuje na protější břeh. Ucelenější charakter zástavby má jižní okraj sídla s několika usedlostmi. Na protější straně lesnatého údolí Stříbrného potoka se podél cesty do svahu táhne zástavba podélně orientovaných stavení.

Směrem k severu navazuje mladší obytná zástavba rodinných domů, občanské vybavenosti i výroby. Výše od křižovatky opět převažuje starší zástavba většinou podélně orientovaných přízemních usedlostí. Nejvyšší severní část sídla vyplňuje poválečná rodinná zástavba jednotného měřítka ve zřetelném uličním uspořádání západně od průjezdní cesty. Na severním okraji stojí nejmladší zástavba nízké architektonické hodnoty. Severní část sídla nabývá charakteru příměstské čtvrti.

V rámci sídla, citelně postrádajícího dominantu, se vyskytuje hojná zeleň – nejvíce v zahradách rodinných domů. Silná je vazba na okolní les – především v severní a východní části, kde lesní porosty na zástavbu bezprostředně navazují. Zřetelné jsou rovněž plochy pastvin členěné porostlými mezemi východně od sídla.

Jižně od sídla se nachází výrobní areál. I přes izolovanou pozici se díky blízké lesní a poloze v nejnižší části sídla v dálkových pohledech neuplatňuje. V blízkém okolí je na více místech rozšířena hojná chatová zástavba.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla; zachovat stávající pozici a působení blízkých elevací
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Vyloučit zásahy do lesní zeleně v okrajových částech sídla (údolí Stříbrného potoka, severní část)
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Nerozšiřovat chatovou zástavbu

obr. č. C.642: Pohled přes údolí Berounky z horní části Račic; Sýkořice v pozadí ve střední části snímku

obr. č. C.643 a obr. č. C.644: V běžné venkovské zástavbě v historické části sídla upoutá výrazná vjezdová brána (snímek vlevo); citelně se na výrazu staveb podepsala výměna oken

obr. č. C.645: Nenápadnou kapličku se zvonici poškozují umístění mobiliáře

obr. č. C.646: Budova obecního úřadu; přestavbou došlo k vhodnému sjednocení a pomocí barevného členění fasády získala stavba přiměřené měřítko k lepšímu zapojení do organismu obce

obr. č. C.647: Stylově i obdobím výstavby různorodá zástavba bez jasné koncepce v údolí Stříbrného potoka; žádný dům však nepůsobí negativně

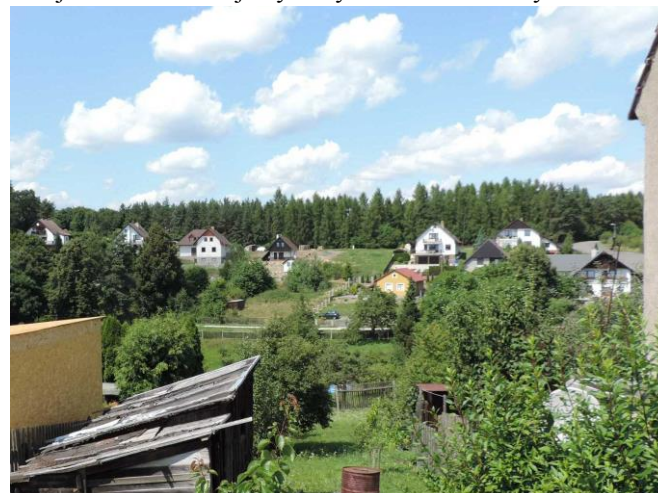
obr. č. C.648: Bez potíží časově zařaditelný robustní objekt veřejné vybavenosti

obr. č. C.649: Zástavba sídla v severní části sídla s rozmanitě uspořádanými stavbami respektujícími uliční čáru

obr. č. C.651: Rozvíjející se rodinná zástavba při severním okraji sídla nedosahuje výrazných architektonických kvalit

obr. č. C.653: Pohled od silnice do Bělče k severovýchodu; v pozadí Podřeže

obr. č. C.650: Štítově orientovaná kompaktní zástavba měřítkem jednotných rodinných domů v severní části sídla

obr. č. C.652: Pestrou zástavbu doplňují objekty městského typu

obr. č. C.654: Izolovaná hospodářská usedlost východně od sídla (Podřeže) s výraznou přílehlou krajinnotvornou zelení

Sídlo	Šípy				obec	Šípy			
					k. ú.	Šípy			
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.1	I.	II.	III.	obyvatel	217	223	155	150
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	32	39	43	83

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – socha sv. Jana Nepomuckého
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
V severojižním směru protáhlé zemědělské sídlo je nejseverozápadnějším bodem území CHKO Křivoklátsko, do kterého však spadá jen jeho velmi malá část. Nachází se v rovinaté intenzivně zemědělské obhospodařované krajině. Vizualně se uplatňuje jižním směrem objekt bývalé školy, velmi výrazný je novodobý kravím se silážními věžemi na východě. Ze severu na jih je území protnuto komunikací Vsesulov – Chříč. Tato komunikace společně s komunikací odbočující na Krakovec je hranicí CHKO. Území je na jih odvodňováno bezejmennou přítokem Javornice.	
Základní historické souvislosti:	
Obec, ke které patří ještě osady Milíčov a Bělbožice, se poprvé písemně připomíná k roku 1410. Současný význam zemědělské funkce potvrzuje i působení Agrofarmu Šípy, důležitého zaměstnavatele v rostlinné a živočišné výrobě.	

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

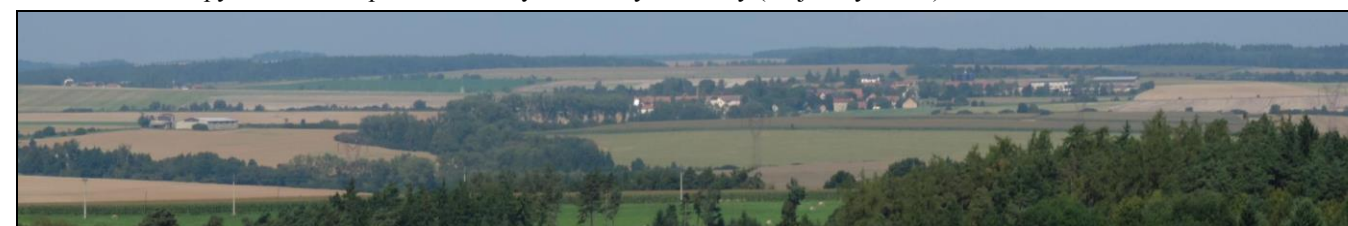
Sídlo s ulicovou zástavbou je tvořeno přízemními rodinnými domy obdélníkových půdorysů a se sedlovými střechami. Severně od návsi s požární nádrží a budovou obecního úřadu jsou objekty orientovány štítově, jižně převažuje orientace hřebenová. Řada objektů byla přestavěna. Jižně od návsi se nachází historický statek, jehož součástí je i tvrz s parkovou úpravou okolí. Na jižním okraji statku navazuje patrový objekt bývalé školy. Na východním okraji sídla se nachází rozsáhlý zemědělský areál se silážními věžemi, jež je zelení pohledově odcloněn pouze částečně v jižním směru. Do území CHKO zasahuje pouze několik zachovalých rodinných domů u odbočky na Krakovec, patrový bytový dům se sedlovou střechou obdélníkového půdorysu a nově postavené víceúčelové sportovní hřiště.

Zeleň v sídle je hojná jak v zahradách, tak i ve veřejném prostoru – náves, okolí požární nádrže a tvrze. Na přechodu do volné krajiny je zezeň málo početná, citelně chybí při severní a východní okraji zemědělského areálu na východě.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, situovat ji primárně mimo území CHKO
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat zezeň u historického statku s tvrzí a u bývalé školy
- Doplnit izolační zezeň po celém přechodu zemědělského areálu na východě do volné krajiny

obr. č. C.655: Šípy v dálkovém pohledu z cesty ze Slatiny do Lhoty (od jihovýchodu)

obr. č. C.656: Trojice objektů podobného měřítka, shodně orientovaných podélně s komunikací

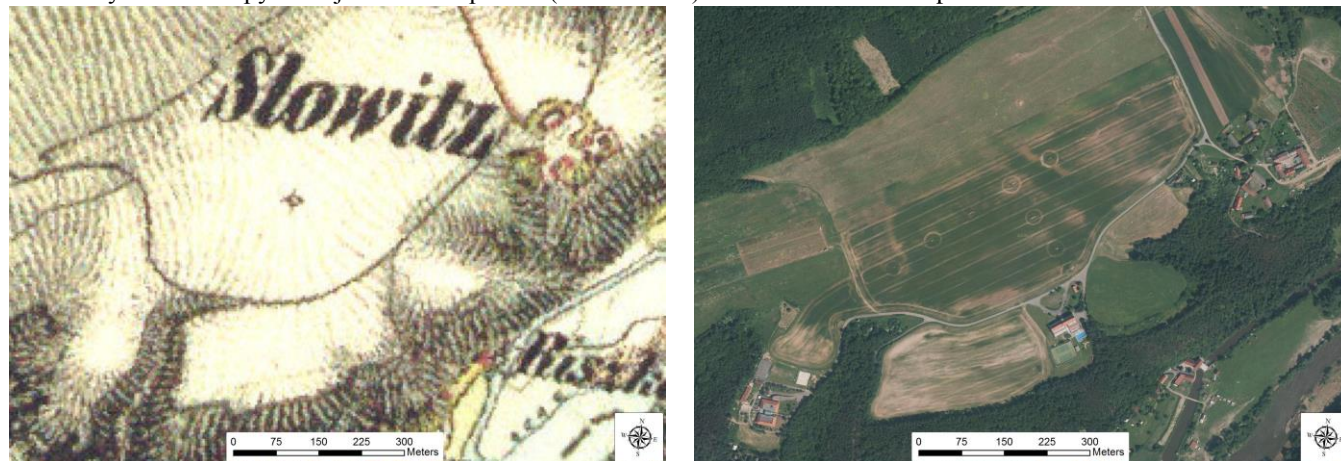

obr. č. C.657: Pozitivní výraz veřejného prostranství jižně od požární nádrže, v pozadí s dominantními objekty statku

Sídlo	Šlovice				obec Hřebečnický				
					k. ú. Hřebečnický				
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.11	I.	II.	III.	obyvatel	54	36	29	14
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	9	8	44	9

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – vodní mlýn a vodní elektrárna s technologickým vybavením strojovny čp. 8 (mimo sídlo)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Drobné sídlo jižně od Hřebečnicků se nachází na hraně údolí Berounky, v blízkosti jejího soutoku s Chmelnickým potokem. Malá enkláva tvořená sídlem a několika rekreačními středisky obklopenými zemědělsky obhospodařovanou půdou je uzavřena lesními porosty, na jihu svahy údolí Berounky. V rámci enklávy se sídlo vizuálně uplatňuje severním směrem, mimo ni pak jižním až jihovýchodním směrem (ke Skryjím). Jediná přístupová komunikace vede z Hřebečnicků.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka pochází z roku 1115, kdy Vladislav I. daroval Šlovice i s dílem řeky Berounky právě dokončenému kladrubskému klášteru. Poté se často měnili majitelé a hospodářství bylo zastavováno, až se nakonec stalo součástí hřebečnického panství a od roku 1880 i místní částí obce Hřebečnický. Původní Čechův mlýn na Berounce pocházející z poloviny 16. století, byl v roce 1911 doplněn o malou vodní elektrárnu, která až do roku 1967 dodávala elektřinu do energetické sítě. Od roku 2009 je vybavení technickou památkou a součástí elektrokanzenu Šlovice. Blízko intravilánu vsi jsou dvě velká rekreační střediska – Nad Starým mlýnem (Čermák) a zotavovna Šlovice.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Vlastní sídlo je tvořeno souborem třech původních zemědělských dvorů, jež obklopují menší travnatou návěs se zvoničkou a dvěma vzrostlými lípami. Obytná i hospodářská část je tvořena přízemními objekty obdélníkových půdorysů se sedlovými střechami, jsou zachovány prvky lidové architektury včetně roubených objektů, orientace jednotlivých dvorů vůči návsi je nejednotná. Výjimkou z uvedeného je dvůr východně od návsi, kde objekty bydlení na vstupu do dvora doznaly četných přestaveb a dostaveb, mají tak novodobý charakter, jeden z objektů je patrový. Na dvory navazuje

rozptýlená zástavba vesnických rodinných domů, v současnosti sloužících převážně k rekreačním účelům. Dále po hraně údolí Berounky jihozápadním směrem se nacházejí dvě rekreační střediska z 2. poloviny 20. století. Blíže k sídlu v exponované poloze to je Školící středisko a zotavovna Šlovice, tvořená hmotově velmi výrazným objektem s bílou fasádou a s řadou prvků atypických nejen pro území CHKO Křivoklátsko. Dále od sídla to pak je v zeleni svahů nad Berounky schované rekreační středisko Nad starým mlýnem, tvořené dvěma objemnými objekty propojenými proskleným traktem. Na Berounce pod Školícím střediskem a zotavovnou se nachází areál elektrokanzenu Čechův mlýn.

Vlastní sídlo se pohledově uplatňuje severním směrem a zejm. pak jižním až jihovýchodním směrem, díky obvodové zeleni a zeleni ve svazích údolí Berounky je účinek velmi malý. Z jihozápadu, z prostoru mezi Hradištěm a Čilou, je viditelné rekreační středisko Nad starým mlýnem. Výrazným prvkem horní hrany údolí je však Školící středisko a zotavovna Šlovice.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), a to pouze v rámci původní zástavby
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.658: Pohled na Šlovice přes údolí Berounky z cesty mezi Hradištěm a Čilou

obr. č. C.659: Pohled na Šlovice ze severního okraje, vlevo v pozadí Skryje

obr. č. C.660: Vstup do sídla – náves se zvoničkou a vzrostlými lipami

obr. č. C.662: Jedna ze zajímavých chalup, v zadní části roubenka, v horní části štítu upoutá paprsková lomenice

obr. č. C.664: "Originalita za každou cenu" - Školící středisko a zotavovna Šlovice s řadou záměrně atypických prvků ve velmi exponované poloze horní hrany údolí Berounky

obr. č. C.661 Brána do dvora na severním okraji návsi

obr. č. C.663: Dvůr na východním okraji návsi, přestavbou původních objektů vznikla skupina různorodé zástavby, hmotově přiměřené. Na objektu vlevo je patrná snaha využít motivy z tradiční vesnické architektury

obr. č. C.665: Hmotově rovněž výrazné rekreační středisko Nad starým mlýnem má výraznou mansardovou střechu, která působí na přízemní stavbě dost těžkopádně

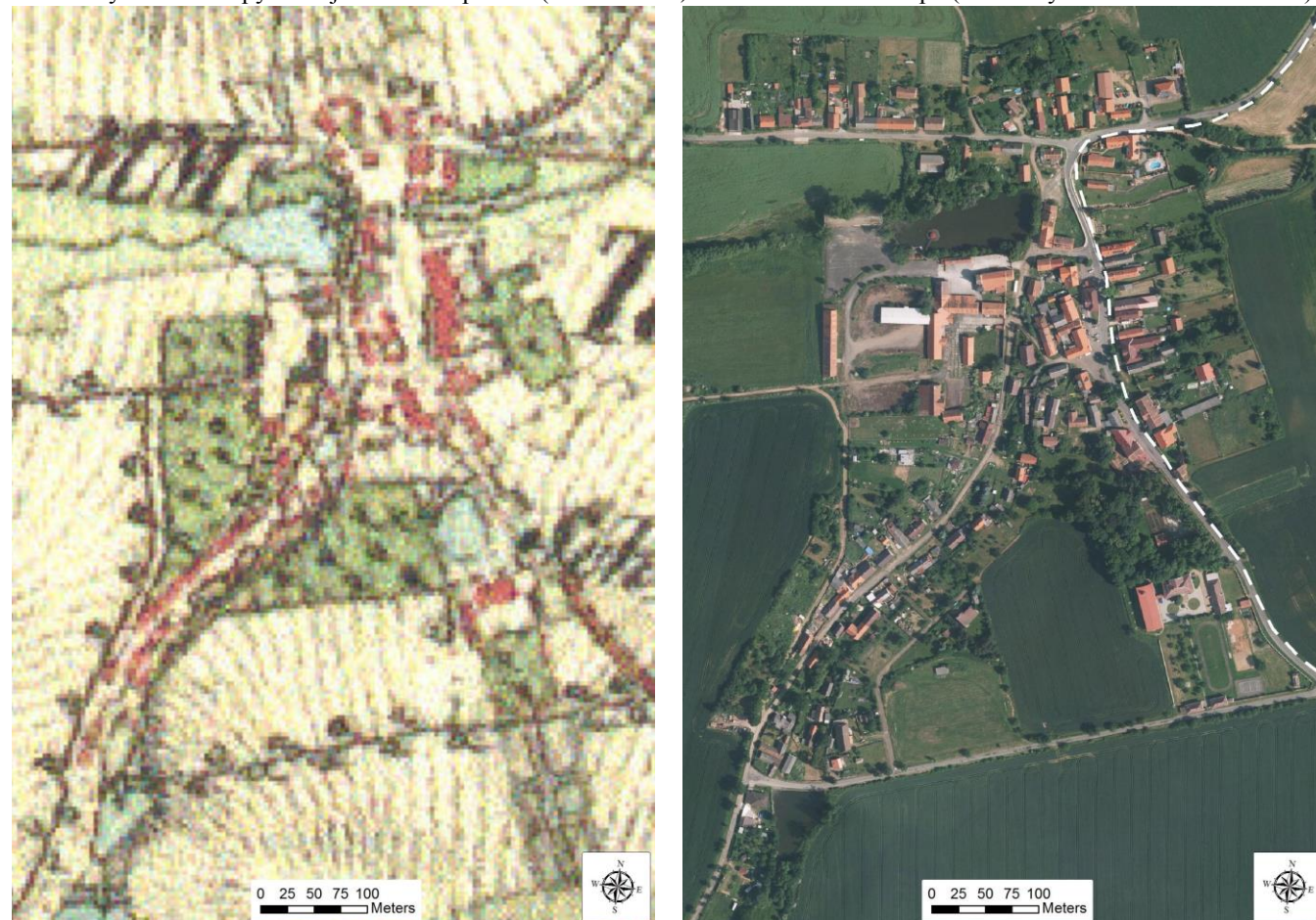

obr. č. C.666 Elektroskanzen Čechův mlýn je soubor několika různorodých objektů, nejvíce se z harmonicky vyhlížející skupiny vymyká nejnovější část vlevo s plochou střechou, avšak díky jednotnému barevnému řešení a okrajové poloze lze i tuto stavbu akceptovat

Sídlo	Terešov				obec	Terešov			
					k. ú.	Terešov			
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.4	I.	II.	III.	obyvatel	717	427	284	141
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	104	97	102	98

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Dílní část zástavby sídla zasahující do CHKO tvoří z větší části štítově orientované protáhlé přízemní usedlosti, převážně renovované. Zástavba na protější straně silnice (vně CHKO) je hmotově, funkčně i tvarově rozmanitější. V dolní části se nachází dominantní hmota bývalého pivovaru, výše stojí větší hmoty (obecní úřad, bývalý hostinec) a také je zde menší návesní prostor.

Z jihu výraznou zástavbu uzavírá patrová budova barokního zámku uzavřená vysokým zděným oplocením, která se uplatňuje v pohledech při příjezdu od jihu. Pod zámkem stojí areál letního kina obklopený bohatou vzrostlou zelení. Dalším dominantním prvkem zástavby představuje areál bývalého lihovaru sestávající z několika provozních budov, dnes využitých ke skladování. Pod bývalým lihovarem byl na Terešovském potoce postaven menší rybník.

Zástavba sídla se rozšiřuje dále od jádrové části sídla v dvou větvích – k jihozápadu a k západu (na levém břehu potoka). Podél obou cest stojí převážně okapově orientované usedlosti, při okrajích přecházející v mladší rodinnou zástavbu.

Výrazný prvek reprezentuje památkově chráněný rekonstruovaný kamenný most přes Terešovský potok. Kromě v okolí kina a zámku (parkového charakteru) se zeleň vyskytuje při toku Terešovského potoka (u rybníka), ve veřejném prostoru s v zahradách (okrajová část sídla).

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby – při cestní síti a v prolukách; preferovat proluky a jihozápadní část sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Udržovat stávající výraznou sídelní zeleň (okolí zámku, letního kina a rybníka)
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.667 a obr. č. C.668: Bývalý pivovar tvoří kompoziční dominantu obce; jedinečnou kulisu doplňuje památkově chráněný kamenný most před areálem

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – silniční most, sýpka, venkovský dům čp. 39, socha sv. Jana Nepomuckého

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo lokalizované v mírně svažitém terénu údolí Terešovského potoka. Sídlem prochází silnice č. II/235, jež tvoří západní hranici CHKO. Větší část zástavby leží vně CHKO. Díky údolní poloze a blízké lesní zeleni se sídlo v širším krajinném rámci neuplatňuje.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka o obci pochází z období dle různých pramenů z let 1361-1379, kdy byla založena v pozdější vlně středověké kolonizace. Na místě původní tvrze byl v první polovině 18. století postaven barokní zámek, přestavěný v 60. letech 20. století pro potřeby Výchovného ústavu mládeže. Dnes je zde umístěna i praktická střední škola. Obec dnes slouží především k bydlení.

obr. č. C.669: Socha sv. Jana Nepomuckého u hlavní průjezdní cesty má rovněž status památkově chráněného objektu

obr. č. C.670: Budova obecního úřadu svou hmotou, charakteristickou věžičkou a umístěním ve veřejném prostoru odpovídá danému účelu

obr. č. C.671: Citlivě provedená rekonstrukce dřívější usedlosti a výrazné barevné řešení přispívá k oživení centrálního prostoru

obr. č. C.672: Zachovalá roubená usedlost při hlavní průjezdní cestě s členěnými okny a vstupem do podkroví ve štítu; rovněž památkově chráněná

obr. č. C.673: Výrazná zajímavá symetrická stavba se středním štítem, svým charakterem zřejmě původně sloužila výrobním účelům, dnes jako rodinný dům; osovost a kompoziční význam je podtržen před objektem stojící sochou sv. Jana Nepomuckého (viz obr. č. 669)

obr. č. C.675: Jeden z běžných starších domů jednoduchého půdorysu v jihozápadní části sídla s členěním na obytnou a hospodářskou část, s příčně navazující stodolou

obr. č. C.677: Vstupní část do areálu bývalého lihovaru

obr. č. C.674: Naproti stojící hostinec se sálem je dalším dokladem bývalého významu sídla; chátrající stavba má znaky industriální architektury konce 19. století s dominantní trojicí vertikálních oken středního traktu, obloukovými okny, uplatněním cihelných prvků nároží a nadokenních říms a výtvarně řešeného dřevěného přístřešku nad vstupem

obr. č. C.676: Starší domek obdélného půdorysu je ozvláštněn přízemní pavlačí podél části uliční fasády a zvýrazněným schodištěm a sklípky

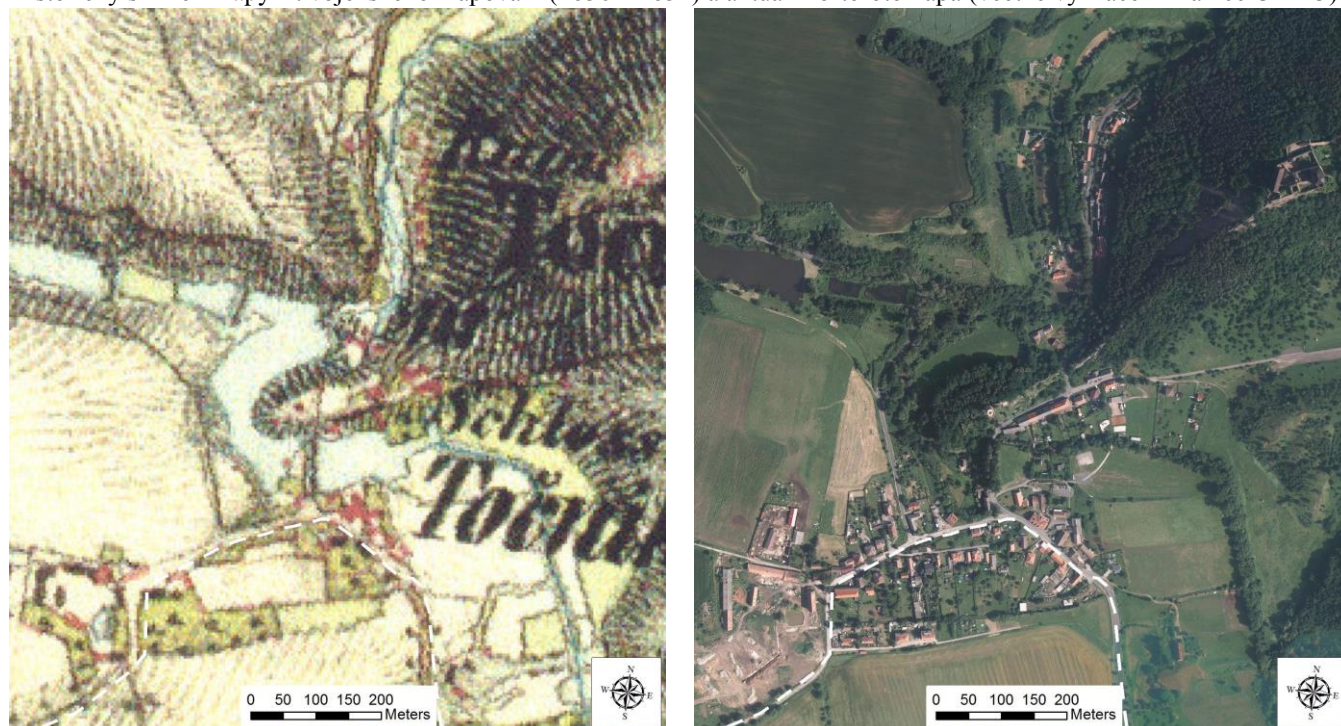

obr. č. C.678: Dominanta zámku při jižním okraji sídla se uplatňuje pouze z blízkých pohledů

Sídlo	Točnick				obec				
					Točnick				
					k. ú.				
					Újezd nad Zbečnem				
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.17	I.	II.	III.	obyvatel	281	209	186	249
Kategorie - sever	I.	II.	III.	IV.	domů	39	52	54	80
Kategorie - jih	I.	II.	III.	IV.					

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – hrad Točnick (národní kulturní památka – mimo sídlo), hrad Žebrák, zemědělský dvůr, mohylník (mimo sídlo)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Členité sídlo situované v údolí Stroupínského potoka (soutoku s Pekelským potokem) na jeho vstupu do CHKO – pod hradem Točnick, který zaujímá krajinářsky významnou pozici na okraji protáhlého hřbetu (Zámeckého vrchu). V jižní části sídla zástavba stoupá výše do svahu. Výše položená část zástavby figuruje ve středně vzdálených až dálkových výhledech – ze západních, severních, částečně i jižních směrů. V jeho rámci vyniká věž zříceného hradu Žebrák. Jižní částí sídla prochází hranice CHKO.

Základní historické souvislosti:

Hrad nad vsí byl budován z podnětu krále Václav IV. v letech 1395-1405, kdy starší hrad Žebrák (1280) po požáru přestal být reprezentativním královským sídlem. Původní osada Točnick postupně vznikající od poloviny 13. století na místě mýtní stanice se stala podhradím nového hradu. Tento významný impuls hospodářského rozvoje (vznikl zemědělský dvůr, pivovar, mlýn, cihelna nebo rybníčná soustava), byl zastaven třicetiletou válkou, po níž majitelé Točnicka odcházejí na zbrožské panství. Následuje stagnace a významnější orientace na zemědělství a posléze i migrace obyvatel do nových průmyslových center v Hořovicích a Žebráku. Po 2. sv. válce se točnický dvůr stal součástí Státního statku Lochovice. Dnes převládá obytná funkce s pracovní vyjížděkou.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Nesouvislou zástavbu tvoří dvě či tři dílčí části. Plošně nejrozsáhlejší je jižní část sídla, kterou prochází místní komunikace, jež tvoří hranici CHKO. Zástavba stoupající do svahu zde má poměrně rozmanitý charakter, vyskytují se výrazně rekonstruované usedlosti, novostavby, bytové domy (s vhodným zastřešením) či vily. V nejvyšší části se nachází výrazné hospodářské hmoty a zčásti odstraněný neudržovaný výrobní areál (Točnický dvůr).

Na jižní část volně navazuje přes odlesněnou údolní (nivu) Stroupínského potoka řadová zástavba (bývalý pivovar) a několik rodinných domů při jižní straně průjezdní silnice. Na protější straně silnice stojí na skalnaté vyvýšenině zřícenina hradu Žebrák s dominantní kruhovou věží – bergfitemem.

Severní oddělenou část sídla tvoří jednotnější zástavba podélně orientovaných v převážné většině rekonstruovaných usedlostí při průjezdní cestě a také několik hospodářských stavení v úzké nivě Stroupínského potoka (bývalé mlýny).

Nejvýraznější zeď v sídle je vázána na toky Stroupínského potoka (břehový doprovod) a především Pekelského potoka – místy souvislý lesní porost. Severní část sídla je lokalizována v bezprostředním kontaktu se zalesněním na západních svazích Zámeckého hřbetu. Jižní svahy pod hradem Točnick pokrývají rozlehlé sady.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby – preferovat jižní část sídla při průjezdní komunikaci
- Nerozšiřovat zástavbu do nivy Stroupínského potoka a Pekelského potoka
- Nerozšiřovat zastavěné území v severní části sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Zachovat dominantní pozici zříceniny (věže) hradu Žebrák uplatňující se širším krajinném měřítku
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Vyloučit zásahy do krajinnotvorné zeleně vázané na vodní toky, zejména břehový doprovod Stroupínského potoka
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.679: Pohled na Točnick z hradu

obr. č. C.680: Střední část zástavby sídla s oběma kulturně-historickými dominantami v pohledu od jihu

obr. č. C.681: Kaplička Sv. Jana Nepomuckého se zvoničkou u křižovatky

obr. č. C.682: Památník obětem I. světové války v blízkosti kapličky (viz sousední foto)

obr. č. C.683: Hodnotná stavba bývalého pivovaru se zajímavou mansardovou střechou a barevně členěnou fasádou se zvýrazněnými okenními šambránami a průběžnou patrovou římsou

obr. č. C.684: Různorodá zástavba klasických tvarů se sedlovým zastřešením při východní straně průjezdní komunikace v severní části sídla

obr. č. C.685: Soubor jednoduchých hmot v nivě Stroupínského potoka působí v krajinném kontextu harmonicky

obr. č. C.686: Výletní hostinec U krále Václava IV. (Kocanda) – jednopodlažní budova s valbovou střechou a několika vikýři, zvýrazněný nárožní vstup a plasticky a barevně členěná fasáda s boční předzahrádkou typologicky odpovídá funkci

obr. č. C.687 a obr. č. C.688: Historická budova mohutné sýpky s typickým rastrovým rámcem nízkých obdélníkových oken, zastřešená polovalbovou střechou; v přední části je vhodně napojena příčně stojící stodola; spolu s dalšími hospodářskými stavbami blízkého Točnického dvora tak tvoří příznivě působící kompoziční skladbu (bohužel ve špatném stavebním stavu)

obr. č. C.689: Mladší obytná zástavba v jihozápadní části sídla se sporným výrazem

obr. č. C.690: Patrové bytové domy v jihozápadní části sídla; projev staveb příznivě modifikuje stanová střešní konstrukce

Sídlo	Trubín				obec	Trubín			
					k. ú.	Trubín			
OKR	J	Jižní svahy			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	J.4	I.	II.	III.	obyvatel	222	336	283	355
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	27	58	71	124

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

panství. Koncem 16. století již patří ke Královu Dvoru, kde setrvala až do roku 1850, kdy došlo k vykoupení z poddanství. V letech 1980-1990 byl Trubín místní částí města Beroun, od roku 1990 je opětovně samostatnou obcí.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Původně zemědělská vesnice prochází transformací spojenou se suburbanizačním procesem ve vazbě na Králův Dvůr. Původní zástavba se rozkládá okolo návsi v severní části sídla. Náves se v souvislosti s plošným rozvojem dostala do okrajové polohy, nová funkční náves stejně jako veřejná prostranství zcela chybí. Původní zástavba okolo návsi s kapličkou a lípami je tvořena uzavřenými dvory, jež mají štítovou orientaci a průjezd ve štítovém průčelí. Zástavba jižně od návsi je velmi diferencována, včetně bytových domů a s řadou přestaveb a dostaveb, ještě dále na jih od hlavní silnice probíhá suburbanizace se všemi svými negativní projevy – vzhledem k tomu, že se jedná o území mimo CHKO, nebude tato část podrobněji popisována. Do CHKO vedle zástavby severně od návsi zasahuje ještě západní okraj sídla. Východně od fotbalového hřiště se nachází několik novostaveb s prvky neodpovídajícími venkovské zástavbě (prolomené štíty, balkony ve štítu, ale i půdorysy objektů). Jižně od nich pak chátrá areál Hotelu Jason, jež významně vybočuje z měřítka objektů v rámci sídla. Západně od fotbalového hřiště se pak ještě při rybníku na Trubínském potoce nachází novostavba srubu s velkými prosklenými plochami. Severně na sídlo navazuje účelový areál zahrnující fotovoltaickou elektrárnu a výrobní a skladové haly (Elkra, autoservis, prodej karavanů, zemědělský sklad). Sídlo je tedy v mnoha směrech pozměněné, bez dominant, s řadou negativních prvků spojených se suburbanizací.

Vizuálně se sídlo jako celek uplatňuje jižním směrem, do CHKO západním směrem díky zeleni podél západního okraje areálu Hotelu Jason je uplatnění nízké, na sever se díky terénu a lesnímu porostu neuplatňuje vůbec – účelový areál je umístěn v údolíčku a ozeleněn.

Zeleň v sídle je hojnější v části okolo návsi, v ostatní části sídla je sporá, citelně chybí ve veřejném prostoru. Jsou patrné zbytky sadů, např. při severozápadním okraji sídla. Zeleň na přechodu do volné krajiny je málo početná, chybí zejm. při celé jižní a východní hranici sídla (mimo CHKO).

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nerozšiřovat zástavbu sídla v rámci CHKO
- Zachovat a doplnit zeleň na přechodu sídla do krajiny při jeho západní, jižní i východní hranici
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.691: Pohled na Trubín ze západu, v levé části vystupuje objekt Hotelu Jason, v pozadí sídla Počaply a Králův Dvůr

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Značně se rozvíjející sídlo nepravidelného půdorysu na jihovýchodním svahu Trubínského vrchu. Leží v soutokové oblasti Počapelského a Trubínského potoka, terén pozvolna klesá jihovýchodním směrem. Vizuálně se uplatňuje zejména jižním směrem, na jihovýchodě srůstá s Královým Dvorem – místní částí Počaply. Sídlem prochází západovýchodním směrem komunikace Králův Dvůr – Svatá. Do CHKO Křivoklátsko zasahuje pouze západní okraj sídla.	
Základní historické souvislosti:	
První písemné zmínky o obci pocházejí z 11. století, archeologické nálezy však prokázaly osídlení již v době bronzové. V raném středověku Trubín náležel k církevnímu majetku ostrovského kláštera u Davle, koncem 13. století byla zemědělská ves darována královskému městu Beroun a od roku 1460 je součástí točnického	

obr. č. C.692: Historická náves s lípami, kapličkou, křížkem a památníkem padlým hrdinům I. světové, obklopují ji statky, viz následující snímky

obr. č. C.693: Typický štít statku s polovalbičkou je z obou stran sevřen téměř identickými obloukovými bránami

obr. č. C.698: Rekreční objekt u rybníka západně od sídla nezvyklého půdorysného tvaru "H" upoutá barevnou kombinací tmavé střechy a rezavě hnědé fasády, především ale naprosto cizorodým prvkem obrovských výkladových oken

obr. č. C.699: Přestavbou vzniklý hrázděný rodinný dům větší hmoty s hranolovou věží, severně od sídla

obr. č. C.694: Trochu divně působí nová fasáda a okna dvoupodlažního domu vedle původní zděné brány, prospělo by alespoň "zjemnění" výrazu např. okenními truhlíky

obr. č. C.695: Klasický venkovský domek se zděnou bránou, výměnou oken s optickým umocněním tmavým obrysem se narušil původní proporční výraz

obr. č. C.700: Severně na sídlo navazující účelový areál zahrnující fotovoltaickou elektrárnu a výrobní a skladové haly (Elkra, autoservis, prodej karavanů, zemědělský sklad)

obr. č. C.696: Areálu Hotelu Jasoň, mimo provoz, tvořený objekty pokoušející se o formu tradičního hospodářského dvora, měřítkově zcela vybočuje ze zástavby sídla

obr. č. C.697: Novostavba katalogového typu s horským nádechem (balkon s muškáty ve štítě ad.)

Sídlo	Trubská				obec				
					Trubská				
OKR	B	Centrální část		ČSÚ	1869	1930	1950	2011	
MKR/pásma	B.29	I.	II.	III.	obyvatel	183	280	199	168
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	26	52	56	66

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

V západovýchodním směru protáhle sídlo rozprostírající se na severně orientovaném svahu mezi elevací Na Vrších a Dibeřským potokem. Sídlo se značně vizuálně uplatňuje do severních směrů – od Hudlic po Lísek. Jedinou příjezdovou komunikací je odbočka ze silnice Králův Dvůr – Hudlice.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka pochází patrně z roku 1237, jiné zdroje kladou založení vsi i do 11. století a dovozují název obce od vytrubování, které snad souviselo s přepadením knížete Jaromíra Vršovci na Velizu (podobně i sousední Trubín). Do roku 1900 osada obce Zahořany pod názvem Trubsko, později samostatná obec Trubská. V současnosti probíhá individuálně rozvoj bytové funkce v návaznosti na sídelní aglomeraci Králův Dvůr-Beroun.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo má dvě části – náves obklopenou dvory, z ní na západ vybíhá druhá část tvořená uliční zástavbou. Travnatou obdélníkovou náves s lípami a křížkem obklopují uzavřené dvory, jež respektují návesní čáru. Hmotově výrazné, patrové objekty mají štítovou orientaci a sedlové střechy, doznaly však řady přestaveb a i dostaveb, jimiž přišly o původní charakter. Jedinou výjimkou je zachovalý dvůr s prvky lidové architektury při severním okraji návesi; obytný objekt je orientován hřebenově, jeho štítové průčelí s průjezdem je výrazným prvkem při vstupu do sídla z východu. Navazující západní část je tvořena zástavbou přízemních rodinných domů, jejichž půdorysy, střechy i orientace k uliční čáře jsou velmi diferencované. Velký počet původních objektů je zatížen přestavbami a dostavbami, doplněny jsou objekty rovněž s přístavbami a dostavbami z průběhu celého 20. století a novostavbami, jež podtrhují silnou nesourodost zástavby. Sídlo prochází vzhledem k jeho celkové velikosti intenzivním rozvojem, byla dobudována kanalizace, novostavby se nacházejí při jeho jihozápadním okraji a zejména podél celého jižního okraje – v rámci sídla se jedná o nejvyšší polohu. V této poloze vytváří novou ulici,

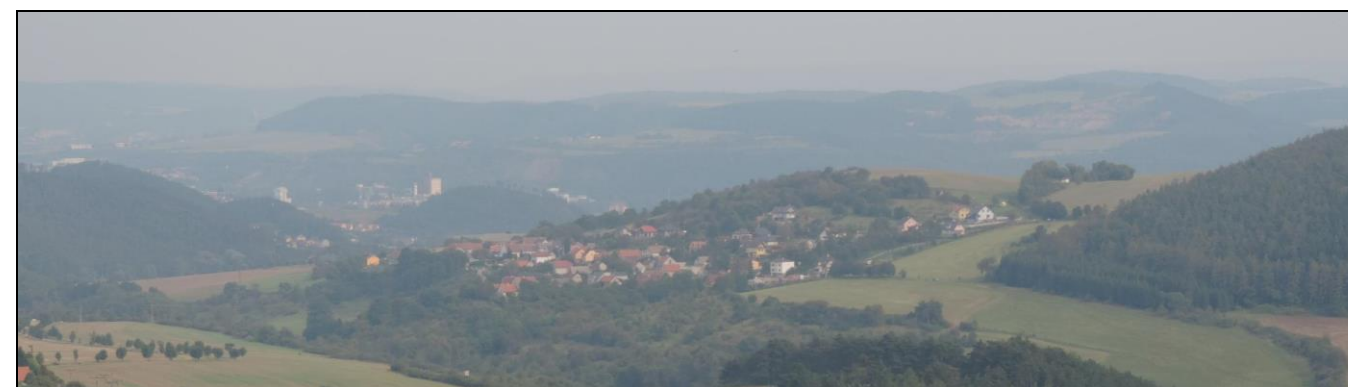
která jako celek působí v zástavbě neorganicky, rodinné domy svým pojetím hmot, půdorysů, střech, barevnosti fasád zřetelně abstrahují od zvyklostí venkovské zástavby. Převažují objekty k bydlení, v západní části chybí náves, upravené veřejné prostranství.

Sídlo se vzhledem k exponované pozici ve svahu značně vizuálně uplatňuje od Hudlic po Lísek, přestože je bez dominant, výrazné pastelové fasády novostaveb v nejvyšších polohách sídla při jeho jižním a jihozápadním kraji jsou nepřehlédnutelné. Zeleň v sídle je méně početná, zastoupena je v zahradách, ve veřejném prostoru se vyskytuje minimálně. Po obvodu sídla a jeho bezprostředním okolí je zeleň hojná, jedná se o plošné porosty i liniové prvky, vzhledem k velmi svažitému terénu nemůže zeleň příliš zmírnit vizuální působení sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), nepokračovat ve výstavbě jižním směrem, dále do svahu, při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zamezit zásahu do liniové zeleně při celém jižním okraji sídla

obr. č. C.701: Trubská v dálkovém pohledu z vrcholu Hudlické skály (přibliženo)

obr. č. C.702: Pohled na Trubskou ze silnice z Otročiněvsi do Lísku

obr. č. C.703: Náves s lípami a křížkem je obklopena výrazně přestavěnými statky

obr. č. C.704: Malebná kompozice statku s bránou a shodně orientovanými štíty hospodářských stavení na vstupu do sídla z východu, příznivě působí i vzniklý zatravněný prostor před vstupem

obr. č. C.709 až obr. č. 712: Novostavby na jihozápadníma jižním okraji vytváří zcela nesourodou novou ulici bez respektu k vesnickému prostředí a v exponované poloze severního svahu vrchu Na Vrších

obr. č. C.705: Skupina prvorepublikových domů s obvyklým zastřešením sedlovou střechou s malou polovalbičkou, souladu je dosaženo také stejnou orientací štítů.

obr. č. C.706: Různorodá rodinná zástavba působí neutrálně, zlepšení celkového dojmu by výrazně napomohla úprava uličního prostoru

obr. č. C.707: Novostavba na samém západním okraji nerespektuje žádný z prvků tradiční venkovské architektury

obr. č. C.708: Jeden z typů rodinných domů příměstského typu, kde byla snaha výtvarně rozčlenit nevýraznou fasádu

Sídlo	Třebnuška				obec	Zbiroh			
					k. ú.	Třebnuška			
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.4	I.	II.	III.	obyvatel	191	157	108	29
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	22	34	39	33

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo lokalizované v údolí bezejmenného levostranného přítoku Zbirožského potoka. Sídlo v odlehlejší pozici se v širším krajinném rámci neuplatňuje.

Základní historické souvislosti:

Malá obec ve zbirožském panství. Hospodářsky významné bylo založení mlýnů na Zbirožském potoce. V roce 1806 byla v bývalém mlýnu U Kalousů zřízena papírna, v roce 1860 přestavěná zpět na mlýn. Bližší Sýkorův mlýn s na tehdejší dobu moderní mlýnicí se dochoval bez výraznějších přestaveb. Od roku 1980 je Třebnuška místní částí města Zbiroh. Východně od obce obnovil v roce 2008 provoz ryolitový lom.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Nepočetnou zástavbu sídla tvoří pár statků a usedlostí situovaných při průjezdní cestě či v její blízkosti. Objekty prošly rekonstrukcemi, jež zachovaly jejich proporce. Měřítko bývalé hospodářské zástavby je tak jednotné. V dolní části se nachází menší nádrž, výše nad ní stojí pod lipami menší kaple. Výrazným rysem je velmi hojná zeleň – při toku, ve veřejném prostoru i v zahradách. Celkový dojem sídla významným způsobem utváří odlehlá poloha v poklidném prostředí.

Západně od sídla byl nevhodně v izolované poloze postaven účelový objekt na výrazně protáhlém půdorysu.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nepočetnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit

- Vyloučit zásahy do břehových doprovodů a hodnotné sídelní zeleně
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.713: Zajímavé průčelí s barokizujícím štítem a secesně stylizovaným dekorem na fasádě

obr. č. C.715: Kaplička ve svahu nad rybníkem mezi lipami

obr. č. C.714: Při modernizaci tohoto domu byl respektován původní charakter stavby; jednoduchými výrazovými prostředky bylo dosaženo optimálního výsledku

obr. č. C.716: Účelový objekt na protáhlém půdorysu v izolované pozici západně od sídla

obr. č. C.717: Drobná nádrž v západní části sídla běžnou venkovskou zástavbou po svém obvodu

Sídlo	Týček				obec	Týček			
					k. ú.	Týček			
OKR	B	Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.14	I.	II.	III.	obyvatel	298	279	254	199
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	44	62	73	95

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – venkovské usedlosti čp. 25 a čp. 28

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo lokalizované na mírných výše položených svazích Zbirožského potoka. Nepříliš výrazné sídlo s hojnou okrajovou i vnitřní zelení se v širším krajinném měřítku neuplatňuje. Sídlem prochází hranice CHKO, která rozděluje jeho zástavbu zhruba na dvě poloviny.

Základní historické souvislosti:

Obec založená v roce 1336 byla povětšinou součástí zbirožského panství. Podobně jako sousední Líšná se dochoval prstenec venkovských stavení ze 17. století kolem okrouhlé návsi. Od roku 1990 samostatná obec s převážně obytnou funkcí, rekreací a doplňkovou zemědělskou malovýrobou.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

V jižní nejnižší položené části sídla se nachází historické jádro – oválná náves se zastavěnou vnitřní částí a po svém obvodu štítově orientovanými usedlostmi, které prošly zřetelnými ne vždy zdařilými rekonstrukcemi. Západní okraj v této části zřetelně vymezují objekty hospodářského zázemí bývalých usedlostí. Výrazným prvkem návěsního prostoru jsou zachovalé vjezdové brány.

Směrem k severovýchodu pokračuje často upravená zástavba obdélných usedlostí rozložená podél průjezdní komunikace, většinou štítově orientace. Postupně k severovýchodnímu okraji přibývají mladší objekty včetně novostaveb, vlastní severní okraj již tvoří zástavba rekreačních chat (již vně CHKO). Tato část zástavby se vzhledově (architektonicky) zřetelně liší od historické části sídla.

Okraj sídla formuje bohatá zeleň, jež účinně odcloňuje výrobní areál ve východní části (vně CHKO). Menší remíz obklopený zástavbou vyplňuje severní část sídla. Vnitřní zeleň je druhově i tvarově velmi rozmanitá.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); preferovat severní část sídla; zástavbu nerozšiřovat západním směrem (do CHKO)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Zachovat bohatou okrajovou zeleň na přechodu sídla do volné krajiny
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.718: Kaplička s předsazeným křížem v mírném svahu při západním okraji sídla

obr. č. C.719: Památník obětem obou světových válek na návsi

obr. č. C.720 a obr. č. C.721: Zástavba na návsi se vyznačuje jednotným měřítkem; pozdějšími rekonstrukcemi došlo v některých případech k zastření původních prvků členících štítová průčelí (dělená okna, plastické prvky aj.)

obr. č. C.722: Různorodá návěsní zástavba dokumentuje odlišný přístup k přestavbám původních typově obdobných domů; nepříznivě působí nedodržení obvyklého sklonu střechy u druhého objektu zleva

obr. č. C.723: Kaple se zvoničkou v centrální části návsi

obr. č. C.724 a obr. č. C.725: Hodnotná, památkově chráněná, typově méně obvyklá roubená stavba s patrovou pavlačí plynule přecházející i do uličního průčelí, s valbovým zastřešením; situovaná u hlavní průjezdní komunikace ve střední části sídla

obr. č. C.726: Památkově chráněná venkovská usedlost s dochovaným tvaroslovím tradičního venkovského stavitelství; výrazným prvkem je kabfínek v lomenici (objekt vlevo)

obr. č. C.727: Větší hmota budovy obecního úřadu s vhodně začleněnou přístavbou sálu odpovídá svému významu

obr. č. C.728: Standardní hmotové uspořádání zástavby je zde poškozeno tmavou nevzhlednou fasádou objektů přiléhajících k ulici

obr. č. C.730: Rodinný dům z období socialismu se markantními nevhodnými prvky (prolomený štít, luxfery aj.)

obr. č. C.732: Chatová zástavba v severní části sídla

obr. č. C.729: Průčelí podélně orientovaného domu svědčí o době úpravy z 60. až 70. let minulého století s charakteristickým výrazem širokých oken a barevnými okenními pásy na fasádě

obr. č. C.731: Mladší atypická novostavba působí kompaktním a poměrně decentním dojmem

obr. č. C.733: Aktuálně dokončovaná novostavba katalogového typu abstrahuje od zvyklostí venkovské zástavby

Sídlo	Týřovice				obec				
					Hřebečnický				
					k. ú.				
					Týřovice nad Berouňkou				
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	D.18	I.	II.	III.	obyvatel	227	164	81	38
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	33	35	40	40

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – sýpka u čp. 6; venkovská usedlost čp. 22

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Malé sídlo lokalizované na plošině nad Berouňkou mezi vrchy Roudným na východě a Milčí a Týřovickým na západě. Sídlo bez dominant se v dálkových pohledech uplatňuje ze západu a z jihu, od Skryjí. Sídlem prochází komunikace č. II/201 Slabce – Roztoky, ze které zde na jih odbočuje komunikace do Skryjí.

Základní historické souvislosti:

Ves byla založena v první polovině 15. století a náležela k týřovickému panství, později do panství slabeckého. Centrem týřovického panství byl lovecký hrad z 1. poloviny 13. století, který byl v době husitských válek jedním z opěrných bodů katolické šlechty, nicméně již v polovině 16. století je uváděn jako pustý. Historické prameny zmiňují v okolí Týřovic těžbu stříbra. Nejprve samostatná obec byla v roce 1961 přičleněna k Hřebečnickům.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Velmi zachovalé sídlo se rozkládá okolo malé návsi s požární nádrží a několika vzrostlými solitéry, které dominuje objekt hospody, bývalé školy. Původní, poměrně hustá zástavba je tvořena venkovskými usedlostmi – přízemní obdélníkové objekty se sedlovými střechami mají převážně štítovou orientaci, hospodářské objekty jsou orientovány kolmo na obytnou část. Na návsi jsou zachovalé průjezdy ve štítovém průčelí, respektována je návěsí čára. V sídle se nachází i několik roubených či poloroubených stavení. Menší zemědělské areály jsou lokalizovány při západním a severovýchodním okraji sídla. Přestavby a dostavby jsou ojedinělé, stejně jako novostavby (např. při severním okraji). Sídlo bez dominant působí v dálkových pohledech celistvě.

Zeleň ve veřejném prostoru je poměrně sporá, převažuje tak zeď v zahradách orientovaných vně sídla. Na přechodu do volné krajiny je pak bohatší, liniová zeď se nachází podél komunikace směrem k Hřebečnickům i podél polních cest. Svahy údolí Berouňky východně od sídla jsou zalesněné.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinělou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.734: Horní okraj zástavby Týřovic v pohledu severozápadu; v pozadí Týřovické skály

obr. č. C.735: Pohled na Týřovice z jižního okraje Skryjí

obr. č. C.736: Příznivým dojmem působí rozmanitá zástavba v centru sídla, je toho dosaženo díky stejné výškové a proporční skladbě i vhodné barevnosti fasád, přitom nejde o uniformní řadu

obr. č. C.737: Jižní straně návsi dominuje objekt hospody, bývalé školy

obr. č. C.738: Větší usedlosti při východní straně návsi se zděnou bránou

obr. č. C.739: Historická roubenka je příkladně zachovaná v původní podobě, včetně brány a doprovodných staveb

obr. č. C.740: Další z řady zachovaných roubených domků zelení obklopený i porostlý

obr. č. C.741: Pohled na západní okraj sídla s hmotově výraznějšími, ale nerušícími obytnými i hospodářskými objekty

obr. č. C.742: Rozdílné přístupy k obnově staveb - chalupa vlevo byla vkusně rekonstruována se všemi původními atributy; dům vpravo má soudobý výraz, nechce se tvářit jako historická replika, i tento přístup je možný, v odůvodněných případech méně hodnotných staveb ho lze dokonce preferovat

obr. č. C.743: Novější rodinný dům na samém severovýchodním okraji sídla - solitérní poloha na jedné straně klade větší důraz na kvalitu výrazu stavby (více se uplatňuje v krajině), na druhé straně se nemusí tolik přizpůsobovat okolním stavbám

Sídlo	Tytry				obec	Pavlíkov			
					k. ú.	Tytry			
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.13	I.	II.	III.	obyvatel	247	188	124	48
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	34	37	37	31

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana: ne

památkově chráněné objekty: ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo ve svahu pozvolna klesajícím k východu, k Tyterskému potoku. Vzhledem k terénu a lesním porostům v údolích vodních toků v okolí, jinak tvořeném intenzivně obhospodařovanou zemědělskou krajinou, se sídlo vizuálně neuplatňuje. Jediná přístupová komunikace vede ze severu od silnice č. II/233 Rakovník – Zvíkovec.

Základní historické souvislosti:

Za zakladatele vsi se považuje zemský podkomoří Ditrich Špatzman, který úřad vykonával v letech 1271-1280. K založení vsi proto došlo pravděpodobně před rokem 1300 (jiný údaj uvádí rok 1318). Podobně jako ostatní části městyse Pavlíkov byla ves součástí křivoklátského panství, dnes jsou Tytry hojně využívány k rekreaci, přibližně polovina objektů slouží jako chalupy.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zachovalé sídlo je tvořeno zástavbou okolo trojúhelníkové travnaté návsi se zvoničkou, požární nádrží a řadou vzrostlých lip. Jedná se o venkovské usedlosti tvořené obdélníkovými objekty se sedlovou střechou a štítovou orientací se zahradami a hospodářskými staveními. Je plně dodržována návěsní čára. Objekty mají minimum přístaveb a dostaveb, některé jsou citlivě zrekonstruovány. Podél Tyterského potoka na východ od návsi je zástavba tvořena obdobnými objekty, orientace je však hřebenová. Zemědělský areál tvořený podlouhlými obdélníkovými staveními se sedlovými střechami chátrá, je umístěn na terase, svažuje se k Tyterskému potoku na východě a stoupá ke komunikaci na západě – díky tomu a vzrostlé zeleni se rovněž pohledově neuplatňuje. Řada objektů slouží rekreaci.

Zeleň v sídle je hojná v zahradách orientovaných vně sídla i ve veřejném prostoru. Vzrostlá zeď pohledově eliminuje zemědělský areál, zeď podél Tyterského potoka činí totéž s uliční zástavbou na východ od něj. Po obvodu jsou patrné zbytky sadů.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zamezit výrazným zásahům do sídelní zeleně a lesním okrajům

obr. č. C.744: Tytry v pohledu z východu, z polní cesty spojující sídlo se Skřivani

obr. č. C.745: Usedlost s velkým dvorem říkající si o obnovu, v průčelí obytné budovy byla nevhodně vyměněna okna

obr. č. C.746: Další z řady travnatých návsi s vodní nádrží a vzrostlými lipami

Sídlo	Újezd nad Zbečnem (Pohořelec)			obec Zbečno					
				obec	Zbečno				
OKR	A, B	Údolí Berounky a Rakovnického potoka / Centrální část			k. ú.	Újezd nad Zbečnem			
					ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	A.6/B.38	I.	II.	III.	obyvatel	284	402	352	196
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	33	73	145	104

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo lokalizované v exponované poloze – v ploché vrcholové odlesněné části ve velkém meandru Berounky. Sídlo se tak uplatňuje v dálkových výhledech – především z východních směrů přes údolí Berounky. Menší část sídla tvoří enkláva usedlostí nad hranou údolí Berounky jihovýchodně od hlavní části sídla.

Základní historické souvislosti:

V roce 1830 byla založena osada (původně dělnická kolonie) Pohořelec, která se stala jádrem pozdějšího sídla Újezd nad Zbečnem. Újezd (též Oujezd) nad Zbečnem byl až do roku 1900 osadou obce Zbečno, následně do roku 1979 samostatnou obcí a po hromadném uplatnění střediskového systému osídlení po roce 1980 opět místní částí Zbečna. V současnosti má ves především obytnou funkci.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Hmotově jednotná zástavba je vcelku pravidelně rozložena podél uliční sítě. Starší zástavbu v západní a severní části tvoří přizemní usedlosti téměř výhradně štítové orientace, často kvalitně renovované. Dominantním objektem zástavby je výrazná hmota stodoly. Její působení však ruší blízký účelový objekt plechové haly stojící u malé nádrže. Mladší zástavba je rozšířena (dosud nesouvisle) při okrajích, aktuálně probíhá v severní a západní části. Od starší zástavby se liší mj. větším zapuštěním do zahrad. Místy i nevhodně vybočuje z jinak poměrně kompaktního bloku obytné zástavby (jihovýchodní okraj). V blízkosti severního okraje se směrem do údolí vyskytuje plošná rekreační zástavba (chaty). Jižní okraj hlavní části sídla vymezuje dva účelové objekty zemědělského areálu. Sídlní zeleň je rozšířena

především v zahradách, (nezformované) okraje zástavby přechází do volné krajiny naopak poměrně zřetelně.

Menší oddělenou část jihovýchodně od hlavní části sídla tvoří převážně větší hospodářské usedlosti či dvory se štítovou orientací k cestě. Tato část se vyznačuje větší přítomností okrajové zeleně, přecházející dále do volné krajiny.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby – proluky v severní a východní části sídla
- Nerozšiřovat zástavbu od severního okraje – zabránit potenciálnímu srůstu sídla a blízké rekreační zástavby
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit; chránit siluetu sídla v krajinářsky exponované poloze
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně; posílit aktuální zeleň na přechodu sídla do volné krajiny
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Realizovat opatření k potenciálnímu snížení vizuálního účinku účelového výrobního areálu v jižní části sídla – výsadby stanovištně vhodných dřevin
- Nerozšiřovat chatovou zástavbu

obr. č. C.747: Pohořelec v pohledu z vyhlídky Pěnčina u Sýkořic (od jihovýchodu); blíže v údolí Zbečno

obr. č. C.748: Pozitivní příklad architektonicky kultivovaného řešení účelového objektu; fasáda stodoly – dominantního prvku zástavby v sídle je rytmicky členěná a skvěle je zapojena v daném prostředí (což neplatí o některých objektech z pozdější doby)

obr. č. C.750: Vysoký památník obětem I. světové války

obr. č. C.749: Měřikem i výrazem jednotná zástavba štítově orientovaných domů ve střední ulici

obr. č. C.751: Nádrž při jihozápadním okraji sídla s výraznou okrasnou zelení

obr. č. C.752: Harmonicky působící chalupa – novostavba na velkém pozemku, založená na širokém obdélníkovém půdorysu, s příčně umístěnou hospodářskou stavbou

obr. č. C.753: Účelové objekty zemědělského areálu v jižní části sídla

obr. č. C.754: Pohled na Újezd přes údolí Berounky z PR Brdatka (severně od Amalína)

obr. č. C.755: Oddělená část Pohořelce jihovýchodně od hlavní části sídla; řada původních staveb orientovaných shodně štítovými stěnami působí celkem uspořádaně; příznivý dojem je umocněn zděnou bránou s bočními rovněž obloukovými brankami

Sídlo	Újezdec				obec				
					Hřebečnický				
					k. ú.				
					Újezdec u Rakovníka				
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.12	I.	II.	III.	obyvatel	248	170	89	31
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	33	36	36	29

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – sýpka u čp. 27

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo obdélníkového půdorysu v terénu prudčeji klesajícím k západu, v zemědělsky intenzivně využívané krajině. Na jihozápad je odvodňováno bezejmennou vodotečí do Slabeckého potoka. Vizuální uplatnění sídla nastává téměř do všech světových stran, vzhledem k terénu a zeleni však není výrazné. Sídlo protíná spojnice silnic č. II/233 a II/201.

Základní historické souvislosti:

Název vsi pravděpodobně odkazuje na způsob vzniku, kdy bylo koňmo vytyčeno málo obydlené, často zalesněné území, určené k založení osady. Historicky byl Újezdec součástí křivoklátského panství, v letech 1869-1979 samostatnou obcí (též Malý Újezd nebo Oujezd), od roku 1980 v průběhu uplatnění pozdějších fází koncepce střediskového systému osídlení se stal součástí obce Hřebečnický.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo je tvořeno zástavbou nepravidelně uspořádanou okolo trojúhelníkové travnaté návsi, z té vybíhá zástavba směrem na západ, podél silnice na Slabce. Na návsi s požární nádrží a vzrostlými stromy se nachází kaplička z režného zdiva se sanktusníkem, jež je dominantou lokálního měřítka. Zástavba venkovského charakteru je poměrně zachovalá, doplněná o několik novodobých objektů a na severovýchodě a jihozápadě ukončena zemědělskými dvory. Nejhodnotnějším objektem je na západ od rybníka zelení obklopený uzavřený zemědělský dvůr s památkově chráněnou sýpkou. Objekty slouží bydlení i rekreaci. Vizuální uplatnění není velké, viditelné jsou zejména ze zeleně vystupující hospodářské objekty zemědělských dvorů.

Zeleň v sídle je poměrně bohatá, a to jak na zahradách orientovaných vně sídla, tak i ve veřejném prostoru. Po obvodu sídla jsou patrné plochy bývalých sadů, vzrostlá zeď z jihu doprovází bezejmennou vodoteč a výběžek zástavby. Podél komunikaci směrem na severovýchod se nachází jabloňová alej.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencovanou výsadbu stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.756: Újezdec při vstupu do sídla ze severovýchodu

obr. č. C.757: Obnovená stavba, v zadní části roubená, v přední zděná; v této přední části trochu kazí dojem původnosti plastová okna (přestože členěná na šestitabulková) a karmínový odstín dřevěného bednění štítu (odlišná barva vůči roubené části)

obr. č. C.758: Jedna z malebných kompozic - zelení obklopená usedlost má sevřené uspořádání, vyznačuje se kontrastem plných ploch bílých zdí a hnědočervených střech, plné plochy jsou vhodně "rozbity" dřevěnou výplní vrat a branky, resp. střešními vikýři - volskými oky

Sídlo	Velká Buková				obec	Velká Buková			
					k. ú.	Velká Buková			
OKR	E	Lesní komplex Buková			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	E.9	I.	II.	III.	obyvatel	518	419	324	234
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	52	84	149	121

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – socha sv. Jana Nepomuckého, socha sv. Václava

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo situované v exponovaném prostoru rozlehlé odlesněné enklávy rozkládající se výše nad levým břehem Berounky, resp. soutokovou oblastí Berounky s Rakovnickým potokem. Ačkoliv sídlo postrádá tradiční dominantu, tak díky své pozici na odlesněném horizontu se uplatňuje i v dálkových pohledech – z jižních a východních směrů.

Základní historické souvislosti:

K založení obce Buková došlo v průběhu 16. století, první písemná zmínka pochází z roku 1556. Jak název napovídá, v té době se v okolí rozkládaly listnaté, zejména bukové lesy a ves patřila ke Křivoklátku jako robotné manství. K možnosti lepší obživy zdejších poddaných byla vsi postoupena část panských lesů k vykácení. V době panování Fürstenberků na Křivoklátku se v okolí údajně dobývala síra sloužící k výrobě střelného prachu. Ves byla úzce funkčně spjata se sousedním Městečkem, teprve na počátku 20. století byla zřízena místní škola. Vedle dominantního bydlení dnes tvoří doplňkovou funkci rekreace.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Historická část protáhlého sídla je situována ve východní části, kde se nachází menší svažité náves (pramenná oblast menší vodoteče) se štitově orientovanými usedlostmi, ve značné míře rekonstruovány. Na návsi stojí kaple se sochou sv. Jana Nepomuckého a také menší nádrž. Starší zástavba se od návsi rozšiřuje k severu. Směrem k západu má zástavba již rozmanitější charakter, převažují obdélné přízemní usedlosti, vyskytují se i větší hmoty patrových bytových domů se sedlovým zastřešením.

Ve střední části jižně od průjezdní komunikace se rozšiřuje druhá náves rovněž s nádrží. V jejím okolí stojí přízemní či zvýšené usedlosti štitové i okapové orientace postizené hojnými úpravami a přestavbami. Východní část sídla je tvořena již mladší obytnou zástavbou rodinných domů i vil. Na samotném východním konci byla v nedávné době postavena rozhledna moderní architektonické podoby.

Ze západovýchodně orientované zástavby vybočuje k jihu výrobní areál s několika dominantními

hmotami účelových objektů.

Sídlo se vyznačuje bohatou zelení – v zahradách, veřejném prostoru, a to i v souvislých formacích. Hojně je zastoupena na přechodu sídla do volné krajiny. Výrazným prvkem je topolová alej při východní straně výrobního areálu.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci; preferovat západní část sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost;
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby) – zejména ve východní části sídla
- Realizovat opatření k potenciálnímu snížení vizuálního účinku účelového výrobního areálu při jižním okraji zástavby – výsadby stanovištně vhodných dřevin podél jeho západní a jižní hranice

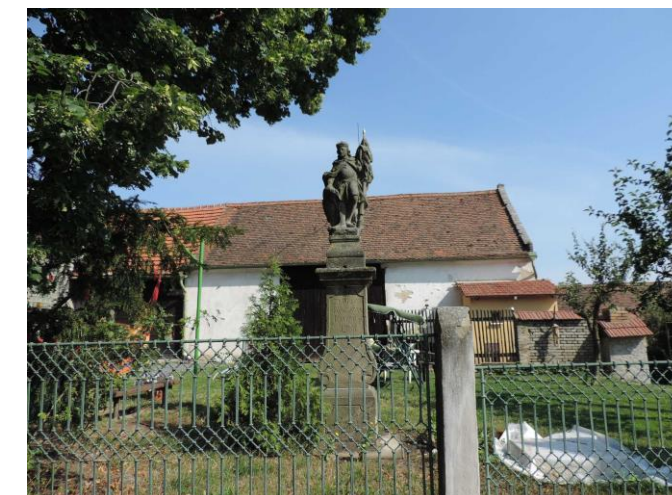
obr. č. C.759: Velká Buková v pohledu od východu (cesty do Křivoklátku)

obr. č. C.760: Hmotově výrazná stavba se sedlovou střechou bez přesahů, s výraznou kamennou podezdívkou; původně zřejmě hostinec se sálem (dle výšky podlaží a oken)

obr. č. C.761: Památkově chráněná socha sv. Václava stojící v zahradě usedlosti (č.p. 23)

obr. č. C.762: Zástavba na svažité návsi ve východní části sídla

obr. č. C.763: Příklady zdařile rekonstruovaných chalup ve střední části sídla s výraznými barevně členěnými štíty; u objektu vpravo vzadu je to vkusný netradiční oblouk, přední chalupa má zvýrazněná nároží, patrové římsy a ostění; k velice příznivému dojmu přispívá i vkusné oplocení a vzájemné spolupůsobení

obr. č. C.765: Barokní kaple sv. Jana Nepomuckého na návsi se zvoničkou a sochou sv. Jana Nepomuckého ve výklenku

obr. č. C.764: Hmotově výrazná usedlost v západní části sídla na podobnou renovaci čeká

obr. č. C.766: Nová zajímavě architektonicky ztvárněná dominanta sídla – rozhledna na západním okraji

obr. č. C.767: Dvojice stodol na severovýchodním okraji sídla tvoří jakousi pomyslnou bránu; jejich hmoty harmonicky ladí v krajině

obr. č. C.769: Výrazná hmota bytového domu s valbvu střechou ve východní části sídla

obr. č. C.771: Pohled na Velkou Bukovou z rozhledny na západním okraji sídla

obr. č. C.768: Eklektická prvorepubliková vila v západní části sídla v sobě obsahuje snad až moc výrazných prvků (členitá hmota, křížová střecha, terasa při hlavním průčelí a především schodišťový válec a dominantní skelet patrových lodžii)

obr. č. C.770: Novostavba rodinného domu dokončovaná při západním okraji sídla (aktuálně bez vazby na stávající zástavbu); v pozadí objekt rozhledny (viz obr. č. 766)

Sídlo	Všetaty				obec	Všetaty			
					k. ú.	Všetaty u Rakovníka			
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	D.14	I.	II.	III.	obyvatel	498	533	368	310
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	65	98	112	108

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – socha P. Marie před čp. 34; zámek čp. 34

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Poměrně rozlehlejší sídlo lokalizované v údolí Všetatského potoka, ze kterého se terén mírně zvedá jihozápadním a severovýchodním směrem. Okolní krajina je intenzivně zemědělsky obhospodařovaná. Sídlem prochází komunikace Pavlíkov – Velká Buková s odbočkou na Panoší Újezd, tato tvoří hranici CHKO. Vizuální uplatnění sídla nastává především jihozápadním a severozápadním směrem.

Základní historické souvislosti:

Nejstarší stopy osídlení všetatského katastru se datují do doby bronzové (knovízská kultura v 10. - 8. stol. před n. l.), první písemná zmínka o vsi pochází z roku 1337. Podobně jako ostatní obce byly i Všetaty vázány manskou povinností ke Křivoklátku, zde funkcí kočího. Roku 1598 bylo všetatské panství prodáno městu Rakovník. Další škody napáchala třicetiletá válka, a když v roce 1754 odkupuje panství kněžna M. A. Fürstenberková, je znovu připojeno ke Křivoklátku. V té době byla původní tvrz z konce 14. století přestavěna na barokní zámek a ve druhé polovině 19. století byl zbudován i lihovar a sýrovnice (dnes Obecní dům), která zpracovávala mléko ze širokého okolí. Po roce 1929, kdy fürstenberské majetky byly prodány čs. státu, bylo všetatské panství rozděleno na drobné přídělky místním obyvatelům. Zámek po letech provozního zázemí místního JZD značně zchátral a dodnes je nepřístupný. V obci převládá obytná funkce.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zemědělské sídlo při Všetatském potoku se soustavou rybníků, dva z nich se nachází v centru sídla doprovázeny vzrostlou zelení, na ně navazuje nejstarší zástavba, jež se pak rozvíjela severním směrem. Původní zástavba je poměrně kompaktní, tvořena je přízemními venkovskými usedlostmi obdélníkových půdorysů se sedlovými střechami, orientace objektů není jednotná, doprovázeny jsou hospodářskými objekty. Přestavby a dostavby různé kvality jsou poměrně četné, a to v celém sídle, dochovány jsou i prvky lidové architektury. Severně od rybníků se nachází mladší zástavba rodinných

domů, jež je výrazově i svým uspořádáním značně heterogenní (bytové domy, prodejna typu Jednota, čtvercové i obdélníkové půdorysy objektů, různé tvary a sklony střech, nejednotná orientace vůči uliční čáře). Zástavba severně od silnice na Velkou Bukovou již vykazuje větší míru uspořádání – pravidelná uliční síť, obdélníkové objekty s hřebenovou orientací respektují uliční čáru, zajímavý je soubor vil severně od betonového hřiště. Na ně na východě navazuje nevhodně dostavěný objekt sokolovny s hospodou. Nejmladší zástavba se nachází v nejsevernější části sídla, pochází ze 70. a 80. let 20. Století. V současnosti vznikají novostavby katalogového typu, bez prvků původní vesnické zástavby. Východní okraj sídla zabírá rozlehlý uzavřený hospodářský dvůr se zámečkem, původně tvrzí, hmotově výrazným objektem bývalého lihovaru a bývalou sýrárnou, dnes obecním úřadem. Mohutná jsou i hospodářská stavení při hlavní silnici, ty na západ od ní ve vyvýšené poloze pocházejí z období socialismu. Dále na západ, mimo CHKO za Všetatským potokem navazuje v údolní poloze další zemědělský areál.

Sídlo uvnitř působí značně nesourodě, několik hmotově výrazných objektů (zámeček, lihovar, bytové domy) v rámci sídla působí vždy jen velmi lokálně, což je dáno zelení, okolní zástavbou i členitostí terénu. Do volné krajiny se sídlo uplatňuje severozápadním směrem – patrný je objekt lihovaru, novostavby s masivními ploty a plechová hala ve vyvýšené poloze, zmíněná v předchozím odstavci. Jihozápadním směrem se sídlo uplatňuje rovněž, výrazná je opět plechová hala a poněkud rušivě působí bytový dům východně od dvora.

Zeleň je hojná a vzrostlá v celém sídle, významně se podílí na jeho charakteru, je zastoupena jak v zahradách, tak i ve veřejném prostoru. Hodnotná jsou stromořadí podél rybníků, Všetatského potoka a komunikací vybíhajících ze sídla. Na přechodu do nezastavěného území je zeleně dostatek, citelněji chybí pouze u novostaveb při severním okraji sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit; u nevybočující účelové zástavby preferovat situování v nevyvýšených polohách
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zamezit zásahu do zeleně podél Všetatského potoka, komunikací a po obvodu sídla
- Doplnit zezeň u novostaveb na severním okraji sídla

obr. č. C.772: Všetaty v pohledu ze západu, vlevo vystupuje zemědělská hala ve vyvýšené poloze západně od sídla, uprostřed částečně dominuje bytový dům

obr. č. C.773: Všetaty v pohledu ze severu, vlevo nová zástavba s mohutnou opěrnou zdí a plotem

obr. č. C.774: Hodnotná roubenka s předsazeným štítem krytým šikmým bedněním zaujme vyváženým kontrastem tmavého dřeva a bílé fasády s podvojným oknem, malebnost dotváří i vhodný nátěr podezdívky a zvýrazněné sloupy vrat

obr. č. C.776: Vzrostlá zeleň okolo rybníků je výrazným prvkem v sídle

obr. č. C.775: V zajímavém průhledu na střechy obce vyniká velká pravidelná hmota barokního zámku s nečleněnou fasádou, jež je lokální dominantou

obr. č. C.777: Upravený veřejný prostor u rybníků s hodnotnou vzrostlou zelení

obr. č. C.778: Zdařile rekonstruovaná stavba s decentně použitými barvami pro zvýraznění plastického členění, v regionu poměrně častém

obr. č. C.780: Budova sokolovny s účelově zvýrazněným zvlněným štítem v symetrické poloze, výraz stavby charakterizuje její veřejnou funkci, užité prvky a zřejmě pozdější úpravy jsou ale nejednotné a rušivé

obr. č. C.782 a obr. č. 783: Kontrast historických a novodobých zemědělských staveb na západním okraji sídla, vlevo - na kompaktní řadě přízemních staveb statku sedlově zastřešených je zajímavým prvkem přisazení nižšího objektu ke štítu pod polovalbovou střechou

obr. č. C.779: Nahodile vzniklá zástavba s řadou pozdějších dostaveb působí chaoticky, nekoncepčně a neesteticky

obr. č. C.781: Skupinu rodinných domů z 1. poloviny 20. století tvoří stavby podobného hmotového uspořádání i měřítka, působí harmonicky

Sídlo	Zbečno				obec	Zbečno			
					k. ú.	Zbečno			
OKR	A	Údolí Berounky a Rakovnického potoka			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.6	I.	II.	III.	obyvatel	1 026	868	975	480
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	121	186	266	264

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Martina, fara, bývalá rychta U Kuchařů (Hamousův statek)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo lokalizované bezprostředně při levém břehu Berounky, rozšiřující se do nižších partií údolních svahů a proti proudu Klíčavy. Část zástavby se nachází na pravém břehu – v blízkosti železniční stanice. Vizualní uplatnění sídla nastává v příslušném úseku údolí Berounky, typicky z výše položených výhledových pozic.

Základní historické souvislosti:

Okolí dnešní obce bylo osídleno již v mladší době bronzové, samotná ves vznikla v dobách rané kolonizace na přelomu 10. a 11. století (první písemná zmínka r. 1003) a patří tak k nejstarším v Čechách. Původní dřevěný dvorec byl postaven na soutoku dnešní Berounky a Klíčavy, postupně se rozrostl a stal se do doby přestavby Křivoklátska na kamenný hrad knížecím sídlem. S přesídlením Přemyslovců na Křivoklátsko začíná jistý úpadek panství, kterému zůstávají manské povinnosti (topení a úklid hradu, lov zvěře a ryb) a který vyvrcholil vypálením Zbečna během husitských válek. Gotická přestavba Zbečna se nese ve znamení hospodářského oživení a v 16. století je Zbečno povýšeno na městečko s trhovým právem. Po roce 1734 jako součást fürstenberského majetku je upadající lov zvěře nahrazen zemědělstvím a vorařstvím na Berounce (až do velké povodně r. 1872). I v souvislosti s výstavbou klíčavské přehradě (1950-1953) bylo v katastru obce postupně postaveno na 460 rekreačních objektů a centrem turistického ruchu je Zbečno dodnes.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

V rámci CHKO specifické sídlo (mj. polohou) se vyznačuje značně rozmanitým charakterem zástavby, jejíž rozšíření je významně podmíněno morfologií terénu. Prakticky po celé délce sídla prochází silnice č. II/201, jež má na uspořádání zástavby rovněž podstatný vliv. Část zástavby (včetně nádraží) je rozšířena na protějším (pravém) břehu. Obě části spojuje výrazný most s třemi poli postavený v letech 1924-25..

Jádro sídla tvoří obdélná návěs s hmotově i vzhledově diferencovanou zástavbou. Dominantu sídla reprezentuje původně gotický, později barokně přestavěný kostel sv. Martina v severní části návěsi. V její blízkosti stojí hodnotný objekt fary. Naproti kostelu se nachází Hamousův statek – mimořádně hodnotná roubená usedlost většího měřítka pocházející již z druhé poloviny 16. století. V jejím sousedství stojí dominantní objekt školy. Východní stranu návěsi formuje řadová zástavba, která podél průjezdní komunikace přechází dále k jihu a vytváří tak zřetelnou uliční čáru. Výraznými objekty centrálního prostoru jsou rovněž objekt potravin či pošty, ne však již tak pozitivního vyznění.

Zástavba směrem od sídla rovněž má dosti rozmanitý ráz, mísí se zde starší usedlosti s mladšími objekty – rodinnými domy i vilami městského typu (ploché střechy). Severní část sídla má zřetelný rekreační charakter, především proti toku Klíčavy. Nepříznivé prostorové podmínky si často vynutily úpravy terénu (terasování a stabilizace).

Specifickým rysem sídla vnímaným z protějščího břehu či přímo z řeky je zastavěnost břehových partií v jádrové části sídla a zároveň bezprostřední vazba na souvislou lesní zeleň, jež vystupuje vysoko do svahů. Hojná zeleň se vyskytuje rovněž v zahradách a především v břehových partiích. V centrální části se výrazně uplatňují vzrostlé lípy u kostela.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou zástavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby – v prolukách při stávající cestní síti
- Nerozšiřovat zástavbu do břehových partií toku Berounky
- Neznehodnocovat hodnotnou zástavbu centra sídla včetně hodnotné zeleně, nesnižovat dominantní pozici kostela sv. Martina
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Zachovat okrajovou – břehovou zeleň se značnou krajinnotvornou funkcí; vyloučit zásahy do navazujících lesních porostů; novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Nerozšiřovat chatovou zástavbu
- Uplatňovat důslednou ochranu dochovaných památkově chráněných staveb

obr. č. C.784: Pohled do údolí Berounky (proti proudu) a na Zbečno od Masarykovy vyhlídky (silnice od Sýkořice)

obr. č. C.785: Kostel sv. Martina v severní části návsi

obr. č. C.786: Hodnotná patrová barokní fara z roku 1707 s valbovou střechou a bránou s brankou

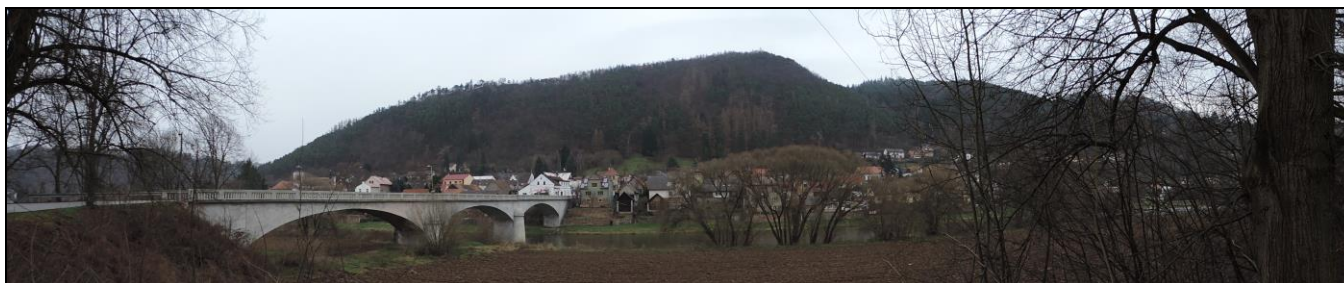
obr. č. C.787: Břetislavova kaplička (blíže) a druhá kaplička v pozadí na severním okraji sídla jsou věnovány památce zavraždění českého knížete Břetislava II. roku 1100 (podle některých pramenů na tomto místě)

obr. č. C.788: Jedinečný doklad lidového stavitelství – hmotný roubený objekt Hamousova statku v poloze naproti kostelu sv. Martina

obr. č. C.789: Pohled na Zbečno s dominantním Masarykovým mostem z pravého břehu Berounky

obr. č. C.790 a obr. č. C.791: Zástavbě v uliční frontě na východní straně návsi; na snímku vpravo příklad prvorepublikového domu městského typu s prodejnou v přízemí; vyznačuje se jasnou osovou kompozicí a barevným geometrickým zvýrazněním fasády a výrazným trojúhelníkovým vikýřem; z levé strany na něj navazuje objekt občanské vybavenosti poplatný době svého vzniku

obr. č. C.792: Základní škola z poloviny 20. století je výrazná stavba půdorysného tvaru L, s hlavní hmotou při komunikaci a s křídlem orientovaným do svahu; díky tomu nepůsobí vedle historického roubeného Hamousova statku příliš robustně

obr. č. C.793: Funkcionalistická vila v severní části sídla využívá polohy ve svahu nad Berounkou a svou skladbou hmot – vyššího kvádra a nižší půlkruhově zakončenou částí se střešní terasou – tvoří zajímavou lokální dominantu

obr. č. C.794: Běžná zástavba v blízkosti řeky jižní části sídla vzniklá přestavbou původní usedlosti ve tvaru L

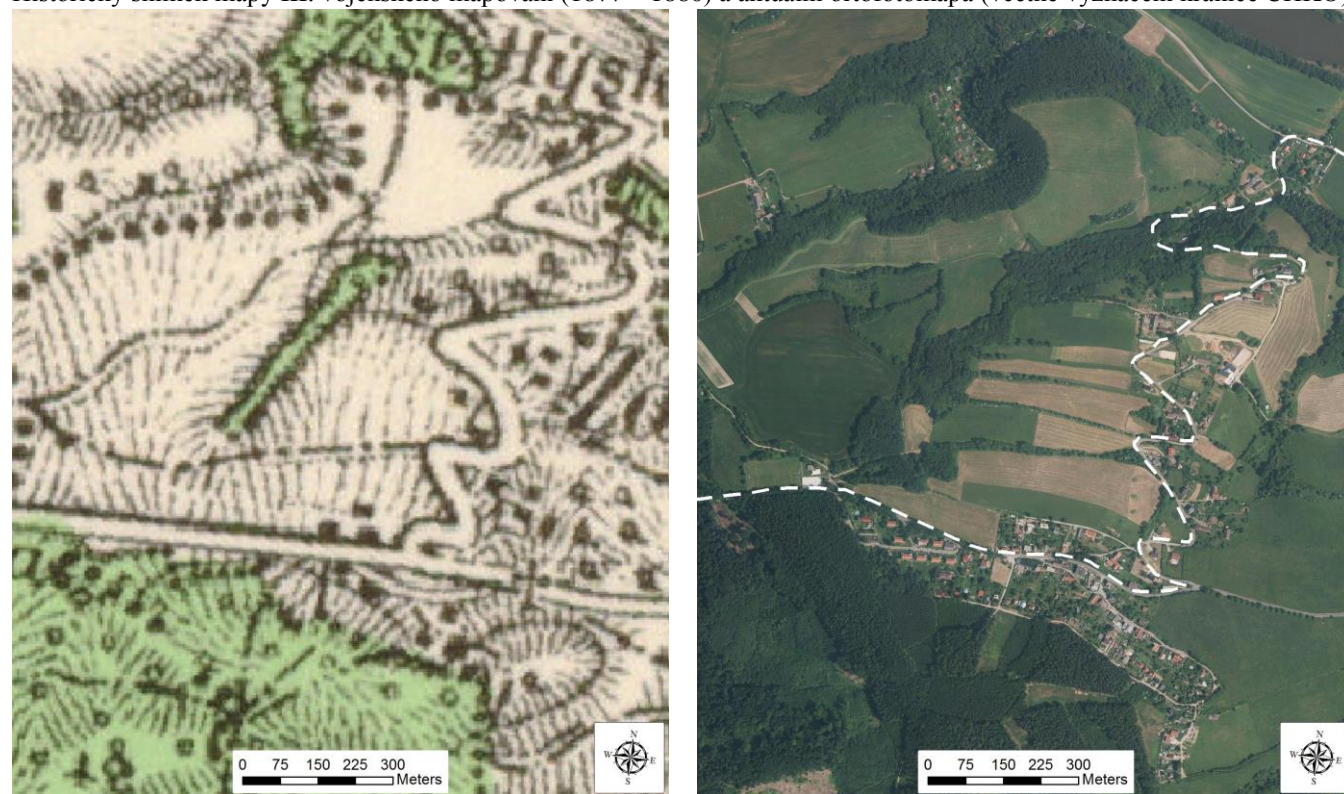

obr. č. C.795: Nová zástavba městského charakteru v jižní části sídla působí rozpačitém dojmem

Sídlo	Zdejcina			obec Beroun					
				k. ú.	Zdejcina				
OKR	A, B	Údolí Berounky a Rakovnického potoka, Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.8/B.32	I.	II.	III.	obyvatel	224	189	144	298
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	25	41	46	77

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo lokalizované v severním svahu vrchu Děd (493 m n. m., nejvyšší polohy vlastního sídla dosahují cca 420 m n. m.) táhnoucí se roztroušenou zástavbou až k toku Berounky (cca 230 m n. m.). Sídlo bez dominant se tak nachází v exponované poloze, z jihu a východu je obklopeno lesními porosty, pohledově se tedy uplatňuje do širokého údolí Berounky severozápadním (Nižbor) až severovýchodním (Hýskov) směrem. Sídlem prochází místní komunikace spojující po pravém břehu Berounky Nižbor s Berounem. Hranice CHKO Křivoklátsko sídlem prochází po komunikaci spojující Zdejcina s Lískem a dále míří na sever do údolí Berounky.

Základní historické souvislosti:

Ve vsi prvně zmiňované k roku 1325, se často střídali manští majitelé a v roce 1541 ji kupuje i se zpustlou tvrzí město Beroun. Za berounský odboj proti Ferdinandu I. následovala již v roce 1547 konfiskace majetku a ves získal Jiří Ota z Losu. Postupně byla zabydlena dělníky ze Staré huti a místními hamerníky. V pobělohorské době se Zdejcina stala součástí nižborského panství, v 19. století částí obce Hýskov a od roku 1961 je součástí Berouna. V dnešní době je zřetelný rozvoj bytové funkce.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Hlavní část sídla je protáhlá, orientovaná po vrstevnici v severním odlesněném svahu vrchu Děd. Zástavba je tvořena novodobými, poměrně diferencovanými rodinnými domy, původních objektů je málo, četné jsou přestavby a dostavby. Jižní okraj sídla tvoří rekreační objekty z 2. poloviny 20. století. Na západním okraji při hlavní silnici se nachází alej do údolí clonící skupinu patrových bytových domů. Zejména v jihovýchodní části vzniká řada novostaveb, jež měřítkově značně vybočují a nezapadají do venkovského prostředí. Celá zástavba v prostoru mezi hlavní silnicí a lesním porostem na jihu se nachází mimo území CHKO. V něm je menší část zástavby pod hlavní silnicí a část rozptýlené zástavby ve svahu klesajícím do údolí Berounky. Vedle původních objektů se zde nachází velké množství novostaveb nejen katalogového typu, jedná se o hmotově poměrně výrazné objekty v exponované poloze s pestrobarevnými fasádami, probíhá příprava na výstavbu dalších. Nachází se zde i památná Růžičkova lípa, jež je považována za největší na Berounsku (stáří je odhadováno na 300 let).

Sídlo se pohledově uplatňuje do širokého údolí Berounky severozápadním až severovýchodním směrem, výraznější jsou barevné objekty novostaveb. Zeleň v sídle je poměrně početná, stejně tak na jeho obvodu, méně je ozeleněn výběžek na sever do údolí. Ve svahu pod sídlem je řada prvků liniové zeleně, významným prvkem je i vzrostlá alej východně od sídla při příjezdu od Berouna.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území a exponovanou polohu severním svahu – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.796: Pohled na Zdejcina ze západu

obr. č. C.797: Alej podél hlavní silnice se zástavbou 1. poloviny 20. století

obr. č. C.798: Patrové bytové na západním okraji sídla

obr. č. C.799 a obr. č. C.800: V celém sídle jsou četné přestavby a dostavby nemnoha původních, ale i novodobých objektů, což působí nesourodě až chaoticky

obr. č. C.801 a obr. č. C.802: Dvojice osobitých dřevostaveb s originálním výrazem poněkud měřítkově vybočuje z okolní, často rekreační, zástavby

obr. č. C.803: Rekreační objekt vzniklý přestavbou v horském stylu ve svažitém exponovaném terénu zcela vybočuje z okolní zástavby

obr. č. C.804: Rekreační objekty při jihovýchodním okraji sídla

obr. č. C.805 a obr. č. C.806: Novostavby v severním exponovaném svahu Berounky, vpravo - dřevostavba se netváří jako replika, ve výrazné poloze nevytváří dominantu, ale oproti jiným novostavbám se poměrně citlivě podřizuje místu

obr. č. C.807 a obr. č. C.809: Další novostavby v severním svahu mají oproti původní zástavbě značné hmoty

Sídlo	Zhoř				obec				
					Krakovec				
					k. ú.				
					Krakovec u Rakovníka				
OKR	D	Severozápad			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	D.6	I.	II.	III.	obyvatel	95	90	40	24
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	15	15	15	14

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Zhoř reprezentuje bývalou tvrz přestavěnou na zámek nacházející se na jižním svahu stejnojmenného vrchu a nad údolím Dubského potoka. Sídlo je díky historickému původu velmi zapojeno v zeleni (dle rytiny z roku 1800 na mohutnou vysokou stavbu navazoval dlouhý park), vizuálně se uplatňuje zejména z východu, jižním směrem do CHKO nikoliv. Do sídla vede odbočka z komunikace Krakov – Rousínov, jež vymezuje hranici CHKO.

Základní historické souvislosti:

Nejstarší zmínka o Zhoři pochází z roku 1383, kdy zde bývaly dva poplužní dvory. Počátkem 15. století při nich byla založena malá ves a připojena ke krakoveckému panství. Na počátku 17. století se stala Zhoř svobodným statkem a její majitel tu nechal postavit tvrz, později přestavěnou na zámek. V roce 1876 byl zhořský zámek přestavěn nejprve na cukrovar, později přibyl lihovar a špýchar a od té doby sloužil pouze k hospodářským a zemědělským účelům. Zhoř je od roku 1990 místní částí obce Krakovec.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Jedná se o bývalou tvrz, následně přestavěnou na zámek, jež byl ve velké míře přestavěn pro zemědělské účely – část zámku byla stržena, byly dostavěny hospodářské budovy obdélníkových půdorysů se sedlovými střechami, které potlačily dominantní hmotu zámku. Všechny historické objekty jsou ve velmi špatném až havarijním stavu. V 2. pol. 20. stol. byly do areálu přistavěny dva patrové bytové domy s plochými střechami. Jihovýchodně od areálu se pak nachází zrekonstruované vesnické stavení s polovalbovou střechou a několik rekreačních objektů, vše v údolní poloze při Dubském potoce a ve vzrostlé zeleni.

Zeleň je hojná v celém areálu, postupně jej pohlcuje. Četná je i po celém jeho obvodu, ze sídla se tak uplatňuje pouze hmota zámku východním směrem. Dominantní působení zeleně doplňuje vegetace podél Dubského potoka a komunikací (zřejmě pozůstatek komponované krajiny).

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci ojedinělé nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad hospodářské objekty vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u historických staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys)
- Vyloučit zásah do zeleně po obvodu sídla
- Nesnižovat pozici a projev hmoty zámku v rámci zástavby sídla i v rámci vnějšího působení sídla

obr. č. C.810: Zhoř ze severovýchodu

obr. č. C.811: Hospodářský dvůr s budovou špýcharu (bývalého zámku) s barokním portálem, hodnotná stavba si zaslouží obnovu.

obr. č. C.812: Menší bytový dům poplatný době svého vzniku - cca ze začátku 80. let minulého století

Sídlo	Zvíkovec				obec	Zbečno			
					k. ú.	Újezd nad Zbečnem			
OKR	A/C	Údolí Berounky a Rakovnického potoka / Západ			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.1/C.1	I.	II.	III.	obyvatel	507	360	265	190
Kategorie – Kalinova Ves	I.	II.	III.	IV.	domů	83	87	88	72
Kategorie – Zvíkovec	I.	II.	III.	IV.					

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1877 – 1880) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel Nanebevzetí P. Marie, zámek, socha sv. Františka, tvrzíště Hamouz (mimo sídlo i CHKO)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Větší sídlo lokalizované v členitém terénu na pravém břehu Berounky při západní hranici CHKO, částečně zasahující i na protější levý břeh. Sídlo tvoří dvě oddělené části, přičemž do CHKO zasahuje pouze dolní část – Kalinova Ves, jejíž vizuální projev je omezen na vlastní údolní sníženinu. Výše položená rozlehlejší část sídla – Zvíkovec se naopak uplatňuje v dálkových pohledech – z výše položených míst na protější (severní) straně údolí. Hranici CHKO tvoří silnice č. II/233, jdoucí po východní hranici Zvíkovce

Základní historické souvislosti:

První zmínka o obci pochází z roku 1229 za pánů ze Zvíkovce. Ve středověku zde stávala tvrz, na jejímž místě byl v roce 1753 postaven barokní zámek. Během třicetileté války byla obec vypleněna Švédy a obec ztratila postavení městyse. Posílení významu farní obce přineslo otevření nového mostu

přes řeku Berounku na silnici z Rokycan do Rakovníka v roce 1930. V roce 2008 obec opětovně získala status městyse. Významné pracovní příležitosti nabízí zejména Ústav sociální péče hl. m. Prahy v bývalém zámku a zemědělské provozy. Dolní část obce je frekventovaným místem v letní (vodácké) sezóně.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Kalinova ves – dolní část sídla lokalizovaná v nižších partiích údolí se vyznačuje i přes mešní plošný rozsah značně heterogenní zástavbou. Dominantním prvkem je průmyslový areál (elektrárna) v místě bývalého panského dvora s výraznými hmotami tradičního výrazu. Sídlo má zřetelný rekreační charakter, vyskytují se chaty, na obou březích se nachází vodácká tábořiště. Výraznou stavbou je rovněž budova pohostinství při hlavní silnici. Výše ve svahu stojí několik bývalých usedlostí.

Zvíkovec – výše položená plošně větší část sídla leží s výjimkou hřbitova vně CHKO. Ústředním prostorem je rozlehlá náves či náměstí s výraznými hmotami štitově i podélně orientovaných domů. Jejich přestavbami získala jádrová část sídla městský charakter. Návsi dominuje původně gotický, později barokně přestavěný kostel sv. Nanebevzetí Panny Marie. Stranou od návsi se nachází zámek s přílehlým parkem, který souvisle přechází v lesní zeleň táhnoucí se při drobném toku až k Berounce.

Od návsi se zástavba rozšiřuje krátce k severozápadu, kde v okrajové části sídla stojí v excentrické poloze novodobý rekreační objekt (Oddělení Chaloupka). Při severním okraji zástavby je umístěn výrobní areál. Ve větším rozsahu se zástavba rozšiřuje výše do svahu, kde převažuje domkářská zástavba menších usedlostí s hojnými rekonstrukcemi (jižní okraj) doplněná o mladší zástavbu rodinných domů.

Sídlo disponuje bohatou zelení – vedle parku v okolí zámku, také kvalitní zelení na návsi, v okolí menšího rybníčku, v zahradách a rovněž okrajovou zelení včetně sadů. Výjimku představuje severozápadní okraj, který je přechod zastavěného území a volné krajiny zřetelný.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky) či u stávající cestní sítě – ve Zvíkovci; v Kalinově vsi ojedinělou obytnou zástavbu situovat při průjezdní cestě
- Zástavbu Zvíkovce nerozšiřovat západně od silnice č. II/233 (směrem do CHKO)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Zachovat dominantní pozici kostela Nanebevzetí Panny Marie, neznehodnocovat industriální areál v okolí elektrárny (přestavby)
- Zachovat hodnotnou sídelní zeleň – především v centrální části a parkové úpravy v okolí zámku; posílit vegetační složku v severozápadní části sídla
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Nerozšiřovat chatovou zástavbu

obr. č. C.813: Pohled na Zvíkovec přes údolí Berounky – ze silnice do Chříče (od severozápadu)

obr. č. C.814: Kostel Nanebevzetí P. Marie ve střední části návsi dominuje zástavbě celého sídla

obr. č. C.815: Příklad započaté přestavby návsi/náměstí; původní vesnická přízemní zástavba byla počátkem 20. století nahrazována „městštějšími“ formami patrových a mohutnějších domů

obr. č. C.816 a obr. č. C.817: Barokní zámek s klasicistními úpravami je v daném prostředí degradován nevhodně dostavěnou správní budovou s garážemi, zastřešenou pseudomansardovou střechou

obr. č. C.818: Památkově chráněná socha sv. Františka v izolované pozici formuje podobu značné části návsi

obr. č. C.819: Působivý památník obětem I. světové války na návsi

obr. č. C.820: Na dvoupodlažní nárožní objekt v jihovýchodní části návsi by měla z obou stran navazovat dostavba v obdobné hmotové skladbě; bez ohledu na to působí stavba výrazně pozitivně a "městotvorně"

obr. č. C.821: Zástavba zachovalého měřítka respektující uliční linii při západní straně návsi

obr. č. C.822: Pohled na zástavbu Zvíkovce z výše položených partií v jižní části sídla

obr. č. C.823: Vhodně působící obnovená fasáda s citlivě použitým barevným zvýrazněním; přijatelné jsou i dostavěné vikýře

obr. č. C.824: Výrazná hmota rekreačního objektu (Oddělení Chaloupka) při severozápadním okraji sídla

obr. č. C.825: Protáhlá podélně orientovaná usedlost přirozeného decentního projevu v severozápadní části sídla

obr. č. C.826: Drobná domkářská řadová zástavba v jižní části sídla má malebný ráz především díky zachovalému členění fasád, střech, vrat, ale i původní vápenné omítce

obr. č. C.827: Kompozičně zajímavý soubor industriální architektury v blízkosti toku Berounky (Kalinova ves) vznikl dostavbou původně hospodářského dvora s panským sídlem

obr. č. C.828: Budova pohostinství při průjezdní komunikaci v dolní části sídla (Kalinova ves) má jednoduché hmotové uspořádání se sedlovou střechou; fasáda je zvýrazněna řadou neoklasicistních prvků včetně atiky nad střední částí uličního průčelí

Sídlo	Žilina				obec	Žilina			
					k. ú.	Žilina			
OKR	F	Lesní komplex Lány			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	F.21	I.	II.	III.	obyvatel	556	714	668	860
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	68	135	184	273

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano - kostel Narození P. Marie

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

V rámci CHKO jedno z větších sídel se nachází na severovýchodním úbočí Žilinského vrchu, na přechodu do rovinaté zemědělské krajiny v okolí Kamenných Žehrovic a Družce. Středem sídla prochází v západovýchodním směru bezejmenná vodoteč. Okrouhlé sídlo s podlouhlou návší se mírně zvedá v jihozápadní části, zbylé území je rovinné. Sídlo se nachází na křižovatce silnic Ploskov – Družec v západojižním směru a Kamenné Žehrovice – Bratronice v severojižním směru, tato silnice je zároveň hranicí CHKO, cca 3/4 sídla se tak nachází v CHKO. Do CHKO se sídlo neuplatňuje, mimo CHKO se ke Kamenným Žehrovicím a Družci uplatňuje především vyvýšená jihozápadní část sídla, bez výraznější dominant.

Základní historické souvislosti:

Vznik sídla se předpokládá v polovině 12. století, první písemná zmínka pochází ovšem až z roku 1352, kdy je připomínán místní kostel. Název obce poukazuje na místo bohaté na vodní prameny a mokřiska. V průběhu třicetileté války byla ves vypálena švédským vojskem. V roce 1770 byl zničený dřevěný kostel nahrazen zděným, který je dnes kulturní památkou. Historicky byla Žilina součástí smečenského panství, po roce 1869 je samostatnou obcí.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo na křižovatce dvou lokálně významných komunikací dominují dvě v západovýchodním směru protáhlé travnaté návše, které jsou lemovány vzrostlou zelení. Na těchto návších se nachází venkovská zástavba, v řadě případů však upravená četnými přístavbami a doplněná o novější zástavbu. V této centrální části sídla se vyskytuje diferencovaná zástavba, reprezentovaná rodinnými domy obdélníkových i čtvercových půdorysů, se sedlovými, valbovými i plochými střechami, dodržována je zde alespoň uliční čára. Nesourodost objektů podtrhuje budova obecního úřadu na západním konci

návší, jedná se o pozdně socialistický objekt s pultovou střechou. Různorodost zástavby je typická pro celé sídlo, které se dlouhodobě poměrně rozrůstá (vazba na Kladno). Jižně na návši navazuje zástavba zastoupená všemi typy rodinných domů uvedenými v popisu návší. Starší objekty jsou často postiženy přístavbami a dostavbami, nachází se zde i řada objektů z 2. pol. 20. stol. Zástavba má příměstský charakter, objekty s výraznými fasádami se nacházejí na poměrně malých parcelách v pravoúhlé uliční síti. Novostavby, převážně katalogové domy oproti původní zástavbě nerespektující vedle hmot a střech ani uliční čáru, se v této části sídla nacházejí jak v původní zástavbě, tak zejména po jeho obvodu. Za zmínku především stojí charakterem pro vesnici neodpovídající dokončený rezidenční areál na samém západním okraji sídla, včetně sportovního zázemí (tenis), obydleny jsou zde jen objekty v jižní části areálu. Na samém jižním okraji sídla se pak nacházejí novostavby, jež rovněž svými proporcemi vybočují a umístěním na pozemku nepůsobí sídlotvorně. Severně na tyto novostavby navazují jedny z nejhodnotnějších staveb v sídle, a to kostel a hmotově významnější budova školy, obojí citlivě zrekonstruované. Kostel nepůsobí jako dominanta téměř ani v lokálním měřítku. Severně od návší stojí zástavba rodinných domů obdobného charakteru – viz výše, navíc doplněná o účelovou zástavbu (výrobní haly firmy Uniservis Hašek a pila). Ta je na jihu od obytné zástavby oddělena zelení, ze severu se pohledově významněji neuplatňuje, na západě navazuje na novou zástavbu katalogových domů, které nerespektují žádnou ze sídlotvorných zásad (orientace staveb, umístění na pozemku atd.). Východně od návší, mimo CHKO, je charakter zástavby obdobný, přímo u křižovatky se nachází zachovalý uzavřený zemědělský statek, naproti němu atypický objekt Restaurantu – penzionu Žilina vzniklý přestavbou. Převažují objekty bydlení, zastoupeny jsou i rekreační objekty.

Zeleň v sídle se vyskytuje hlavně v zahradách, ve veřejném prostoru je zastoupena méně, nejpočetněji na obou návších. Drobná parková úprava byla provedena u obecního úřadu, mimo CHKO je u restaurantu Tyršův park. Na jihu a jihozápadě na sídlo navazuje lesní porost, zeleň po zbylém obvodu sídla je sporá. V dálkových pohledech se uplatňuje vzrostlá zeleň na návších a i liniová zeleň při komunikaci do Kamenných Žehrovic.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost, velikost parcel; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně, zejm. podél celého severního okraje sídla.
- Bránit dalším nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Vyloučit zásahy do lesních okrajů – jihozápadní okraj sídla zasahující do CHKO

obr. č. C.829: Žilina v pohledu ze severu

obr. č. C.830: Kostel Narození P. Marie menší hmoty je potlačen okolní zástavbou

obr. č. C.831: Jeden z hmotově nejvýraznějších objektů v sídle, škola

obr. č. C.836: Atypický objekt Restaurantu – penzionu Žilina vzniklý přestavbou

obr. č. C.837: Reprezentativní výraz administrativní budovy je poplatný minulému režimu

obr. č. C.832 a obr. č. C.833: Vzrostlá liniová zeleň travnaté návsi je výrazným prvkem v sídle

obr. č. C.838: Nedokončený rezidenční areál na samém západním okraji sídla naprosto vybočuje z venkovské i příměstské zástavby

obr. č. C.839: Jedna z novostaveb výrazné hmoty na severozápadním okraji sídla

obr. č. C.834: Dvojice hmotově podobných domků jednoduchého tvaru působí poměrně harmonicky, přestože je výraz trochu narušen výměnou oken

obr. č. C.835: Jednotný výraz řady rodinných domů orientovaných podélně s komunikací narušila nástavba, resp. střešní vestavba

obr. č. C.840: Rodinný dům s vysunutým křídlem, jehož součástí je garáž, využívá sice obvyklé zastřešení s malou polovalbou, výraz štítu s "retro" lichoběžníkovými okny nad garážovými vraty je ale rozporuplný

obr. č. C.841: Další z hmotově velmi výrazných novostaveb členitého půdorysu, tentokrát na samém jižním okraji sídla

Sídlo	Žloukovice				obec				
					Nižbor				
					k. ú.	Žloukovice			
OKR	A/B	Údolí Berounky a Rakovnického potoka / Centrální část			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	A.7/B.36	I.	II.	III.	obyvatel	397	266	210	252
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	49	59	77	96

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

připojena k Nižboru. Od poloviny 20. století se na Křivoklátsku intenzivně rozvíjí letní rekreační cestovní ruch a jsou zakládány chaty. Rekreační potenciál je významný dodnes, ve Žloukovicích funguje velká táborová základna s vodáckým tábořištěm i půjčovna lodí.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo se rozkládá na dně údolí Berounky a vystupuje z něj i do prudšího severovýchodního svahu. Původní část sídla se nachází na jeho jižním okraji, při vyústění bezejmenné vodoteče přicházející ze západu, kde vytváří prudce zařízlé údolí, do Berounky. Zástavbě zde v lokálním měřítku dominuje objekt restaurace, zachovalé venkovské rodinné domy mají sedlové střechy a orientaci hřebene kolmo na vrstevnici, řada z nich je památkově chráněna. Některé původní objekty v prudce zařízlém údolí jsou patrové či mají mohutnější podezdívky a opěrné zdi, řada objektů je roubených – např. usedlost při vstupu do sídla z jihu, dnes kovárství. Lokální dominantou je zrekonstruovaná kaplička se zvoničkou, stejně jako železniční most s ocelovým příhradovým nosníkem na železobetonových pilířích. Zástavba v celém sídle, která se postupně rozrůstá severním směrem, je značně zahuštěná. Tímto směrem a rovněž do svahu postupně převládá zástavba nestejnorodá a novodobá, s četnými přestavbami a dostavbami, což je patrné obzvláště podél železniční trati. V okrajových částech sídla převládají rekreační – chatové objekty. Několik novostaveb značných půdorysů a katalogového typu vzniká v prostoru mezi železniční tratí a Berounkou.

Sídlo se do volné krajiny pohledově neuplatňuje, dobře přehlédnutelné je ze železniční trati a okolních zalesněných svahů. Zeleň v sídle je řídká a vyskytuje se hlavně v menších zahradách, ve veřejném prostoru pak minimálně. Liniová vegetace doprovází železniční trať i řeku. Trať v severní části dříve obklopovaly ovocné sady.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Ojedinelou novou obytnou zástavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby a barevné řešení fasád)
- Zamezit významným zásahům do zeleně zejména ve svazích
- Nerozšiřovat chatovou zástavbu

obr. č. C.842: Příjezdu do Žloukovic z jihu, od Nižboru, dominuje železniční most s ocelovým příhradovým nosníkem na železobetonových pilířích

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano - kaplička se zvoničkou; sýpka u čp. 17; venkovská usedlost čp. 3; venkovská usedlost čp. 5; venkovský dům čp. 16

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší protáhlé sídlo v ohybu Berounky, v úseku mezi Sýkořicemi a Nižborem. Díky údolní poloze a okolním zalesněným svahům na obou březích se sídlo vně údolí vizuálně neuplatňuje. V sídle končí komunikace z Nižboru, protíná jej železniční trať Rakovník – Beroun.

Základní historické souvislosti:

Žloukovice jsou připomínány kolem roku 1357 jako součást karlštejnského panství, ale za vlády Václava IV. byly v roce 1382 připojeny k Nižboru, kde setrvaly až do konce feudalismu. Převážně zemědělská obec s dochovanými roubenými domy byla od poloviny 19. století samostatnou obcí, v roce 1980 byla opět

obr. č. C.843: Dominantně působící objekt restaurace s širokým symetricky řešeným štítem, objekt je zastřešen polovalbovou střechou

obr. č. C.844: Památkově chráněná kaplička se zvoničkou

obr. č. C.849: Pohled na jihozápad od restaurace s novodobým objektem potravin s plochou střechou, jež narušuje původní zástavbu

obr. č. C.850: Příznivý dojem této stavby ve svahu je docílen pravidelným rastrem oken, jejich nenásilným zvýrazněním na nečleněné fasádě a polovalbovou střechou s vystupujícími vikýři

obr. č. C.845: Tradiční venkovská zástavba s domy zastřešenými polovalbovými střechami, zvýrazněním korunní římsou, přední stavba prošla obnovou, při které byla vhodně použita barevnost fasády, typy oken a jemné zvýraznění ostění

obr. č. C.846: Památkově chráněná venkovská usedlost tvořená malebnou skupinou roubenek vyniká uskupením různě velkých hmot a zajímavou kombinací bednění štítů, pouze plechová vrata trochu narušují dojem

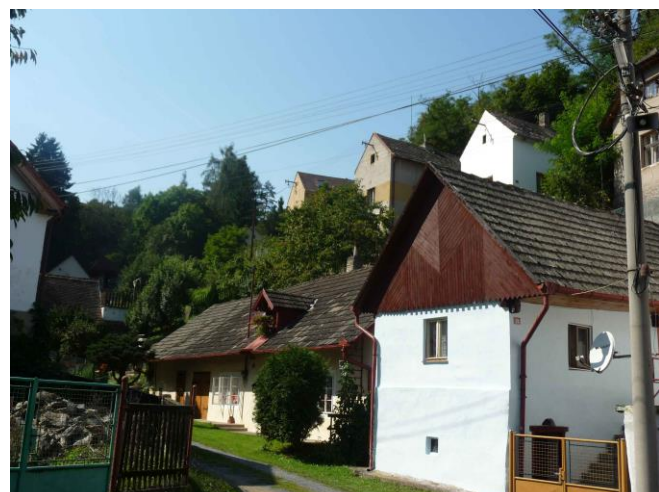
obr. č. C.851: Jeden z příkladů "rostoucího" domu pomocí různých přístaveb, v daném případě jsou zásahy poměrně kultivované a výsledek nepůsobí negativně; stejně jako následující snímek se nachází v severní části sídla u železniční trati

obr. č. C.852: Podobný případ, ale s horším výsledným výrazem, takto velká přístavba by daleko lépe působila, pokud by byla zastřešena sedlovou střechou vsazenou příčně k původní hmotě, právě tak jako chybou zarovnání přístaveb se štítovou stěnou (bez odsazení)

obr. č. C.847: Velmi zahuštěná původní zástavba v zařízlém údolí podél bezejmenné vodoteče přicházející do sídla ze západu

obr. č. C.848: Původní patrový rodinný dům s nepravidelně členitými okny a podezdívkou

obr. č. C.853: Pohled do sídla ze železničního mostu

